ו' אלול תשל"ט, 29.8.79 מספר 2191 80 עמודים שנה 43 המחיר: 25.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.)

העולמזה

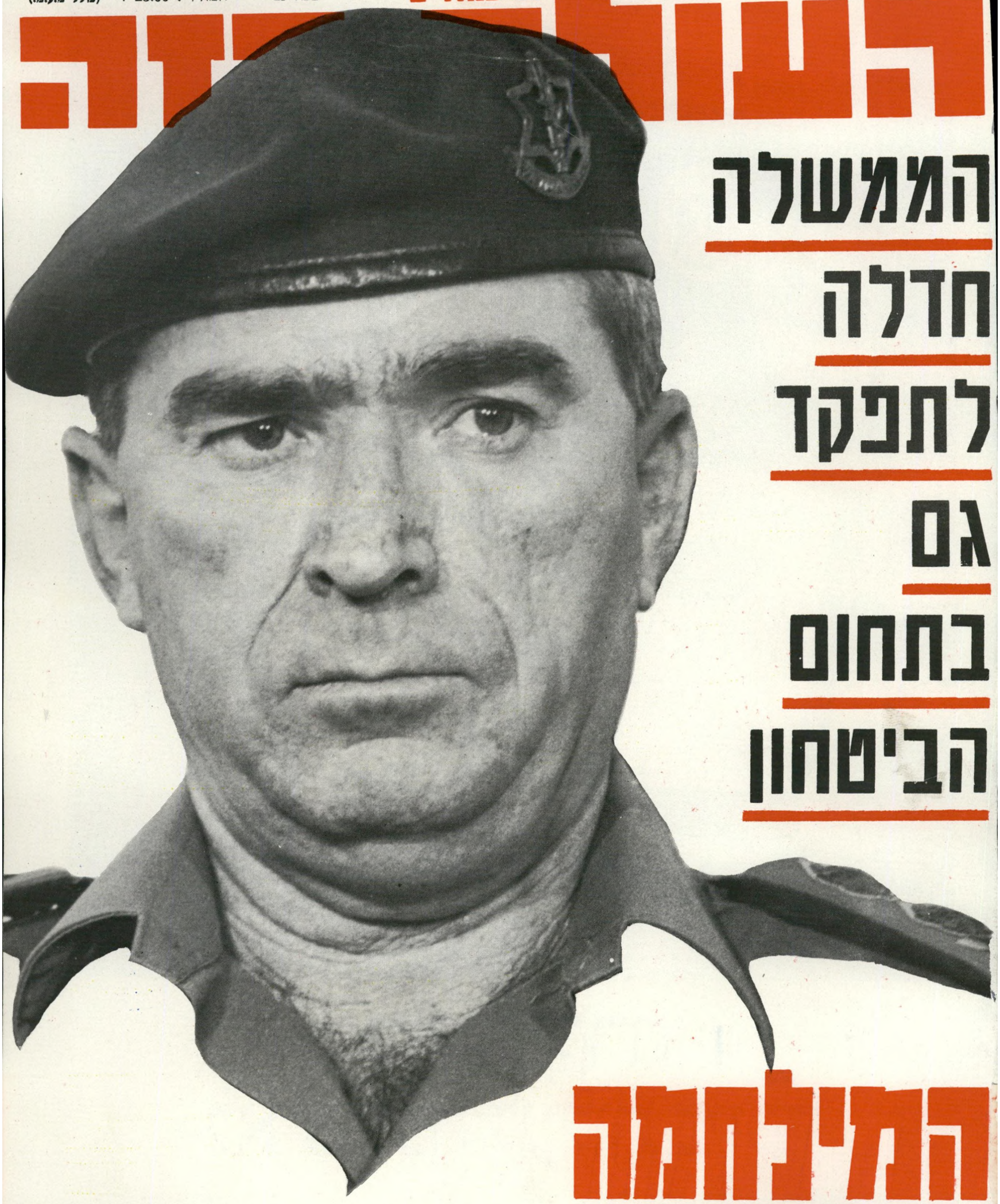

הממשלה חדלה לתפקד גם בתחום הביטחון

המילחמה הפרטית בלבנון

מתנה יקרה
לא צריכה לעלות ביוקר

מה להביא הפעם?
אם אתם מחפשים משהו מיוחד, מתאים לכל ארוע ולכל כיס,
תנו במתנה ליקר של שטוק:
ליקר אמרטו – dell'Orso – ליקר השקדים הפופולרי, או
ליקר Orange-Stock – ליקר תפוזים שטעמו עדין ומעניין.
ליקרים של שטוק באריזת מתנה נאה ומרשימה,
המתנה היחידה ששמחים לפתוח שוב ושוב ושוב.

STOCK
ליקר אמרטו. ליקר אורנג'.

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־243386. תא־דואר 136 • מען מברקים: „עולמפרס" • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך־משנה: יוסי ינאי • עורך־תכנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: ענת יש־ראלי • צלמי־מערכת: ציון צפריר וגילה רזין • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: העולם הזה בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה „גד" בע"מ • גלופות: צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קריאה יקרה

ל?עיתים קרובות, אולי קרובות מדי, נראים כמה מעמודי העולם הזה כמו ביולטין רפואי על מצב בריאותם של גדולי האומה.

בשנתיים וחצי האחרונות בילבד, פירסם העולם הזה ארבעה סקופים עצובים בתחום זה. ערב הבחירות הכלליות של חודש מאי 1977, גילה העולם הזה את שניסיו להסתיר מנהיגי הליכוד: שמנחם בגין, אשר אושפז בבית־החולים איכילוב בתל־אביב, עבר התקף־לב קשה ושרק כפסע היה בינו לבין המוות, על־פי עדותו.

בשבועות שקדמו למותה של ראש־הממשלה לשעבר, גולדה מאיר, היה זה העולם הזה שגילה כי גולדה חלתה בסרטן. רופאיה של גולדה ניסו משום מה לטשטש עובדה זו, גם אחרי מותה, ורק הדיווח הרפואי המוסמך של העולם הזה, על נסיבות פטירתה, אילץ אותם לבסוף להודות באמת.

לפני פחות מחודשיים פירסם העולם הזה לראשונה את העובדה שהניתוח שנערך בגופו של שר־החוץ, משה דיין, היה ניתוח להרחקת גידול סרטני. הוויכוח, שהתפתח בעקבות פירסום זה, סביב השאלה, האם היה מקום למסור לציבור דו"ח רפואי מלא על מצבו של שר־החוץ, גווע מאליו, כאשר משה דיין עצמו מיהר לפרסם (תמורת תשלום) בגילוי־לב נדיר את אשר עבר עליו בעת מחלתו.

בשבוע שעבר שוב נפל בחלקו של העולם הזה להיות אמצעי־התיקשורת הראשון במדינה, שבאמצעותו יוודע לציבור כי הגברת הראשונה של המדינה, רעיית הנשיא, אופירה נבון, עברה ניתוח להרחקת גידול סרטני מגופה.

זכות הראשונים המפוקפקת הזאת כמעט ונכפית עלינו. בניגוד למה שאפשר אולי לדמות, אין כתבי העולם הזה גוברים בתיקיהם הרפואיים של ראשי המדינה, כדי לחשוף פרטים כמוסים על מצב בריאותם. מקורות המידע המצויינים של העולם הזה, בקרב הקהילה הרפואית בישראל, מבטיחים אומנם זרימת מידע מיידי על כל מנהיג לאומי או איש ציבור המאושפז, אולם יש להניח כי גם לכמה מאמצעי־התיקשורת האחרים במדינה יש מקורות דומים.

הבלעדיות של העולם הזה, בפירסום מידע מסוג זה, נובעת בעיקרה ממדיניות הפירסום הברורה של העיתון הקובעת, כי אין להעלים מידע על מצב בריאותם של ראשי המדינה. זכותו של הציבור לדעת על פרנסיו ומנהיגיו גם בכאבם וביגונם, אינה מוטלת לגבינו בספק.

ההתלבטות היחידה במערכת במקרים עגומים מסוג זה היא בדרך כלל בקשר לצורת הפירסום.

מעורבות אישית ויחסים חמים

התלבטנו ככך גם בבוקר היום השני בשבוע שעבר, כאשר הגיעו אלינו הידיעות על מהות הניתוח שעברה רעיית הנשיא ועל תוצאותיו והשלכותיו.

הרמז היחידי, שהופיע על כך באותו יום בעיתונות, היה ידיעה קטנה במעריב, שסיפרה על אישפוזה של אופירה נבון לבדיקות. ערב לפני כן פורסמה ידיעה זו לראשונה במהדורת־החדשות של שידורי ישראל. אותה שעה כבר הסתיים הניתוח ובידי מנתחיה של אופירה כבר היו התוצאות.

הפעם היתה לכמה מאיתנו מעורבות אישית יתירה בידיעה, שיכלה אולי להשפיע על השיקול העיתונאי שלנו. יש לנו יחס אישי מיוחד אל אופירה, שהוצגה לראשונה לפני הציבור באמצעות עיתון זה, בעת שנבחרה על־ידינו כצברית 1957. היחסים החמים עימה נשמרו לאורך כל השנים שחלפו מאז. גם לעובדה, שהפעם מדובר במצב בריאותה של אשה צעירה ויפה במלוא פריחתה, ולא במנשיא זקן, היתה משמעות מיוחדת.

שוטר כרמלי
אין זכויות מיוחדות

היג קשיש בערוב ימיו, יכול היה להיות מישקל בשיקולי הפירסום.

הדוגמה של בטי פורד

למרות זאת לא עלה בדעתנו לגנוז את הידיעה, הגם שהעדר כל הודעה רשמית מבית הנשיא על מצבה של אופירה, העיד כי הנסיה הרשמית היא להצניע את העניין. הדוגמה של בטי פורד, אשתו של ג'ראלד פורד, שעברה ניתוח של כריתת שד, בתקופת כהונתו של בעלה כנשיא ושסיפרה על כך מייד בגלוי לעם האמריקאי, נראתה לנו ראויה לאימוץ.

מאידך, לא רצינו להעניק למחלה ממד סנסציוני. לפיכך החלטנו שלא לפרסמה בשער העיתון. לפני הפירסום התקשרנו עם לישכת הנשיא והבהרנו כי העולם הזה מתכוון לדווח דיווח מלא ומהימן על הניתוח שעברה אופירה. צורת הפירסום תואמה עם מקורבי הנשיא כך, שהפגיעה ברגשות הנוגעים בדבר, ובמיוחד ילדי הזוג הנשיאותי, תהיה קטנה ככל הניתן.

כמו במקרים דומים בעבר, כך גם הפעם: הפירסום בהעולם הזה העניק מעין הכשר לידיעה ואיפשר גם לאמצעי־תיקשורת אחרים לפרסמה. שעתיים אחרי שיצאו גיליונות העולם הזה הראשונים לאור, שודרה ידיעה על הניתוח שעברה אופירה במהדורת החדשות של שידורי ישראל. ארבע שעות אחר־כך שידרה על כך גם הטלוויזיה (שדיווחה בטעות כאילו הניתוח בוצע ביום השלישי, יום שידור הידיעה, ולא יומיים קודם לכן). אף אחד לא טרח כמובן להזכיר כי הסיפור המלא פורסם לראשונה בהעולם הזה.

אין אנו ששים על סקופים מעין אלה. נשמח ככל שימעטו. אולם גם כאן שמור להעולם הזה תפקיד מיוחד בעיתונות הישראלית: ניפוץ המסורת העיתונאית הצדקנית, שעל פיה מחלותיהם של אישי־ציבור הם בבחינת טאבו. אין ספק ששורשיה של מסורת זו אינם ראציונאליים והם נעוצים באמונות תפלות הגורסות שככל שימעטו לדבר על מחלה, כך ייטב לחולה.

יחד עם הפירסום אנחנו מצטרפים בכל לב למאחלים לאופירה נבון רפואה שלמה והחלמה מהירה.

תקרית במלון

לעולם אין עיתונאי יכול לדעת היכן אורבת לו הסכנה. משימות שיגרתיות

פרקליט עופר
תקיפה וחבלה

ופשוטות לכאורה, עלולות להיות לעיתים הרות סכנה, יותר מאשר מבצעים מיוחדים ומסובכים. בכך נוכחו בשבוע שעבר כתב וצלם העולם הזה, בעת שיצאו לכסות את סיכסוך העבודה שפרץ במלון פורום־פאלאס בתל־אביב, בין בעלי המלון ועובדיו המפוטרים (הבדואים של פורום־פאלאס, העולם הזה 2190).

צוות העולם הזה שהגיע אחר־הצהריים לבית־המלון כדי לסקר את המתרחש, נתקל בעובדים הממורמרים ששהו בטרקלין המלון. הם סיפרו לצוות על פגישה, שהתקיימה באותה שעה בקומה הראשונה של המלון. הכתב יוסי היימן, ביקש לאפשר לצלם המערכת לצלם את הפגישה, ושניים מהעובדים הורו להם את הדרך לחדר המיפגש.

כאשר הגיעו למקום, דפק הכתב על הדלת והמתין. אחד מנציגי־העבודים פתח את הדלת לרווחה וניכנס חזרה פניה, כשהוא מורה בידו לכתב העולם הזה ולצלם להיכנס אחריו. הצלם צילם תמונות אחדות, והשניים יצאו.

דויד טייג ובנו הנרי, בעלי מלון פורום־פאלאס, יצאו אחרי הכתב והצלם, התקיפו אותם, חספו את המצלמה ואת שאר ציוד־הצילום והוציאו בכוח את הסרט ושברו את המצלמות בזדון, בחימה שפוכה. הכתב ביקש להפסיק את המריבה ולקרוא למישטרה. אולם טייג ובנו לא נרגעו. בעזרת אנשיהם גברו על צוות העולם הזה והוציאו מידיו את המצלמות.

מייד אחרי התקרית, הזמין כתב העולם הזה את המישטרה, שהגיעה ביילת־צופרים. השוטרים, שראו את הציוד הרוס ואת סימני המאבק, ביקשו מטייג ומבנו להתלוות אליהם לתחנת־המישטרה. אולם פרקליטם, עורך־הדין דן עופר, שנכח במקום לצורך המשא־והמתן עם העובדים, לא הסכים שלקוחותיו יובלו למישטרה. הוא דרש כי גביית העדויות תיעשה במקום. השוטרים הסבירו לו, כי בהתאם לחוק הם צריכים לקחת אותם לתחנה, אך עופר לא השתכנע, המשיך להתווכח עם השוטרים ולהפריע למהלך עבודתם.

עופר הודיע לשוטרים, כי הוא מכיר אישית את מפקד מחוז תל־אביב, ניצב משה טיומקין, ואיים כי יצלצל אליו ויודיע לו מה מעוללים השוטרים. השוטר השיב לו, כי הוא יכול לצלצל ואף נתן לו את מיספר הטלפון בלישכתו. עופר עשה מאמצים ארוכים להשיג את טיומקין בטלפון, אך לא הצליח. כל אותו זמן נאלצו השוטרים להמתין.

לבסוף שוחח עופר עם מזכירתו של טיומקין, שאמרה לו כי הניצב נמצא בישיבה, וכי לא יוכל לדבר עימו. אז ניסו השוטרים שוב לקחת את האב והבן טייג, ושוב מנע זאת מהם הפרקליט המסור. הוא טען, כי אין זה נאה ללקוחותיו להימצא בתחנת־מישטרה, וכי השוטרים לא יודעים מי הם, ואילו ידעו — לא היו לוקחים אותם.

אחרי ויכוח ארוך עם השוטרים, הסכים לבסוף שמרשיו יובלו למישטרה, אך טען, כי סיכם עם מזכירתו של טיומקין שייסעו במכוניתם הפרטית, ולא בניידת המישטרה. השוטרים הודיעו לו, כי אינם מכירים את מזכירתו של טיומקין, וכי אינם מקבלים הוראות ממנה. אולם עופר התעקש, ולבסוף, בלית ברירה, הסכימו השוטרים, כי הטייגים ייסעו במכוניתם הפרטית. אחד השוטרים נסע עימם במכונית. גם כתב העולם הזה וצלמו באו למישטרה.

מי שולט במישטרה?

בתחנת־המישטרה המשיך עופר להתנהג כבתוך שלו. הוא ישב בכיסאו של החוקר, וכשזה העיר לו כי אין יושבים שם, השיב עופר: „מה, גם לעורכי־דין אסור?" עופר שוחח במשך כל הזמן בטלפון והפריע לשוטרים בעבודתם. השוטרים העירו לו מדי פעם על התנהגותו זו, אך לשווא.

הכתב והצלם הגישו תלונה נגד שני הטייגים על חבלה ברכש בגוף. טייג ובנו הגישו להגנתם תלונה נגדית על הסגת־גבול.

הנזק שנגרם לציוד הצילום נאמד בכמה אלפי לירות. את הפגיעות בגוף אין להעריך בכסף.

עופר המשיך להעמיד פנים כמי ששולט בתחנת המישטרה. כאשר יצא כתב העולם הזה מהתחנה, אחרי שמסר עדות, הודיע עופר לשוטרים כי לכתב אסור לעזוב את התחנה. בכך הגדיש את הסאה. אחד השוטרים איבד את סבלנותו וצעק על הפרקליט: „תסתום את הפה! אם עוד פעם אחת תגיד פה למישהו מה לעשות, אני אזרוק אותך החוצה!"

כל השוטרים, שגעשו בפרשה, התייחסו בשאט־נפש לניסיונותיו של עו"ד עופר להכתיב את נוהלי עבודתם. רס"ל נתן כרמלי אף רשם בזיכרון־דברים את ניסיונו של עופר לגייס בטלפון את טיומקין, כדי להכתיב לשוטרים הוראות מגבוה. גם רס"ר עינבר וסמ"ר אליס סווייד, שהגיעו למלון יחד עם כרמלי, נתנו לעופר להבין, באופן טיפולם בפרשה, כי לו ולמורשיו אין זכויות מיוחדות.

צריך לקוות כי המשך טיפולה של המישטרה בתלונה, שהגישו כתב וצלם העולם הזה נגד תוקפיהם, יהיה אף הוא ברוח זו.

תשבץ העולם הזה 2191

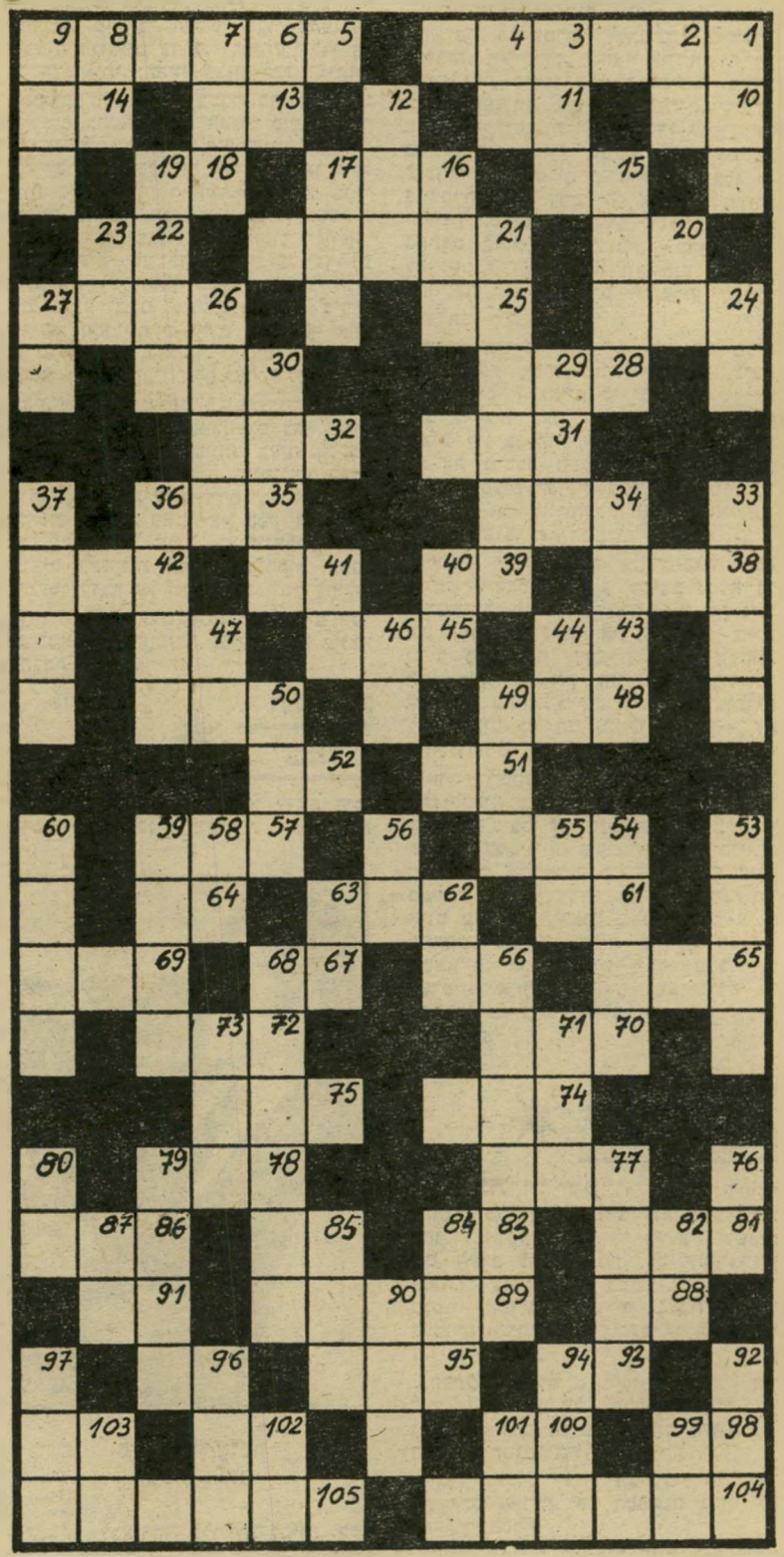

מאוזן:

1) רקיע ; 5) עצמאי ; 10) בוסתן ; 11) מילת־יחס נפוצה ; 13) קפל בבגד ; 14) אדון ; 15) תנועת־מים בים ; 16) קלסה ; 18) ידיד ; 20) שער, בערבית ; 21) כוס קטנה ; 22) בהשאלה : פתי ; 24) מראה ; 25) נישא ; 26) גן־ירקות קטן ; 28) ציר הדלת ; 30) קצה חד ; 31) גוף שלישי יחידה ; 32) עם־הארץ ; 34) מפחד ; 35) שביב ; 38) צעד ; 39) מכשף ; 41) מאור קטן ; 42) אבי המדע הבידיוני (ש"מ) ; 43) מצבת־זיכרון ; 45) מחלקי הראש ; 47) בגד־שרד ; 48) ירק־גינה ; 50) גרנית ; 51) אדמה המצוייה בנגב ; 52) בור לאצירת מי־גשמים ; 54) עיר גדולה ; 57) רענן ; 61) נהר באפריקה ; 62) פשע ; 64) בתוכו ; 65) בן הנכד ; 66) רשף ; 67) בהשאלה : עלוב־נפש ; 69) פיקפוק ; 70) מדריך ראשי (ר"ת) ; 72) שביב ; 74) סוס צעיר ; 75) עליכם להיות ! ; 77) עב ; 78) דווי ; 81) חמסין ; 83) מציאות ; 85) מילת־בקשה ; 86) קנייה ; 88) קידומת שפירושה שניים ; 89) פקודה מפורשת ; 91) סוס בלי ראש ; 92) תאריך בחודש שבט ; 95) מחלה נוראה ; 86) להבה ; 98) קידומת הולנדית ; 100) מסולם הצלילים ; 102) מילת־שלילה ; 103) בעל־גאווה. 104) יישוב בארץ ; 105) יונק ממישפחת המכרסמים.

מאונך:

1) טס ; 2) מזמר ; 3) לקח כספים לא־לו ; 4) מנעול פטנטי ; 6) מן הגפיים ; 7) העור מכסה עליו ; 8) ישן ; 9) מידת אורך אנגלית ; 12) פיטם ; 15) קריסטל ; 16) תבלין נפוץ ; 17) מחיצה ; 19) הרגע הבא ; 20) הגיע ; 21) עיר בגליל ; 23) מאכל אבותינו במידבר ; 24) מספיק ! 26) משורר ישראלי (ש"מ) ; 27) בת־קול ; 29) רכן על ; 30) שב ; 33) לא־ממאיר ; 34) עיר בדרום ; 36) לפני ; 37) ענן קטן ; 40) רסיסי־בוקר ; 41) גרו יאיר (ר"ת) ; 44) אם הפנינה ; 46) מרגיש ; 47) לשד העצמות ; 49) מיכסה הפתח ; 50) חודש בשנה העיברית ; 53) מקים ; 54) שבועה חמורה ; 55) רחמנא ליצלן (ר"ת) ; 56) מהלך בשחמת ; 58) כמות גדולה ; 59) מבני יעקב ; 60) מדורה ; 62) תחמושת הקשת ; 63) מן ההורים ; 66) מדינה באירופה ; 68) עגור ; 71) מגילגולי הארבה ; 73) מסימני הניקוד ; 76) בוא הלום ! ; 77) משכון ; 79) עץ ירוק־עד ; 80) אפס כוחו ; 82) בוא מלמעלה למטה ! ; 84) ... ושבר ; 85) מקור מים חיים ; 87) כיסא־כבוד ; 90) גדול בתורה ; 92) צמד ; 94) צמית ; 96) שתיקה גמורה ; 97) יפה למדי ; 99) עשוי־למחצה ; 101) מכינויי האלוהות ; 102) מידת־שטח ; 103) כתב־כריתות.

מכתבים

בזכותו של ח"כ

על פועלו של ח"כ הליברלים גוסטב בדיאן, שהוזכר בכתבה „מיפלגה בכוס מים" („העולם הזה" 2187).

אין אנו בקיאים ביחסי הכוחות במיפלגה הליברלית, אולם ברצוננו לציין את פועלו המבורך של ח"כ בדיאן, במיסגרת תפקידו כממלא־מקום יו"ר ועדת העבודה והרווחה של הכנסת. במיסגרת זו מטפל ח"כ בדיאן במסירות וביעילות בפניות הציבור. התמדתו בטיפול בפניות הציבור לאורך זמן ראויה להערכה ולציון לשבח. למרות פניותינו לח"כים רבים, ח"כ בדיאן

ח"כ גוסטב בדיאן
„הוא המועמד !"

הינו היחיד שהתמיד בטיפול בפנייתנו, ואף כינס לשם כך ישיבה מיוחדת של ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, בהשתתפות כל הנוגעים בדבר.

לנוכח פועלו המיקצועי והיסודי במיסגרת זו, פנינו לראש־הממשלה ולשר־האוצר בבקשה למנות את ח"כ בדיאן לתפקיד סגן שר העבודה והרווחה. אנו משוכנעים כי הוא המועמד המתאים ביותר לתפקיד זה.

יחיאל מוטרפרד וחיים שפיגלמן,
בשם ועד הגימלאים, נמל אשדוד

● **העולם הזה** לא הביע דעה על פועליו של ח"כ בדיאן אלא דיווח על מעמדו בתוך המיפלגה.

● ● ●

המילחמה בסרטן

ועוד על דבריו של אלוף פיקוד הצפון, אביגדור („יאנוש") בן־גל, על הערבים אזרחי ישראל.

ביום החמישי, ה־9 באוגוסט, שמעתי את דברי הזעם של ח"כ אורי אבנרי על דברי האלוף, במיסגרת התוכנית היום הזה. הוא שאל: מה היינו עושים, אילו היתה ארצות־הברית מכנה את אזרחיה היהודים „סרטן".

ארצות־הברית אינה מכנה את תושביה היהודים בכינויים כאלה מסיבה פשוטה: אזרחיה היהודים הם אזרחים לכל דבר, עוזרים בפיתוח ארצם, מתגייסים לצבא ואינם תומכים באוייבי ארצם.

כיצד אפשר לחשוב דברים כאלה על ערבים?

תמיכה באש"פ, אי־שירות בצה"ל, ישיבה על אדמות היהודים וחלילה, במצב של מילחמה, הם עלולים להוות גייס חמישי.

דרך אגב, מר אבנרי, מדוע „אנשי הצדק והשיוויון" סתמו פיותיהם כשערבים עקרו מאות עצי אפרסקים בקיבוץ מיגדל עוז, והם זעקו עד השמיים כשאלמונים עקרו כמה גפנים של ערבים?

אתה, אדוני, תומך במדינה פלסטינית ביהודה, שומרון ועזה. כיצד יחיו יותר ממיליון תושבים במיני־מדינה כזו, מבלי שבדרך הטבע יהיו חייבים להתפשט בכיוון מערב? מדינה פלסטינית לא תפתור בעיות, אלא תוליד בעיות ותהווה, תחת השפעה סובייטית, איום על המדינה הציונית.

איקן כהן, חולון

ועד היוזמה הדרוזי מגנה בחריפות את התבטאויותיו הגזעניות של אלוף פיקוד הצפון, אביגדור בן־גל, על האזרחים הערבים בגליל, שהם לפי דבריו „סרטן בלב המדינה".

אין זו הפעם הראשונה שאישיות בכירה במדינה מתבטאת בצורה כזו. זכורות לנו התבטאויותיהם של שר החינוך זבולון המר, שר החקלאות אריאל שרון ושל הממונה על מחוז הצפון, ישראל קניג.

אנו, בני העדה הערבית הדרוזית בישראל, שהננו חלק בלתי נפרד מהעם הערבי הפלסטיני, מגנים התבטאויות אלה, דורשים בתוקף לפטר את האלוף בן־גל מתפקידו ולהפסיק מדיניות גזענית זו.

מזכירות ועד היוזמה הדרוזי,
שפר־עם

● ● ●

שלום סרק

תאומים בעלי שמות היסטוריים מביעים אי אמון בשלום.

ראש־הממשלה שוב מכריז וקורא: / „היה יהיו הרבה אלוני־מורה !" / וביניתיים אלון מורה לברלב: / „סקור את מצב הביטחון השוטף." / וכל חבריהם למערך / נוטשים המערך (סליחה, המערכה) / ועונים בטוהר של תמימות: / „אוטונומיה על גופותינו תמות. / העם החליט — פשרה טריטוריאלית !"

ומקשה נבוך הילל: / „זה מטרלל ! / הרי הצבעתם בעד השלום הזה / ובלעדיכם לא היה הוא לחוזה." / אבל פרס מחייך,

(המשך בעמוד 6)

תאומים הרצל ובלפור חקק
„מקור נקש חרק"

הצלחות המעופפות

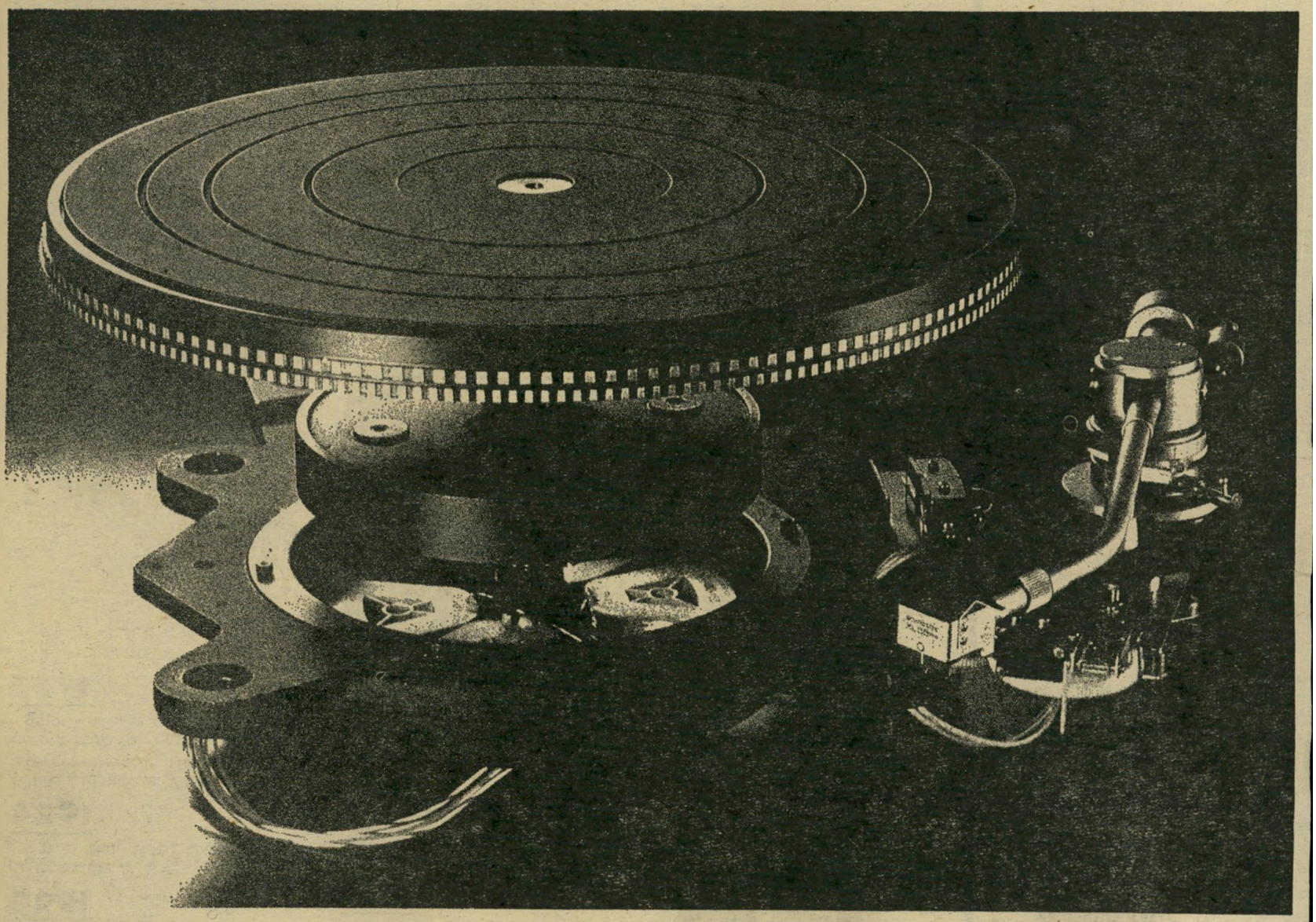

מסידרת הפטפונים SONY PS-T

את "הצלחות המעופפות" בסידרת הפטפונים SONY-PS-T "מעיפים" המנועים החדישים מדגם BSL (Brush-Less) המהוים פריצת דרך בדור החדש של הפטפונים.

חישג טכנולוגי זה של מעבדות SONY מעלה את הפטפונים מסידרה זו, למקום הראשון מבחינת אורך חיי המנוע, יציבות המהירות (ע"י בקרת Servo) ורמת הרעש הנמוכה מהמקובל.
לכל אלו מתווספים עיצוב מרהיב עיין והפעלה נוחה.

PS-T20

הנעה ישירה; מנוע מיוחד — ללא מברשות עם בקרה בשיטת Servo; מנגנון מיוחד לדיוק המהירות (סטרובוסקופ); ראש מגנטי ומחט יהלום.

PS-T30

הנעה ישירה; מנוע מיוחד — ללא מברשות עם בקרה בשיטת Servo; הפעלה ע"י לחצנים אלקטרוניים; מנגנון מיוחד לדיוק המהירות (דטרובוסקופ); זרוע משוכללת עם מנגנון המונע החלקה (anti-skating); ראש מגנטי עם מחט יהלום.

SONY.

למבקשים את הטוב ביותר

פרסום מלניק | רפאל טיראן

השבוע במאה ה־20

מה אירע במאה ה־20׳ בשבוע שבין ה־29 באוגוסט עד ה־4 בספ־טמבר? במדור חדש זה יסקור „העולם הזה" כמה מן המאורעות שאירעו ב־78 השנים הקודמות בשבוע שבו מופיע הגיליון.

1914

30.8 — הפצצות הראשונות שהוטלו אי־פעם על עיר בירה, מוטלות על פאריס ממטוס טאובה גרמני. הוטלו חמש פצצות. נהרגה אשה ונפצעו שניים.

1916

29.8 — אסיפת השומר בתל־עדשים מח־ליטה על התארגנות התגוננות היישוב.

3.9 — בעלות־הברית הודפות את הגר־מנים בקרב ורדן.

1917

4.9 — יונת־דואר של ניל״י נתפסה בקיסריה והדבר הביא לגילוי המחתרת על־ידי התורכים.

הרב קוק
1.9.1935

1923

30.8 — דויד בן־גוריון מגיע למוסקווה להשתתף בתערוכה חקלאית בינלאומית.

31.8 — איטליה דוחה את התביעה להחזיר ליוון את האי קורפו.

1924

1.9 — נוסד בדנציג האירגון העולמי של השומר־הצעיר.

1929

29.8 — המאורעות הגיעו לצפת. מאות יהודים ואלפי ערבים נהרגו. הקהילה היהו־דית נחרבה.

1932

30.8 — הרמן גרינג נבחר לנשיא ה־רייכסטאג.

1933

30.8 — הפילוסוף היהודי־גרמני תי־אודור לסינג נרצח על־ידי נאצי, שבא לשם כך לצ׳כוסלובקיה.

1935

1.9 — הרב הראשי לישראל, הרב אברהם יצחק הכהן קוק נפטר בגיל 70. בנו יבדל״א הוא הרב צבי יהודה קוק.

1938

1.9 — בהופעה בהיכל הספורט בבר־לין דורש אדולף היטלר אוטונומיה לגר־מנים בחבל הסודטים בצ׳כוסלובקיה ומצ־היר כי תהיה זו תביעתו הטריטוריאלית האחרונה.

1939

31.8 — מיפקדת האצ״ל נעצרה. בין העצורים גם אברהם („יאיר") שטרן.

1.9 — עם פלישת גרמניה לפולין, בשעה 4.45 לפנות בוקר, פרצה מילחמת־העולם השנייה.

חיים וייצמן מודיע לראש ממשלת בריי־טניה על נכונות העם היהודי להתגייס למילחמה נגד גרמניה.

2.9 — בריטניה מאשרת חוק גיוס חובה לצבא לכל הגברים בגילים 18 עד 41.

קרב בין המישטרה הבריטית לבין מע־פילי האונייה טייגר היל. שני מעפילים נפגעו ו־400 הצליחו לעלות לחוף.

1941

30.8 — חיפה הוכרזה כאיזור נגוע דבר. השילטונות התחילו להרוס מיבנים רעועים שהתגלו בהם עכברושים.

31.8 — כ־8000 מיהודי וילנה הוצאו להורג.

1942

4.9 — הנאצים חודרים לסטלינגראד, אבל נבלמים.

1943

1.9 — מרד בגטו וילנה. יחיאל שינ־בוים נפל.

9.3 — בעלות־הברית פולשות לפנות בוקר לחוף איטליה בסלרנו.

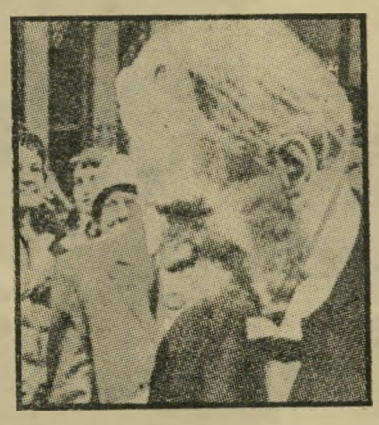

אלברט שוויצר
4.9.1965

1944

31.8 — בוקרשט נכבשה על־ידי הר־וסים.

3.9 — בריסל שוחררה על־ידי הצבא הבריטי.

1945

2.9 — יפן חותמת על כניעה ללא תנאי, על ספינת אוניית המילחמה מיסורי. הארי טרומן אומר: „אנחנו לא נשכח את פרל הארבור, היפנים לא ישכחו את מי־סורי."

1946

2.9 — ספינת המעפילים ארבע חרויות על 1000 מעפיליה נתפסת על־ידי הצבא הבריטי. התנגשויות דמים. שלושה מע־פילים קפצו לים וטבעו.

1947

31.8 — ועדת החקירה של האו״ם לארץ־ישראל מגישה את מסקנותיה. המ־לצותיה: סיום המנדט, עצמאות לארץ־ישראל וחלוקה.

1948

1.9 — נגיד בנק־ישראל דויד („דולק") הורביץ מודיע: „לא נלך בדרך האינ־פלציה."

1949

31.8 — הכנסת אישרה את תקציב המדינה: 40 מיליון לירות.

1953

4.9 — הראשון לציון, הרב בן־ציון מאיר חי עוזיאל נפטר בגיל 93.

1955

31.8 — פעולת חאן־יונס. מיפקדת הצבא המצרי בחאן יוניס ומיפקדת הפי־דאיון שם פוצצו. 43 הרוגים ערביים, הרוג אחד לכוחותינו.

1957

4.9 — סערת ליטל־רוק בארצות־הברית. מושל ארקנזו פאבוס מונע בכוח מתשעה תלמידים כושים את הכניסה לבית־ספר.

1958

2.9 — תחנת טלוויזיה ראשונה החלה לפעול בסין העממית.

1965

4.9 — פעולת קלקיליה. כוח צה״ל פשט על העיר ופוצץ משאבות־מים.

נחנכה מסילת־הברזל בין באר־שבע ל־דימונה.

התיאולוג, מוסיקאי ורופא אלברט שווי־צר נפטר בגיל 90.

1969

3.9 — הפיסיקאי הפרופסור עמוס דה־שליט נפטר בגיל 43.

1970

29.8 — שינויים בממשלה אחרי פרי־שת גח״ל ופטירתו של משה חיים שפירא. שמעון פרס, שר־התחבורה והתיקשורת, פנחס ספיר מקבל עליו גם את תיק המסחר והתעשייה, חיים גבתי שר־החקלאות מקבל גם את תיק הפיתוח, ח״כ מיכאל חזני צורף לממשלה ומקבל את תיק הסעד, והד״ר יוסף בורג מקבל את תיק הפנים.

1972

4.9 — טבח 11 הספורטאים באולימפיא־דת מינכן.

טבח מינכן
4.9.1972

1973

30.8 — אבי ההתיישבות החדשה, אב־רהם הרצפלד נפטר בגיל 85.

1975

1.9 — בתום מסע־הדילוגים במיזרח־התיכון, של הנרי קיסינג׳ר, חתמו ממשלות ישראל ומצריים על הסדר הביניים בראי־שי תיבות.

1977

2.9 — שר־החקלאות אריק שרון מציג תוכנית התיישבות חדשה ביהודה ושומרון. התוכנית כוללת ישוב שני מיליון יהודים במשך 20 שנה.

1978

29.8 — שאול אביגור, מראשי ההגנה וראש המוסד לעלייה ב׳ נפטר בגיל 79.

2.9 — קאנצלר אוסטריה, ברונו קרייס־קי, תוקף את מנחם בגין. מיתקפת החנווני.

מכתבים

(המשך מעמוד 4)

מורח / קצפת וכולו זורח: / „נשחק אותה מכל העברים. / נאכל את העוגה / וגם נשאיר לבוחרים."

ובחצות הכריז שר־האוצר: / יבוטל מס העיזבון מחר!" / חייכו במערך: / „ממש חלום! עכשיו נקבל מן הליכוד הנופל / גם את ריווחי השלום!/ ורק ורק ורק / עורב שחג מעל למערך / מקור נקש חרק: / „אלו רווחים כבר אפשר לקבל / משלום של סרק..."

הרצל וביפור חקק, ירושלים

● ● ●

אוי ואבוי

פוליטיקאים מופרעים ונשיא שהוא אפס.

רבים מדמים את המנהיגים והפוליטי־קאים הישראלים לילדים מופרעים. זהו דימוי שהולך ומשתרש כאן אצל רבים וטובים, כולל כמה מידידיה הטובים ביותר

של ישראל והציונות. הדימוי הזה התחזק עתה במיוחד, אחרי שהתפוצצה פרשת אנדרו יאנג.

אלא שזהו רק צד אחד של מטבע היח־סים הישראלים־אמריקאים. הצד השני אינו מלבב יותר. שהרי כאן מתחזקת מדי יום ביומו, ההרגשה, שהנשיא ג׳ימי קארטר הוא אפס גדול, שאין בו כלום מילבד חיוך רחב ושיניים גדולות וצחורות.

ואם בכאלה תלוי עתיד השלום... אוי ואבוי.

ציקי בן־חורין, ניו־יורק

● ● ●

כמה סבל דיין

על דיווח „העולם הזה" על מח־לתו של שר־החוץ משה דיין („ה־עולם הזה" 2183).

אני לא רוצה להכנס לוויכוח ביניכם לבין יעל דיין, אם מותר או אסור היה לפרסם את פרטי *המחלה של אביה*. אבל כיום, כאשר קוראים את *„זכרונות המחלה"* של דיין בידיעות אחרונות, ברור לגמרי כי טענתה של דיין, שהדיווח בהעולם הזה היה לא אמיתי, אינה נכונה.

אפילו הידיעה במדור תשקיף בגיליון מאוחר יותר של העולם הזה (2185) מוכח כאמיתי כאשר קוראים את דיווחו של דיין על מחלתו. אתם כתבתם כי הוא סבל מהמחלה שנה תמימה לפני שנותח, ודיין מאשר זאת.

אגב, באותו גיליון עשיתי מחקר פרטי משלי. מתוך שמונה ידיעות „המגבאות" מה יקרה בעתיד, הוכחו 5 כנכונות והשאר עדיין לא, אם כי לא הוכחשו. כתבתם כי זבולון המר יורה לפתוח בחפירות ארכי־אולוגיות בסיני, והדבר נעשה. כתבתם כי מישפטנים יתארגנו נגד הממשלה בעניין חוק הבדואים, ואומנם התבשרנו שהם עשו כן. כתבתם שהרב הראשי, עובדיה יוסף, יצא נגד ראיונו של אנוור אל־סאדאת ב־עניין הקמת בית־כנסת יחד עם כנסיה ו־מיסגד בסנטה־קתרינה, וחודש אחרי־זה, הוציא הרב הראשי הודעה בעניין זה.

כתבתם כי צפויים שיבושים בהסרטת מצדה בארץ, והמפיקים חוטפים מדי יום ביומו מכה אחרת. כתבתם כי ח״כ שמואל פלאטו־שרון יאיים על המיפלגות האחרות

(המשך בעמוד 8)

Take your TIME
לחופשה בחו״ל

אתה תהנה, היא תחנה וגם חבריך בחו״ל ישמחו.

T35

בעייה חמורה, שתת־עורר אצל אדם קרוב אליך תטריד אותך מאד, אך לקראת סוף השבוע תיפתר הבע־ייה על הצד הטוב ב־יותר. אל תדרוש מבן זוגך יותר ממה שהוא מסוגל לתת, והתאזר בסבלנות. אם לא תט־פס עליו, הוא יתרכך ממילא. אל תבז־בזי את כספך היקר על שטויות סתם.

* * *

כדאי שתבדוק שוב אם השמועה שהגיעה לאוז־ניך אמנם נכונה, עד שתהיה בטוח בנכונותה — אל תעשה כלום. ה־יחסים הטובים עם אדם קרוב אליך יימשכו ו־תזכה לשלווה לה חיכית. בת שור — אל תפחדי לבזבז כסף, ואל תניחי לידידותיך להפריע בחיי האהבה שלך. למ־רות זאת — יש ביניהן אחת הנאמנה לך.

* * *

אם תוכלי לשמור על מיסגרת חיים דומה לזו בה היית עד כה, בתנאים החדשים, ת־קלי במיקצת על ה־בעיות. אם לא — מו־טב שתסמכי על איש עם שיקול נבון. העיקר: לא לבוא לידי ריב. אל תזניחי אותו, בת־תאומים, טפלי בו במסירות. זה ישתלם לך — בעתיד הלא רחוק, לאושרך הרב.

הביטחון העצמי ש־רכשת יסייע לך בעבו־דה. להתחנף קצת לבוס זו לא פחיתות כבוד, אם אתה בטוח שהתוצאה תהיה העלאה במשכורת. היחסים עם אדם קרוב אליך ישתפרו מאד, ו־יביאו הצלחה חברתית. נסיעה קצרה של אדם קרוב אליך תגרום למבוכת מה, דבר אשר ישפיע במידה קטנה על עתידך הכלכלי.

* * *

אל תקנא בחברך בשל הצלחתו הפתאומית. הוא הגיע למה שה־גיע בזכות עבודה ק־שה וסבלנות של בר־זל. אם תשמח יחד עימו הוא יעזור לך לשפר באופן רציני את מעמדך בעבודה. מרי־בה בלתי חשובה עם אדם קרוב אליך תתפתח לריב ממושך. בדוק היטב את חשבונות חסכונותיך.

* * *

נסיעה קצרה תביא עימה תוצאות טובות — ב־תנאי שתחשוב היטב על מה שאתה עושה. אל תגרום צער לאנשים ה־קרובים אליך — והקדש להם הרבה תשומת־לב. תפסיק לדאוג להתקד־מותך בעבודה — הכל יס־תדר. שבוע לא מתאים להתקשרויות רומנטיות חדשות. הצלחה גדולה במסיבה תרים לך המוראל הירוד.

אם חשבת לרגע שזהו זה — תתאכזב. ב־ימי סוף השבוע את צפוייה לזעזוע ש־יתן בך את אותותיו. זו השעה לערוך את חש־בון הנפש. טעות ב־ענייני עבודה צפוייה לך ביום שישי הקרוב, ש־תביא אחריה סיכסוך עם הממונים עליך. ב־מישור הרומנטי אין שינוי, ידיד ישן ממשיך להתחזות כמאהב; אל תאמיני לו. לכן תזהרי מלהיענות לפיתוייו. המ־שיכי בדיאטה. לבשי בגדים כהים. סוף שבוע זה אינו מתאים לבילויים. הקדש אותו למנוחה ולחשיבה.

* * *

זהו שבוע אידיאלי. אמנם תתקוף אותך עייפות גדולה, אולם היא בת־חלוף. אתה מלא סיפוק עצ־מי במישור העיסקי, אתה עומד להגיע ל־פיסגת ההצלחות. אל תאבד את הראש ואל תתבלבל. כסף בא ו־כסף הולך, אל תנהג בחסכנות. בת־עקרב, הרבה מנוחה באוויר הצח — תביא לך את אותו אושר נכסף, ש־עליו את חולמת מזה זמן רב. מאמצים פיזיים לא יועילו — כי הגורל אכזר.

* * *

למה אתה מפחד להגיד מה שאתה חושב? אם תתאפק יותר מדי זמן, יהיה מאוחר מדי לומר מה שמעיק עליך ולנסות לתקן את היח־סים. הייה כנה עם אנ־שים קרובים אליך ותר־אה איזה אידיליה תש־תרר. בת־קשת — עשי משהו למען ההופעה שלך. הקייץ בעציומו ו־הקילוגרמים המיותרים שצברת בחורף יערערו את ביטחונך העצמי. אם אתה נוהג להמר, יש לך סיכוי להצ־ליח השבוע אם תשתמש בצבע השחור.

* * *

היזהר מבחורות השבוע, בן־גדי. זה מסו־כן לבריאות שלך. שב קצת בבית ונוח מפעילותך הרבה. מח־כה לך מיבחן רציני. אל דאגה, אתה תע־בור אותו. בת־גדי — זהו שבוע טוב לקניות. המשיכי לשמור על ה־שקרים הקודמים שלך — זה ישתלם לך ב־סופו של דבר. שינוי במראה החיצוני שלך יעזור לך בעתיד הק־רוב ביותר. השתדל לצאת לטיולים ב־חיק הטבע בסוף השבוע. הפתעה באופק.

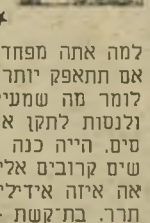

* * *

אם אתה שואף לחידושים באורח חייך מן המתאים לכך הוא השבוע, הייה תקיף ו־עמוד על זכויותיך. עליך לפעול בהגיון. בקרוב יגיע מכתב לו ציפית זמן רב. אל תשהה את מתן תשובתך, ענה מייד לטובתך ולטובת בני־משפחתך. אפילו אם מצב רוחך ירוד ואת עייפה עד מוות, אל דא־גה, החופש המיוחד יה־יה בשבוע הבא. שחייה, הרבה שמש ובילוי עם בנות המין היפה. שים עין על העושות לך עיניים בדרכך.

* * *

הקצב המהיר של עס־קיך יתגבר, ותיאלץ לעמוד בלחץ. שמור על כוחותיך ואל תג־זים, פן תישבר. אל תחסס לדחות עיס־קות, אפילו אם הן טובות ועשה קודם כל את הדברים אליהם התחייבת. בני מישפח־תך יעמדו לצידך ויבינו את המצב, כל זמן שתקדיש להם תשומת לב, ובעיקר לעצות הרבות שהם נוהגים להמטיר עליך. כל בנות הדגים העצמאיות וה־רווקות תזכינה השבוע להצלחה חומרית.

מכחבים

(המשך מעמוד 6)

אם תוסר חסינותו, והוא התחיל לאיים עוד באותו הערב שבו הוסרה החסינות.

לגבי ידיעות אחדות במדור זה עדיין לא ברור. כתבתם שרפול יילחם בנגע הסמים בצה"ל, ועדיין לא פורסם על כך דבר. כתבתם כי מכינים לבנין הפגנות בשכונת־התקווה, כאשר הוא יבקר בה. ראש־הממ־שלה עדיין לא ביקר בשכונה ואי־אפשר לדעת. כתבתם כי ערך־הדין יהודה עצמון ימונה כשופט, הוא עדיין לא מונה.

זהבית רונר, תל־אביב

● ● ●

ניו־יורק, ניו־יורק

הדוגמנית־כוכבנית פנינה רוזנבלום משמיעה קולה ממרחקים.

אצלי הכל מצויין. עברתי לגור בניו־יורק — עיר משגעת ומלאת חיים.

עזבתי את כל הדוגמנות והמישחק, אחרי שהכרתי את כל המי ומי בבוורלי־הילס

דוגמנית־כוכבנית פנינה גוזן
כל המי־ומי

ונוכחתי לדעת שהם ינצלו כל אחד, אם רק יוכלו, ולא יעזרו בשום דבר. גם העובדה שהתבגרתי לימדה אותי הרבה והיום אני מייחסת ערך שונה לדברים רבים. אני מעוניינת יותר בעסקים מאשר בדוגמנות. לקח לי שנתיים לקבל רישיון עבודה, אך לבסוף קיבלתי אותו.

אני לא גרה עם האדריכלית עדנה („מלי") לנגוצקי ומעודי לא עבדתי במלון בוושינגטון, כפי שסיפרו בארץ וכפי שכת־בה רחל המרחלת. אני מבקרת הרבה ב־וושינגטון, כיוון שזו עיר קרובה לניו־יורק ויש לי בה הרבה חברים, בין השאר סנטור שאני מכירה.

יש לי דירה במקום טוב ואני גרה לבד. אני מתכוננת לבקר בארץ בעתיד ואז אתקשר איתכם ואספר לכם הרבה דברים מעניינים.

פנינה גוזן, ניו־יורק

● ● ●

הרימון שהתפוצץ בכלא

על כתבותיה של אילנה אלון ב־„העולם הזה".

באחרונה חל שיפור ניכר בכתבות ה־**מישפט והפשע** בהעולם הזה. **כתבות אלה מעניינות במיוחד ואחרי שקראתי את מדור** קורא יקר **של אורי אבנרי** (העולם הזה 2187) **אני מבין גם כי האחראית על ה־שיפור הגדול היא הכתבת שלכם אילנה אלון. כל הכבוד.**

בעיקר נהנתי מהכתבה שלה רימון בתא הכלא (העולם הזה 2185)**. זו היתה כתבה אנושית ממדרגה ראשונה והראתה כי גם אנשים שאנחנו רגילים לפסול אותם, בגלל היותם קשורים לעולם הפשע, הם אנשים מרגישים, אוהבים וחושבים.**

יוסף אחי־מרים, ירושלים

● ● ●

רכילות לפוליטיקה

מדור רחל המרחלת בהעולם הזה **הפך** בחודשים האחרונים מדור מצויין היכול להתחרות ברמה שלו עם מדורים זהים ב־עיתונות הבינלאומית. **בגלל זה הורדתם אותו לעמוד אחד במקום שניים?**

● ● ●

מי ילד אוטיסטי ומי זנב?

על כתבותיו של אורי אבנרי „מי לכל הרוחות טרוריסט" ו„הזונה מיריחו" („העולם הזה" 2185), וגם קצת על דרישתו של אבנרי לפטר את הרמטכ"ל, רב־אלוף רפאל („רפול") איתן, בגלל פר־שת המתקת דינו של רוצח חאז־רחים במיבצע ליטני.

לעיתים רחוקות נופל בידי השבועון העולם הזה. אין אני מתעניין בכל תוכנו, היות שאני יודע מראש את סיגנונו המגמ־תי, אבל לעיתים אני מתעכב על כתבות פרי עטו של אורי אבנרי ועל ה„פנינים" שבהן.

(המשך בעמוד 13)

יש תיירים המגלים את ישראל דרך בירה מכבי.

ירושלים. בתי אבן. טליתות לבנות. קולות השוק ואויר שכולו אוירה. יריים מגישות שוב ושוב כוסות שהקצף עולה בהן על גדותיו.

את בירה מכבי ואת ירושלים אוהבים כאן בשבע שפות. כי לטעם של בירה טובה וקרה אין לאום ואין גבולות.

יש תיירים המגלים את ישראל דרך בירה מכבי. ויש ישראלים המכירים דרכה את העולם.

maccabee

בירה בינלאומית

ימי הגועל־נפש

לדעתי, התקופה שבה אנחנו חיים כרגע בארץ הזאת תיזכר בהיסטוריה של עמנו בכינוי „ימי הגועל נפש".

רבים הם הגורמים שהביאו עלינו את „ימי הגועל נפש", וכדי לנתח מדוע ואיך זה קרה, חייבים לכתוב מחקר שלם, המבוסס על עובדות. אני מאמין שספרים כאלה עוד ייכתבו בעתיד, אך ברשימה זאת אתעכב רק על שתי דוגמות אופייניות לגועל־נפש הפוקד אותנו והשולט עלינו בכל עוזו.

ראשית, בכוונתי להתייחס לתופעה ששמה הוא טו־מי לפיד.

אפילו בחלומותי הגרועים ביותר לא תיארתי לעצ־מי שבדרן חסר הומור זה, שכתב כמה מחזות בורקאס מן הסוג התפל ביותר ופיליטונים חסרי ברק ואינטלי־גנציה מינימאליים, אדם שכתב ספר עלוב של מדריך־תיירים, שהיה מזכה אותו, אולי, במישרה של פקיד זוטר בחברת נסיעות בינונית, יהפוך מנכ"ל של מה שנקרא לפנים הרדיו והטלוויזיה הישראלים והראוי כיום לשם „קול אדוניו מירושלים".

■ ■ ■

הצהרותיו המפוצצות והגסות, כמו, למשל, ההכרזה שהטלוויזיה צריכה לשרת את המדינה, מזכירות עד להחריד הווי השורר במדינות טוטליטאריות. ברור לכל בר־דעת, שבמיקרה של לפיד, הטלוויזיה לא באה לשרת את המדינה, אלא שיכבה חברתית מסויימת של נובו־רישים; של אלה שגרפו את המיליונים שלהם אחרי מילחמת ששת־הימים; של אלה שבנו וילות מעו־ררות גועל בטעמם המתנשא; של אלה שנתנו לחומ־רנות למלא כל חלק ריק במוחם הנבוב בלאו הכי, ושל כל אלה אשר חיכו בצד במשך שלושים שנה, כדי לג־מור את שאריות העוגה הלאומית.

הבה ננתח ביתר עמקות את ההכרזה הזאת, שהטל־וויזיה חייבת לשרת את המדינה. ממתי טלוויזיה זה משהו קדוש? זהו בסך־הכל אמצעי־תיקשורת, שמטיבעו חייב לשרת את האזרח ולא את הכוח השילטוני. נכון הדבר שברוב מדינות העולם (יוצאות מהכלל, במיקרה זה, הן אנגליה וארצות־הברית) הטלוויזיה הפכה להיות מכשיר יעיל ביותר של השילטון במטרה לטמטם את ההמונים, אך מי אמר שגם אנחנו חייבים ללכת בדרך זו? התשובה היא ברורה: המצדדים בגישה הזאת הם אנשי צמרת השילטון הנוכחי, החוששים לאבד את השליטה נוכח כישלונותיהם המחפירים בכל התחומים.

■ ■ ■

שילטונו של טומי לפיד וחבר מרעיו ברשות־השידור מסמל יותר מכל את הירידה התרבותית והרדידות הרוחנית אליה הגענו בעידן זה של גועל־נפש. אל תבואו בטרוניות נגד אנשי־רוח מהעולם הגדול, כשהם מביעים הסתייגות ממעשים המתחוללים כאן. לא כולם אנטי־שמים ולא כולם עושים זאת משינאת ישראל דווקא. פשוט אי־אפשר להסתיר את האמת, וכל אדם נבון מבין, שהחברה הישראלית הדרדרה למצב שבו ערך האדם החי הופך לעפרא דארעה.

תופעות כאלה, של שימוש גס מצד השילטון באמ־צעי־התיקשורת, ראינו בזמנו בארצות הדמוקרטיה־העממית, עת הרוסים השתלטו עליהן וחיסלו באכזריות כל איש־רוח שהביע דעה אחרת. תחתם מונו אנשים פרימיטיביים ביותר, במטרה לדכא את רוח האדם, למען חיזוקה כביכול של הדיקטטורה של הפרולטריון. תו־פעות כאלה נחוגות גם במדינות הלא־מפותחות בדרום־אמריקה, שבהן התחוללו מהפכות ימניות, והטלוויזיה הפכה לבדיחה ממשלתית מוכרת. עריצות היא עריצות ואין זה משנה אם היא באה משמאל או מימין. ולא אוסיף לתאר כאן את המצב במדינות ערב, שרובן ככולן מכירות אך ורק מישטר אחד, היינו: דיקטטורה גסה שבה האדם מאבד כל ערך והשילטון, בעזרת הצבא, משתולל כאוות נפשו.

■ ■ ■

למרבה הפלא לא טומי לפיד האיש מעורר את כעסי. הוא בסך־הכל מבצע מה שאדוניו ביקשו ממנו, ביעילות פילית להפליא. אלה אשר מינו אותו, בידיעה ברורה מי האיש ומה הוא מייצג, הם ורק הם מהווים את מטרת התקפתי.

זבולון המר, שהוא שר החינוך והתרבות של היישוב הזה, עליו אני רוצה להצביע. אך תחילה עלי להס־ביר את עצמי. אישית לא סבלתי מעודי את אנשי המערך. לא ליקקתי אצלם דבש ומעולם לא שודר מחזה שלי בטלוויזיה הישראלית תחת שילטונם. כך שאינני יכול להחשב כאיש אשר הפסיד משהו עם נפילת המערך ועליית הליכוד. אך האמת האובייקטי־בית חייבת להאמר: למרות הרישעות של אנשי המערך יש לומר לזכותם, שהיתה להם איזושהי בושה מסויימת, כשניתקלו במילה המגונה הזאת, „תרבות", ולפחות השתדלו, למראית עין, להגן עליה.

חוששני שזבולון המר מייצג את הזרם האנטי־תר־בותי ביותר בחיינו הציבוריים. הפיטפוט שלו חסר הברק, על חזרה למקורות ועל יהדות, נראה בעיני נבוב ומסולף לחלוטין. די לראות בטלוויזיה את הזמרים של קפה „פינתי" הדיזנגופי מגלגלים עיניים בתוכנית „מורשה", כשהם שרים שירי־דת, או רבנים וליצנים אחרים, החובשים כיפות שחורות וסרוגות, כשהם מדב־רים על מושג האלוהות. די לראות את הצבאות של מר המר, כדי להבין עד כמה הם דומים לכוהני הבעל, שאליהו הנביא האיץ בהם לזעוק לשמים כדי להו־ריד את האש, וכל אחד שקרא את התנ"ך יודע מה היה סופם.

■ ■ ■

כן, במר המר אף פעם לא ראיתי איש־תרבות, אלא דוגמה מובהקת של איש פוליטי הפועל בשיטה לניניסטית (דהיינו — שני צעדים קדימה וצעד אחד אחורה), המתחמק בתבונה מכל עימות ישיר, המציב בכל עמדה אפשרית את אנשי שלומו, במטרה ברורה להגיע אי פעם להיות ראש־ממשלה. ואם אכן יקרה כדבר הזה, יושלם המעגל של חזרה לגלות על אדמת ארץ־ישראל.

לכן אני קורא לכל אדם חושב, שהחיים חשובים לו בארץ הזאת, לקום בעוז וללא מורא ולהביע את דעתו, ולא לתת לאנשים המייצגים את ימי הגועל־נפש הזה להרוס את הכל. חובה לנסות להציל את מה שעוד ניתן להציל.

הדוגמה השנייה שברצוני להתייחס אליה במיסגרת זו היא המעשה בשתי הבחורות שבאו לבניין הטלוויזיה עם שני קלצ'ניקובים, „לשוחח" עם הכתב לענייני הער־בים, רפיק חלבי.

שמתי לב לתופעה משונה: מאז שקמה בארץ הזאת התנועה של גוש־אמונים, לא ראיתי או שמעתי, שאחד מצדיקיהם או אוהדיהם בא עם קלצ'ניקוב לשוחח עם איזה גנגסטר שברח מחו"ל ומצא מיקלט במדינה הזאת, או עם אחד מאלה שגונבים ומנצלים ומדלדלים את משאבינו הלאומיים עד לנקודת האפס.

הצדיקים האלה לא נזעקו מעולם נוכח העוול הסוציאלי שנגרם למאות אלפי אנשים בארץ הזאת אך בכל פעם שהיה נידמה להם, שקם איש חושב המנסה לנתח בצורה אובייקטיבית את מצבנו הלאומי, הם קמו והכריזו עליו מילחמה אידיאולוגית. והנה, כיום הם לא מסתפקים באידיאולוגיה, אלא באים „לשוחח" כשקלצ'ניקובים בידיהם.

כשלעצמי, הדבר היה ברור לי לחלוטין. זהו תהליך טבעי. בשעה שמפחיתים עונשים על מעשים חמורים ביותר שנעשו נגד ערבים (ולא אני האיש שיהלל את אנשי הפת"ח; „הקם להורגך השכם להורגו", אם כי הפיתרון הדרוש כאן הוא מדיני ולא צבאי) מקרבים את היום שבו גם יהודים אזרחי מדינת־ישראל, שדעו־תיהם לא ימצאו חן בעיני הקנאים האלה, יהיו נתו־נים בסכנה פיסית ממשית.

הימים הולכים ומחשיכים ברור לי שככל שאנשי גוש־אמונים יזעקו ביתר שאת את אהבתם לארץ־ישראל, כך נפסיד חלק אחר חלק, עד שנאבד את עצמאותנו הלאומית.

אני סבור, שככל שהמצב יסתבך, כך יגבר הדיכוי כלפי פנים. ואלה אשר לא יסבלו דעות אחרות, חייבים לדעת, שאם הם מתכוונים להשתמש באלימות, גם הצד שמנגד לא יישב בחיבוק ידיים. הזורע שיגאה יקצור, בסופו של דבר, את הטירוף.

יוסף מונדי, תל־אביב

עוד אמת מארץ־ישראל

ביום העצמאות האחרון השתתפתי ב„עצדת־השומ־רון"; וזאת ללא כל קשר עם מארגניה, אלא מתוך רצון להתערות בנופי הארץ, ולנשום קצת ריח אדמה ולהשתזף בשמש האביב.

בדרכי נתקלתי בעדר עיזים, מונהג על־ידי רועה ערבי, אשר לא הטרידה אותו העובדה שעיזיו מכרסמים בפה מלא את ציפות הגזע מכמה עצים שהצליחו לגדול בתחתית אחד הוואדיות; ואז חשבתי על אימרתו של אותו סופר איטלקי — ויטוריו רוסי — שאמר כי, לדעתו, אין הערבים בני־המידבר, אלא הם אבות־המידבר! אילו היינו „מפקידים" בידיהם של „אבות" אלה את כל חבלי הארץ, אשר הצלחנו להחזיר להם את גלימתם הירוקה, כמה זמן היה חולף עד שהיו חוזרים ל„הדרם" הקמאי, הפראי, הטבעי? ומאיזו אווירה פסטוראלית יכלה ל„התברך" הארץ, אילו ח־תיירים בה חיו חוזים באכסוטיקה של מחרשות עם יתדות־עץ, הרתומות לחמור ואשה, המושכים יחד בעול? מחזה זה ניתן היה עדיין לראות בוואדי־ערה, בתחילת שנות החמישים!

■ ■ ■

אינני רוצה כי יבינו אותי, הקוראים, שלא כהלכה, אולם לא בכדי נעתקה נשימתו של העולם העתיק כאשר נודע לו ש„עם־העבדים", עוד בנדדו במידבר, קיבל על עצמו, בין היתר, כי „הארץ לא תימכר לצמיתות" ובניגוד לחוקי־המידבר, הזכות להחזיק בארץ נרכשת בטיפוחה, עיבודה ושימורה ואיננה מוקנית על־ידי יצירת אמירויות או על־ידי העלאת שבטים למעמד עמים, תוך כדי ישיבה ליד הדלפק של „קפה־לורנץ", או באמצעים אחרים, כגון הפרחת לאומנויות למיניהן, אשר עוצבו על־ידי אלכימאים בשיטות של אלף־לילה־ולילה. בנושא זה, מציע אני לקוראים כי יעיינו ב־היסטוריה המדינית, הדמוגראפית והכלכלית של ה־מזרח־התיכון.

ייתכן מאד כי לא יהיה מקורי, ואף ייתכן כי ארכוש לי לא מעט מתנגדים (אף מבין אחי היהודים!), אולם נדמה לי כי מוסרי הוא הרעיון, להכריז על כל אדמות הארץ כעל אדמות־המדינה. וכפי שהעולם ה־נאור איננו סובל עוד מיסחר בבני־אדם, כן החברה התרבותית אינה צריכה עוד לסבול מיסחר בקרקע. האדמות תימסרנה בחכירה (סמלית, אך משפטית!) רק לידיהם של אנשים אשר לא יזנחו אותן, אלא יעבדו אותן, יטפחו אותן וישמרו אותן כראוי. אחרת, תפוג זכותם עליהן. והמדינה תהיה אז זכאית — ואף חייבת לממש „זכות" זו! — להפקיען מידיהם ולהחזירן לעצמה. זכויות החכירה יוכלו לעבור בירושה, רק במידה והיורשים יעמדו בתנאי החכירה. וכוונתי, שמידה אחת תחול לגבי כולם, יהודים וגרים כאחד. הכוונה למתגוררים עמנו ולא למתייהדים, שצריכים להיחשב כיהודים לכל דבר. וכי רק אזרח ותושב יוכל לקבל אדמה בחכירה. ואז לא יהיה מקום להרבה קושיות ושאילתות, וגם לא יהיו קשיים לממונים על ההסברה, ואף הרבה אניני־מצפון ובעלי „מצפן" ו־„איסטניסטים" אחרים למיניהם יבואו אז על סיפוקם.

ועל מנת לרכוש אהדתו של הציבור בארצות־הברית, הריני מציע לאמץ, ללא דיחוי, את פסק־הדין שחרץ בית־המישפט האמריקאי המיוחד לתביעות על נכסים, לזכות האינדיאנים של סיוקס; אשר זיכה אותם ב־פיצוי של „זכויותיהם־התחיקתיות" (הלגיטימיות) על כ־28 מיליון דונם (כשטחה של כל מדינת־ישראל) מ־אדמותיהם, שהוחרמו באיזור המקודש להם של ה־גבעות־השחורות, שבדרום דאקוטה — על כל אוצרות הטבע והחקלאות — בשיעור (נוכחי) של כ־4.5 דולר לדונם. ההחרמה בוצעה לפני יותר מ־100 שנה ופסק־הדין הסופי ניתן רק בתחילת יוני השנה. ולכל ה־איסטניסטים, אשר סולדים מלהיתלות על אילנות „מערביים", יכול אני לספק רשימה בבליוגראפית „מז־רחית" מעניינת וארוכה ביותר..

■ ■ ■

אחת מחולשותינו בעת האחרונה היא, שאין אנו מאמינים, באמונה שלמה, בזכויותינו ובדרישותינו, ו־שלא הצלחנו להשתחרר מאחד התסביכים שהגלות הטביעה בנו, „להתגלמד" (התגמדות גלמודה) על ספסל הנאשמים, על מנת להצטדק ולהגן בגישגוש (גישוש הססני ומגומגם) על זכותנו הטבעית לכבוד לאומי הראוי לנו, כאומה שיוויונית במישפחת האומות, אשר תרמו את חלקן בעיצוב מושגי התרבות על כל היבטיה. וכל זאת, במקום לקום כאיש אחד — כולל מדינאים, אלופי־מיל, עסקנים, או פונקציונרים ושאר פולי־טיקאים למיניהם — ולהצביע ללא בושה ובקומה זקופה על ה„כבשה" האמיתית, על ה„רש" האמיתי ועל ה„תובע" האמיתי.

יעקב סיניגליה, רמת־גן

היית מאמינה שרם־קוורץ עולה לך כמו כל חול ניקוי אחר?

ראי מה אבקת הניקוי החדישה, רם־קוורץ, עושה למענך, ללא תוספת מחיר! הרבה יותר מחול הניקוי אליו את רגילה!
היית מצפה שרם־קוורץ תהיה יקרה יותר.
אבל לא! שקיות המילוי של רם־קוורץ עולות לך בדיוק כמו כל שקיות המילוי של חול ניקוי רגיל.

נכון, שעד עתה היית צריכה לשפשף את הכיור בעזרת חול ניקוי?

עכשיו כבר לא צריך לשפשף. רם־קוורץ הגיע. אבקת ניקוי מסוג חדש המבריקה כיורים, אסלות, סירים, שיש ועוד — בליטוף!

נכון, שעד עכשיו היה לך קשה לשטוף את חול הניקוי?

עכשיו כבר אין צורך לעבוד קשה. רם־קוורץ הגיע, והוא נשטף בקלות, בשניות, ואינו משאיר עקבות (לבד מן הברק הנפלא...)

נכון, שעד עתה השתמשת בחול ניקוי גס ומחוספס למגע?

עכשיו כבר יש משהו אחר. רם־קוורץ הגיע, והוא טחון דק דק כמו טלק, רך ועדין למגע.

נכון, שעד עכשיו הזיק חול הניקוי לידייך?

עכשיו יש לך אבקת ניקוי המיטיבה עם ידייך. רם־קוורץ מכיל קאולין (חומר שמשתמשים בו בקרמים לידיים) ומיטיב עם ידייך, כדי שישמרו עדינות וצעירות.

נכון, שעד עכשיו את וחול הניקוי שאת רגילה אליו, עבדתם שניכם?

עכשיו רם־קוורץ עובד במקומך. גרגרי הקוורץ הטחונים דק דק תודרים לכל סדק קטן שבקטנים, פועלים מיד בבואם במגע עם מים, ואינם משאירים שריטות.

נכון, שגם עד עכשיו ביתך הבריק?

עם רם־קוורץ הוא יבריק יותר. כיהלום. ויפיץ ניחוח רענן בכל הבית! רם־קוורץ ורם־קוורץ לימון עם שקיות המילוי — עכשיו לרשותך.
רם־קוורץ-התשובה המוצלת לאשה המודרנית.

רם קוורץ
עושה עבודה נקיה

היית מאמינה שרם קוורץ עולה לך כמו חול ניקוי אחר?

רם קוורץ
עושה עבודה נקיה

אבקת הכביסה
המצטיינת

חדש

®אדמון

שלגית מצטיינת בנקיון

מסירה בקלות כתמי שומן וזיעה, בעלת כושר שטיפה מעולה.

שלגית מצטיינת בפעילות

ב"שלגית" 40% חומר פעיל (מעל לנדרש בתקן), יעילה גם במים קרים.

שלגית מצטיינת בחסכון

100 גרם אבקה ל־5 ק"ג כביסה. קופסה אחת של "שלגית" מספיקה ל־15 כביסות.

להשיג ב־3 אריזות: קופסה – 1.5 ק"ג,
שקית – 4 ק"ג, צידנית – 6 ק"ג.

שלגית אבקת הכביסה המובחרת לכל מכונות הכביסה.

יצהר

מכתבים

(המשך מעמוד 8)

הפעם ברצוני להתייחס לשתי כתבות. האחת, מי לכל הרוחות טרוריסט והשניה, הזונה מיריחו. בכתבה הראשונה מזכיר אבנרי, ולא בפעם הראשונה, את דיר יאסין כמישקל נגד לפעולות רצחניות של אש"ף. משתמע מכך שפעולות־מנע אז, של אצ"ל, עולות בהרבה על כל עשרות הפעולות החבלניות של פת"ח. נוצר הרושם שאבנרי מעתיק תעמולה ערבית עוייגת.

למה שנוגע לזונה מיריחו, ממש הצ"חקתם אותי, כאשר אבנרי בא בטרוניה אל ראש־הממשלה, ראש־האופוזיציה וכבוד נשיא־המדינה, שיצאו מאולם הכנסת בזמן שהוא עלה על דוכן הנאומים. מצד אחד דוגל אבנרי בחופש הפרט וחופש הביטוי, ומצד שני הוא כועס כשאחרים לא מעונין לשמוע אותו. בקיצור, אני לא יודע למי אפשר ליחס את המילים ילד אוטיסט־ו„הזונות". חבל מאוד שעסקן ציבורי בעל כישורים רחבים, כמו ח"כ אורי אבנרי, דבק בעקרונות שאולי ציבור קטן מאוד קולט אותם.

ולבסוף כמה מילים על ידיעה שפורסמה, שאבנרי דורש את התפטרות הרמטכ"ל בפרשת המתקת דינו של הקצין. העניין של הקצין, זה דבר חשוב בעיניך? אבל קטל בדרכים, שכונות עוני, דיור לזוגות צעירים ופשיעה בקרב הנוער, זה דבר שולי שאינו בוער?

ז. פרי, ירושלים

● ● ●

לדחוף את האינפלציה

על כתבתה של הכלכלנית אסתר אלכסנדר („העולם הזה" 2186) בעניין מסע שבירת האינפלציה של פירסום „דחף".

כל הכבוד לאסתר אלכסנדר. כאשר תקפו פוליטיקאים את דחף ואת שר האוצר על מסע הביזבוז הראוותני שלהם בעניין שבי־

את מי שברו באמת?
את הכיס הציבורי

רת האינפלציה, חשבנו שמא הם פשוט עורכים חשבונות עם ארליך על גבו של דחף.

לאחר הניתוח של הגברת אלכסנדר, אנחנו בטוחים שכל מי שתקף את דחף ואת המסע, צדק. דרך אגב, איפה המודעות היום?

תחיה נירגד, ירושלים

● ● ●

עזרה לעיוורים

העיוורים הנעזרים בכלבי־נחיה פונים אל ציבור הקוראים, בבקשת תרומה לאגודתם.

אגודת העיוורים הנעזרים בכלבי־נחיה נוסדה בשנת 1953 והיא רשומה כחוק, כאגודה ללא מטרת רווח. מטרתה: לעזור בפיתרון בעיותיהם המרובות והמיוחדות של חבריה ושל כלביהם המנחים.

העיוור, הנעזר בכלב־נחיה, נזקק לטיפולים שונים ולשירותיהם של המוסדות הציבוריים. אגודתנו היא שפונה אל המוסדות, הן בארץ והן בחו"ל, ובזאת היא מסייעת לחבריה גם ברכישת כלב־נחיה, אשר מקנה להם חופש תנועה, אי־תלות בזולת, הרגשת ביטחון ושיוויון בחברה.

מקורותינו דלים ורק במאמצים מרובים אנו מקיימים את פעולותינו — לעתים בסיוע מתנדבים ולעתים בעזרת תרומות מן הציבור.

כל עזרה תתקבל בתודה.

ת. פרקינס, יו"ר האגודה, תל־אביב

● אגודת העיוורים הנעזרים בכלבי־נחיה שוכנת ברח' הירקון 306, ת.ד. 6054, טלפון 448344. התרומות לאגודה ניתנות לניכוי ממס־הכנסה, לפי אישור נציבות מס־ההכנסה — אמה 535/489.

● ● ●

לא עדתי ולא פוליטי

לשם מה התארגנו אזרחים ערביים ביפו?

בחלל הריק שנוצר מזה למעלה מ־30 שנה בשכונת עג'מי ביפו, מפאת הזנחת המוסדות הממשלתיים והעירוניים והתעלמותם המוחלטת מתושביה הערביים של יפו, התארגנו צעירים ומשכילים וייסדו אגודה הנקראת „האגודה למען ערביי יפו".

הנהלת האגודה נבחרה בבחירות דמוקרטיות, אישיות וחשאיות שהתקיימו ב־26 במאי 1979. האגודה הציגה לעצמה אתגרים ויעדים חברתיים־אנושיים ומטרתה לפעול לפיתרון צודק של הבעיות הכואבות והמציקות של התושבים, ובראש וראשונה פיתרון מצוקת הדיור והעלאת רמת החיי־מודים. האגודה סולדת הן מאדיקות עדתית והן מפוליטיקה. אין האגודה מזדהה עם שום מיפלגה ו/או גוף ו/או אישיות פוליטית, אלא כל פעולתה מצטמצמת בהשגת יעדיה החברתיים ובשיפור הרמה התרבותית, ההשכלתית, החברתית של ערביי יפו.

אנו פונים אליכם בתיקווה שתגלו הבנה ותפעלו לפירסום ראוי של בעיותינו, על מנת שהנסתר יתגלה, המחדלים ייפסקו ונחייה במדינת חוק שבה כל האזרחים שווים.

האגודה למען ערביי יפו, יפו

● ● ●

מה חסר לי בעיתון

ערגתו של קורא אלמוני לרותי ולמיכתביה.

לפני כמה שנים נהגתם לפרסם מדור — מיכתבים לרותי — שבו התפרסמו מיכתבים של קוראים ובקשותיהם השונות להיכרויות ולחברה.

למדור היתה עורכת מוצלחת, שהיתה ממספרת את המיכתבים, דואגת לקשר בין המתכתבים ומזכה בפרס מיכתב אחד מדי שבוע.

לאן נעלמה רותי? היכן מסתתר מדורה? הם חסרים לי בעתון המיוחד שלכם.

ח.ה., זיכרון־יעקב

● ● ●

אריק שרון והאינדיאנים

„יגאל תומרקין רוכב שוב" („העולם הזה" 2189).

למען הסדר הטוב ולמען הדיוק ברצוני לציין, שאת החוברת־זוטא אמנם יזמתי אני, אך השתתפו בה ארבעה אמנים: אבי־

תמונה של תומרקין
למען הדיוק

טל גבע, מיכה אולמן, משה גרשוני ואנוכי. הצילום שפירסמתם (ראה צילום) הוא מעשה ידיו של גרשוני וכל הזכויות שמורות לו ולסידרה „אריק שרון והאינדיאנים".

יגאל תומרקין, תל־אביב

אמא יקרה!
תני לילדך צבעים טובים כדי שיצליח בשנת הלימודים.

דווקא ילדים זקוקים לצבעים הטובים ביותר כדי לבטא את עולמם התמים.
אל תתפתי למציאות זולות - כי ילדים אי־אפשר לרמות.
קני לילדיך את הטוב ביותר מן המבחר הגדול ביותר של תוצרת „טלנס".

בצבעי „טלנס" משתמשים הטובים והידועים באמני ישראל והעולם.

לרשותך מגוון של צבעי „פנדה" ומיני־„פנדה", „וסקו" ו„מיני־וסקו", גואש, שמן ואקריליק. פיקסטיבים מכחולים ועוד ועוד.
אם ברצונך מידע בכתב על צבעי „טלנס" פני לת"ד 412, ת"א.

Talens
טלנס
צבעי איכות

מפיצים בלעדיים:
סוכנויות קופמן בע"מ
רח' החשמונאים 105, ת"א

מאות סניפים ואלפי עובדים לבנקים הישראליים בחו"ל. האם עסקים אלה הם ריווחיים? האם הם כדאיים למדינה? ואיזו שיטה עדיפה - הקימעונאית או הסיטונאית?

כל העולם בנק!

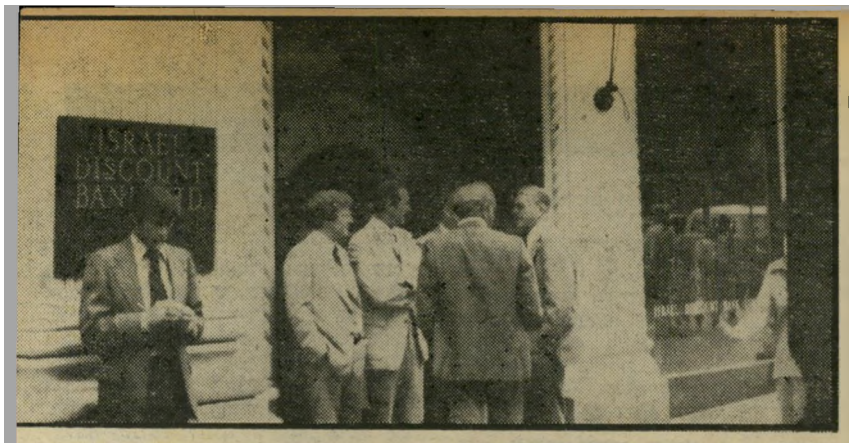

סניף „בנק דיסקונט" בניו־יורק
רק עסקים גדולים

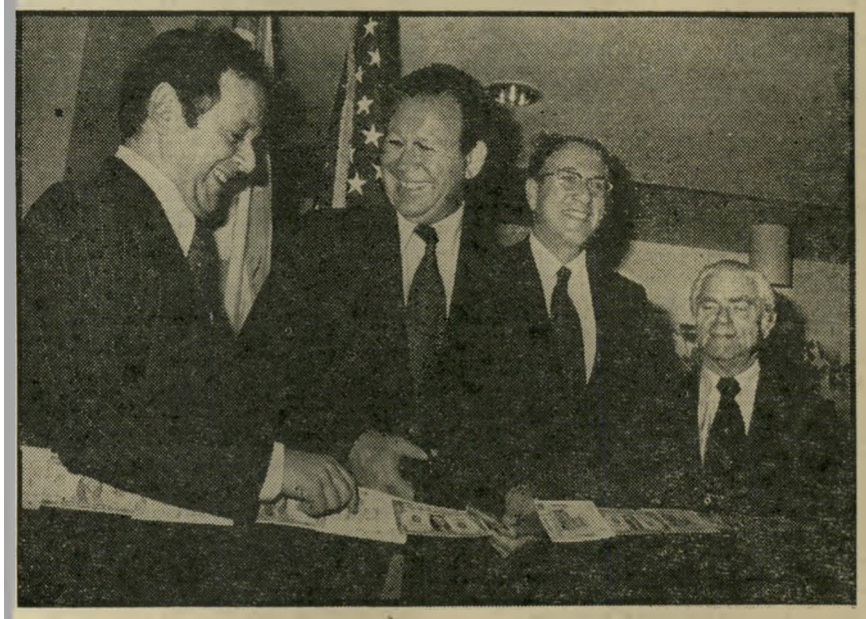

סניף „בנק המיזרחי המאוחד" בניו־יורק *
פיקדונות בלי מס־הכנסה

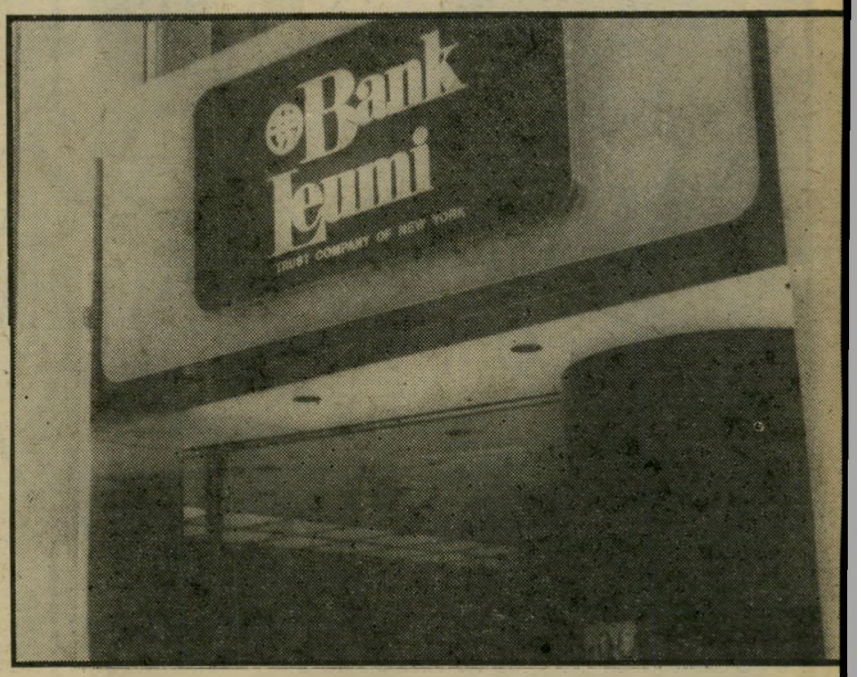

סניף „בנק לאומי" בניו־יורק
סניפים בכל מקום

סניף „בנק הפועלים" בניו־יורק
משהו באמצע

ב מחצית השנייה של 1978 החל מי־רוץ קדחתני בין בנק לאומי לישראל ובנק הפועלים בארצות־הברית. מדי כמה חודשים התפרסמה בעיתונות ידיעה, כי אחד משני אלה פתח סניף חדש בעיר פלונית, ודומה היה כי תוך זמן קצר יהיו לבנקים ישראלים סניפים באמריקה כמו בישראל.

אם נשווה את מיספר הסניפים של הבנקים הישראלים ברחבי העולם — כמאה במיספר — למיספר הישראלים היורדים, הרי שמיספר הסניפים לכל נפש כמוהו כמיספרם בישראל. אולם מאחרי המירוץ של שני הגדולים באמריקה עמד תאריך שנקבע על־ידי בנק פדראל רזרב האמריקאי, שהחליט להיכנס לפעולה נגד הבנקים הזרים ולמנוע אפליה לטובתם.

בנק אמריקאי רשאי לפעול רק במדינה אחת ממדינות ארצות־הברית. הבנק הגדול בעולם, סיטי בנק, שיש לו את מיספר הסניפים והפיקדונות הגדול בעולם, עובד רק במדינת ניו־יורק. פארסט נשיונאל אוף שיקאגו פועל רק באילינוי. קרוקאר בנק עובד רק בקליפורניה. חוק זה מונע השתלטות של בנקים בודדים על כלל הבנקאות באמריקה, במיסגרת החוקים למניעת ההגבלים והמונופולים.

יש רק בנק אמריקאי אחד, בשליטת אדמונד דה־רוטשילד, הקרוי טריסטייט בנק, שיש לו סניפים בשלוש מדינות בדרום. אין אף בנק אמריקאי אחד שיש לו סניף ביותר ממדינה אחת.

חוקים אלה לא חלו על בנקים זרים. כאשר החלו הבנקים הישראליים לפלוש לאמריקה, לפני כעשר שנים, גילו כי הם יכולים לפתוח סניפים בכל מדינה, וכך להתחרות בבנקים האמריקאיים. אמריקאי העובד עם בנק לאומי בניו־יורק יוכל, ללא תוספת זמן ועמלה, להעביר כספים לבנק לאומי בלוס־אנג'לס. אמריקאי העובד עם באנקר טראסט יצטרך להעביר כספים לבנק אחר, דבר העולה בכסף ובזמן.

★ רק במדינה אחת

ל פני כשנה החליטה ממשלת ארצות־הברית להשוות את תנאי הבנקים הזרים לאמריקאיים. לכל הבנקים הזרים הותר לפעול רק במדינה אחת, החל ברבע הראשון של 1979. בנקים זרים שיש להם, בתאריך הקובע, סניפים ביותר ממדינה אחת, יצטרכו להודיע באיזו מדינה יפעלו, ורק בה יותר להם לפתוח סניפים נוספים. יתר הסניפים שהקימו יישארו ללא שינוי.

לקראת התאריך הקובע החלו, אם כן, הבנקים הישראלים במירוץ של פתיחת סניפים נוספים. אפילו בנק דיסקונט, שפעל כל השנים באמצעות סניף אחד בלבד, בניו־יורק, פתח סניף במיאמי, לחיזוק הקשרים עם יהודי דרום־אמריקה. בסיום תמרות האש והעשן, יכול היה מנכ"ל בנק הפועלים, אפריים רייזר, לציין בסיפוק, כי בנק הפועלים היכה את לאומי וגמר כשבידו סניפים ביותר מדינות. בעוד בנק לאומי התרכז בסניפים חדשים במדינות ניו־יורק וקליפורניה, שבהן כבר פעל, כדי להגדיל את רשת משיכת־הפיקדונות, התרכז הפועלים בנציגויות במדינות רבות ככל האפשר. כיום יכול בנק לאומי לפעול במדינת ניו־יורק, כמדינה שבה יהיה מרכזו, ויחזיק סניפים בלוס־אנג'לס (קליפורניה), שיקאגו (אילינוי), פילדלפיה (פנסילבניה), מיאמי (פלוריידה) — בסך הכל בחמש מדינות. הפועלים פתח סניפים בכל המקומות האלה, ואחד נוסף בבוסטון (מסצ'וסטס), ונשאר עם יתרון של מדינה אחת.

לפתוח כיום סניף, פירושו הוצאה חדפעמית של חצי מיליון דולר, ועוד הוצאה שוטפת של 300 אלף דולר לשנה — אומר רפאל רקאנטי, מנכ"ל בנק דיסקונט באמריקה. דיסקונט החליט מלכתחילה שאינו יכול להתחרות בבנקים האמריקאיים במשיכת פיקדונות ופעולה בנקאית רגילה, ולהתרכז רק בעסקים גדולים.

הנסיון של דיסקונט ובנקים זרים הראה, כי רק אחוז קטן של הפיקדונות בבנקים הזרים בא מאמריקאים, ורובו פיקדונות מחוץ לאמריקה. כדי למשוך פיקדונות אמריקאיים, יש צורך בסניף בכל פינה, וכל סניף עולה כסף. לבנק אמריקאי יש יתרון על כל בנק זר במשיכת פיקדונות, וההוצאה הכספית, שהיתה דרושה כדי להיות לבנק אמריקאי, היא ענקית.

דיסקונט החליט ללכת בשיטה הסיטונאית. הוא פתח סניף של הבנק הישראלי, עובד רק בעסקים ובפיקדונות גדולים, תוך התרכזות בפיקדונות מדרום־אמריקה, שבה יש לו כמה נציגויות חזקות.

(המשך בעמוד 71)

* מימין ראש־העיר־לשעבר, אברהם בים, המנכ"ל מאיר אברון, מושה גור ומנהל הבנק בארצות־הברית, משה קראוס.

"יוצאים קבוע" עם "טורנדו" של גלי

הרבה חן של נעורים
הרבה קצב של היום.
עם הרבה הרבה אפנה... גם של מחר.
"טורנדו" של גלי
נעל ספורט אמיתית,
סוליית הפוליאוריטן
שאיננה נשחקת. הצבעים המרהיבים...
אתה נועל אותה בפעם הראשונה
ואתה יודע
שזה לצאת קבוע!

tornado של "גלי" דבר כזה עוד לא היה לי

פרסום מלניק.פרנקו m&m גירה א

טעם חדש מ-שטראוס

באמת טבעי, גלידת שמנת של שטראוס.

1979 שנתנו הבחירה

בטעמים: שוקו-וניל, מוקה-וניל, וניל-צימוקים.

מחיר במבצע הכרות
44 ל"י לחבילה של 600 גרם

שטראוס
גלידה שטראוס
טעם של בילוי אמיתי.

טל-אריה

ג'סי ג'קסון – יריבה החדש של ממשלת בגין

„לאבד הורה אחד זה אולי חוסר־מזל," הבריק אוסקר ויילד באחד ממחזותיו, „אבל לאבד את שניהם — זהו כבר חוסר־אחריות!"

אפילו עטו השנונה של ויילד היתה נאלמת דום נוכח מחדליה המדיניים של ממשלת־ישראל. מאז מילחמת 1967, איבדה ישראל כל אחיזה במיזרח אירופה, ברוב רובו של העולם השלישי ובשכבות נרחבות של דעת־הקהל במערב־אירופה ובצפון־אמריקה.

הקרע עם אירגוני השחורים המתונים בארצות־הברית, שנוצר בעיקבות פרשת אנדרו יאנג, איננו אלא חוליה נוספת בתהליך הבלתי־נמנע.

הקהילה השחורה בארצות־הברית עולה עתה על פסים של מודעות חדשה, לא רק לעוצמתה הכמותית (קרוב ל־25 מיליון איש), אלא גם למיקומה הייחודי במפה הפוליטית הבינלאומית, כגשר לאפריקה ולארצות העולם השלישי.

הברית הישנה בין המנהיגים הליברליים, המתונים השחורים, לבין יהדות ארצות־הברית, הולכת ונהרסת, בעיקר בשל המחלוקת בענייני אש"ף. אבל תהליכי־הסחף קיימים כבר מזה שנים רבות. על השחורים עוברת רדיקליזציה מתמדת, ואילו היהודים, או, למיצער, המימסד היהודי, עוברים לצידו השמרני של המיתרס הפוליטי. שכם אחד עם הסנטורים הנרי ג'קסון, דניאל פטריק מויניהאן ושאר תומכי ליבוי המילחמה הקרה.

יורשו של קינג. עמדת הקהילה השחורה כלפי דרום־אפריקה עשוייה לתרום רבות למאבק בתוך ארצות־הברית נגד החברות הבינלאומיות הגדולות, התומכות בממשל פרטוריה, בשל אינטרסים כלכליים חשובים. תפיסות אידיאולוגיות גיזעניות נועדו לסייע לתעמולה שהן מנהלות להנצחת האפרטהייד, ויש להן, כמובן, קרקע פוריה מאד בדרום־אפריקה.

לאחרונה ביקר בדרום־אפריקה המנהיג הכושי־אמריקאי ג'סי ג'קסון, שפרשת יאנג הפכה אותו ליריב תקיף של ממשלת־ישראל.

ג'קסון הוא לוחם ותיק לזכויות המיעוטים בארצות־הברית, ונחשב בעיני רבים כיורשו של מרטין לותר קינג. בצד ההכרזות המיליטנטיות הרגילות נגד דרום־אפריקה, חשף ג'קסון את אופיו הנצלי של המישטר מבחינה כלכלית ואת מעורבותה של ארצות־הברית בהצלחתו ובשיגשוגו.

„על ארצות־הברית לסגור מיד את כל החברות והמיפעלים הכלכליים והעיסקיים בדרום־אפריקה!" הכריז ג'קסון, אחרי ביקורו במיפעלי פורד וג'נרל מוטורס. **מדובר** ב־350 מיפעלים, ובהשקעות בסדר־גודל של 1.7 מיליארד דולר.

ג'קסון התרשם קשות ממצבם של השחורים במיפעלים האמריקאים, והתריע על כך ש„השחורים אינם מנצלים כלל את הפוטנציאל שלהם. רק מעטים מהם הגיעו לתפקידי־ניהול, ואין בכלל שחורים בקרב מקבלי־ההחלטות."

גרוע מהיטלר. ג'קסון סייר ברחבי דרום־אפריקה ומשך להופעותיו רבבות שחורים. הוא הופיע בסוואטו, הפרבר השחור הענקי והמיליטנטי של יוהנסבורג, כשהוא עוטה עור־זברה, ובידו כידון ומגן בנוסח אפריקאי שיבטי.

הביקורת הקשה שהוטחה כלפיו על־ידי גיזענים לבנים לא הרשימה אותו במיוחד. חבר־פרלמנט דרום־אפריקאי, מהאגף השמרני ביותר של המיפלגה הלאומנית, ג'ון ויילי, דרש את גירושו המיידי מדרום־אפריקה, והגדירו כסוכן קומוניסטי, המשתף פעולה עם אירגונים שמאלניים בארצות־הברית. אבל ג'סי ג'קסון לא נרתע. הוא ידע היטב שממשלת דרום־אפריקה לא תעז לגרשו.

לפני 10 אלפים שחורים מריעים בסוואטו, הוקיע את האפרטהייד כמישטר אלים מעצם מהותו. „המישטר הגזעני שולט באמצעות הפחד, הוא פוגע בחופש, שורף את הגוף ומגביל את חיי־הרוח. האפרטהייד גרוע מהיטלר!"

ג'קסון החליט שהמאבק למען השחורים בדרום־אפריקה חייב לחרוג מהמיסגרת המסורתית של יפי־נפש, הנלחמים למען שיתוף השחורים בספורט או לביטול ההפרדה הגיזעית בבתי־הקולנוע ובמיסעדות.

בסכמו את רשימיו מדרום־אפריקה הגדיר ג'קסון את האפרטהייד כמישטר של ניצול כלכלי. המיעוט הלבן רודה ברוב השחור, שולל ממנו זכויות־אזרח וצלם־אנוש כדי לרתום אותו למערכת־הייצור בתנאים של כימעט־עבדות. דרום־אפריקה שורצת ממש משקיעים אמריקאיים, קנדיים, בריטיים, צרפתיים וגרמניים. לבנק בארקליס, למשל, יש שלוחות כלכליות־פיננסיות בכל הערים הגדולות בדרום־אפריקה, והוא שותף בחברות־בת ובמיפעלים תעשייתיים המשגשגים בעיקר תודות לעבודתו הזולה של הפועל השחור, חסר־הזכויות, העובד תחת איום מתמיד של גירוש לאזורים השחורים השיבטיים, שבהם קיימת פשוט חרפת־רעב.

לימין יאנג. ג'סי ג'קסון מגלם בדמותו את האידיאליסט השחור החדש, והניתוח שלו איננו רק מוסרי, אלא גם מציאותי ויורד לפרטי־פרטים.

עם שובו מדרום־אפריקה הוא העמיד את עצמו בראש המאבק למען אנדרו יאנג, שסימל עבור אפריקה כולה את הסיכוי למדיניות אמריקאית שונה. התפטרותו של יאנג מהווה מהלומה כבדה עבור אפריקה, פסיכולוגית ופוליטית, ואולי היא אפילו מבשרת את קץ המיתוס

ג'סי ג'קסון
מדיכוי גיזעני —

של אמריקה האחרת. ג'קסון וחבריו לא ישכחו, שהדבר נגרם על־ידי ישראל — המוחזקת בעיניהם כידידיה וכשותפה של דרום־אפריקה.

ערב הסעודית: האשה קורבן הכפייה הדתית

ערב הסעודית אינה מוכנה לוותר לשכנה האיראנית האיית־אללה רוח־אללה חומייני, על מדליית־הזהב של הקנאות המוסלמית.

המלך חאלד נחשב בעיני הריאקציה הימנית הבינלאומית כשליט יציב. אחרי ככלות הכל, הוא חולש על אוצרות־נפט עצומים, מגלה עוינות רבה לקומוניזם הבינלאומי, ומאפשר לחברות הגדולות חופש־פעולה כלכלי עצום בתוך ארצו.

נכון שמיבנה החברה והמישטר בערב הסעודית מזכירים את התקופה החשוכה ביותר בימי־הביניים, אבל מאות משרדים ליחסי־ציבור בכל רחבי העולם המערבי, הממומנים על־ידי חברות־הנפט, עושים כמיטב יכולתם לשיפוץ התדמית.

מדי פעם בפעם מסתננים לעיתונים קטעי מידע מזוויעים על הוצאות פומביות להורג, קטיעות ידיים לגנבים, ואפילו עונשי־מלקות לאנשי־עסקים מערביים, שחסאו בשתיית ויסקי. אבל קשה לדבר על סערת־רוחות אנטי־סעודיות כתוצאה מכך.

ערב הסעודית עדיין משתייכת למחנה „הנכון" במערך־הכוחות הבינלאומי, וההון הגדול בארצות־הברית ובמערב־אירופה שומר עליה כעל בבת עינו.

מישטרת־מיסר. לאחרונה הוחמרו מאד הגזירות נגד הנשים בערב הסעודית, ואילו היחס העויין כלפי נשים זרות מונע מהן לאייש מישרות פנויות רבות, שנוצרו כתוצאה מהמהפכה הטכנולוגית והתעשייתית, שחלה ב־עיקבות תמלוגי הנפט.

יישום החוקים האנטי־פמיניסטיים הוטל על גוף ממשלתי, הנושא את השם המלבב „הוועדה למניעת חטאים ולעידוד המידות הטובות". הוועדה, המעוררת ללא ספק את קינאת האורתודוכסים שלנו, היא בעלת סמכויות נרחבות של חקיקה וביצוע.

היא הטילה איסור מוחלט על רחצה משותפת בבריכות־שחייה, וגרמה לכך שמלונות־הפאר בריאד ובג'דה פשוט סגרו את הבריכות. בגדי־נשים הוצאו מחלונות־הראווה, ועל נשים נאסר למדוד בגדים בחנויות, שמא ייפגע המוסר. אסור גם למדוד שמלות אצל חייטים ממין זכר. אבל בעת ובעונה אחת, מונעים נשים מלעבוד בענף זה.

מישטרת־המוסר סגרה גם את כל המספרות ומכוני־היופי לנשים ברחבי המדינה. לאחיות בבתי־החולים מותר לטפל רק בנשים, ולמורות אסור להיכנס לכיתה שבה לומדים תלמידים־זכרים. הסטודנטיות נאלצות להסתגר במעין הרמון, והרצאות הפרופסורים משודרות אליהן בטלוויזיה במעגל סגור. פקידות ומזכירות חייבות לעבוד בחדרים נפרדים, ולהשתמש בכניסות ובמעליות מיוחדות.

לאחרונה בגה הבנק המרכזי הסעודי שני גורדי־שחקים מודרניים בריאד. בקומות העליונות הותקנו מחשבים אולטרה־מודרניים, שהופעלו בעיקר על־ידי מתכנתות אמריקאיות. בהעדר מעליות נפרדות, נאלצה הנהלת הבנק לפטר את המתכנתות.

מישטרת־המוסר (מוטוואה), הכפופה לוועדה הממשלתית לטוהר־המידות, מגלה חריצות וקנאות בלתי־רגילים. השוטרים, בדרך כלל מבוגרים שזקנם צבוע בחינא, פרצו לאחרונה למיסעדה סינית בריאד, וציוו על נשים אירופיות בלתי־מצועפות לעזוב את המקום.

כתב אובזרוור, שביקר באחרונה בריאד, מספר שהשוטרים נוהגים לשוטט בשווקים ולהוציא אנשים בכוח מהחנויות, לתפילה. בעת האחרונה הוטל איסור על עריכת טכסים דתיים לא־מוסלמיים, ותפילות בכנסיות נוצריות במישלחת הצבאית האמריקאית ובמיפעלים מערביים אחרים נפסקו כליל. אפילו מכירת צלבים כתכשיטים נאסרה על־ידי המישטרה הדתית.

תהליך המודרניזציה הטכנולוגית בערב הסעודית מלווה, באורח פראדוכסלי, בשיבה מואצת לאמונה הבסיסית המוסלמית. הכלכלה זקוקה לידיים עובדות, והסערים מייבאים פועלים מכל העולם. בעת ובעונה אחת הם מונעים מהנשים לצאת לעבודה ולתרום את תרומתן.

יותר ויותר נשים זוכות עתה בערב הסעודית, לחינוך גבוה, והאיסור להשתמש בהשכלה לקידומן הכלכלי והחברתי רק מגביר את תחושת־התיסכול העמוקה שלהן. הכפייה הדתית הגוברת, השימור הקנאי של המיבנה החברתי הפיאודלי, האוריינטציה הפוליטית האנטי־קומוניסטית והשמרנית, והפיתוח המזורז של כלכלה קפיטליסטית מודרנית, הופכים את ערב הסעודית למעבדה מרתקת של תהליכים חברתיים ופוליטיים סותרים.

כרגיל, מתעלמים האמריקאים מהכתובת על הקיר, טומנים ראשם בחול ומסרבים להביא בחשבון את הזעזוע הבלתי־נמנע, שאת השלכותיו הבינלאומית אי־אפשר יהיה לרכך בקוסמטיקה נוסח קמפ־דייוויד.

פרו: פחות פרחים, יותר זכויות

אלפי הקונים במרכז המיסחרי של לימה, בירת פרו, היו עסוקים ברכישת מתנות לקראת יום־האם, שהפולחנים הקאתוליים מעניקים לו מקום מכובד מאד בדרום־אמריקה.

הם הופתעו מהפגנה קטנה, אך מאורגנת היטב, של נשים פמיניסטיות, שמחו נגד המיסחור והצביעות הגלומים ביום האם.

„יום אחד של חג, 364 ימים של ניצול מחפיר!" היתה הסיסמה העיקרית שנשאו המפגינות. הכרזה המבריקה ביותר היתה: „יותר זכויות — פחות פרחים". הקסם והאמת שבה חורגים מההקשר הפרואי.

לעומת ארצות־אחרות בדרום־אמריקה, בפרו אפשר, לפחות, להפגין. הפמיניסטיות הצביעו בבוז על המתנות, שרובן מיובאות מהארצות המפותחות, בעיקר ארצות־הברית.

בפרו חל איסור על ביצוע הפלות מלאכותיות וכ־40 אחוז מהמיטות במחלקות הגינקולוגיות תפוסות על־ידי נשים הסובלות מתוצאות של גרידות שבוצעו בסימטות אפלות ובאורח עצמי. קשה מאד להשיג בפרו אמצעי־מניעה נגד הריון, שהם נחלתן הבילעדית־כימעט של נשים מהמעמד הבינוני. רק 20 אחוז מנשי פרו עובדות בשכר, המגיע רק ל־46 אחוז משכרם של הגברים.

רוב הנשים הפמיניסטיות בפרו הן נשואות, בגילים שבין 30 ל־50. לרובן רקע פוליטי שמאלי או קאתולי־ראדיקלי.

נשים צעירות יותר אינן נוטות להשתתף במאבק הפמיניסטי. הן רואות בפמיניזם מוצר־יבוא אמריקאי מובהק, המטפל בשיטחיות רק בסימפטום בודד אחד של בעיית־הניצול. „המאבק־החשוב באמת הוא המילחמה באימפריאליזם, לצד הגברים הפרואיים, שגם הם קורבן לניצול."

משרתם של כל האויבים

חברת ההנדסה האמריקאית „טאמס" השותפה בבניית שדות התעופה של חיל־האוויר בנגב בונה גם שדות צבאיים בלוב, סעודיה וירדן

בידי הבריגדיר גנרל בן לואיס). ג'ונסון, איש חיל־ההנדסה של צבא ארצות־הברית, היה ער לעובדה שרבות מחברות ההנדסה והבנייה הגדולות של ארצות־הברית, חוששות להשתתף במיכרז לבניית שדות־התעופה בישראל. הסיבה לכך היתה פשוטה: כמעט לכולן יש חוזים או עבודות במדינות־ערב. בעליהן של חברות אלה ב„ליגה הלאומית" האמריקאית לבניית שדות־תעופה, למיכרז.

אותם, שעל אף קשריהם עם מדינות־ערב ביקשו להשתתף במיכרז, חששו כי עובדה זו תהיה להם לרועץ. ואכן, הגנרל ג'ונסון הזהיר, כי הצעותיהן של חברות הקשורות עם מדינות ערב „תיבדקנה בקפדנות מרבית. לא נבחר מישהו שאינו חששו, כי מעורבות בבנייה־צבאית בישראל תקלקל להם את החוזים השמנים בעולם הערבי. כתוצאה מכך לא ניגשו אפילו מרבית חברות ההנדסה, המובילות רצוי לישראל." בעיקבות הודעה זו פרשו כמה חברות גדולות נוספות מכוונתן להשתתף במיכרז השמן, שעשוי היה להבטיח להן נתח מהעוגה של מיליארד דולר —

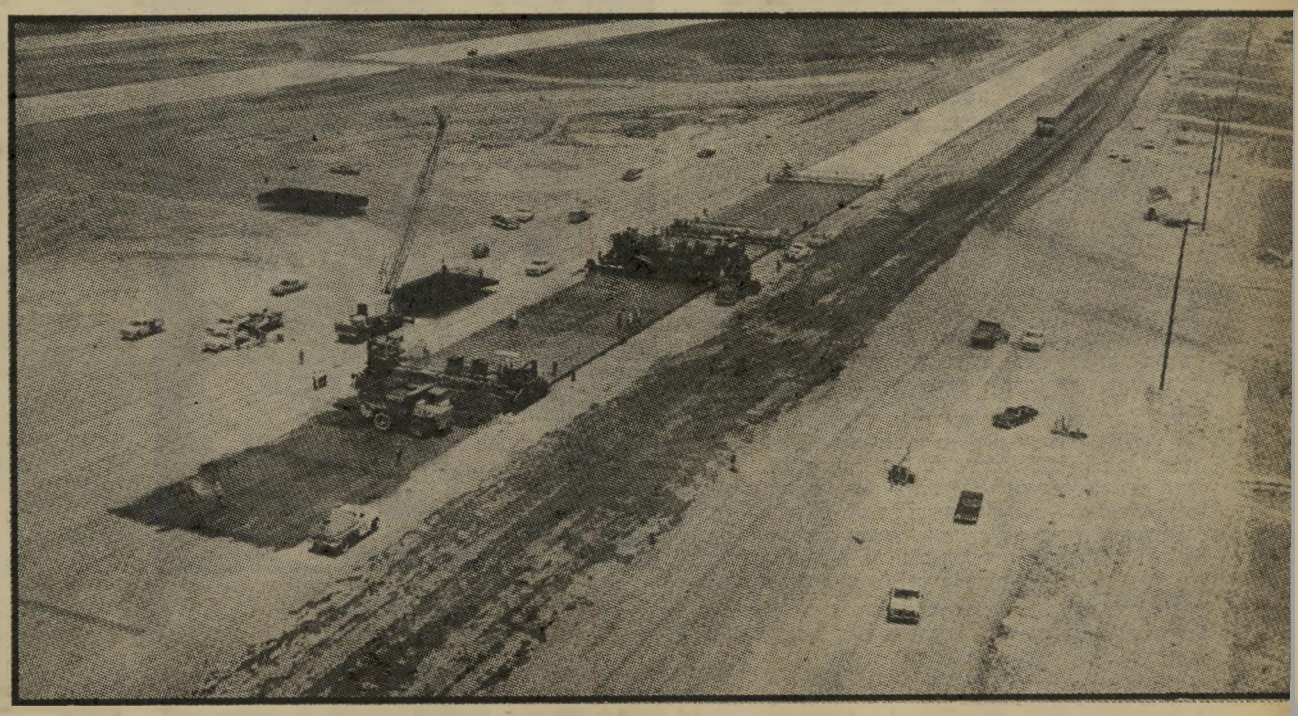

מסלולי הזהב זוהי הצורה המודרנית שבה נעשית כיום כבישת מסלולי שדות־תעופה: מכונות פיזור וכבישה ענקיות, שרוחב כל אחת מהן כשבעה־עשר מטר, נעות בזו אחר זו על המסלול כשמשאיות מספקות להן כל הזמן את חומרי הריצוף. מכונות מסוג זה, שכמותן עוד לא נראו בארץ, מתכננים הקבלנים האמריקאים להביא. עבורם זוהי עיסקה של זהב: גבוהות ככל שתהיינה ההוצאות, הם יקבלו רווחים בשיעור קבוע מסכום ההוצאות.

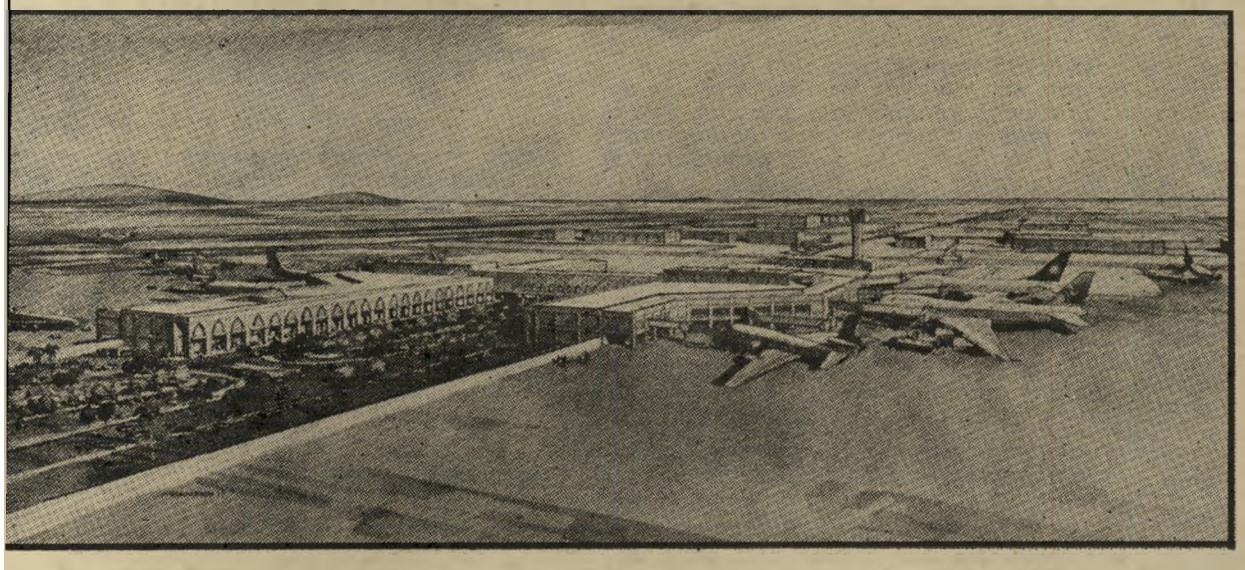

„פ עם סיפקו האמריקאים רק את הנשק לצדדים הנלחמים במיזרח־התיכון. עכשיו הם בונים לכל צד גם את שדות־התעופה. מה שנשאר הוא, שבעתיד הם גם יילחמו בשביל כל צד," התלוצץ השבוע מהנדס אמריקאי הנמצא בישראל. הוא היה אחד מעשרות עובדים אמריקאים העוסקים כבר שבועות אחדים בשלבים האחרונים לקראת תחילת בניית שני שדות־התעופה, שארצות־הברית התחייבה לבנות עבור חיל־האויר הישראלי בנגב.

רוב אותם עובדים מועסקים בידי חברות אמריקאיות, שקיימו ומקיימות קישרי־מיסחר עם מדינות־ערב, הנמצאות בחזית העימות עם ישראל. אין בכך כל פסול. בשעתו קבע שר־הביטחון עזר וייצמן, כי „אין אנו מטילים חרם כלכלי על חברות אמריקאיות או אחרות, הסוחרות עם מדינות ערב."

אף על פי כן, בעת שמישרד ההגנה האמריקאי הוציא את המיכרז, שקרא לחברות האמריקאיות להציע את שירותיהן לבניית שדות־התעופה בנגב, הציבה ממשלת ישראל מיגבלה אחת על המשתתפים: אף קבלן אחד או חברה אחת לא יוכלו לבוא לישראל אם הם מבצעים אותו סוג של עבודה צבאית במדינה ערבית.

בתדריך שניתן בניו־יורק, ב־20 באפריל השנה, לנציגי החברות, שביקשו להשתתף במיכרז, הופיע מי שהיה אז הממונה על הפרוייקט מטעם הפנטאגון, בריגדיר גנרל ג'יימס ג'ונסון (שהוחלף בינתיים

שדה עליה, ירדן כך ייראה נמל־התעופה הבינלאומי החדש של ירדן, שייקרא על שם המלכה המנוחה, עליה, לכשתושלם בנייתו. חברת ההנדסה האמריקאית טאמס, שהיא חלק מהתאגיד הבונה את שדה־התעופה ברמת מטרד, שליד מיצפה־רמון, עבור חיל־האוויר הישראלי, תיכננה ומפקחת על בניית שדה־התעופה הירדני.

המחיר המשוער הראשוני של עלות שני שדות־התעופה בנגב.

כאשר פורסמו, כעבור כחודש ימים, תוצאות המיכרז, לווה הפירסום בהודעה רישמית של מישרד ההגנה האמריקאי, כי „המיכרז נמסר לחברות שאינן מעורבות בחוזי־בנייה בעולם הערבי."

והנה, בהיוודע תוצאות המיכרז, הסתבר כי ההודעות לא היו כל כך מדוייקות. לפחות אחת החברות האמריקאיות, המשתתפות בתאגיד הבונה את שדות־התעופה בישראל, מעורבת כיום בצורה פעילה ונרחבת ביותר בחוזי־בנייה בעולם הערבי. והמדובר אינו בבניית מחנות־נופש, בתי־מלון או טחנות־קמח. זוהי חברה העוסקת בבניית שדות־תעופה צבאיים, שמהם עלולים יום אחד להמריא מטוסים שיפציצו את שדות־התעופה שאותה חברה עוסקת בבנייתם בנגב. או ההיפך. השאלה היא רק מי יקדים את מי.

פנייה לשוק האזרחי

כ די להבין את הרקע, שיצר מצב פרדוכסאלי מעין זה, יש צורך לבחון את הרכב המערכת שהקימו האמריקאים לצורך הפרוייקט, של בניית שני שדות־התעופה עבור חיל־האויר הישראלי.

האמריקאים נטלו את המשימה על עצמם, תמורת התחייבות ישראל לסגת משדות־התעופה שלה שבעציון ובעיטם אשר בסיני, מסיבה פוליטית טהורה. כיוון שהסיגה חייבת להתבצע תוך שלוש שנים מיום חתימת הסכם השלום, הם רצו להבטיח שלא תהיה שום דחיה במועד זה. האמריקאים חששו — והם הודו בכך במפורש — שאם יתירו לישראל לבנות את שדות־התעופה בעצמה, עלולה ישראל שלא למלא את חלקה בהסכם, בטענה כי השדות החדשים אינם מוכנים, ולפיכך אין היא יכולה להרשות לעצמה לפנות את השדות הישנים.

ביצוע המשימה הוטל בידי מישרד־ההגנה האמריקאי על חיל־ההנדסה של צבא ארצות־הברית. זה הטיל את ביצוע הפרוייקט על האגף הצפון־אטלנטי שלו, שמישרדיו נמצאים בניו־יורק. חיל־ההנדסה האמריקאי הוא האחראי להשלמת הפרוייקט

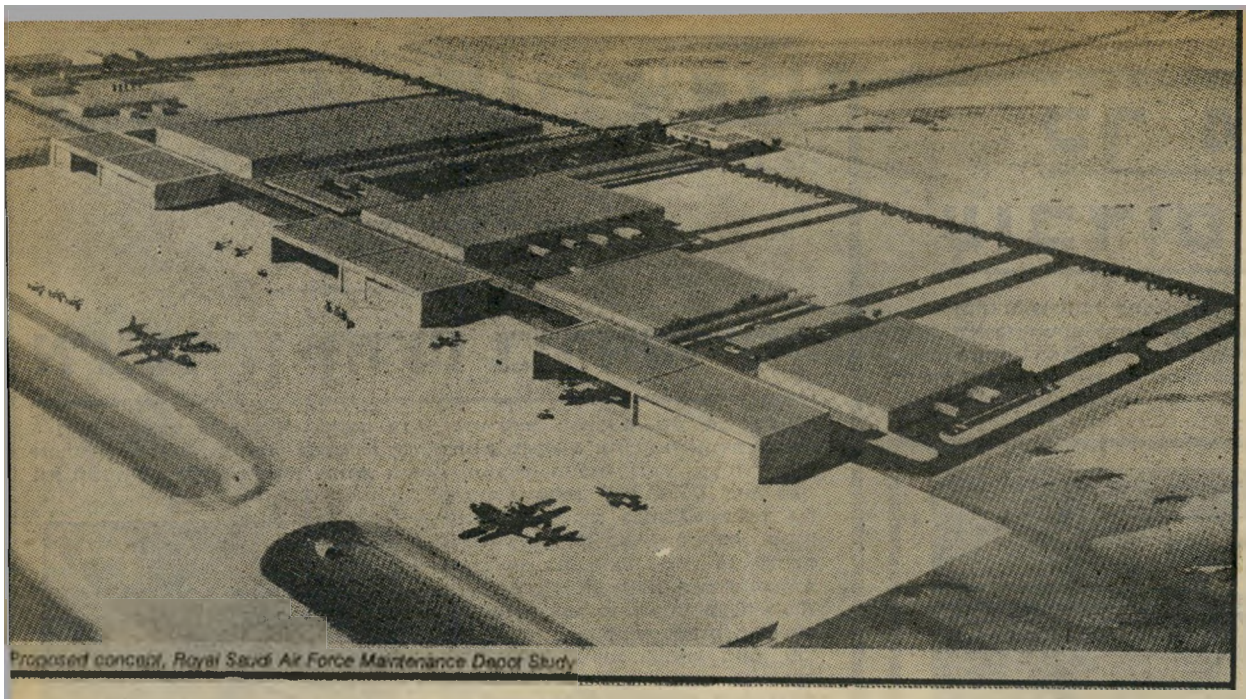
Proposed concept, Royal Saudi Air Force Maintenance Depot Study

השדה הסעודי

זהו דגם למרכז תחזוקה למטוסי חיל־האוויר הסעודי, שהוצע על־ידי חברת טאמס לצבא הסעודי, שעימו נמצאת החברה, שאנשיה פועלים עכשיו בישראל, בקשרים הדוקים. טאמס, שהיא אחת מחברות־ההנדסה הגדולות בעולם, התמחתה בבניית שדות־תעופה. צילום זה פורסם רישמית בחוברת הפירסום של החברה.

שני המיכרזים האחרים נועדו לשתי קבוצות תיכנון וקבלנות נפרדות, שכל אחת מהן תתרכז בבניית בסיס אחר, ה־אחת בבניית בסיס רמת מיטרד, שליד מיצפה רמון, והשנייה בהקמת בסיס עובדה, שליד אילת.

תוצאות המיכרז עמדו להתפרסם, על־פי ההודעה הרישמית של חיל־ההנדסה האמריקאי, ב־15 במאי השנה. כשהגיע מועד זה ותוצאות המיכרז לא פורסמו, פנו כמה מהמשתתפים במיכרז לאנשי חיל־ההנדסה בניו־יורק. אלה טענו כי הם מצידם כבר השלימו את העבודה, וכי תוצאות המיכרז נשלחו לוושינגטון, לאישור מישרד־ההגנה, ושם מעכבים את פירסומו.

עיכוב מעין זה אינו מקובל בארצות־הברית ומעורר מייד גל של שמועות והחשדות. ואומנם, כאשר פורסמו תוצאות המיכרזים באיחור של יומיים, החלו מייד רינונים על מה שהתרחש מאחרי־הקלעים של מישרד־ההגנה האמריקאי במשך יומיים אלה.

במיכרז של קבוצת הניהול זכה תאגיד של שלוש חברות, שהוקם על בסיס של שותפות מלאה, תאגיד זה הנקרא מסא, ראשי־תיבות של מנג'מנט ספורט אנד אסושייאיטס. החברה הגדולה בתאגיד היא חברת לסטר נייט משיקאגו, חברת ניהול ידועה וותיקה המעסיקה כ־900 עובדים, שהיא אומנם בעלת ניסיון בעבודות של ניהול ופיקוח, אך לא בנושאי בניית שדות־תעופה. החברה לא ניהלה ולא פיקחה מעולם על בניית בסיסים של חיל־אוויר כלשהו או בניית שדות־תעופה אזרחיים. מפעם לפעם היא הועסקה בהרחבת שדות־תעופה אזרחיים בארצות־הברית (בעיקר בנושאי כבישים וגשרים שבהם יש לה ידע רב) אך אין לה כל ניסיון מחוץ לגבולות ארצות־הברית בתחום זה.

החברה השנייה בגודלה בתאגיד הניהול היא קבוצת א. אפשטיין, אף היא משיקאגו. זוהי חברה המעסיקה כ־400 עובדים ועוסקת בדרך־כלל בתיכנון ובפיקוח על ביצוע של פרוייקטים תעשייתיים. גם לה אין כל ניסיון בבניית שדות־תעופה. משימתה העיקרית היא לדאוג לדיור העובדים האמריקאים ולריווחתם, מה שמכונה בפיהם Life Support. נשיא החברה הוא ריימונד אפשטיין, מראשי קהילת יהודי שיקאגו ומגדולי התורמים למגבית שם. בנו, דויד אפשטיין, משמש כסגן־נשיא.

החברה השלישית בתאגיד היא חברת פוּפ אוואנס ורובינס מניו־יורק, המעסיקה צוות של כמאה וחמישים עובדים. היא עוסקת בעיקר בתיכנון של חשמל ומכונות וכן מערכות תת־קרקעיות לחשמל, מים וחלק.

גם חברה זו לא ביצעה מעודה עבודה בסדר גודל של ניהול ופיקוח על בניית בסיס־תעופה מלא. לאנשיה אין ניסיון בבניית בסיסים בסדר גודל זה שיש להקים בישראל.

למרות היותה החברה הקטנה ביותר בתאגיד, מונה נשיאה, ג'ו רובינס, כאחראי מטעם התאגיד לפרוייקט. נראה כי מינוי זה נעשה בזכות הקשרים שהיו לו בעבר עם הצבא האמריקאי. בזמנו הוא היה קשור לביצוע עבודות של מערכות תת־קרקעיות בוויאט־נאם וקנה את עורמו בחוגי הצבא האמריקאי כתוצאה מכך. הוא ביצע עבודות עבור הצבא האמריקאי, אבל בעיקר באיזור ניו־יורק.

התורם שמכיר את מנחם בגין

אחר שאף אחת משלוש החברות המרכיבות את תאגיד־הניהול לא עסקה בעבר בניהול פרוייקט בסדר גודל זה, עוררה זכיית התאגיד במיכרז תמיהה בחוגים מיקצועיים בארצות־הברית. בין החברות שניגשו למיכרז הניהול היה מיספר לא מועט של חברות שהן בעלות ניסיון עשיר בפיקוח על תיכנון והקמה של בסיסי־אוויר גדולים.

כמה מבעלי אותן חברות ניצלו את קשריהם עם אנשי הצבא האמריקאי בניו־יורק כדי להשיג הסברים לתוצאת המיכרז, שנראתה תמוהה בעיניהם. אותם אנשים טוענים כי נאמר להם מחוגי הצבא האמריקאי שחיל־ההנדסה המליץ על תאגיד אחר שינהל את הפרוייקט, אלא שהמלצה זו נדחתה בוושינגטון, שם נפלה ההחלטה הסופית, תוך התייעצות עם גורמים ישראליים.

אותם מתחרים שהפסידו במיכרז תוהים אם ייתכן שממשלת־ישראל לחצה על ממשלת ארצות־הברית להעניק את מיכרז הניהול לחברה שבה שותף ריימונד אפשטיין, תורם נכבד למגבית, המכיר אישית את ראש ממשלת ישראל, מנחם בגין, ושהיה בין מקבלי פניו, כשזה ביקר בשיקאגו לפני כשנה, באחת מטיסותיו לארצות־הברית.

בידי המתחרים אין שום הוכחה לכך שממשלת ישראל היא שהכריעה לטובת תאגיד מסא. זכות הווטו היחידה, שהיתה שמורה לישראל על בחירת חברה בידי הצבא האמריקאי, היא מסיבות ביטחוניות. אם אכן היתה מעורבות לטובת קבוצת אפשטיין ושותפיו על־ידי ממשלת־ישראל, אין ספק כי סיבות ההתערבות לא היו דווקא ביטחוניות.

(המשך בעמוד 44)

רשימת הלקוחות

רשימת הלקוחות הרישמית של חברת טאמס מפרטת את הלקוחות שיש לה במדינות ערב ואיזה סוג עבודה ביצעה עבורן. הרשימה כוללת את נמל־התעופה הבינלאומי עליה ושדות־תעופה כפריים (הכוונה לצבאיים) בירדן; את שדה־התעופה הצבאי וילוס בלוב, את בסיסי־התעופה בערב־הסעודית, ושלושה בסודאן.

Location	Site Selection/Investigations	Master Planning	Economic/Technical/Financial Feasibility Studies	Aircraft, Passenger, and Cargo Forecastings	Airfield Design/ runways taxiways aprons	Passenger Terminals	Aircraft Fueling Systems	Airfield Lighting, Navaids, ATC	People-Mover Systems	Baggage/ Cargo Handling Systems	Hangars/ Aircraft Maintenance &Utilities	Access Roads and Vehicle Parking Facilities	Environmental/ Land Use Planning	Engr. Mgt./Constr. Mgt.
Queen Alia International, Jordan		•		•	•	•	•	•		•	•	•	•	
Rural Airfields, Jordan		•			•			•			•			
Kimpo International, Korea		•		•	•	•	•	•		•	•	•	•	
Wattay Airfield Redevelopment, Laos							•							
Roberts Field, Liberia					•									
Wheelus AFB, Libya		•			•	•	•	•			•	•		•
Dhahran AFB, Saudi Arabia		•												
RSAF Maintenance Facilities, Saudi Arabia					•						•	•		•
Port Sudan, Sudan		•	•											
El Geneina, Sudan		•	•											
El Obeid, Sudan		•	•											

בלי ניסיון קודם

צורך זה הוציא מישרד ההגנה האמריקאי שלושה מיכרזים. מיכרז אחד הוצא להקמת קבוצת־ניהול, שתסייע בידי חיל־ההנדסה האמריקאי בניהול הפרוייקט, כולל פיקוח על התיכנון והביצוע וכן תדאג לכל מחסורם של עובדי החברות האמריקאיות בארץ, מדיור ועד מזון, בידור ותחבורה.

מאת יגאל לביב

כמה יעלה איצטדיון חדש בירושלים?

מאחרי מאבק הדתיים נגד מיקום ה־איצטדיון בשועפאת מסתתר רצונם לקבל את השטחים להקמת שכונות דתיות. ה־אינטרסים הכספיים של חברות־בנייה דתיות מפעילים את קנאי אגודת־ישראל.

המקום הנוכחי נקבע על־ידי ראש עיריית־ירושלים, **טדי קולק**, כיוון שפני השטח מאפשרים לבנות איצטדיון בלי שינוי תוואי־הקרקע, וההשקעה קטנה יותר. עד כה הוצאו כבר, על עבודות תיכנון והכנה, 20 מיליון לירות. השלמת האיצטדיון במקומו הנוכחי תעלה כ־200 מיליון לירות. העתקתו למקום חדש תע־לה מיליארד לירות במחירי היום, שכן אין עוד מקום שבו קיימים פני־קרקע כה נוחים, ויצטרכו להקים מיבני־פלדה בהשקעות־ענק עבור המושבים.

העתקת המקום תדחה את הקמת ה־פרוייקט בעשר שנים לפחות.

קולק עם כיפה
דת או ביזנס

קומנדו ללא צבא

אל תתרגש יותר מדי מפשיטות־המכס ומס־ההכנסה. זה אמנם לא־נעים כאשר תופסים אותך, ואם אתה נעצר — זה עוד יותר גרוע. אך נראה כי בזה מסתיים הכל.

פשיטות־הקומנדו של מחלקות־החקי־רה של המכס או מס־ההכנסה הן המכ־סימום שהאוצר מסוגל לו. אם עברת את השלב הזה, כימעט שאין חשש כי תועמד לדין, או כי תזכה בטיפול מיוחד לאחר מכן אצל פקיד־השומה שלך.

הסיבה: למס־ההכנסה והמכס אין כלל כוח־אדם לעבודות השוטפות. גם אם אירעה לך תאונה, ונתפסת על־ידי יחי־דת־קומנדו, סבול בשקט את העניין, כי אינך צפוי לכל רע נוסף.

אינך מאמין? בבקשה: הדין־וחשבון האחרון של מבקר־המדינה, מיספר 29, בעמודים 453 והלאה, מתאר מה קורה לתיקים שהוגשו כבר לבית־המישפט.

בשנת 1977 הוגשו 1729 תיקים, מהם הופסקו ההליכים ב־868 תיקים, תוך הס־כם עם הנתבע ותשלום קנס מצידו. בבתי־המישפט המחוזיים נידונו רק 26 תיקים, מתוך 43 שהוגשו. במיקרים רבים חוייבו הנידונים לשלם קנס, ולא שילמו אותו, ולא נעשה להם דבר. מדובר במיקרים של קנסות בעשרות אלפי לירות, וגם במיק־רים של קנסות קטנים. באותם מיקרים בודדים, שבהם הוצאו פקודות־מעצר על אי־תשלום קנס, הן לא בוצעו.

התיקים שהוגשו בשנת 1977 הם, או־לי, עשרה אחוזים ממיספר הנתפסים בע־בירות מס־הכנסה. מיספר התיקים שני־דונו הוא פחות מחמישה אחוזים ממיס־פר התפיסות שנעשו ושפורסמו. מסתבר כי הסיכון של חיוב בבית־המישפט קטן מאשר הסיכון בנסיעה במכונית.

הישראלים מעדיפים מלוונות פאר

נתוני הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה מראים, כי בתקופה שמינואר עד אפריל השנה גדל ב־25% (לעומת אותה תקופה אשתקד) מיספר הישראלים, אשר לנו במלונות בני חמישה כוכבים בישראל. באותה תקופה גדל מיספר לינות התני־רים במלונות של חמישה כוכבים ב־16.5% בילבד.

במקביל ירדה לינת הישראלים במלו־נות של ארבעה ושלושה כוכבים, אולם עלה ב־35% מיספר לינות הישראלים בכפ־רי־נופש.

מיספר לינות הישראלים במלונות של חמישה כוכבים בתקופה זו היה 84.2 אלף. מחיר לינה אחת הוא אלף לירות בערך, כך שבתקופה זו בילבד הוציאו הישראלים, על לינות במלונות של חמישה כוכבים, 84.2 מיליון לירות.

המקום המועדף על־ידי כלל הישראלים היה טבריה, ואחריה אילת וים־המלח.

„אמפל" רוצה לצאת מ„ספן"

חברת־ההשקעות האמריקאית־ישרא־לית „אמפל", הקשורה בקבוצת „בנק הפועלים", רוצה למכור את חלקה ב־מיפעל־הפורמאיקה „ספן". „אמפל" מח־זיקה במחצית המניות במיפעל והיא רו־צה, תמורת חלקה, בסכום שהשקיעה ב־שעתו, שני מיליון דולר.

גם השותף השני במיפעל, מישקי עמק־הירדן, רוצה למכור את חלקו.

הסיבה העיקרית לרצון הבעלים למ־כור את המיפעל היא הריווחיות הנמוכה על ההשקעה, בהשוואה לתשואה מרכי־שות צמודים, וגם הבעיות של הפועלים השכירים.

„ספן" רכש לפני כשנה את המיפעל „תבור" של **אליהו סחרוב**, תמורת החלפת מניות. בימים אלה מנסה „ספן" למכור את „תבור" למשקיעים מטנזניה, שהגיעו ארצה.

עיר־הסרטים - סוף

בימים אלה הוציא כונס־הנכסים הרשמי צו־פירוק לחברת „שרקו ווסטרנס אינבסטמנטס".

חברה זו הוקמה לפני שש שנים, תוך צהלות אנשי מישרד־התעשיה, באמצעות המשקיע **זאב בראון**, שהקים עיר־סרטים בהרי־הגדה. העיר פעלה כמה חודשים ונסגרה, כאשר כל ההשקעות, בעיקר הלוואות ומענקים ממשלתיים, ירדו לטמיון.

כך מושכים עובדים לישראל

מודעה זו פורסמה בשבוע שעבר ב„ניו־יורק טיימס", והיא קוראת למהנדסים שונים ולארכיטקטים לחתום על חוזים לעבודה בישראל. המודעה פורסמה מטעם תאגיד הניהול האמריקאי לבניית שדות־התעופה בנגב. ההצעה היא לפחות ל־18 חודשים, שכן זו תקופת המינימום לעבודה בחוץ עבור אמרקיאים, לשם קבלת פטור ממס־ההכנסה האמריקאי.

MSA
Management Support Associates
IN
ISRAEL
NEEDS
ARCHITECTS
AND
ENGINEERS

a joint venture of
Lester B. Knight & Associates, Inc.
A. Epstein and Sons International, Inc.
Pope, Evans and Robbins Incorporated

MSA is your passport to more than just tangible rewards. You can become a part of the living history of Israel, the dynamic people, the land and the international impact of the Mideast on the everyday life of most of the world.

Management Support Associates , a joint venture of Lester B. Knight & Associates, Inc.,A. Epstein and Sons International,Inc. and Pope, Evans & Robbins, Inc. will provide assistance for Architecture, Engineering, Construction Management and Life Support for the design and construction of two air bases in Israel.

The immediate needs are for the following solidly experienced (minimum 5 to 10 years), degreed Architects and Engineers:

•ARCHITECTS
•CIVIL ENGINEERS
•Soils
•Environmental
•Pavements
•STRUCTURAL ENGINEERS
•MECHANICAL ENGINEERS
•HVAC
•Piping
•ELECTRICAL ENGINEERS
•Power
•Lighting
•Control

The opportunity is now! For immediate consideration and further information regarding this 18-month unaccompanied assignment to Israel... write today!

Director of Staffing, Department N8
MANAGEMENT SUPPORT ASSOCIATES
100 Church St., New York, N.Y. 10007

We are an equal opportunity employer M/F

*הכנס צבע לחייך בתנאים ללא תקדים

שר התקשורת

מחיקת הצבע בטלוויזיה
תיפסק בעוד חודשיים

ל"י בלבד

4,450

מבצע תשלומים מהפכני!

חברת סילורה מכריזה על מבצע "הכנס צבע לחייך" — תכנית תשלומים גמישה, בתנאים ללא תקדים — שיאפשר לך להנות תוך 3 חודשים משידורי הצבע, המתוכננים בישראל ולהפוך לבעליו של מקלט טלויזיה צבעונית משובח.
מבצע "הכנס צבע לחייך" מציע לך את מבחר מקלטי הטלויזיה הנודעים של סילורה במחירים יוצאי דופן ובתכנית תשלומים חסרת תקדים. להלן מספר דוגמאות:

סוג המקלט	תשלום במזומן	מספר התשלומים	התשלום החדשי	סה"כ המחיר בתקופת המבצע	המחיר הרגיל
מסך ענק "26	14,500	3	10,000	44,500	61,600
מסך ענק "26	12,600	6	5,500	45,600	61,600
מסך ענק "26	9,000	10	3,800	47,000	61,600
"26 עם שלט רחוק ושעון קוורץ דיגיטלי	16,500	3	12,000	52,500	72,600
מסך "22	13,500	3	9,000	40,500	55,273

המחירים אינם כוללים מע"מ

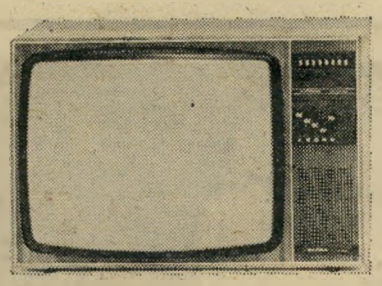

מבצע "הכנס צבע לחייך" מכיל שפע אפשרויות והצעות נוספות (ביניהן לדוגמא אחת שהתשלום הראשון בה 4,450 ל"י ואחרת שהתשלום החדשי שלה 1,930 ל"י בלבד).
הזדרז והכנס לאחת החנויות המשתתפות במבצע ו"שים יד" על מקלט טלויזיה משובח של סילורה בתנאים המתאימים לאפשרויות שלך.

* תוקף המבצע עד 10 בספטמבר בלבד.

סילורה
טלוויזיה ואלקטרוניקה קיבוץ כפר-מסריק
שירות · אמינות · אחריות

סילורה מס. 1

מערכות תדמית

לכבוד
סילורה בע"מ
קיבוץ כפר מסריק
ד.נ. ישרת

אנא שילחו לי את כל הפרטים על תכנית „הכנס צבע לחייך".

שם: .....

כתובת: .....

קבלת המקלט עם התשלום האחרון

רשימת תחנות ההרשמה למבצע „הכנס צבע לחייך":

סילורה — כפר מסריק 6/912205-04. **באר-שבע**: קרן קיימת 39, 4/5/39123-057. **חיפה**: הנמל 40, 660911-04. **ירושלים**: איזור התעשיה, תלפיות, 2/718211-02. **תל-אביב**: הארבעה 8, 266113-03.
אזור: אלקטרו רדיו, יצחק 16. **אשדוד**: טל סטאר, רוגוזין 29; **פטרול גז**, הראשונים 111. **נבעתיים**: גיסטנר מנחם, רח' כצנלסון 150. **זכרון יעקב**: דיקר שלמה.
הרצליה: רדיו T.V., סוקולוב 53. **חדרה**: גמיש; חשמלית, הרברט סמואל 66; רדיו שומרון, הרברט סמואל 8. **חיפה**: סלון הגל החדש, הנביאים 3; סלון חשמל יוסף, הרצל 8; עמי כל, צפת 3; קרייצמן אמנון, הנביאים 21; שופ סנטר, הנביאים 16. **יפו**: כל אלקטריק, שד' ירושלים 35; פינדר, שד' ירושלים 28. **ירושלים**: אלקטרו בית, יפו 72; ליאור צדוק, שמאי 23; זיק אור, יפו 30; יחזקאל שור, יפו 115; מאור, דורות ראשונים 3; מגדל אור, הלל 23; רדיו לוי, שמאי 17; רוני שור, יפו 115; כל בו ויזיה, ק.ל.ט. 31; דניס, יפו 50. **כפר-סבא**: רדיו רון, ויצמן 35. **כרמיאל**: אחים סט. לוי; פאוזי, הרצל 68. **מעלות**: בוחבוט, מרכז מסחרי. **נהריה**: גולדשטיין, שדרות נעתון 4; סלון אבגיל, הרצל 53; פינת האלקטרוניקה, הרצל 51, **נס-ציונה**: א.ק. אלקטרוניקה, וייצמן 14. **נצרת**: דאהר, רח' פאולוס. **נתניה**: סלון קסם, הרצל 30; רדיו אלחוט, שד' וייצמן 5; תל אור, שמואל הנציב 15. **פתח-תקוה**: אלקטרו טבל, ההסתדרות 13; רדיו אלי, ההגנה 12. **פרדס-חנה**: דיגלס, דרך הבנים 10. **קרית-אתא**: אחים סייג, דרך חיפה 11; אלקטרו הנרי, העצמאות 68; זיגי שמוליק, חנקין 1; כגן מאיר, מרכז מסחרי חדש; סלון הבנקים, זבולון. **קרית-ביאליק**: תל-קול, קרן היסוד 78; רדיו סולן, קרן היסוד 27. **קרית-ים**: תל קול, שד' ירושלים 15; לב הופמן, ככר נמיר; רוטשטיין, לימון 1. **קרית-מוצקין**: אלקטרו רהיט, מרכז מסחרי חדש תל קול, השופטים 5. **רמת-גן**: כל אלקטריק, ביאליק 76. **רחובות**: חזי שרות, בית הפתעלים 4. **תל-אביב**: אמינות, אלנבי 97; אליאס, ח' באייר 20; אלעזר אלקטרוניק, ברודצקי 43, **רמת-אביב**; חיימוביץ, אלנבי 109; יצחקי, בילינסון 5; רדיו הכוכב, המלך ג'ורג' 91; שרותי שיין, אבן גבירול 192.

הקפד לדרוש חוזה קניה רשמי של חברת סילורה למבצע „הכנס צבע לחייך".

אנשים בעולם

סימון וייל: סלם מול הטלוויזיה

כיצד נראית נשיאת הפרלמנט האירופי בנעלי־בית? סימון וייל (בתמונה מימין, כשבעלה מגיש לשולחן) נוהגת לאכול את ארוחת הערב מול הטלוויזיה. מאז נבחרה לתפקידה הרם, נוהגים היא ובעלה, אנטואן, המכהן כמנהל־כללי של חברת הטייס הלאומית הצרפתית, לעקוב אחרי קרבותיה המיליליים של וייל עם מתחריה הפוליטיים מעל המסך הקטן. וייל, שהיא גם שרת־הבריאות בצרפת, עתידה לרשת את ריימונד בר כראש־הממשלה הבאה, החלה את חייה המשותפים עם אנטואן כעקרת־בית. ב־1951, חמש שנים לאחר שנישאו, כבר היתה אם לשניים (בתמונה משמאל): ז'אן, היום עורך־דין, וקלוד, שהוא היום רופא. לא היו לה כל אמביציות פולי־טיות, אם כי זיכרונותיה המרים ממחנות הריכוז הנאצים עוררו בה תודעה חברתית חזקה ודחף עז לעשיית צדק. ב־1957, כשסיימה את לימודיה באוניברסיטה, בחוגים למישפטים ולמדעי־החברה, החלה לעבוד כעוזרת לשר־המישפטים. זו היתה התחלת הקאריירה המז־הירה של האשה היפהפיה, ירוקת העין והגאה, שלפני כמה חודשים, כשהסידרה שואה עוררה גל של תגובות מסתייגות ולגלגניות בציבור הצרפתי, התנדבה לבוא לאולפן הטלוויזיה כדי לענות על שאלות הקהל.

ג'ון דנוור: לשיר בלי דלק

לא רק היהודים נוהגים לאגור: הזמר האמריקאי ג'ון דנוור רצה להבטיח עצמו מפני מחסור בדלק, והכין מלאי עצום של בנזין, שלפי חשבונו עשוי היה להזין את מכו־נית הפורשה שלו במשך כמה שנים טובות. במפולת שלגים באספן טובע המחסן. דנוור יצטרך לשיר על־ריק.

מרגרט תאצ'ר: קיפרס מטוגנים לארוחת הבוקר

למרות שמלהגים אחרי ראש ממ־שלת בריטניה, שהיא קשוחה יותר מגבר, מתגאה הבעל, דניס תאצ'ר (בתמונה משמאל, עם רעייתו), שאותה היד החובקת את ידו ומג־היגה את בריטניה הגדולה, היא המטגנת את דגי הקיפרס המעו־שנים לארוחת הבוקר שלו. בני הזוג תאצ'ר נשואים באושר כבר יותר מ־30 שנה, מחלקים ביניהם את התפקידים בצורה ברורה: היא בפוליטיקה, הוא בעסקים, למרות שהיום, בגיל 64, יצא דניס לפנ־סיה חלקית בעוד שמרגרט, הצעי־רה ממנו, נמצאת בשיא פעילותה. מר תאצ'ר נחשב לאדם בעל הו־מור, חן רב, אך משולל כל תאוות־פירסום. גם כשמציעים לו מחוות של כבוד, כגזירות סרטים באירו־עים חגיגיים, הוא מסרב. „הניחו את האורות לאשתי," אומר בעלה של ראש־הממשלה.

פארה פואסט מ"ג'ורס: אני נערה פשוטה

אם יש בעולם שם חופף לזוהר, הרי זהו שמה של פארה פואסט מיג'ורס, המלאך של צ'רלי, שיגחת השבוע בישראל. תהיה זו הפעם הראשונה שכוכבת קולנוע תגיע לכאן לפני שיגיעו סרטיה — כבר עשתה ארבעה — אם לא מתחשבים בסרטי הטלוויזיה. למרות תדמיתה המדהימה, היא אוהבת להיראות טבעית ומרושלת. „אני מברישה את שערי בכיוון הפוך" (בתמונה העליונה) היא מגלה. „אני לובשת את בגדי הפרטיים לתמונות הפירסומת (בתמונה למטה, בג'ינס ובחולצות ספורטיביות) **ואוהבת ספורט וחיות** (בתמונה למטה מימין, עם הכלב שלה). **בסך הכל אני נערה פשוטה, בלי דרישות מיוחדות."**

אנשים בעולם

סופיה לורן: תמונת ההפתעה

סופיה לורן בת ה־44 נתפסה על חם (בתמונה, עומדת משמאל, כשהיא מסוככת בידיה על חזה), כשרחצה בלי חזייה בעת חופשה באיים האנטיליים. היא לא ידעה על מציאותם של צלמי־עיתונות, שהנציחו את המראה הלא־שיגרתי בעדשות טלסקופיות. הסיבה לכך שעקבו אחריה בעת החופשה הן השמועות העקשניות על גירושיה מבעלה, המפיק קרלו פונטי. את רוב ימי החופש הקדישה לשני בניה ולמסע פירסום לסיפרה האוטוביאוגרפי, הנמכר כלחמניות טריות.

לואיז רובי: האסטרולוג ניבא את ההצלחה

בת 19, מתנשאת לגובה של 1.70 מטר, בעלת עיניים בצבע אגוז, שוקלת 46 קילוגרם. נתונים מרשימים אלו שייכים לקנדית לואיז רובי (בתמונה למעלה), שהתגלתה בלי בגדים על־ידי צלם־דוגמניות שטען: „אם כך היא נראית בלי בגדים, חבל להלבישה!" התוודתה לואיז: „האסטרולוג שלי אמר לי, שצרפת תביא לי מזל והצלחה." לכן באה לצרפת מאוטוה, כדי לחפש מזל ומצאה אותו מהר.

ג'ואן קנדי:

„אין תגובה!"

כמה עיתונים בריטיים מפרסמים סיפור על רומן בין ג'ואן קנדי (בתמונה למעלה), אשתו של הסנטור טדי, החיה בנפרד מבעלה, ויונתן אייטקן, חבר פרלמנט בריטי (בתמונה מימין). אייטקן בן ה־36 ידוע כבעל לשון משוחררת, לא הכחיש את הרומן, אך טען כי עבר זמנו. ג'ואן התרתחה: „אין תגובה!"

רובינשטיין ורוסטרופוביץ': אהבת החיים

על מה משוחחים ארתור רובינשטיין (מימין), מסטיסלאב רוסטרופוביץ' ופרנסואה רייכנבאך (משמאל) עם גאלינה וישנסקיה, רעייתו של רוסטרופוביץ' (משמאל)? אחרי שהבמאי רייכנבאך עשה שני סרטים תיעודיים, אהבת החיים ורובינשטיין בוונציה, וסרט על רוסטרופוביץ', ייתכן שהוא מתכנן סרט גם על גאלינה.

אנשים

■ כאשר עמד **יצחק רבין** בהתמודדות על ראשות־הממשלה, פירסם **עזר וייצמן** „חוות־דעת רפואית", שבה גי־לה פרטים על התמוטטותו של רבין במילחמת ששת־הימים, עת כיהן כרמטכ"ל. וייצמן טען אז כי ביגלל מיקרה זה אין רבין יכול לכהן כראש־הממש־לה. מתברר כי רבין לא שכח זאת לווייצמן. היום הוא מגדיר את וייצמן כ„ד"ר עזר וייצמן, הידוע עתה יותר כשר־הביט־חון."

■ מיקרה בלתי־נעים אחר אירע בעת ביקורו של וייצמן בעיריית עזה, כאורחו של ראש־העיר **רשאד אל־שא־וה**. באמצע השיחה בין ה־שניים נשמעה התפוצצות. אנ־שי־הביטחון, שליוו את וייצמן, זינקו ממקומם, אולם עד מהרה התגלה כי לא היה זה מיטען־חבלה. אחד מטכנאי צוותי־ה־טלוויזיה הרבים, שמילאו את החדר, צנח על שולחן זכוכית גדול. הזכוכית התנפצה לרסי־סים, בהשמיעה קול רעם. וייצ־מן מיהר לקרוא אליו את הטכ־נאי, שלא נפצע כלל, ואמר לו: „אתה רוצה להיות מאושפז ב־בית־החולים בעזה?"

■ שר־הפנים, הד"ר **יוסף בורג**, התוודה לאחרונה בחוג סגור של מקורבים: „**מנחם בגין**, נמצא לעיתים קרובות תחת השפעת גלולות. פעם הוא לוקח גלולות־מרץ, ופעם הוא לוקח גלולות־ארגעה. הצרה היא שכאשר הוא מקבל החל־טות, אי־אפשר אף פעם לדעת תחת השפעת אילו גלולות הוא נמצא!"

■ שמע זאת אחד הנוכחים ונזכר מיד באימרה דומה, ש־נהג לומר היו"ר הראשון של הכנסת, **יוסף שפרינצק**, על מי שהיה בזמנו שר־החינוך, **זלמן ארן**: „רק יום אחד בשבוע הוא משוגע. הצרה היא שאף פעם אי־אפשר לדעת ב־איזה יום."

■ כיוון שכך, נזכרו בעוד אחת מהברקותיו של שפרינצק המנוח, שיום אחד פרץ מחדרו בצעקות: „הצילו! הצילו!" נזעקו אליו ידידיו ושאלו: „מה קרה?" אמר להם שפרינצק: „אסון גדול! יש לי משל, ואין לי נמשל..."

■ היחסים בין שר־החק־לאות **אריאל שרון** לבין שר־המישפטים **שמואל תמיר** אף פעם לא הצטיינו בחמימות יתרה. כל אחד מהשניים אמר על רעהו דברים שגם שונאים מושבעים נזהרים מלומר זה על זה. אבל לאחרונה הצטננו ה־יחסים ביניהם עוד יותר וכל זה ביגלל מה שאירע בעת שיחות ועדת־האוטונומיה, ש־נערכו בחיפה לפני כמה שבו־עות. אריק שרון היה השר היחידי מבין חברי הצוות הימ־ראלי, שהביא עימו לחיפה גם את רעייתו, **לילי**. לילי הסבי־רה את הצטרפותה לבעלה ב־נימוק: „כשאני על ידו, קל לו יותר לחשוב." שר־המישפ־טים הביא עימו את מזכירתו **נורית חפץ**, שהפכה יועצתו. יום אחד, אחרי הדיונים, יצאו חברי הצוות לסעוד באחת ה־מיסעדות שעל הכרמל. תמיר איחר להגיע למקום. כשנכנס לבסוף למיסעדה, בחברת יו־עצתו היפהפיה, הוא פנה לעבר השולחן של אריק ולילי, שם היו מקומות פנויים, ושאל או־תם: „האם אתם לפני או אחרי?" הוא התכוון, כמובן, לשאול אם הם סעדו כבר או לאו. תחת תשובה החזיר לו אריק: „ואתם? אתם לפני או אחרי?" תמיר הנעלב פנה והתיישב ליד שולחן אחר.

■ העיתונאי **ברוך נאדל** היה נרגש מאד בשובו לארץ מביקור בארצות־הברית, שהיה ביקורו הראשון שם. התלהב נאדל: „שלושים שנה רימו אותנו! שלושים שנה סיפרו לנו על 'הגולה הדווייה'!"

■ שני עיתונאים אחרים עומדים להפגין השבוע את

„אתם לפני או אחרי?" שאל אריק שרון את שמואל תמיר ומזכירתו

טדי קולק

היה אחד האורחים בשבוע־האופנה שנערך במלון „הילטון" בירושלים בשבוע שעבר. עבור קולק, כמו עבור שאר האורחים החשובים האחרים, ערכו המציגים תצוגות־אופנה פרטיות בחדרי התצוגה שלהם. קולק נראה כשהוא יושב ליד דוגמנית בשם דורין, שלבשה בגד־ים, מייד אחרי שהציגה אותו לפניו. אחד האורחים בתצוגה קרא לעבר דורין: „תפתי אותו." דורין נטלה תפוח־עץ, שהיה מונח בתוך סלסלת־פירות על השולחן, הגישה אותו לטדי ואמרה לו: „זו רק התחלה." בתמונה למטה נראה קולק כשהוא ממשש בידו שימלת־ערב שהציגה לפניו הדוגמנית חנית. טדי קיבל הסברים ממנכ"ל המיפעל שהציג את בגדי הערב, גיי פולופ, ואמר לו: „בגדי ערב כאלה יפים אפשר לייצר רק בירושלים, אז אולי תפתחו כאן בית־חרושת?"

הכישרונות הגסטרונומיים שלי־הם לכל דיכפין. השניים, **עמוס קינן** ו**דידי מנוסי** עומדים לקחת ביום השישי הקרוב את מיטבח מיזנון בית־העיתונאים בתל־אביב תחת חסותם, ולב־של את כל הארוחות שיוגשו באותו יום לאורחים שם, תמו־רת תשלום, כמובן. בעל המיז־נון, **אבנר זילברברג**, מתכוון להפוך את העניין למסורת, להציע שבכל יום שישי יבשלו שני עיתונאים אחרים את ה־ארוחות במיסעדתו.

■ **דויד גולן**, מנכ"ל הבנק הלאומי הראשון, על ה־אינפלציה: „אינפלציה אינה מתה מזיקנה וגם אינה מתאי־בדת. כדי לחסל אותה, צריך להרוג אותה!"

■ המנהל הכללי של תדי־רן, **אלקנה כספי**, חזר השב־בוע ממוסקווה, שם עמד בראש מישלחת־ישראל באליפות־העו־לם לנוער בחתירה בדוגית כפו־לה. היתה זו הפעם הראשונה, מאז שנת 73', שספורטאים צעירים מישראל הורשו להי־כנס למוסקווה. שלוש המת־חרות הצעירות, בנות ה־16, הן **אירים קרבי**, **סיגל בן־נון** ו**עדינה כהן**. אירים היא בתה של **שולמית קרבי** ש־בשנות ה־50' היתה אחת הטני־סאיות הטובות בישראל.

גדעון פת

שר־התעשייה הופיע לשבוע־האופנה יחד עם שורה ארוכה של עוזרים ויועצים ועם רעייתו (יושבת לידו). דוגמניות רבות ניגשו לפת, על פי בקשת הצלמים, כדי שהוא ימשש את הדגמים שלהם, אולם פת התעלם מקירבת הדוגמניות אליו. רק כאשר אמר לו אחד מידידיו: „אדוני השר, הפכת להיות פחדן," השיב לו פת: „זה לא חוכמה, אשתי נמצאת איתי."

מרשימותיו של מבקר מסעדות

הפעם היה כחברתי אורח מצרפת, ידיד ותיק ומבין גדול בארוחות וביין. המסעדה זכתה למחמאותיו, ובמיר חד הביע פרנסוא את התפעלותו מיין "פטיט סירה". זהו יין אדום חדש ומעולה של כרמל-מזרחי, והוא התאים נפלא למנה העיקרית, צלי בקר ברוטב.

לא מכבר טעמתי עוד יין חדש של כרמל, "טינטה אמרלה", גם הוא יין שולחני אדום משובח. אני ממליץ על היינות האלה בפני כל אוהבי היין הטוב. כדאי לכם לזכור את השמות החדשים האלה.

פטיט סירה וטינטה אמרלה מיטיבים את הארוחות

כרמל מזרחי

מוקד

מה מבינה שולמית אלוני בשרותים חשאיים, ומה מבין מאיר עמית בזכויות־האזרח?

■ השחקן **יהודה ברקן** כמעט שכח שלפני שנתיים כיכב בסרט שסיפר על שני בחורים שגנבו כסף באופן קבוע מבנק ישראל בשיטות מתוחכמות. השבוע, כאשר קיבל מיברק מגרמניה, שבו נתבקש להתייצב שם מיד להופעת הכבורה של הסרט, שאל למה כל כך מאוחר ניזכרו בו. על כך השיבו לו, שבגרמניה נית־פסו בימים אלה שני גנבים שגנבו כסף מבנק גרמני, ממש לפי התסריט של ברקן, ולכן יש עתה סיכוי שהסרט ילך שם. ברקן לא היסס ויצא מיד לגרמניה.

■ הרקדן **משה אפרתי**, מנהלה של להקת קול ודממה, שונא נסיעות לחוץ־לארץ, אך בכל־זאת נאלץ לנסוע מדי פעם. כאשר הגיע השבוע לניו־יורק, גילה לתדהמתו שאבד לו התיק שהכיל את הדרכון, האשרה והכסף שהיו לו. אפרתי טילגרף מיד לידידיו בארץ ואלה המציאו לו תוך שעות ספורות העתקים לכל מיסמכיו האבודים.

■ חברת־הכנסת **שולמית אלוני** בילתה סוף־שבוע ב־אילת. כאשר נשאלה שם מה דעתה על דבריו של חבר־הכנסת **מאיר עמית**, שאמר בראיון בעיתונות, כי אינו יכול לעבוד איתה, השיבה: „הוא צודק. אני לא מבינה בשירותים חשאיים, והוא לא מבין בזכויות־האזרח."

■ הקיץ הלוהט מביא ארצה בכל שנה את האמנים היישראלים הרבים השוהים בחוץ־לארץ. אחרי שהפסל **בוקי שוורץ** והציירים **יעקב אגם** ו**ג'ורג' שמש** באו מניו־יורק, והצייר **שלמה קורן** הגיע מאמשטרדם, הודיע הפסל **מנשקה קדישמן** לידידיו שהוא נוסע לחוץ־לארץ. כאשר נישאל מדוע דווקא עכשיו, השיב: „צריך לפנות מקום לכל האמנים שהגיעו לכאן לחופשה."

■ נגן הג'אז הבינלאומי, **צ'יק קוריאה**, שהגיע ארצה למסע הופעות, סיפר כי בתקופת עוניו היה מנגן בחתונות יהודיות ולכן עד היום הוא אוהב את המוסיקה היהודית. קוריאה, המסרב בדרך כלל לקלטות פומביות של תכניתו, נעתר לגלי צה"ל, אחרי שאמרגנו האמריקאי, **צ'רלי פישמן**, סיפר לו שגם הזמר **פול סיימון**, בעת ביקורו בארץ, נתן רשות לגלי צה"ל להקליט את תכניתו והיה מאד מרוצה מהתוצאה.

■ הסופר האמריקאי **דיוויד קפקוף**, אשר כתב בין היתר את הספר על **ג'וזף קנדי**, שהה בארץ לאיסוף חומר עבור כתיבת ספר חדש בהוצאת הניו־יורק טיימס, על תעשיית היהלומים הבינלאומית. קפקוף סיפר כי כאשר ביקר לצורך כתיבת ספרו זה במרכז המיסחר היהודי ליהלומים ברחוב 47 במנהטן, עצרו אותו ברחוב חסידי הרבי מלובאביץ ושאלו אם הוא יהודי. קפקוף השיב בחיוב אך ציין כי גדל בסביבה לא דתית לחלוטין ואין לו כל קשר ליהדות. כאשר השיב בשלילה על השאלה אם היה לו בר־מצווה, תפסוהו החסידים בשימחה וערכו לו טקס בר־מצווה בנוסח הרבי מלובאביץ. „מזל שלא שאלו אותי אם עשו לי ברית מילה." אמר קפקוף.

יפה ירקוני הזמרת, מודדת תכשיט, שאותו לקחה עימה כמתנה לגרייס, נסיכת מונקו, לשם יצאה לסידרת־הופעות לפני הזוג הנסיכותי. יפה הגיעה לארוחת־צהריים, שערכה לכבודה חברת־ביטוח, שביטחה את הצרידות המפורסמת של הזמרת. אם תאבד יפה את צרידותה, היא תקבל חצי מיליון לירות תבין ותקילין מחברת הביטוח, שבה היא מבוטחת.

אנשים

פאולה אדר (מתחרז עם „סדר"). אמה של הדוגמנית־דיילת מיכל אדר, הגיעה לביקור בארץ ממקום מגוריה שבז'נבה. פאולה דאגה מאד לבתה, שנעצרה על־ידי המישטרה בעיקבות ידידה, קברניט „אל־על" עקיבא פרסמן. „טילפנתי בכל יום לארץ, וראשי התפוצץ מדאגה. לבסוף החלטתי לבוא ולראות את מיכל במו עיני," סיפרה האם הנרגשת. מיכל אדר החליטה להוציא את אמה לבלות קצת, והשתיים נראו במסיבה.

■ כאשר ערכו **יסי גדעוני** ו**עמוס אשרוב** את מדריך בידור ובמה, לא שיערו כי גם חברי־כנסת עשויים למצוא בו שימוש. השבוע הסתבר להם שח"כ שמעון פרס נעזר במדריך שלהם ופנה במכתב אל עשרות אמנים בארץ, שבו ביקש „לסייע בחילוצה של המדינה מהמצב הקשה שלתוכו ניקלעה מאז עלה הליכוד לשילטון:"

■ את חופשת־הקיץ שלה, בילתה כאן השחקנית **ז'רמן אוניקובסקי**, שעובדת את תיאטרון לטובת לימודי בימוי־קולנוע בהולנד, יחד עם בעלה, הפסל **דני בינסטד**. דני התליט ללמד את ז'רמן לירות באקדח לצורך הגנה־עצמית. השניים ניראו פעמים אחדות בפתח־תקוה, שם נימצא מיטווח מיוחד לצורך זה. כאשר נישאלה ז'רמן איך היא מרגישה כיורה, השיבה: „בעצם הספיק לי שיעור אחד. אני כבר מרגישה כאלופה באקדח."

■ מוכתר עין הוד, **איציק ממבוש**, טוען כי מאז הופיע בתוכנית הטלוויזיה תשע בריבוע, אינו יודע מנוח. אחרי התכנית טילפן אליו חייט חיפאי שטען כי מגיעות לו מאיצ'ה 350 לירות. הכיצד?

החייט טוען כי לפני שלושים שנה הזמין אצלו איצ'ה מכנסיים, אותן לא בא לקחת עד היום. רק כשראה החייט את ממבוש בטלוויזיה, נזכר כי זה הלקוח שמכנסיו עדיין נמצאים בחנותו. הוא טילפן לממבוש ודרש ממנו לקחת את המכנסיים בריבית של מאה אחוז.

■ אוהדי קבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב התלוצצו השבוע כי המשבר סביב התפטרותו של שגריר ארצות־הברית באו"ם, **אנדרו יאנג**, הביך את כדורסלן הקבוצה שחום־העור, **אולסי** (אלישע) **פרי**. „הוא לא יודע עכשיו עם מי להזדהות," אמר אחד מהם, „עם הכושים או עם היהודים?"

■ עלבון פומבי ספג השבוע כתב ידיעות אחרונות בוושינגטון, **רון בן־ישי**. בהלך מסיבת־עיתונאים שנערכה עם דובר מישרד־החוץ האמריקאי, בפרשת אנדרו יאנג, הציג בן־ישי שאלה שהכעיסה את הדובר, שסרב לענות לשאלה והגדירה כ„אווילית".

ברונובסקי

ודלקת

כרום

הביקורת

מאת דן בן־אמוץ

בהתאם לעיקרון של חופש־התגובה, מארח „העולם הזה" את תגובתו של הסופר על כתבת־ביקורת שהופיעה ב„הארץ", פרי עטו של יורם ברונובסקי.

ברונובסקי לבן־אמוץ:
תנוח בשלום על משכב
דיוניך השבשים ופדה אותנו
מחשפוכת שנחית זו

ב עיית התגובה־לעלבון חוזרת ומעסיקה אותי מדי פעם, כפי שהיא מעסיקה, ודאי, רבים בלבאנט לוהט וחמום־מזג זה. נדמה לי ששיתוף הקוראים בלבטים ובחיפושים שלי אחר פיתרון שפוי של הבעייה עשוי לשמש מעין מורה־נבוכים בג'ונגל הזה ששמו יחסי־אנוש.

נתחיל בדוגמה פשוטה, בסיסית ובנאלית־כימעט. מה עליך לעשות, למשל, כאשר מישהו קורא לך „חמור", בנוכחות אנשים שיש לך עניין כלשהו בחוות־דעתם עליך? לפני אתה מאבד את שליטתך־העצמית ומכניס אג־רוף בפרצופו של מעליבך, בוא נבדוק יחד כמה אלטר־נטיבות שפויות.

(א) אם מעליבך חזק ממך, אתה יכול להעמיד פנים כאילו לא שמעת או כאילו כוון העלבון למישהו אחר בסביבה.

(ב) אתה יכול להשמיע ציחקוק עצבני קל, ולרמז בכך שאינך נטול חוש־הומור, ואתה יודע שיריבך לא התכוון ברצינות לטענתו.

(ג) אתה יכול להתחמק מתגובה על־ידי תרגיל רציו־נליזציה קטן, שהרי מה אמרו לך בסך־הכל? בכינוי „חמור" התכוונו לומר לך, בדרך מטאפורית, שאתה עובד קשה כמו חמור (חרוץ, נאמן), שאתה עקשן כמו חמור (במילים אחרות: אתה אדם עיקבי, ויודע לעמוד על שלך), ושמתעללים בך כמו בחמור (זאת אומרת שאתה בעצם אזרח ממוצע וממושמע). בנקודת־תצפית זו לא

„

ברונובסקי לבן־אמוץ:
תנוח בשלום על משכב
דיוניך השבשים ופדה אותנו
מחשפוכת שנחית זו

„

נשאר לך, נדמה לי, אלא לומר „נכון מאד. אתה צודק!" — ואולי אפילו להגיד „תודה" לאיש המדבר בשיבחך והמשתתף ברבים בצערך.

(ד) אם אתה מעריך ומכבד את עצמך, אם אינך נזקק לאישורם של אחרים לגבי הערכתך העצמית ואם אין לך ספקות לגבי עצם היותך בן־אדם — אתה יכול להתעלם מבורותו של האיש בתחום סיווג המציאות והגדרתה, ולהמשיך בדרכך, כאילו לא קרה דבר. איש שאינו מצליח להבדיל בין חמור לאדם — אתה יכול לומר לעצמך בשלווה סטואית — הוא או קצר־רואי, הזקוק לעזרתו של אופטומטריסט, או יצור מסכן, הסובל מחזיונות־שווא והזקוק, אי־לכך, לטיפולו של פסיכיאטר.

(ה) אם אתה חושד, לעומת זאת, שהאיש התכוון להשפילך בעיני ידידיך ואם, כאדם תרבותי ומחונך, אתה שולט בעצמך ואינך מתפתה לקחת את החוק בידיך על־ידי הכנסת אגרוף לפרצופו המושתן — עדיין נותרה בידך האפשרות לבקש סעד מישפטי ולהוכיח לעולם כולו, באמצעות עדים־מומחים (זואולוגים, ביאולוגים, פסיכולוגים, אופטיקאים) כי הנך בן־אדם, ולא חמור, כטענתו של הנאשם.

■ ■ ■

א ם בחרת להגיב על העלבון בדרך זו — אין ספק ש־אתה אדם הגון ואזרח למופת. הזמן שגזלת מביתך המישפט, והכספים שהוצאת על פרקליטך הממולח, לא היו לשווא. הוכחת לכולם שאנו חיים במדינת־חוק, ומיל־חמתך על כבודך שנפגע לא תישכח במשך יומיים־שלו־שה לפחות.

יתכן, אומנם, שמישהו יצביע עליך בבית־קפה ויאמר בקול רם „הנה החמור שהגיש תביעה נגד אדם שקרא לו חמור," אבל במיקרה זה אתה יכול להגיש תביעת־דיבה (על פי חוק־לשון־הרע) גם נגדו. מה זה פה? הפקרות?

עד כאן פיתרונות שפויים לבעיית התגובה־לעלבון.

אבל מה קורה אם אתה נמנה, כמוני, על חמומי־המוח, שאינם מצליחים לשלוט ברוחם כאשר מישהו קורא להם „חמור" בפומבי? גם במיקרה זה עומדות לפניך כמה אפשרויות לתגובה, שאותן כדאי, אולי, שנבדוק יחד.

(א) תשובה מאופקת כגון „אידיוט אחד. אני לא מדבר איתך יותר!" מרמזת על נכונותך לצמצם את הסיכסוך ולסגת פחות־או־יותר בכבוד מן המערכה.

(ב) „אתה בעצמך חמור!" היא תשובה משוללת דמ־יון, והפאסיביות שבה אינה תורמת הרבה להתפתחות הדו־שיח המרתק.

(ג) „אביך!" או „עשה אותך!" היא, לעומת זאת, תשובה אגרסיבית, התורמת תרומה נכבדה להרחבת ממדי הקונפליקט, משום שיריבים רבים — ובעיקר הפרימיטי־ביים שביניהם — מתייחסים ביראת־כבוד מוגזמת להורי־הם, והרמז הדק ביותר כאילו חמור הביא אותם לעולם בפירוש פוגע בכבוד־המישפחה (ועל כבוד־המישפחה אנ־שים כאלה מוכנים, אם לא לההרג, לפחות להרוג).

(ד) תשובה תוקפנית יותר, כמו „לך תזדיין בתחת, חת'כת ליכלוך מסופלס!" תזכה אותך מייד בשתי נקו־דות אצל קהל־המאזינים, משום שבמכה אחת הטלת ספק בגבריותו, בבריאותו ובמצבו הסניטארי של יריבך. מנקו־דת־זינוק זו, אפשרויות התגובה ותגובות־הנגד הן בלתי־מוגבלות כימעט.

■ ■ ■

ב שלב זה כבר יכולים הצופים, שנתקהלו לחזות בהצ־גת־הרחוב, להתחיל לשפשף ידיים בהנאה. תוך פירוט אבריה האינטימיים של אם, אחות או בת היריב, וציון הוראות־השימוש בהם, ניתן, ללא מאמץ מיוחד, לעבור לחילופי סטירות, יריקות, דחיפות קלות, ראסיות, בעי־טות באיזור המיפסעה, שבירת בקבוק טמפו (שדווקא **ברגע** קריטי זה מסרב משום־מה להתפוצץ מעצמו) ואולי אפילו איומים ברטוריקה פיסית, על־ידי שימוש באולר שנועד לקילוף מלפפונים ותפוזים.

בכך, כמובן, לא נסגר העניין. גם אחרי שהקהל הצליח להפריד בין הניצים, נשאר כר נרחב לפעולות נקם ותגמול. אתה חותך לו, למשל, את צמיגי המכונית בלילה חשוך, והוא שורף לו את בית־המלאכה. אתה מייפה את כוחו של איש העולם־התחתון ללמד אותו לקח, והוא משחיל רימון לדירתך דווקא בשעה שאתה צופה במבט או בתן עוד מבט בחברת בני־מישפחתך. דברים כאלה כבר קרו, אם אתם עוקבים אחר הכרוניקה המיש־פטית.

כאזרח הגון וכאדם שפוי אינני יכול להמליץ על וי־כוחים העוברים לפסים של אלימות פיסית. יחד עם זאת, כמי שעוקב בעניין רב אחר דקויות ומורכבויות הסלמת המאבקים (במישור הבינגושי, הבינלאומי והבינ־אישי) אני בהחלט יכול להבין איך מ„חמור" ו„אידיוט" אפשר להגיע להטלת פיצצת־אטום.

בעצם, ביניינו לבין עצמנו, אין לי שום דבר נגד פעולות־תגמול. לפעמים אין דרך אחרת להבהיר ליריב

„

בן־אמוץ לברונובסקי:
פאראזיט המטפס באמצעות
ציטטות אנציקלופדיות על כתפי
ענקים, ושאין לו מה לומר

„

את הצדק הבסיסי שבמדיניות ה„עין תחת עין". או „עין ואוזן תחת עין". מי שמלבין פני אדם ברבים אינו רשאי לצפות שלא ילבינו את פניו הוא ברבים או לקוות שיריבו ישלם לו אך ורק במטבעות שבהן הוא עצמו השתמש. אם מישהו יורק בפניך, אתה בהחלט רשאי לסטור על פניו. אם הוא קורא לך „דגנראט", מבלי שיטריח את עצמו לנמק את קביעתו, אתה בהחלט רשאי לקרוא לו „זונה", גם אם אין לך הוכחות חותכות לטענתך.

■ ■ ■

ד כרך העתיק של „אל תעשה לאחר את השנוא עליך" הוא המיבחן העתיק והפשוט ביותר לבדיקת מוסריותה של התנהגותך והתנהגות הזולת. ובהקשר זה השאלה „מי התחיל קודם?" היא בעלת חשיבות מכרעת. אין דומה היורק־בפני־היורק למי שירק לראשונה.

וכאן, אחרי הדיון בדרכי־התגובה לעלבונות פשוטים, אני מגיע סוף־סוף להתכתשות הפרטית שלי עם חמור נושא־ספרים ששמו יורם ברונובסקי, מוג־לב קטן המס־תתר בפחדנותו השפלה מאחרי השם יוחנן רשת, במדור לסקירת ספרים בעיתון הארץ.

ובכן, ברשימה של כעשרים שורות קובע ברונובסקי חד־משמעית שה„אספרי" שלי הוא „הגידול המסליד ביותר שהצמיח מתוכו הג'ונגל ה(ארצי) ישראלי"; שאני „התו־צר המלאכותי והמאולץ ביותר של ההווי המקומי"; שההומור שלי הוא „חברה'מני־דבילי"; שעיקר ספרי החדש הוא „געגועים מחונחנים לזיוני־אשתקד"; שספרי „מדיף צחנה של זיעת־זקנים שקשה לעתים לעמוד בה"; שאני אדם „אומלל" שגוו „שפוף"; ושכדאי „לספוד לזקן הזה המתחזה לילד" ולומר לו „תנוח בשלום על מישכב זיוניך העבשים ופדה אותנו מתשפוכת שנחית זו של עילגות מדוללת, מעוררת לסרוגין רחמים ומיאוס". וכל זאת מבלי שהשרץ המחליא הזה, הפאראזיט המאוס המת־קיים מגבירה־וכירסום־עכברי ביצירותיהם של אחרים, יט־ריח את מוחו הפגום לנמק, ויהי אפילו קביעה אחת מתוך שורת גידופיו הנקלים.

היו אתם, הקוראים, חברי־המושבעים שלי, ואמרו לי אם תהיה זו תביעה מוגזמת מצידי לבקש שאדון יוחנן רשת, אליאס יורם ברונובסקי, יסביר לקוראי הארץ למה אני גידול מסליד ותוצר מלאכותי? מדוע ההומור שלי דבילי? איזה קטע או קטעים מתוך ספרי מדיפים צחנה של זיעת־זקנים ולמה? מתי התחזיתי לילד? מתי נודמן היוחנן הזה למישכב זיוני העבשים? (אפשר להא־שים אותי בכל מיני מעשים פרברסיים, אך מנקרופיליה ומישכב עם נבלות: כמוהו אני בכל זאת נקי). ולבסוף למה, איך, איפה ומדוע כתיבתי היא תשפוכת של עיל־גות מדובללת?

האם החילזון המבחיל הזה, המתקדם על גבי הריר שהוא מפריש בעיתונות, אינו תופש במוחו הפגוע שעל־ידי שילשול גידופיו הבלתי־מנומקים הוא הפקיר את עצמו לגידופים דומים, ואף חריפים מהם? הרי עכשיו אני רשאי, על פי כל כללי ההגינות, להכריז ברבים שהגמד המכוער הזה, פוצה את פיו כדי להעלות־גרה מילה לאטינית מגנזכי הלקסיקונים שעליהם הפרברט הזה מאונן מדי לילה, הוא בסך־הכל אימפוטנט גופני ורו־חני, שהקינאה מעבירה אותו על דעתו הסתורה. ומה, רבותי חברי־המושבעים, ימנע ממני מלטעון בפומבי שאחותו זונה, ארוסתו מופקרת, תחתוניו צואים, וריח גופו הגאנגרני מבריח מעליו את כלבי השכונה? למה שלא אספר באיזה תככים שפלים, תחינות מבישות

(המשך בעמוד 44)

אריאלי

CITROËN GS

זו לא רק מכונית, זה סגנון חיים:

סיטרואן מגדולי יצרני המכוניות בעולם, המייצר 800,000 כלי־רכב בשנה, משלב במכוניות המיוצרות על־ידו טכנולוגיה אבנגארדית (המיחדת את דגמי סיטרואן) עם נוחות, איכות, בטיחות ועיצוב.

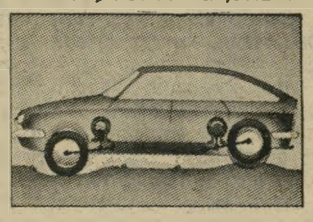

נוחות

מערכת מתלים הידרופנאומטית (בלעדית לסיטרואן), המאפשרת לכל גלגל בנפרד להצמד לקרקע בכל מעמס, בצורה מושלמת הגורמת לנסיעה חלקה ונוחה ללא תנודות.
מושבים רכים ונוחים במיוחד, שפע של מקום לנהג ולנוסעים.
תא מטען מרווח ונוח לטעינה ופריקה.

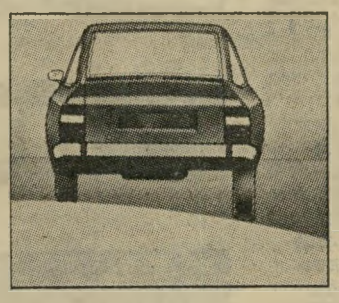

בטיחות

לא לחינם זכו דגמי ה-GS בפרס הבטיחות.
המערכת ההידרופניאומטית הבלעדית לסיטרואן מעניקה למכונית יציבות ורכות בנסיעה בכל תנאי דרך ומעמס.
מערכת בלמי כוח עם 4 מעצורי דיסק (מערכת כפולה) מבטיחים עצירה מושלמת.
המרכב הקשיח מגן על תא הנוסעים.
הנעה קדמית, שיטת היגוי משוכללת ושדה ראיה רחב מוסיפים מימד חדש של בטיחות לנוסעים.

עוצמה

מנוע מקורר אויר, שקט ודינמי בעל הספק של 59 BHP(DIN) אמין וחזק בנסיעה גם בדרכים קשות ומרחקים ארוכים.
עוצמת המנוע מבטיחה זינוק מהיר, עקיפה בטוחה ומהירות מקסימלית 150 קמ"ש.

עיצוב

עיצוב אלגנטי אירודינמי המעניק למכונית בנוסף למראה ספורטיבי גם ניצולת טובה יותר של המנוע הודות להקטנת התנגדות האויר בעת הנסיעה.

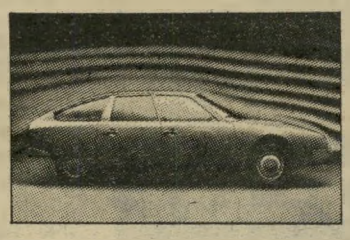

מחיר

מחירים מפתיעים הנמוכים ללא כל השוואה ממחירי מכוניות אחרות בגודלן.

G.S. Special

כולל — חגורות בטיחות אוטומטיות — צמיגים רדיאלים — שעון זמן קוורץ — מושבים קדמיים נשכבים.

החל מ-

350,530 ל"י
כולל מ.ע.מ.

G.S. Pallas

כל הנ"ל ובנוסף, צבע מטלי — חימום שמשה אחורית — מד סיבובי מנוע — פנסי הלוגן

החל מ-

381,390 ל"י
כולל מ.ע.מ.

אחריות ושירות רשת מוסכי דוד לובינסקי בע"מ.
אחריות לשנה ללא הגבלת ק"מ.
אספקה מיידית.

המחירים נכונים ליום 26.8.79

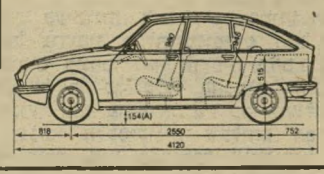

דוד לובינסקי בע"מ

מפיץ סיטרואן בישראל.

דוד לובינסקי בע"מ, **תל־אביב:** רח' שונצינו 16, טל. 6—333214; **ירושלים:** רח' הס 3, טל. 222666, 228888.
סוכנויות: תל־אביב: ב.ג. מוסדים ומפיצים בע"מ, רח' חרוץ 12, טל. 331339—03; **חיפה:** רכב הצפון בע"מ, שד' בן־גוריון 8 (שד' הכרמל), טל. 538228-04 **נתניה:** לוינקופף הרמן, רח' שוהם 4, טל. 37821—053, 35081—053; **באר־שבע:** אשנב הנגב, דרך חברון 3, טל. 33210-057

CITROËN

אנשים

מדוע נעלם הקהל כאשר שידרו גלי צה"ל מעיר הנוער?

■ ראש עיריית תל־אביב **שלמה** („צ'יצ'") **להט** מחפש דובר חדש. דוברו הקודם של צ'יצ', **עמיקם שפירא**, עזב את העיריה והפך דובר מישרד האוצר. כאשר נשאל צ'יצ' אם לדעתו מקום העבודה החדש של שפירא מהווה עבורו התקדמות, הוא השיב ביובש: „אצלנו שפירא מיצה את עצמו." צ'יצ' הורה למישרד־הפירסום שלו לפרסם מודעה במדור דרושים על מישרה פנויה לדובר ל„מוסד תל־אביבי".

■ המפיק **אריה כהן**, שהפיק את הצגתו של **יהונתן גפן**, קוראים לזה אושר, החליט לפרוש מהפקת ההצגה המצליחה. כהן, שהוא עתה בעל פאב מצליח מחוץ לתל־אביב, יסיים בכך, כנראה, פרשת ידידות עמוקה עם גפן. כאשר התבקש בזמנו על־ידי יהונתן גפן להפיק את ההצגה עבד כהשמלאי, אולם אחר כך נטש את המיקצוע ועבר לתחומי עיסוק אחרים.

■ בנה של ח"כ **גאולה כהן, צחי הנגבי**, הוא לאור־מני הקיצוני בדיעותיו לא פחות מאמו. בראיון עיתונאי שנערך עימו בשבוע שעבר טען צחי כי „הקשר שלי לשכם גדול מהקשר שלי לתל־אביב, שבה אני מתגורר עשרים שנה." כשהתבקש להסביר מדוע הקשר שלו לשכם חזק יותר, השיב: „זה בגלל אונס דינה בשכם, המעיד יותר מאלף מילים שארץ־ישראל כולה שייכת לנו."

■ **דני נוימן**, שחקן בית"ר ירושלים בכדורגל, החליט להתפייס עם המאמן הלאומי, **עימנואל שפר**, ולחזור לשורות הנבחרת הלאומית, כדי להשתתף במאמץ העליון של הנבחרת להגיע לאולימפיאדת מוסקווה. „אין השעה כשרה למריבות," אמר דני, שאביו, אשר עלה ארצה בגיל 3, היה מראשי בית"ר ירושלים.

■ מנהל מרכז־הטניס בישראל, **יאן פרומן**, שהיה רופא־שיניים מצליח מאד ושהחליף את הפרקטיקה הרפואית בניהול המרכז, עסוק בימים אלה באירגון טורניר־טניס מיקצועני, הגדול מסוגו שהיה בארץ. הוא ייערך בחול־המועד סוכות, וסכום הפרסים שיחולקו בו יהיה 50 אלף דולר. בין המשתתפים יהיו טניסאים מן השורה הראשונה בעולם הטניס המיקצועני. פרומן, שהיה שחקן נבחרת־ישראל בטניס, ומאמן הנבחרת הלאומית, מבטיח שטניסאים מן הטובים בתבל יבואו לתחרות. שם אחד שהוא כבר מוכן לתת הוא שמו של היהודי־ההולנדי **תום איקר**, שזכה בטורניר לפני שנה, ושינסה להגן על תוארו.

■ **שמואל ללקין**, מזכיר התאחדות־הספורט, עסוק בימים אלה באירגון קבוצת־הטניס של הפועל צהלה, ומשמש כמנהלה. בין שחקני הקבוצה נמצא **ניר חביב** בן ה־21, שהוא טניסאי מעולה. הוא השתחרר בימים אלה אחרי שלוש שנות שירות בחיל־התותחנים. שחקן נוסף הוא **יורם שימרון**, כתב מבט ספורט של הטלוויזיה. הקבוצה נמצאת בצמרת הליגה הארצית.

■ בעת הפיצוץ, שאירע השבוע בעיר־הנוער, שידרו גלי צה"ל מאולפנם שם את התוכנית בראש אחד. התוכנית הועברה בשידור חי, כשהאולפן מוקף מאות בני־נוער, שבאו לחזות בקריינים המגישים את התוכנית לצעירים. לפתע הבחינו השדרנים **משה מורד, אורלי יניב ומיכל גזית** כי טיפין־טיפין הולכים ונעלמים משימשת האולפן מרבית הצעירים, שהיו דבוקים עד אז לשמשות. כל זאת בעת שמיכל הגישה את פינתה, מיקי הפריקית. מיכל הרגישה שלא בנוח, סגרה לרגע את המיקרופון ושאלה: „האם הפינה גרועה כל־כך שכולם נעלמים?" כאשר סיימה הסתבר שאיש לא נותר לצפות בתוכנית. המגישים היו מופתעים, עד שנודע להם, מכתב התחנה, **רפי רשף**, ששידר מניידת־השידור שהסתובבה במקום, שהמדובר במיטעני־חבלה שהתפוצצו, וכי כוחות־הביטחון מפנים את כל עיר־הנוער. מפיק התוכנית **קובי מירדן** קיבל אישור מפקד כוחות־הביטחון להמשיך ולשדר, וקרייני התחנה המשיכו במלאכתם עד תום התוכנית ב־9 בערב, כאשר הם הבודדים שנותרו במקום אחרי הפיצוץ — מלבד כוחות־הביטחון, כמובן.

■ האצנית **אסתר שחמורוב־רוט** ובעלה **פטר** נוהגים לקחת את בנם, **ירון** בן ה־5, לכל האימונים בארץ, ולרוב התחרויות באירופה. כאשר באו לראיון בטלוויזיה, בתוכנית זהו זה, סרב הילד להיפרד מהוריו בשעת החזרה־הכללית. לבסוף נמצא פיתרון — מתחת לאחת המצלמות הורנח מוניטור גדול, וירון הסכים לשבת ולצפות בו, כאשר הוריו ערכו חזרה לשידור.

■ הזמרים **אריק איינשטיין** ו**שלום חנוך** מספרים בתוכנית בוקר שבת בגלי צה"ל, כי הנהלת היכל התרבות לא תאפשר להם להופיע עוד שם, מפני שהקהל האוהד, המגיע להופעותיהם מטפס ברגעי התלהבותם על הכסאות, מדליק נרות וגורם נזקים לאולם. השניים מספרים כי לגביהם כל הופעה היא מסיבה, בהשתתפותו הפעילה של הקהל, וכי המטרה היא, כפי שמגדיר אותה אריק: „שהקהל ימשיך לשיר גם כשאנחנו מפסיקים."

ציפי שביט

השחקנית, אוהבת מאד לצחוק, אך לא תמיד היא נמצאת במצבים מצחיקים. השבוע נתקעה הבדרנית עם בנה בן ה־3 בחדר־האמבטיה, אחרי שגילתה לתדהמתה כי הדלת נשברה ומיאנה להיפתח. ציפי היתה צריכה להגיע לארוחת־צהריים במיסעדה, אך תחת זאת טיפסה על החלון הגבוה בחדר־האמבטיה שלה ויצאה כדי להזעיק מסגר. אסף הקטן, שנשאר לבדו, המתין בסבלנות, אך ביקש שתזרוק לו מוצץ, כי משעמם לו מאד שם. אחרי שעתיים חולצה ציפי שביט, ובמצב־רוח עליז הגיעה למיסעדה עם בנה, באיחור של שעה וחצי.

חנה („אילנית") גת

הזמרת, חזרה מביקור בפאריס עם השינעון האחרון שם — גלגיליות הנקראות באנגלית רולר־סקייטס. הגלגיליות הפכו מגיפה בעולם, וחתיכות רבות רוכשות אותן גם בארץ. הראשונה שהחלה בשיגעון זה בלוס־אנג'לס היא הזמרת לינדה רונסטאט, ידידתו של מושל מדינת קליפורניה, ג'רי בראון. המיוחד בגלגיליות אלה הוא שהנעליים מחוברות לגלגלים, שלא כמו בסקטים הישראליים, שהם רק גלגלים הנקשרים לכל נעל ברצועות.

ענק האלקטרוניקה מיפן, ממליץ מאד לרכוש בספטמבר* את הניידת שכבר אינה זקוקה להמלצות**

*השווה מחירים ותמליץ גם אתה

**מאז הופיעה בארץ, נמכרת הניידת של שרפ יותר מכל ניידת אחרת. 100,000 הישראלים שכבר נהנים ממנה אינם יכולים לטעות.

את הניידת של שרפ תוכל לראות ולקנות בשק"ם, ברשתות השיווק ובחנויות חשמל מובחרות

היבואן: אסמגו-פרוסמן בע"מ ירושלים.

אוקי

SHARP

SHARP

שֶׁרְפ. ענק האלקטרוניקה מיפן

הנדון:

זהירות, מיפלצת!

כ אשר הדיוק השגריר יהודה בלום את הפתיל של פרשת אנדרו יאנג, הוא לא ידע לאיזה מיטען של חומר־נפץ מוביל פתיל זה.

עכשיו הוא כבר יודע.

■ ■ ■

ל חודה בלום הוא הטיפוס המושלם של נציג מישטר־הליכוד. הוא אמון על המונולוג הלאומי. הוא יודע בדיוק מה עליו להסביר לגויים. הוא עסוק כל־כך בשינון האמת הצרופה של ממשלת־יש־ראל, עד כי אין לו הזמן והיכולת להקשיב לרחשי הלב של הזולת, לראות את מניעיו, להבין את מחשבותיו.

הוא חשב שהוא עומד לפוצץ מין פצצו־נת קטנה ונחמדה, שתשים קץ לגישושים האמריקאיים לעבר אש"ף.

תחת זאת פוצץ פיצצת־ענק. פצצה שחורה, הנושאת את הכתו־בת „אנטי־שמיות".

פרשת אנדרו יאנג לא הביאה רק להפי־כת 25 מיליוני כושים אמריקאיים לאוהדי אש"ף. היא לא עוררה רק את שינאתם של מיליוני אמריקאים, לבנים ושחורים, כלפי המדיניות והסיגנון של ממשלת־ישראל.

היא עשתה דבר הרבה יותר גרוע: היא הפיחה רוח חדשה בי־מיפלצת הרצחנית ששמה אנטי־שמיות, ופתחה לפניה מרחב חדש.

■ ■ ■

ה אם זה באמת כה גרוע? הדבר נאמר כדבר מובן מאליו. אך האם זה באמת כה מובן מאליו?

יחסי־הגומלין בין הציונות וה־אנטי־שמיות היו תמיד מורכבים מאד ומסובכים מאד.

הציונות באה לגאול את היהודים מידי האנטי־שמיות. אך לעתים קרובות היה נדמה כאילו האנטי־שמיות היא בעלת־הב־רית הנאמנה של הציונות.

כמה פעמים אמר שליח ישראל מתוסכל לקהילה יהודית שאננה: „חכו, חכו, כא־שר תגבר כאן האנטי־שמיות, תשמחו מאד שתוכלו לברוח אלינו"?

כמה פעמים קיווה מנהיג ציוני, בסתר־ליבו, כי האנטי־שמיות תרים את ראשה, רק קצת־קצת, כדי ש־היהודים ייבהלו ויעלו לישראל?

■ ■ ■

ת ופעה זו ידועה אצל כל מתקני־העולם, ואינה מיוחדת דווקא לציונות. מהפכנים קומוניסטיים אינם יכולים אלא לשמוח כאשר גורל הפרולטריון הולך ורע.

לודוויג איציק אויגאנב, המכונה לנין, ייחסו (בטעות, כמ־דומני) את הפסוק: „ככל שיהיה יותר רע, כן ייטב!" אם אכן לא אמר את הדברים, יכול היה לאמר אותם.

כי תנועה מהפכנית, המתיימרת לגאול את המוני העם מעול הדיכוי והניצול, אינה יכולה לבצע זאת בלי עזרת המדוכאים והמנוצלים. אם אלה יהיו מדוכאים ומנו־צלים יותר, תגבר נכונותם להיגאל בידי המהפכנים.

לכאורה פועל המהפכן למען טובת ה־אדם. בלוחמו נגד הדיכוי והניצול, הייפלא כי מפעם לפעם מתגנבת לליבו התשוקה העזה להתגברות הדיכוי והניצול, לטובת העניין הגואל? האם אפשר לכעוס עליו כאשר הוא מוכן, לעת מצוא, גם לעשות משהו כדי לעזור לתהליך זה?

כך נוצרת מוטיווציה מורכבת למדי. המהפכן שמח כאשר גובר עול השיעבוד. לוחם־השיחרור הלאומי מפיק הנאה מרה מפעולות־העונשין של הכובש הזר. איש־המחתרת, היודע כי מעשיו יביאו להוצא־תם־להורג של בני־ערובה חפים־מפשע, רואה בכך מכשיר אכזרי ומוצדק לקידום המטרה המיוחלת.

ההיסטוריה מלאה דוגמות לכך. כמה מטובי המיפרים והמחזאים

תיארו תסבוכת נפשית זו ביד אמן. הציונית אינה חורגת מן הכלל.

■ ■ ■

ב נימין זאב הרצל האמין, כמובן, שהציונות תשים קץ לאנטי־שמיות, אחת ולתמיד. כמו כל הנביאים, הוא היה אדם נאיווי מאד.

לפי הרצל, הפיתרון הצפוי היה פשוט מאד. המדינה היהודית קום תקום. כל יהודי בעולם יוכל לבחור בין הצטרפות למדינה היהודית ובין הישארות במולדתו. הגויים יבינו שכל יהודי, שאינו מהגר למדינת־היהודים, רוצה באמת ובתמים ל־השתרש באומה שבה הוא חי. כך ישתכנעו סוף־סוף הלאומנים בכל הארצות כי ה־יהודים המקומיים הם פטריוטים נאמנים, ולא יוכלו עוד לשנאם.

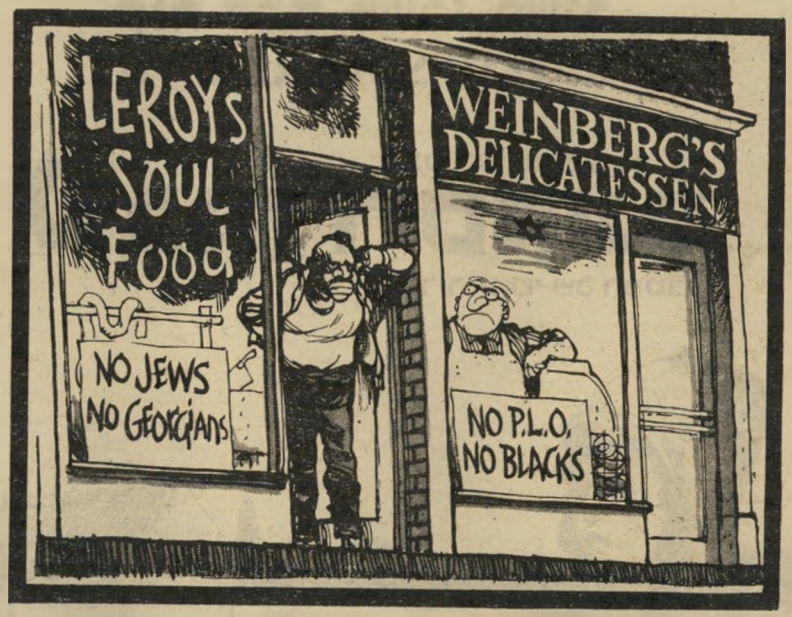

קאריקטורה של אוליפאנט ב„וושינגטון סטאר": מימין חנות יהודית מובהקת („דליקאטסן" — מעדנים), בעלת שם יהודי אופייני — ויינברגר. השלט אומר: „אין כניסה לאש"ף, אין כניסה לשחורים". לידה חנות כושית מובהקת („מזון נפש" — מזון האהוב על הכושים), בעלת שם כושי אופייני — לרוי. השלט אומר: „אין כניסה ליהודים, אין כניסה לאנשים ממדינת ג'ורג'יה", מדינתם של ג'ימי קארטר וויועציו.

תמורת זאת נדרשו היהודים ל־השאיר בעיראק את כל רכושם, שנחמס על־ידי נורי סעיד ואנשיו.

ממשלת־עיראק פירסמה את הצו וחיכתה להגירה ההמונית של היהודים. אך זו לא באה. יהודי עיראק לא זזו בהמוניהם. אולי היה הרצל לתאר לעצמו פרשה כמו זו שהתחוללה בעיראק בראשית שנות ה־50', שבה התגלמה בצורה חותכת השפעת־הגומלין של הציונות והאנטי־שמיות.

באותו זמן הושג הסכם חשאי בין ממ־שלת דויד בן־גוריון וממשלת נורי סעיד בעיראק. נורי, ששהה זמן־מה בארץ־יש־ראל במילחמת־העולם השניה, כאשר השו־שלת ההאשמית גורשה זמנית מעיראק, היה מוכן לתת ליהודים שלו לעלות לליש־ראל.

תמורת זאת נדרשו היהודים ל־השאיר בעיראק את כל רכושם, שנחמס על־ידי נורי סעיד ואנשיו.

ממשלת־עיראק פירסמה את הצו וחיכתה להגירה ההמונית של היהודים. אך זו לא באה. יהודי עיראק לא זזו בהמוניהם. אולי לא האמינו לצו. אולי חששו לצאת, אולי לא רצו לוותר על רכושם, אולי לא היו ציונים די־צורכם.

אז קרה משהו. פצצות מיסתו־ריות החלו מתפוצצות בריכוזים יהודיים בבגדאד.

המישטרה העיראקית אסרה כמה יהו־דים מקומיים ושליחים ישראליים, כאח־ראים למעשים. היהודים המקומיים הודו ונשפטו. השליחים הישראלים נעלמו באורח מיסתורי מכלאם. השילטונות העיראקיים הבריחו אותם חזרה לישראל.

בשנים שלאחר מכן התנהלו לא־פעם ויכוחים נרגשים על מאורעות אלה. מחיי־ביהם הצביעו על העובדה שבעיקבות הפצ־צות, אכן נמלטו המוני היהודים מעיראק, והגיעו לישראל. אילו נשארו בארץ־בבל, האם לא היה גורלם מר לאין שיעור?

האם היה מותר לביים מעשי־זוועה אנטי־שמיים, כדי להציל את היהודים מידי האנטי־שמיות?

■ ■ ■

ד רצה עצמו לא פסל את האפשרות של שיתוף־פעולה בין ציונים ואנטי־שמים, לטובת המטרה.

כמה חודשים אחרי הפוגרום המחריד בקישינב, שאורגן בחסות מישרד־הפנים של ממשלת הצאר, נסע הרצל לרוסיה כדי להיפגש עם שר־הפנים שנודע לשימ־צה, ונצל פון־פלווה. הוא סבר כי האנטי־שמים הרוסיים יהיו מעוניינים לעזור ל־ציונים, כדי שהמוני היהודים ינטשו את ממלכת הצאר.

פניו הושבו ריקם.

זאב ז'בוטינסקי הלך באותה דרך, בהצ־לחה רבה יותר. הוא התקשר עם הקולו־נלים האנטי־שמיים של פולין וכונן מיס־גרת של שיתוף־פעולה. הפולנים התירו את הקמתם של בסיסי־אמונים מטעם ה־ארגון־הצבאי־הלאומי על אדמת פולין, ואף העמידו לרשותם מדריכים ונשק. ה־כוונה היתה לארגן פלישה חמושה של אנשי־האירגון מפולין לארץ־ישראל.

מילחמת־העולם השניה וחכי־כוש הנאצי שמו קץ לתוכנית זו.

בטרם נודע מלוא עומק הטירוף האנטי־שמי של הנאצים, קיוו כמה מנהיגים ציו־ניים שניתן לשתף־פעולה עימם, לקידום הגירת היהודים מגרמניה לארץ־ישראל. הקיצוני ביותר היה אברהם („יאיר") שטרן. האיש שניהל קודם לכן את המגעים עם הקצינים האנטי־שמיים בפולין. יאיר שלח את נתן ילין־מור לרומניה, כדי לפתוח במגעים עם הנאצים.

ילין־מור נאסר בדרך על־ידי ה־אנגלים, ויאיר נהרג.

מאחרי כל הנסיונות האלה עמדה קונ־ספציה פשוטה: האנטי־שמים רוצים לסלק את היהודים. הציונות רוצה לקבץ את הגלויות. בין השאר כדי לחלץ אותם מידי האנטי־שמים.

למען מטרה זו, אמר ז'בוטינ־סקי, מותר לשתף פעולה גם עם השטן.

■ ■ ■

כ זה עלוב להביא כיום אל המח־שבה, שאולי אין כל רע במעשי־האיוולת של יהודה בלום.

אם פרשת יאנג תגרום לגל של אנטי־שמיות בארצות־הברית — לא גל גדול, חלילה, לא נחשול אדיר, אלא גל קטן, מבוקר, גלצ'יק — האם זה רע כל־כך?

אולי זה ידחוף כמה יהודים לקום ולע־לות לישראל? אולי זה יחזיר לארץ כמה מחצי מיליון היורדים הישראליים?

איש אינו אומר דברים שכאלה בקול רם. בוודאי שלא. אך פה ושם, מתחת לפני השטח, מתהלכות להן מחשבות מסוג זה.

אני מזהיר מפניהן.

קודם כל, הדוגמות האחרונות של גלים אנטי־שמיים אינן מעודדות. פליטי האנטי־שמיות, כך מסתבר, אינם ממהרים כל־כך לבוא לארץ־ישראל דווקא. הרוב הגדול של היהודים הבורחים מברית־המועצות, והטו־ענים כי סבלו שם מאנטי־שמיות קשה, אינו מגיע לישראל, אלא לארצות־הברית ול־קנדה. גם פליטי הפאניקה הראשונה, ש־השתררה בקרב יהודי איראן עם נפילתו של השאה, לא באו לישראל, אלא כמבקרי־שעה במלונות־פאר. אותם שלא חזרו לאי־ראן, השתקעו ביניתיים בפאריס ובניו־יורק.

כדי שמישהו יבוא לישראל, צריכה ישראל להיות מושכת. ה־משיכה חשובה מן הדחיפה.

ברבע הרביעי של המאה ה־20', בניגוד לרבע השני שלה, הגבולות פתוחים במידה רבה. מי שרוצה להגר, יכול למצוא מולדת חדשה. אין הוא דומה לפליט היהודי של ימי הנאצים, שכל השערים היו נעולים לפניו. ושראה בארץ־ישראל את המיקלט האפשרי היחידי.

אם ישראל תהיה מושכת, לא תהיה זקוקה לאנטי־שמיות. ואם תהיה דוחה, גם האנטי־שמיות לא תעזור לה.

■ ■ ■

א ך מעבר לשיקול זה מצטיירת סכנה חמורה מאין כמוה.

יהודי ארצות־הברית מהווים כיום את מקור־הכוח החיצוני העיקרי של ישראל. הם תורמים לה משאבים היוניים, הם שול־טים באמצעי־התיקשורת האמריקאיים, הם כופים על ממשלת ארצות־הברית מדיניות התואמת את האינטרסים של ממשלת־יש־ראל.

אם תיווצר בארצות־הברית תד־עוררות אנטי־שמית, היא תנטרל את כוחו של המימסד היהודי. היא עלולה להמיט אסון לא רק על ה־יהודים שם, אלא גם על ישראל.

רק מטורף יקים את המיפלצת האנטי־שמית מריבצה. ואם נעשה הדבר בשגגה, יש להחניקה בעוד מועד — ולוא גם במחיר שינוי דראסטי של עמדת ישראל בעניין הפלסטיני.

פרשת אנדרו יאנג היא אות־אזה־רה. אולי האחרון.

הלירות הולכות כמו גרעינים...

אבא יקר,
תראה כמה כסף הילדים שלך מבזבזים.
הלירות הולכות כמו גרעינים...
למד אותם לחסוך!
איך?
חסוך למענם.
פתח להם תוכנית חיסכון,
במקום לבזבז כסף — שיחסכו.
ובכסף שחסכו,
קנה להם משהו חשוב
שהם באמת צריכים...

מוגש כשירות לציבור ע"י

בנק דיסקונט

הצד האנושי של המטבע

אופירה נבון

חטופל בחו"ל

רעיית הנשיא, אופירה נבון, תסע לארצות־הברית, כדי להמשיך שם בטיפול בעזרת הקרנות רדיו. על כך הוחלט בעיקבות דיון ממצה בין רופאיה.

חוסל הסיכוי

לצירוף ירדן

התנגדותן המאוחדת של ישראל ומצריים להצעת־ההחלטה האמריקאית, שהיתה אמורה להתקבל במועצת־הביטחון בעניין זכויות הפלסטינים, שגרמה לנסיגתה של ארצות־הברית מהצעה זו, חיסלה בעקיפין את הסיכוי, שמומחים בוושינגטון צפו לו, לצירוף ירדן לשיחות על האוטונומיה, המתנהלות עתה בין ישראל ומצריים.

מלבד הצורך להשביע את רצון הסעודים ולעודד את המתונים באש"ף, היתה קבלת ההצעה יכולה, לדעת אנשי מישרד־החוץ בוושינגטון, לשכנע את הירדנים להצטרף לשיחות האוטונומיה.

לטענת המומחים, נוטה עתה המלך חוסיין, יותר מאשר אי־פעם בעבר, להגיע לחסדר בשאלה הפלסטינית. חוסיין חושש כי הבעיות הפנימיות במישטריהן של שכנותיו הצפוניות, סוריה ועיראק, עלולות לאיים על מישטרו.

הסימן הבולט ביותר לכך הוא מינוי ממשלה חדשה בראשותו של עבד־אל־חמיד שארף, המקובל הן על הפלסטינים והן על האמריקאים.

עתה ינסו האמריקאים דרכים חדשות כדי לשכנע את חוסיין להצטרף למשא־ומתן אשר ללא תפנית דרמתית ייקלע, לדעתם, למבוי סתום, תוך זמן קצר ביותר.

ממחינים שארליך

ירים ידיים

מנחם בגין לא יוותר על שרותו של שימחה ארליך כשר־האוצר, עד אשר יבוא אליו ארליך ויבקשו בכנות לשחררו מתפקידו, כיוון שאינו יכול עוד לעמוד בנטל — זאת ההערכה המקובלת בקרב מקורביו של בגין.

ראש־הממשלה דחה בעבר הצעות־התפטרות של ארליך, כיוון שראה בהן מיבחן לנאמנותו. אולם אם יאמין שארליך מבקש באמת להשתחרר מהתפקיד, יקבל את התפטרותו ברצון.

על־פי ההערכה, עשוי הדבר לקרות תוך שלושה חודשים. מועמדו של בגין לתפקיד שר־האוצר: מנהיג לע"מ שפרש מממשלתו, ייגאל הורביץ.

אולם מינויו של הורביץ יתקל בהתנגדות נמרצת מצד כל השרים הליברליים, המוכנים לראות כל אדם בתפקיד, מלבד הורביץ.

עסקני המפד"ל

חובעים: לברוח!

שרי המפד"ל עומדים, באחרונה, בלחץ הולך וגובר של עסקני המיפלגה בסניפים, ובמיוחד בערי־השדה, התובעים מהם לפרוש מהממשלה, על רקע אי־תיפקודה ומחדליה בתחום הכלכלה.

הלחץ מופעל בעיקר על השרים זבולון המר ואהרון אבו־חצירא, מצד עסקנים המנבאים תבוסה למיפלגה בבחירות הבאות, אם לא תברח בעוד מועד מחקואליציה הנוכחית.

כשבעים אחוז מהכוח האלקטוראלי של המפד"ל מצוי בישראל השנייה. גם מצבם של המושבים, המשתייכים מסורתית למפד"ל, התערער בצורה חמורה. כתוצאה מכך נוצרה תסיסה, המתבטאת בהאשמות המוטחות כלפי מנהיגות המיפלגה, על אחריותה להתמוטטות הכלכלית.

טרם נקבע

היורש למבקר

מינויו של חיים קוברסקי, מנכ"ל מישרד־הפנים, כמבקר־המדינה, במקומו של הד"ר יצחק נבנצאל, עדיין אינו מובטח. צעירי המפד"ל רואים את התפקיד כמובטח למועמדם, יצחק מן, נציב מס־ההכנסה לשעבר, שנמנע מפעילות פוליטית כדי שלא לשרוף את מועמדותו לתפקיד זה.

בחוגי הליכוד החדו טוענים בינתיים, כי למפד"ל אין חזקה על תפקיד מבקר־המדינה. מנחם בגין, למשל, בנראה בהשפעת משה דיין, רמז באחרונה כי היה רוצה לראות בתפקיד זה את אלוף (מיל.) חיים לסקוב.

זנבר יירש את

רבינוביץ

משה זנבר, מי שהיה נגיד „בנק ישראל", יירש את מקומו של יהושע רבינוביץ, בראש מגבית־החירום של מיפקדת־העבודה, שניעדה לחיץ אותה מן החובות, שבהן שקעה בבחירות האחרונות.

מקורביו של רבינוביץ טענו שיש טעם מר בכך שדווקא האיש, שאותו הדיח רבינוביץ מכהונתו כנגיד, ימלא את מקומו בתפקיד האחרון שמילא לפני מותו.

שלום רוזנפלד -

שגריר בשוו"ץ

עם סיום תקופת־כהונתו כעורך הצהרון „מעריב", כחודש פברואר הקרוב, יתמנה שלום רוזנפלד כשגריר ישראל בשוויץ, במקום השגריר הנוכחי יעקב שימעוני. רוזנפלד בעל חדקע הבית"ר, שהיה בשעתו קצין נציבות בית"ר במזרח ובארץ־ישראל, הוצע ככר בעבר תפקיד דיפלומטי, אחרי פרישתו מעבודתו העיתונאית. אולם רק באחרונה חוברר איזו מדינה מעדיף רוזנפלד כמקום־כהונתו כשגריר. תמיכתו של שר־החוץ משה דיין, שרוזנפלד הוא ידידו הוותיק, מובטחת כמובן.

טוהרו חייליו

חוף נהריה

חקירה, שנערכה בידי חוקרי המישטרה־הצבאית־החוקרת ואנשי הפרקליטות הצבאית, נגד החיילים והמפקדים של יחידת־מילואים, שבאחריותה נמצאה השמירה בחוף נהריה, בעת התקפת־הדמים בחודש אפריל, הסתיימה.

החקירה נפתחה בעיקבות האשמות, שהועלו על־ידי מישפחות נפגעי הפיגוע, כאילו התרשלו החיילים בתפקידם.

מימצאי החקירה העלו כי אין מקום להעמיד איש מחייליי היחידה לדין על מחדל כלשהו.

חלפון לא

יבקר בכלא

בקשתו של קבלן־הבחירות תהבאר־שבעי, יעקב חלפון, לראיין בבית־הסוהר את אשר ידלין ואת צבי צור, לא תתממש.

חלפון, העומד לדין, יחד עם ח"כ שמואל פלאטו־שרון, כנאשם בעבירות על חוק־הבחירות, ביקש לראות את שני האסירים, כדי לקבל מהם פרטים בדבר עבירות־כביכול על חוקי־הבחירות, וקניית קולות בוחרים מצד מיפלגות אחרות, כביכול.

גם ידלין וגם צור סירבו לדבר עם חלפון, וליכך לא תאושר בקשתו לבקרם. אולם חלפון לא נואש, הכטיח לחזמין את השניים כעדי־הגנה במישפטו. „אני אכריח אותם לדבר!" הצהיר.

מסע להאדרת

שמו של פרס

מסה מיוחד כמיפקדת העבודה, המורכב כמעט כולו על טהרת אנשי רפ"י־לשעבר, שוקד על תיכנון מסע ממושך, המיועד להאדרת שמו של יו"ר המיפלגה, שימעון פרס, ולשיי־פור תדמיתו הציבורית, נוכח הפיי־סומים שכבר הופיעו נגדו ואותם שעות עומדים להופיע.

הצוות המצומצם, שבו משתתפים גם משה נצר, אלחנן ישי, מיכאל כרי־זוהר ואהרון הראל, מתלבן בעיקר את הופעת פרס כשורה של אירועים ממלכתיים, ציבוריים ומופעים המוי־ניים, בצורה שתכליט את מנהיגותו.

בין השאר יכלול המסע, שישתרע על פני כמה חודשים, פגישות וכנסים עם אנשי מערכת־הביטחון, עובדי תע"ש ההתעשייה האווירית, כנס ארצי של יוצאי הנח"ל, כינוס של הנוער־העובד־והלומד, עצרת זיכרון המונית לזכר מן־גוריון, שפרס יהיה בה הנואם היחידי, ועוד.

הישראלים השתלטו

על שוק ההלבשה

יורדים מישראל השתלטו על שוק־ההלבשה של ניו־יורק, שהוא הגדול בעולם, וכמה מהם נמנים כיום עם המוכילים בענף זה.

היהודים שלטו בענף ההלבשה בניו־יורק מאז ומתמיד, אבל חדירתם של יורדים מישראל לייצור הג'ינס הפכה אותם למובילים בתחום זה.

כך, למשל, הצליחו האחים נקש, יורדים מירושלים, המייצרים את מכנסי ג'ורדש, להגיע בשנה האחרונה למחזור של כ־50 מיליון דולר. איש־העסקים הישראלי זאב גידרון, היושב בספרד, עשה חיל בייצור חולצות־נשים, והגיע למחזור של שמונה מיליון דולר תוך שנה אחת. לענף נכנס גם הזמר היווני אריס סאן, שהקים מיפעל לייצור מכנסי־נשים, והעושה גם הוא חיל.

הערבים משקיעים

בעסקי אוויר

נסיכות הנפט אבו־ד'בי וכוויית, הן שתי המדינות הערביות הנמנות עם המשקיעים הגדולים ביותר בחברות־התעופה האמריקאיות, כין השאר גם בחברת טי־וו־איי, המסה לישראל.

זאת מסתבר מתוך דו"ח שפורסם לאחרונה על־יד מינהל התעופה האזרחית בארצות־הברית.

שמועות על השקעות־ענק של מדינות־ערב בחברות־תעופה אמריקאיות רווחו מזמן. אולם בפעם הראשונה נחשפו עובדות של ממש על היקף ההשקעות של שתיים ממדינות ערב. על־פי הדו"ח מחזיקה כיום ממשלת אבו־ד'בי ב־2.5 אחוז ממניות טי־וו־איי, בראניף אינטרנשיונל, ואיסטרן אייר־ליינס. כן היא מחזיקה ב־1.05 אחוז ממניות חברת־התעופה יונייטד, שהיא חברת־התעופה המיסחרית הגדולה ביותר בעולם המערבי, וזאת בנוסף להשקעות נוספות בחברות־תובלה אווירית. לממשלת אבו־ד'בי 3.53 אחוז בחברת־התובלה האווירית הגדולה איירבורן, ואילו ממשלת כוויית מחזיקה ב־2.83 אחוז ממניות חברה זו.

עד כה התמכמו השקעותיהן של אבו־ד'בי וכוויית בעסקים אמריקאים בסכום גדול יותר מהשקעותיה של סעודיה בארה"ב.

משקיף

דיין החנצל בפני וייצמן

אחרי ישיבת־הממשלה, שבה תקף שר־החוץ משה דיין את פעולות צה"ל בדרום־לבנון, טיקסן דיין לשר־הביטחון, עזר וייצמן, ומעין לפניו כי הוא זה הוכן כראוי.
דיין אמר כי הוא לא הביע דעה על עצם הפעולות, אלא דווח, כמתחייב מתפקידו כשר־החוץ, על תוצאות פעולות אלה מבחינת ההסברה בחוץ־לארץ. דיין אמר לוייצמן, כי עדיין אין לו עמדה בעניין עצם הפעולות.

מילחמת הדלפות בגין - אריק

האשמותיו של שר־החקלאות, אריק שרון, שנאמרו בישיבת־הממשלה האחרונה, שלפיהן מדליף אחד מיועצי ראש־הממשלה ידיעות נגד אריק לעיתונים, לא עברו בשתיקה.

בגין אמנם לא הגיב בישיבת־הממשלה עצמה, אולם מייד אחריה הובאו לידיעת בגין, על־ידי אנשי לישכתו, ראיות לכך כי אחד מעוזריו של שרון מדליף חומר מגמתי לאמצעי־התיקשורת, בעיקר לכתב קול ישראל, שימעון שיפר.
עד־כמה טענת חוגים במישרד ראש־הממשלה, הדליף אריק, דרך עוזרו, לשיפר, את הידיעה, שהתבררה אחר־כך כלא־נכונה, על הדיון הצפוי בעניין ההתנחלויות, שלא התקיים, ושספק אם יתקיים בקרוב.

בגין עומד להיפגש עם שרון ולדרוש ממנו לרסן את מדליפיו.

צדוק חוזר לזירה

בעידודם של יעקוב לוינסון ומוסה חריף, עומד שר־המישפטים לשעבר, חיים צדוק, לחזור לפעילות במיפלגת־העבודה.
לוינסון וחריף מתכוונים להציע את צדוק כיושב־ראש מיפלגת־העבודה, וכמועמד לראשות־הממשלה, אם יחריף הסיכסוך בין שימעון פרס ויצחק רבין.

נהריה באחריות צה"ל

כעיקבות הפצת הקלחים מפיגוע נהריה, הופקעה האחריות על ביטחון־הפנים בנהריה מידי המישטרה והועברה לצה"ל. נהריה היא כיום המקום היחידי בארץ, שבו אחראי צה"ל על ביטחון־הפנים, ולא המישטרה.

בכל זאת שבחון רכב

למרות השמועות ההפוכות, ינהיגו בקרוב מאד את שבתון־הרכב בארץ.
על־פי החלטת הוועדה המיוחדת, שהוקמה לצורך בדיקת דרכי־הפעלתו של שבתון־הרכב, תהיה חובה על כל כלי־הרכב הממשלתיים ורכב הקצינים הבכירים בצה"ל להשבית את ריכבם בשבת.

ח"כים יבקרו בניקאראגווה

שני חברי־כנסת מהמערך, יוסי שריד ומשה שחל, יבקרו בחודש חבא בניקאראגווה כאורחיהם של מנהיגי הסנדיניסטים. יהיה זה הביקור הראשון של אישים ישראליים בניקאראגווה, אחרי המהפכה.
שריד ושחל ישתתפו במישלחת של הכנסת לכנס האיגוד הבינפרלמנטרי בקאראקס, שייערך ב־12 בחודש חבא. יחד עימם ישעו לקאראקס גם חברי הכנסת חיים קורפו וגופסב בדיאן מהליכוד, ואברהם מלמד מהמפד"ל. אך רק שני ח"כים של המערך הוזמנו לניקאראגווה מייד לאחר מכן.

מילחמת אישים בחיפה

מי שהיה ראש עיריית חיפה ושר בממשלה, יוסף אלמוגי, הגדיר בראיון שהעניק לעיתונאי, את מזכיר מועצת פועלי־חיפה, חח"כ לשעבר משה ורטמן, כ„מושחת וחלאה.״ כשנודע הדבר לוורטמן, הוא איים כי יגיש תביעת־דיבה נגד אלמוגי.

ורטמן אף התייעץ עם פרקליטו, אברהם שרון, והשניים החליטו להגיש קובלנה פלילית־פרטית נגד אלמוגי, ולא תביעה אזרחית, כדי למנוע מאלמוגי להגיש לוורטמן שאלון מביך.
בסופו של דבר לא פורסמו דבריו של אלמוגי. אלמוגי החליט לפרסם, בסוף השבוע הקרוב, בעיתונים המקומיים בחיפה את הדברים שהוא פירסמו, בצורת מודעה בתשלום, כדי לגרות את ורטמן להגיש נגדו מישפט.

חקירות נגד ורטמן ואגמי

אל ועדות־הביקורת של ההסתדרות ומיפלגת־העבודה הוגשו תלונות נגד מזכיר מועצת פועלי־חיפה, משה ורטמן, ונגד מזכיר מחוז מיפלגת־העבודה, אורי אגמי.
עד־כמה התיזונות נפעו השניים לטיול ברומניה מכבי לשלם. הם לקחו לעצמם, כביכול, כרטיסים שנועדו לחלוקה בין חברי ועדי־עובדים בחיפה.

תלונה נוספת היא נגד ורטמן בלבד. הוא נסע לטיול בגרמניה, כאורח העיר ברמן. ערב צאתו שיגר מיכתב לעיר מלמה בשבדיה, על נייר־מיכתבים של מיפלגת־העבודה, ובו ביקש את המיפלגה הסוציאליסטית בשוודיה להזמינו לטיול. התשובה הגיעה לסניף מיפלגת־העבודה בעיר, ורק אז התגלתה הפנייה של ורטמן בשם המיפלגה.

שרים הגישו אולטימטום

שלושה שרים — שר־השיכון דויד לוי, שר־החינוך זבולון המר ושר־הרווחה ישראל כץ — הודיעו לראש־הממשלה כי ישקלו „פרישה מנושאי חברה ורווחה,״ אם לא יתקיים בהקדם הדיון בתוכנית כלכלית־חברתית חדשה של הממשלה.
בגין אינו מתייחס לאיום זה ברצינות, אולם הכטיח לשלושת השרים כי הדיון יתקיים מייד אחרי צאתו של אנוור אל־סאדאת את הארץ.

הנשיא טעם את האוכל

נשיא־המדינה, יצחק נבון, בדק בעצמו את הארוחה שתוגש לאורחיו בסעודה בחיפה לכבוד נשיא מצריים, אנוור אל־סאדאת.

הנשיא ביקר במלון דן כרמל, שם הגישו לו את הארוחה המיועדת למסיבה שיערוך לכבוד אל־סאדאת. הנשיא אישר את התפריט כולו.

המישטרה מאיימת על הדוגמנית

חוקרת המישטרה בפרשת קברניט אל־על, עקיבא פרסמן, פקד פנינה בן־יוסף, קראה בשבוע שעבר לדיילת מיכל אדר ואיימה עליה.
זעמה של החוקרת יצא על כתבתה של אדר ב„חעודם הזה״ על פרשת המעצר והחקירות. היא דרשה מאדר להתנצל בעיתונים על דבריה, ואיימה עליה שאם לא תתנצל, „אנחנו עוד נדע מה לעשות איתך, ויהיו לך עוד מישפטים!״

הקצין הרוצח מקבל חופשות

קצין צה"ל, אשר הואשם ברצח ארבעה אזרחים בעת מיבצע ליטאני, ישהמתקת עונשו: עדיירי הרמטכ"ל עזרה סערה ציבורית, מקבל מדי מיקישבוע חופשה מבית־הכלא, שבו הוא מרצה את יתרת עונשו.
הקצין יוצא מהכלא מדי יום שישי, וחוזר אליו ביום הראשון בבוקר. הוא נראה מבלה במקומות־בילויי ידועים בתל־אביב.
הקצין עומד להשתחרר מהכלא בעוד כחודשיים.

תורגמן יחזור לצפון

מפקד מרחב חיפה של המישטרה, תת־ניצב אברהם תורגמן, העומד לקבל דרגת ניצב ומינוי של ראש מחלקת־מסה במטה הארצי, יחזור כעבור שנה־שנתיים לצפון הארץ.
לתורגמן הובטח התפקיד שך מפקד המחוז הצפוני של המישטרה.

יוסי יגאי

העם

ההבדל הקטן

המרחק בין פארק־הייד בלונדון ופארק־הירקון בתל־אביב אינו רק גיאוגראפי

המרחק בין קרן היידפארק בלונדון ובין פארק־הירקון בתל־אביב הוא כמרחק בין האופי הבריטי והאופי הישראלי.

בכל יום ראשון בבוקר, בימי־שמש ובימי־צינה, באים המוני אנשים לסינת הפארק, הגובלת ברחוב אוכספורד וברחוב הפארק, שם נערכים הדיונים. כל אדם המבקש לבטא דעה כלשהי עולה כרצונו על ארגז או כיסא, ומתחיל לנאום. ככל שדעתו חריגה וקיצונית יותר, כן גדלים סיכוייו למשוך קהל.

מול נואמי ההייד־פארק עומדים קוראי קריאות־הביניים. זוהי אמנות בריטית מיוחדת, הקרוייה „הקלינג". מן הקהל נזרקות לעבר הנואם שאלות פרובוקטיביות או הערות עוקצניות, והנואם עונה באותו מטבע. לפעמים מתפתחים חילופי־דברים ממושכים, ויש זוגות של נואם־משסע הנשמעים כאילו תירגלו את הדו־שיח ביניהם מזה שנים.

נואם כושי: „הסתכלו בעצמכם, קופים לבנים שכמותכם! אתם החייה המכוערת ביותר בעולם!"

מן הקהל: „ומתי אתה ירדת מן העץ?"

הלשון היא בוטה, הקהל נהנה, הסובלנות ההדדית היא מפליאה. זה ליד זה נואמים נאצי אנטי־שמי, קומוניסט, ציוני, איש אש"ף.

מקהלה צורחת. השבוע ניסו צעירי ההסתדרות לערוך „הייד־פארק" בפארק־הירקון בתל־אביב. הם נוכחו לדעת כי ה־ישראלי המצוי שונה מאד מן הבריטי המצוי.

הקהל הדליל נמשך מקבוצות־הפיקניק המישפחתיות, והיה מורכב ברובו מבני־שכונות. אלה היו מוכנים להקשיב, בשקט יחסי, כל עוד דיברו אנשי הימין של מיפלגת־העבודה, שאין הבדל רב בינם ובין אנשי־הליכוד. אך ברגע שהושמעה דיעה חריגה כלשהי, נפתחה מקהלת־צריחה, אנשים קפצו ממקומם לעבר הבמה הקטנה, בקרב הקהל פרצו תיגרות קולניות. ההפרעות היו ממושכות, ולנואם ערבי לא ניתן לדבר כלל.

בתום הנסיון היה ברור כי יש הבדל קטן בין הבריטי והישראלי: הבריטי הולך להיידפארק כדי לשמוע דיעה חריגה, ואילו הישראלי הולך להיידפארק כדי למנוע ממישהו להשמיע דיעה חריגה.

מדיניות

מי אמר שהוא שחור

בן לילה, הפך אנדרו יאנג נציג של קונסנזוס עולמי

לפני שבועיים היה אנדרו יאנג רק ראש מישלחת ארצות־הברית באו"ם, שר בממשלת הנשיא ג'ימי קארטר ופוליטיקאי אמריקאי־כושי בעל פופולריות מפוקפקת.

לפני שבוע הפך יאנג, בן לילה, למניהיג הבלתי־מעורער של 25 מיליון כושים בארצות־הברית.

השבוע הפך יאנג דובר האומה האמריקאית כולה. יותר מזה — הוא הפך דובר הקונסנזוס העולמי.

נכסים מוסריים. בישיבה של מועצת־הביטחון, שהפכה כולה מסיבה לכבוד הכושי המתפוטר, ושכוכבה השני היה נציג אש"ף זהדי לביב טרזי (ראה להלן), השמיע יאנג מעין צוואה אישית. בכמה משפטים, שבהם התנגנה חוכמת־החיים של גיזעו, הטיף מוסר לישראלים ולפלסטינים כאחד:

● אין טעם באי־הכרת אש"ף בישראל, ואין טעם בסירוב ישראל להידבר עם אש"ף.

● שיטת־הטרור פוגעת בבסיס המוסרי של העניין הפלסטיני, ופעולותיה הן אלימות של ישראל פוגעות בבסיס המוסרי שלה.

כלפי ישראל השמיע המנהיג הכושי דבריו־תוכחה מיוחדים: ישראל מאבדת את „הנכסים המוסריים" שהיו לה, בשנים הראשונות של קיומה, בגלל התנחלויותיה בשטחים הכבושים והתערבותה הצבאית בלבנון (ראה מיסגרת).

עשרות מיליוני אמריקאים שמעו את הדברים ברדיו ובטלוויזיה, מאות מיליונים שמעו אותם בעולם. כמו כל אמת גדולה, הם נשמעו כמובנים־מאליהם.

דברי התגובה של ראש מישלחת ישראל באו"ם, יהודה בלום, נשמעו לעומתם כהתחכמות שחצנית של עורך־דין פיקח־מדי.

צריכים לדבר. בשבועיים האחרונים חגג אש"ף ניצחון תעמולתי בארצות־הברית, שלא היה כדוגמתו. העמדה הישראלית הרשמית לא נפגעה. היא התמוטטה.

היתה לכך סיבה פשוטה מאד: ממשלת־ישראל התנגדה לדבר הנראה לכל בר־דעת כסביר. הוא מהווה את אחת הנימות היסודיות של „דרך־החיים האמריקאית": שלכל אדם יש הזכות להישמע, שיש לשמוע את שני הצדדים בכל סיכסוך, שיש להידבר גם עם יריב, כדי ליישב את המחלוקת בדרך סבירה והוגנת.

בגלל הנוקשות של ממשלות גולדה מאיר, יצחק רבין ומנחם בגין, מצאה ישראל את עצמה בעמדה שלא ניתן כלל להגן עליה. שום אמריקאי לא יבין מדוע אסור אף לשמוע את הצד הפלסטיני של הסיכסוך, ומדוע אסור אף לדבר עם פלסטינים, כדי לשכנע אותם להסכים לפיתרון.

דוברי ישראל יכולים לשכנע את הציבור האמריקאי שאין להעניק לאש"ף מעמד רשמי, כל עוד לא הכיר האירגון בזכות־הקיום של ישראל. אך לעולם לא ישכנעו את האמריקאים בכך שאסור לדבר עם אנשי־אש"ף, כדי לשכנע אותם לקבל עמדה זו. בעיני אדם נורמלי, זה נראה כדבר והיפוכו. איך אפשר לשכנע מישהו במשהו, מבלי לדבר עימו?

חמישה בכמה אחת. במצב חדש זה, התנהג אש"ף בגמישות ובפיקחות. הוא לא תבע הצבעה על הצעת־ההחלטה במועצת־הביטחון, וכך מנע מארצות־הברית את הצורך להטיל עליה וטו, כפי שהבטיחה בעל־כורחה לממשלת־ישראל.

בכך השיג אש"ף חמישה יתרונות:

● הדבר הוצג כמחווה אישית לאנדרו יאנג, ובכך רכש אש"ף את ליבם של 25 מיליוני הכושים האמריקאיים, שהפכו מישקל נגדי לשישה מיליון היהודים.

● לדעת־הקהל האמריקאית הוצג החזיון של אש"ף המתון, הגמיש והמתחשב, לעומת ישראל השחצנית והתוקפנית.

● הוויכוח במועצת־הביטחון לא נסתיים רשמית. ניתן לחדש אותו בכל רגע, לנהל תעמולה לעיני העולם, לאיים על ארצות־הברית ביצירת מצב־ביש, שבו תעמוד לבדה מול העולם כולו.

● המצב ממריץ את ארצות־הברית ומצריים ללחוץ על ממשלת־ישראל, בטענה שרק ויתור ישראלי מהיר בעניין הפלסטיני יכול למנוע את חידוש הוויכוח במועצת־הביטחון והעמדת אמריקה במצב בלתי־אפשרי.

קהל נרגש ב„הייד־פארק" בפארק־הירקון
„מתי ירדת מן העץ?"

● בעוד כמה חודשים יוכל אש"ף להביא להגשת הצעת־סיכום, כשמאחריה יעמוד האיום הסעודי לצמצם את אספקת־הנפט לארצות־הברית אם זו תטיל עליה וטו.

להסביר, להסביר. מה היתה התגובה של ממשלת ישראל על מפולת זו?

היא היתה שיגרתית: „לפתוח במסע־הסברה בארצות־הברית."

העקירון הוא, כנראה: אם הוכח שאי־אפשר להסביר עמדה מפני שהיא אווילית, הגבר את מאמציך להסבירה — תחת לחפש עמדה סבירה יותר.

יחסים מרחביים

שיחה עם טרזי

נציג אש"ף, שעמד השבוע במרכז החדשות, כבר נפגש בעבר עם ישראלים

„זה התחיל כאשר ישבנו, חבורה של סטודנטים, בקפטריה של הסיפריה הלאומית, באוניברסיטה העברית בירושלים. השם טרזי. זהדי לביב טרזי. אני לא בטוח שהשם אמר לנו הרבה, אבל יוסי הסביר מייד שזה שמו של נציג אש"ף באו"ם.

„הרעיון הדליק, אך חששתי מסיבוכים אפשריים. ככלות הכל, מגע עם איש אש"ף, אפילו הוא נציג אש"ף באו"ם, הוא באופן רישמי עבירה על החוק הישראלי. למרות זאת החלטתי להסתכן. סוף־סוף אני עומד להיפגש עימו בשליחות עיתונאית ולפרסם את דבר פגישתנו ברבים."

כך מספר אבי כצמן (27), סטודנט לפסיכולוגיה וסגן עורך פי האתון, שהיה הישראלי הראשון שערך עם טרזי ראיון לפירסום *.

מדווח כצמן: מייד עם הגיעי לניו־יורק, בקיץ 1978, ניסיתי ליצור קשר עם מישרד אש"ף שם. בבניין האו"ם הצלחתי לקבל את מיספר־הטלפון של המישרד. עלה בידי לשוחח גם עם פלסטיני בשם רחמן, שהוא רכז־ההסברה של אש"ף בניו־יורק. סיפרתי לו שאני סטודנט באוניברסיטה העברית בירושלים, שאני מכהן כסגן־עורך עיתון־הסטודנטים שם, ושהייתי מעוניין להשיג לעיתוני ראיון עם טרזי. הסברתי לו שאני משוכנע שגם להם יש ודאי אינטרס במגע ישיר יותר עם ציבור־הסטודנטים בארץ. דיברתי גם על החשיבות הצפוייה בכל דו־שיח, וההזדמנות שתינתן לנציג אש"ף להשמיע דבריו מעל דפי עיתון־הסטודנטים בישראל.

עשיתי כל זאת עקב הנימה הלא־מעודדת ששמעתי בדבריו, כאשר ציינתי את עובדת היותו סטודנט ישראלי. הוא אמר שעליו לשקול את הדברים, וכי יוכל לתת לי תשובה אחרי שבוע.

עברו שבועיים עד שהצלחתי לאתרו שוב, ושוב נתבקשתי להמתין. רק אחרי שלושה שבועות נעניתי כי בקשתי נדונה בחוגים המוסמכים של אש"ף, ולצערם עליהם לדחותה. טרזי לא יוכל להעניק ראיון לעיתון של סטודנטים של האוניברסיטה העברית בירושלים, שכן מתן ראיון מעין זה כמוהו כהכרה במוסד ציוני מובהק, דבר שאותו הם מנועים מלעשות.

ניסיתי להתעקש ולהסביר, אך ללא הועיל. לפני שטרקתי את השפופרת, שאלתי את רחמן אם אוכל לקבל את הראיון עם טרזי, אם אציג את עצמי כנציג עיתון־סטודנטים הולנדי. לזאת הוא הסכים מייד. אמרתי לו שאם כך, אבוא ככתב עיתון־הערב הניו־יורקי הנפוץ, ניו־יורק פוסט. בו ברגע ניתן לו לשוחח בטלפון עם טרזי עצמו. הוא אמר לי כי ישמח להעניק ראיון לניו־יורק פוסט בכל עת שאחפוץ בכך. קבענו פגישה בעוד יומיים.

מיסדרון שומם. יצאתי לפגישה עם ידידי, צלם ניו־יורק פוסט, בוב קלפוס. הגענו לבניין האו"ם בשעה היעודה לפגישה. אלא שאז הסתבר לנו כי מישרד נציגות אש"ף באו"ם אינו שוכן בבניין האו"ם, אלא בפארק אבניו, בלב מנהאטן. הגענו לשם באיחור ניכר. בפתח הבניין עצמו ובכניסה לא היה כל שלט, שרימז בין פיטפוט לפיטפוט ביקשתי מהחב'רה שיחשבו את מי כדאי לי לפגוש בביקורי הקרוב בארצות־הברית כדי לראיינו לפי האתון, עיתון־הסטודנטים של ירושלים.

„מישהו הזכיר את שמו של הפרופסור נועם חומסקי. אחר העלה את שמו של הרברט מרקוזה. ואז — אני חושב שהיה זה חברי יוסי זעירא — זרק מישהו את

סגן־עורך כצמן וטרזי *
„מדוע אתה לא קופץ מהחלון?"

(המשך בעמוד 38)

* לפני כן, בדצמבר 1976, נפגש טרזי עם עורך ניו־אאוטלוק, וחבר המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני, דויד שחם, בטרקלין האו"ם, אולם פירטי שיחתם לא פורסמו.

* על הקיר: תבליט זהב של מפת הארץ.

20 שנה אחרי שחטפה אותו הגיורת,

נפל יוסלה שוחמכר בשבי של סטודנטית

יוסלה נחטף שוב

היא פותחת שוב את הפרשה? האם לא די במה שעשתה? למה היא לא נשארה להיות רקדנית במועדון־לילה, כפי ש־היתה לפני שהתגיירה? היא הרסה אותנו אז, ורוצה להמשיך בכך גם היום. רק נאצים מסוגלים לעשות את מה שהיא עש־תה — לחטוף ילד מאמו.״

סיפור החטיפה אירע בתחילת שנות ה־שישים. מישפחתו של יוסל׳ה עלתה מרו־סיה. ההורים, אידה ואלתר שוחמכר, מסרו את יוסי לידי סבו, עד שיתארגנו. אחרי שעברו לדירה בחולון באו אל הסבא ו־ביקשו לקבל את בנם, אך הסבא, נחמן שטרקס, שהיה אדוק וקנאי בדתו, סירב

יולי, 1962 — יוסל׳ה בן העשר יורד עם אמו מן המטוס, שהחזירו לארץ אחרי שנחטף. האם ובנה המאושרים נופפו בידיהם לעבר מאות האנשים, שעמדו על מירפסת התצפית, וצעקו בהתלהבות: ״יוסל׳ה, יוסל׳ה, יוסל׳ה.״

לילה טוב, ליל מנוחה, אמא. מתי שמע־תי את קולך בפעם האחרונה? מתי, ל־אחרונה, כאן ראיתיך, אבא, בעיני? זה היה כבר מזמן, מזמן, ואינני זוכר כבר מתי. ועתה אני לבדי, לבד בין זרים, רחוק מהבית שלי, בין אחרים...

מתי תבואו, מתי, לקחתני שוב אלי־כם? ומתי אחוש שוב, הורי, את לטיפת ידכם?

כל ערב אהרהר בלכתי לישון, עצוב, אולי כבר אולי מחר אהיה בבית שוב.

שיר זה, שנכתב על־ידי ילדה בכיתה ח״ת לפני 18 שנה, הופץ אז על־ידי הוועד הציבורי להחזרת יוסל׳ה שוחמכר.

בשבוע שעבר, כאשר נשא יוסי שוח־מכר לאשה את בחירת לבו, איטה לבית הורוביץ, נפתחו שוב האלבומים המצהי־בים. העיתונים פירסמו את הידיעה ב־עמודים הראשיים. הורים סיפרו לילדיהם את סיפור חטיפתו של יוסל׳ה שוחמכר, גילו להם את מקור השיר המפורסם: ״איפה יוסל׳ה — יוסל׳ה ב־חול־לון לומד תורה.״

לגבי רבים סגרה חתונתו של יוסי שוח־מכר את המעגל. לטכס החתונה, שנערך בבית הוריה של הכלה, בגיבעתיים, הוזמ־נו קרובי מישפחת שוחמכר בארץ ובחו״ל. הוזמנו גם שני אנשים, שחלקם בפרשה היה רב. האחד הוא עורך־הדין שלמה כהן־צידון, פרקליטה של מישפחת שוח־מכר מאז החטיפה ועד היום, מי שניהל את המערכה המישפטית הממושכת למען החזרתו של הילד להוריו. השני הוא איסר הראל, הממונה לשעבר על הש״ב, ש־עשה בעצמו ימים ולילות למען גילוי ה־חטוף, עד שמאמציו הוכתרו בהצלחה.

״הסיפור נגמר מזמן,״ אמר הראל ב־חתונה. ״הוא נגמר כאשר בעיית יוסל׳ה ניפתרה.״

האם הסתיים הסיפור? האם נשכחה הפרשה?

מחופש בבגדי ילדה

עו״ד זסר׳ה עצמו מעדיף שלא לדבר ב־פני עיתונאים. ״האם נשארו בי עיק־בות הפרשה? תישאלו את החברים שלי,״ אמר בעת הטכס ומיהר להתחמק.

רק מקורביו של יוסי יודעים, כי היה זה פרק בחייו, שאותו הוא מבקש לשכוח ואינו יכול. כל פעם קורה משהו, והוא נזכר. גם העיתונאים אינם נותנים לו מנוח, הם באים ומבקשים ממנו לספר שוב ושוב את פרטי הפרשה, שהסעירה בזמנו את המדינה.

בידיעות אחרונות התפרסמו לאחרונה קטעים מסיפרה של הגיורת רות בלויא, על הדרך שבה הבריחה את יוסל׳ה ל־חו״ל. למקרא הקטעים התפרץ יוסי בזעם. הוא ניגש עם אמו אל עורך־הדין כהן־צידון ותבע ממנו להגיש תביעה על השק־רים שהתפרסמו, לדבריו, בספר.

לא נותנים ליוסל׳ה לשכוח. גם אמו אי־נה מסוגלת לשכוח. היא חיה את העבר. דרך חייה והדרך שבה חינכה את יוסל׳ה ואת אחותו, זיוה, מושפעת מן העבר. ו־עתה, כאילו כדי לזרות מלח על הפצעים, באו וסיפרו לה על פירסום הקטעים ב־עיתון.

״היא נאצית! מופקרת!״ זועקת האם. ״לא קראתי מה שהיא כתבה, אבל סיפרו לי. הכל שקרים. מה היא מחפשת? מדוע

אוגוסט, 1979 — יוסי ואמו, אידה, בחתונתו, שנערכה בבית הוריה של כלתו בגבעתיים. היה זה מאורע מרגש, שבו נפגשו רבים מהאנשים, שהיו מעורבים בפרשת החטיפה. יוסי עצמו אינו אוהב להיזכר בפרשה.

יוסל׳ה אינו רוצה לדבר. הוא כבר אמר את שהיה לו לאמר בספר, איפה יוסל׳ה? בהוצאת העולם הזה, שנכתב בידי עורך־הדין כהן־צידון, עם סיום הפרשה. הפרק האחרון שבספר ״החטיפה״, מסופר מפיו של יוסל׳ה, והוא נפתח כך: ״מוצאי־שבת, בבית הסבא, ברחוב שניאור זלמן. אמא גמרה את הביקור, וביקשה מסבתא שאלך איתה עד לתחנת האוטובוסים. סבתא אמ־רה: ,לא. עכשיו לילה וקר בחוץ. לא כדאי.׳ אמא שלי הלכה, ויותר לא ראיתי אותה, עד שנפתחה הדלת בניו־יורק, אחרי שלוש שנים, והיא עמדה לפני.״

בתואנות שונות. הפרשה התגלגלה אל בית־המישפט. באותה עת הוסתר יוסל׳ה על־ידי חוגים דתיים בארץ, שהבריחו או־תו מאוחר יותר לצרפת. הסב נאסר, שוח־רר ושוב נאסר, אך סירב לגלות היכן נמצא הילד. הפרשה הגיעה אל שולחן הממשלה ואל מליאת הכנסת, והשתקפה בארץ במאבק בין החוגים הדתיים והחילו־ניים. דעת־הקהל סערה. העיתונות געשה. אך הילד לא נמצא. רק אחרי שלוש שנים, שהיו לגבי בני מישפחתו של יוסל׳ה גיהינום מתמשך, נמצא הילד בניו־יורק. הסתבר כי הוא נחטף על־ידי חוגים דתיים

והועבר, מחופש בבגדי ילדה, מארץ ל־ארץ.

בלי אור־שמש ובלי אוויר

ד ה היה אחרי שלוש שנים, ביום הראשון בלילה. אידה שוחמכר טילפ־נה אל עורך־הדין שלה ובישרה לו בקול חנוק: „אני לא יכולה להגיד לך איפה אני. אני נוסעת להביא את בני...״

יוסל׳ה הקטן, שהוזהר כל הזמן על־ידי חוטפיו לבל יגלה את שמו האמיתי, כדי שלא יחטפו אותו לרוסיה, התגלה על־ידי אנשי הש״ב. כששאלו אותו לשמו, ענה: „יעקוב פרנקל.״ סיפר כי הוריו גרים ב־ארגנטינה. גם כשהביאו אליו את אמו, פחד לגשת אליה. „אני לא יוסל׳ה״ אמר. לבסוף נשבר.

וכך מספר יוסל׳ה בספר: „בסוף, אולי אחרי שעה, לא יכולתי להחזיק את עצמי יותר. הרגשתי שאני מתחיל לבכות. הס־תובבתי אל אמא שלי, פתחתי את זרועותי ואמרתי: ‚אמא! אמא שלי!׳״

במאמר־ראשי, שהתפרסם בעיצומה של הפרשה בעיתון **דבר** נכתב:

...ישאלו נא את עצמם אלה, הנלחמים בעוז־רוח כזה למען ‚הצלתו׳, למען ישאר נאמן לדת ישראל ולתורת־ישראל, את ה־שאלה הפשוטה — באיזה עיניים עלול להביט עליהם יוסל׳ה לכשיגדל ויהיה לאיש? במה תתמלא נפשו אז: האם ב־אהבת־התורה, אשר בשמה גזלו ממנו שנים של אהבת־הורים, חום בית, את כל הרון הזה, אשר איש לא יוכל לתת לו ולהחזירו לו?

האם יגדל יוסל׳ה זה להיות יהודי אשר תורה זו תהא לו תורת־חיים ומקור אור, או שמא יראה בה תורה אשר הרסה את אושר חייו והטילה בתוכו חשכת־זעם?

עד אשר עבר יוסל׳ה מאז שחזר ליבתו מספרת אמו, אידה:

במשך למעלה משלוש שנים לא ידע הילד שלי מה זה בית. הוא יצא ממני בריא ומושלם וחזר אלי חולה, איבד את הראייה שלו והתבייש לספר לי. גיליתי את זה כשעליתי איתו על המדרגות והוא ביקש שאדליק נר, כי הוא לא רואה. הלכתי איתו לרופא עיניים. אמר שעליו להרכיב משקפיים. קיבלתי שוק. הרופא אמר לי שהילד היה בוודאי סגור כל הזמן, בלי אור־שמש, בלי אוויר, היו חסרים לו ויטאמינים.

הוא היה מאד עצבני בהתחלה. הילד הזה לא ידע מה זה לקרוא, הם סיפרו (הכוונה לחוטפים) שלימדו אותו תורה וגמרא, אבל הוא לא ידע לכתוב ולקרוא. אפילו לאכול לא ידע. לא ידע מה זה מזלג וכפית. כל השנים שלא היה איתי היה סגור כמו בבית־סוהר, לא נתנו לו לראות אנשים.

סידרתי לו מורה פרטי. זיוה, אחותו היתה כל הזמן איתי ועזרה לי. לאט לאט לימדתי אותו לא לפחד, כי הוא פחד לצאת החוצה, פחד מאנשים. לקחתי אותו לפסיכולוג ויעצו לי לתת לו לקרוא הרבה ספרים ולראות סרטים.

בעלי המנוח עבד אז. הייתי זקוקה לכסף אבל אף אחד לא ידע שלפעמים לא היה לי אוכל והייתי צריכה לרוץ כל הזמן לפה ולשם. אני עבדתי כל השנים האלה בסוכנות הדר לצילום. היו ימים שלא היה לי כסף ואז עזרו לי מהחנות, לפעמים כשלא יכולתי להגיע לעבודה כי הייתי צריכה לטפל ביוסל׳ה הם לא הורידו לי מהמשכורת.

קראו לו „גוי״

ר שמתי אותו לבית־ספר בחולון, בית־ספר דתי, כדי שלא יקבל שוק אחרי כל כך הרבה זמן שהיה בין דתיים. אני לא דתיה, רק מסורתית, אבל אחרי כל מה שעבר עלי, אחרי שנתתי את כל הבריאות והנשמה שלי לילדים שלי, זה פגע בי. אני מאד עצבנית, אבל אני לא צוחקת מהדתיים וגם יוסל׳ה לא צוחק מהם, למרות שהוא בכלל לא דתי. אבל בשביל מה להזכיר את כל הדברים האלה עכשיו, לא היה מספיק?

והגיורת הזאת, מה היה חסר לה? היא הסתובבה בכל העולם על חשבוני ולא נתנה ליוסי כלום. פעם, כשגישברו לו המישקפיים, צעקה עליו ואמרה לו: ‚איב־דת. אז עכשיו תלך בלי מישקפיים!׳ הם כולם שם היו אוכלים ושותים ולו לא נתנו כלום, כך סיפר לי כשחזר. וכשהיו רוח־צים את הילדים האחרים לא היו רוחצים אותו, רק פעם בשבוע. כל כך חלש היה, כשהוא בא אלי, שלא יכול לעמוד על הרגליים.

בבית־ספר למד יוסי שנה. בשנה השנייה הייתי צריכה להוציא אותו, כי עשו לו שם צרות. הדתיים, במקום לתת לו עזרה בלימודים, היו צוחקים ממנו ורוצים ש־יספר להם את הסיפור איך חטפו אותו. פעם הוא חזר הביתה ובכה, שרצו בבית־הספר לכתוב עליו ספר, אז ניגשתי ל־מנהל והוצאתי את יוסי משם.

שלחתי אותו לבית־הספר שנקר בחולון. המנהל לא רצה לקבל את הבן שלי. כנר־אה פחד מהדתיים. הלכתי לעירייה וצעק־תי עליהם: ‚זה לא יעזור לכם, הילד שלי ילמד איפה שאני רוצה, לא איפה שאתם רוצים׳, וכך היה. אבל גם שם הוא סבל, צחקו עליו, קראו לו גוי. ובגלל שהיה מאד עצבני שלחתי אותו לכל החו־גים בבית־הספר וגם ללמוד מוסיקה, גיט־רה. היום הוא כבר לא מנגן, אבל הגיטרה עוד בבית.

הוא לא היה תלמיד מצטיין. אחר־כך רשמתי אותו לתיכון־חדש של חולון. גמר, עשה בגרות והיה ילד כמו כל הילדים. הלך לצבא, לתותחנים, עשה קורס קצי־נים והיה סרן. אחר־כך, במילחמה, לא ראיתי אותו שמונה חודשים, רק טלפר־נים. מה שהוא עבר, יש אפילו תמונות מאיפה שהוא היה.

בדיוק היה צריך להשתחרר כשפרצה מילחמת יום־הכיפורים. אחרי כמה חודי־שים צילצל הביתה. שאלתי אותו: יוסי, למה אתה לא בא הביתה? היו חברים שלו באים ומוסרים דרישת־שלום, אבל הוא לא בא. אז הוא ענה לי: אמא, יש פה אנשים נשואים עם ילדים. הם צריכים לצאת, יותר חשוב שהם יצאו ולא אני.

התחלתי לבכות, אז הוא הבטיח ש־יבוא בשבת הבאה. כמובן שהוא לא בא. צילצלתי אליו ואמרתי לו: אם לא תבוא, אלך לקצין־העיר ואבקש ממנו שיוציא אותך. אז יוסי ביקש ממני לא לעשות לו בושות והבטיח לבוא. בינתיים הייתי שול־חת לו אוכל מייוחד, לו ולכל החיילים.

לשלוח את יוסל׳ה לרוסיה

א חרי שגמר מילואים רצה, כמו כל החבר׳ה, לנסוע לחו״ל. אני התנגדתי. אמרתי לו שאני מאד עצבנית ואם לא אקבל בזמן מיכתב, אשתגע. אמרתי לו: יוסי, אתה יודע שעד היום אני קמה בלילה לראות אם אתה במיטה, אחרי כל מה שעבר עלי.

אבל פתאום תפסתי את עצמי — מה אני עושה, הוא כבר ילד גדול, בן 22, אבל מה אני יכולה לעשות? לפעמים, כש־היה יוצא, אמרתי לו לא להגיד לי מתי הוא חוזר, כי אם יחזור שעה אחרי הזמן אני אדאג לו. ככה זה, העצבים שלי מכל הפרשה. וכשהתחיל לעשן, לא רצה לספר לי בהתחלה. יום אחד ראיתי אותו לוקח סיגריה מחבר, אז אמרתי לו: יוסי, אני יודעת שזה לא בריא, וגם אתה יודע, אבל אם אתה רוצה, בבקשה, רק אל תיקח סיגריות מחברים, אני אקנה לך. היום, ברוך השם, הוא כימעט ולא מעשן.

אחרי המילחמה רצה ללמוד בחוץ־לארץ אבל אני יעצתי לו ללמוד ב־ארץ, ואם לא יקבלו אותו, רק אז שיסע לחו״ל. כי לא רציתי שיסע. לא רציתי שיהיה עוד פעם לבד. כאן היה לו בית חם. היה לו כל מה שהוא צריך.

הוא שמע בקולי ונרשם לבאר־שבע, ל־תל־אביב ולירושלים, אבל אני לא רציתי שילמד רחוק. רציתי שיהיה קרוב לבית. אמרתי לו: יוסי, אני רוצה אותך כאן, לידי, אם לא יקבלו אותך לאוניברסיטת תל־אביב אני אלך לקצין־העיר ואבקש ממנו.

קיבלו אותו לתל־אביב. הוא למד סוציו־לוגיה. גמר ב״א. עכשיו הוא לומד למ״א. הלכתי לסדר לו עבודה. ניגשתי לעיריה ושאלתי אם צריכים עובדים. הם חיפשו מדריך חבורות־רחוב בחולון, וכך הוא עבד בזמן הלימודים ואחר־כך היה מנהל מחלקת הנוער־העובד בחולון. כשהלך ל־מילואים ביקשו הילדים שיכתוב להם מיכתב. הוא ידע לכתוב יפה. כזה היה מגיל קטן, דיבר יפה, היה מוכשר למוסי־קה וידע לשיר יפה. עד היום הוא מתעניין במוסיקה אבל אני הפסקתי לו את ה־לימודים בגיטרה, כי לא רציתי שיהיה שחקן. רציתי שילמד, שיהיה בן־אדם.

כשגמר עם חבורות־הרחוב רצו ש־ישאר, אבל הוא רצה להתקדם והתחיל ל־עבוד כמנהל כוח־אדם במלון דן, ועכשיו בדן אכדיה.

את אשתו הכיר בתל־אביב. לא ידעתי איך. בדרך כלל הוא היה מספר לי הכל, כי כשהלך לצבא אמרתי לו, שאף פעם אל יצחק מבחורה. עכשיו אין לך אבא, אמרתי, אז אני גם אבא שלך וגם אמא שלך, ומה שלא יהיה תבוא ותספר לי הכל, ושתיזהר כשאתה נמצא עם בחורה, שלא תעשה לי בושה ותשב בבית־סוהר.

יוסי וחברתו יצאו חצי שנה. היא מבית מסורתי, היתה סטודנטית ועכשיו סיימה. הם חיכו עד שתגמור ללמוד כדי להת־חתן.

עכשיו הכל הסתדר, רק שאני כבר לא ישנה כמה לילות בגלל הגיורת הזאת. איך היא יכלה לכתוב שאנחנו רצינו לשלוח את יוסי לרוסיה, אחת כזאת, שהיתה רקד־נית במועדוני־לילה. אם היינו ברוסיה אז באמת היו עושים לה מישפט כמו שצריך. בגללה נפטר אבא של יוסי — מרוב צער ודאגות.

אנחנו נעשה לה מישפט גדול. נגמור את המישפט ואני לא רוצה לשמוע יותר על שום דבר. עכשיו, כשיוסי התחתן, אני רוצה רק שישאר בארץ, ושיהיו לו הרבה ילדים. אם הוא יהיה מאושר, גם אני אהייה מאושרת — וזה העיקר.

יאירה יסמין ■

נשיקה לכלה — איטה לביא הורוביץ, בת למישפחה מסורתית, רגע אחרי החופה. כאשר הכירו, התרגשה הסטודנטית כששמעה כי לפניה עומד יוסל׳ה הידוע.

נשיקה למציל — היה זה רגע של התרג־שות כאשר הגיע להתאונה איסר הראל (מימין), הממונה לשעבר, מי שגילה את החטוף.

ושוב: כיפה על הראש — מימין — יוסל׳ה אחרי שחזר הביתה. משמאל — יוסל׳ה בחתו־נה. היום הוא כלל אינו דתי ואת הכיפה הוא חובש לעיתים רחוקות.

במדינה

(המשך מעמוד 35)

על הימצאות מישרד אש"ף במקום. לעו־מתו בלסו שם שלטי מישרדים הנושאים שמות יהודיים מובהקים, ואפילו שמות ישראליים. כך, למשל, הבחנו שם בשלט האומר כי סוכנות כרמל מיזרחי שוכנת באותו בניין.

מישהו, שחלף בלובי, ענה לשאלתנו, כי המישרד נמצא בקומה החמישית של הבניין. עלינו במעלית. כשיצאנו ממנה ני־צבנו במיסדרון שומם ונטוש, מול דלתות עקורות שלטים וידיות.

הסתובבנו במיסדרון אנה ואנה, כשלפתע זינק מישהו מאחת הדלתות העזובות ושאל למבוקשנו. הוא בחן אותנו בקפידה, ואחר־כך הוליכנו פנימה למישרד. שם נתבקש־נו להמתין בחדר דל ריהוט, כשאיש־הבי־טחון מתבונן במסך הטלוויזיה־במעגל־סגור הצופה למיסדרון, ומשגיח מעת לעת על תנועתנו.

התבוננתי בפוסטרים ובחוברות־התעמו־לה של אש"ף, שהיו מפוזרות בחדר. היו שם פוסטרים של תמונות־פליטים. אחד הפוסטרים היה של נוף מוכר מירושלים: תמונת מירפסת משכונת מאה־שערים, ש־עליה מתנוסס השלט: „יהודים, לא ציו־נים!"

סנטה־קלאוס ערבי. הרגשתי מתוח למדי. בחדר הופיע בחור צעיר, לחץ את ידי והציג את עצמו כרחמן, שעימו שו־חחתי בטלפון. כעבור עוד רבע שעה של המתנה הוכנסנו לחדרו של טרזי המרוהט בהידור מאופק. שטיח, עציצים, תמונות, שולחנות כבדים וכורסות. מחלונות־המיש־רד נשקף נופה של מנהאטן.

זהדי לביב טרזי ישב ליד הטלפון, ני־נוח. הוא נראה כסנטה־קלאוס בלי המעיל האדום והמיגבעת, המרכיב מישקפיים. הוא שאל מייד אם אנחנו מניו־יורק פוסט.

היה ברור שהוא יודע היטב מי אני, ועבור מי מיועד הראיון. אך זה היה חלק מהמישחק. למרות המתיחות הצלחתי לפ־לוט „כן" בוטח ולחייך. הוא החזיר לי חיוך. קולו נמוך, מיבנהו רחב, עיניו חוד־רות ולחיצת־ידו איתנה.

הוא עבר לשולחן השני, כדי להקל עלי־נו להקליטו. למרות מראה הסבא־החם שלו, הוא רק בן 53, נוצרי, יליד ירו־שלים, מישפטן, איש אש"ף מאז היווסד האירגון ב־1964. כיום הוא חבר הוועד־הפועל של אש"ף, ומשקיף קבוע מטעם אש"ף באו"ם.

בעיטה בישבן. התחלתי להפנות אליו שאלות. תשובותיו היו חלקות ודיפ־לומטיות. הוא נזהר מלקבוע עמדה מחיי־בת או לחדש דברים שלא נאמרו עוד בפומבי על־ידי נציגים רישמיים של אש"ף. הפגישה, שנמשכה כשעה, היתה פורמלית וצוננת.

„מה היא עמדת אש"ף לגבי יוזמת־השלום של הנשיא סאדאת?" שאלתי.

„הנשיא סאדאת לא נועץ בערבים, לא ביקש רשות לדבר בשמם, ועוד פחות מכך בשם העם הפלסטיני," השיב. „סא־דאת יצא במה שנקרא ‚יוזמה' והגיע ל־ירושלים. מה הוא קיבל בירושלים? הוא קיבל קבלת־פנים חמה, ואהדה מההמו־נים, כי אנו יודעים שהאנשים שם רו־צים בשלום. אבל מה נתן לו בגין? בוא ואגיד לך: הוא נתן לו בעיטה בישבן.

„סאדאת לא הלך בדרך הנכונה, הדרך שבה היינו משיגים שלום כולל באיזור. הם הישהו את המגעים והוזמנו לקמפ־דייוויד. מה קרה בקמפ־דייוויד? המרכיב העיקרי נעקף, נשכח. אין כל זכר לזכו־יות הפלסטינים בהסכמי קמפ־דייוויד."

„האם אינך סבור שסאדאת מנסה להגן על זכויות הפלסטינים בדיונים הנערכים עתה?" שאלתי.

„תראה," השיב טרזי, „אינך מגן על זכויות הפלסטינים על־ידי ניסיון לייצגם בניגוד לרצונם."

צרפת והיטלר. כמה קטעים מהראיון כפי שהוקלטו על־ידי:

● אם ייכון שלום בין ישראל ומצ־ריים, האם יפגע הדבר בזכויות הפלסטינים?

טרזי: „אני מתנגד למילים ‚ייכון שלום'. זו איננה מריבה בתום מסיבה. לא. זוהי מילחמה, הנמשכת שלושים שנה. כעת, איך היית מרגיש אם ב־1941 היתה צרפת מחליטה לעבור לצידו של היטלר, כדי לחסוך מפאריס את ההפצצות? זו בהחלט זכותם להגן על ארצם ולהשיג שלום. אולם צרפת היתה חברה בברית, והיטלר היה אוייב הברית כולה. באותה מידה אפשר לומר שיחסו של סאדאת דו־

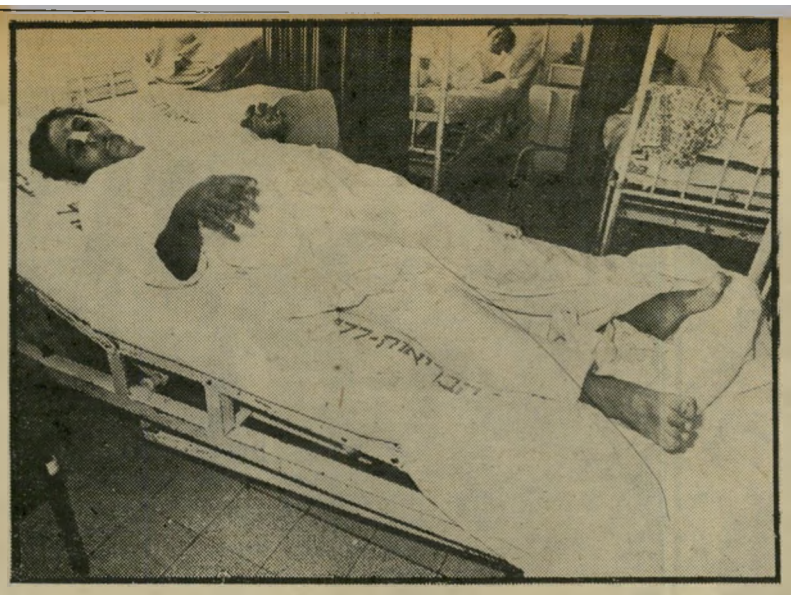

נפגעת מדמון
שברים באף וברגל

מפגינים שורפים צמיגים בדרך־יוד
„גם אנחנו יודעים להרוס!"

מה לאותו מנהיג צרפתי, שהפך בעל־ברית לנאצים."

● באיזו מידה ישנה הסכם־השלום בין ישראל ומצריים את המצב במיזרח־התי־כון?

טרזי: „קודם כל, זה לא יביא שלום. האם עלי להבין שהתנועה הציונית ויתי־רה על שאיפות־ההתפשטות שלה? כשמשה דיין אומר שהם רוצים לגור בארץ ה־תנ"ך — ארץ האבות — האם עלי להבין שהתנועה הציונית ויתרה על־כך? האם קמפ־דייוויד מעניק לגיטימציה להמשך הנוכחות של כוחות צבאיים ישראליים בגדה המערבית? אם זה כך, הרי אין זה שלום. אם זכותם של הפלסטינים להגדרה עצמית מוכחשת לחלוטין — אז טבעי שהפלסטינים ימשיכו, ואף יחריפו את פעי־לותם, כדי לממש את זכותם להגדרה עצ־מית. וזה יגרור אותנו לעימות נוסף..."

● בין מי ומי?

טרזי: „בוא נתחיל מהגרעין הבסיסי — בין הפלסטינים שתחת הכיבוש לבין שיל־טונות־הכיבוש. אך יהיו לכך הסתעפויות. הארצות השכנות תהיינה חייבות להצטרף למילחמה, בסופו של דבר. ראינו את ה־צבא הישראלי, כשנכנס לדרום לבנון. מה ימנע את הצבא הישראלי להיכנס לירדן או לסוריה? אולם באותו זמן תהיה ה־חזית המצרית מנוטרלת. האם יכלו המצ־רים לשבת שם ולצפות בצבא הישראלי, המתקדם לעבר דמשק, רבת־עמון ובייר־רות?"

● האם אינך יכול לראות את ההסכם כצעד ראשון לקראת שלום כולל במיזרח התיכון?

טרזי: „זה יכול להיות צעד ראשון, אם איננו מקשיבים למה שבגין אומר. זה יכול להיות צעד ראשון, אם איננו מק־שיבים למה שמשה דיין אומר. אם יש־ראל נחושה בדעתה להתכחש לזכויות ה־פלסטינים להגדרה עצמית, ולזכותם להקים את מדינתם בחלק כלשהן מהארץ, אז למה לתת לזה צ'אנס? זה בדיוק כמו לומר לי: לך לבניין האו"ם, תראה את ולד־היים, תסתכל מהקומה ה־38 ותגיד „למה שלא תקפוץ מבעד לחלון?" אינני הולך לאבד את עצמי לדעת מרצון.

תל־אביב

בית על הראש

כשמפוצצים בתים בגדה, דואגים לפנות את המישפחות — לא כך עושים בכפר שלם

„פיתאום התחילו הקירות לזוז. ראי־תי את המלט נופל מעל הקירות." סיפרה רחל מדמון, כלתה של שולמית מדמון. „תפסתי את ידה של שולמית, סחבתי אותה עד הפתח והצלחתי לברוח. פיתאום היה רעש חזק והבית התמוטט. ראיתי ששולמית לא בידיים שלי. היא שכבה מתחת להריסות. צעקתי: ‚היא מתה!'"

הכל החל דקות אחדות לפני־כן, כאשר רחל ושולמית שמעו רעש בחצר הבית בכפר־שלם. הן יצאו למיבנה הנוסף, ה־צמוד לבית, שהקים אבי המישפחה, סעד־יה מדמון. מבעד לחלון המיבנה הבחינה רחל בצלם. „חשבנו שחבר שלנו, טרקטו־ריסט, בא לבקר אותנו," סיפרה, „אבל פיתאום ראיתי מישהו מצלם בחצר. הוא עמד קרוב לחלון והיה צריך לראות אותי. ואז, לפני שהספקנו להגיד משהו, הבית התחיל להתמוטט."

הסתבר כי הטרקטוריסט, שאת רעש הטרקטור שלו שמעו שולמית ורחל, לא היה חבר. הוא הוזמן על־ידי חברת חלמיש להרוס את המיבנה הנוסף בחצר הבית. ביום החמישי בשבוע שעבר, בשעה 8.30 בבוקר, הגיע למקום בלוויית שתי ניי־דות מישטרה עמוסות שוטרים, והחל ב־הריסת המיבנה, שהיה בשלבי־בנייה סו־פיים. הטרקטור פגע במיבנה, כשהוא פורץ לו דרך מאחרי גדר עשוייה מפחאים. לשולמית ורחל לא היתה שהות להב־חין בו.

שולמית, בת 49, אם לחמישה ילדים, לא הצליחה, ככלתה הצעירה, לצאת מן המיבנה, כשזה החל קורס תחתיו. היא נלכדה בין הריסותיו. „שמעתי את השכנה שלי צועקת: ‚יש אנשים בפנים, הרגתם את השכנה שלי!'" סיפרה. „כלתי ניסתה לחלץ אותי מההריסות, אבל היא לא הצ־ליחה להזיז את האבנים."

בהלה במישטרה. השוטרים איבדו את עשתונותיהם. הם רצו הלוך ושוב מסביב למיבנה ההרוס, כשהם מטרטרים במכשירי־האלחוט.

אביבה מדמון, בתה של שולמית, היתה במיסתה כשהחלה סעולת ההריסה. היא מספרת: „שמעתי פיתאום רעש חזק, כאי־לו שהורסים לנו את הבית. רצתי החוצה וראיתי את השוטרים תופסים את אחי, ולא נותנים לו לזוז. שמעתי איך שהשכנה שלנו צועקת שהרגו את אמא שלי, ואז ראיתי אותה קבורה בין ההריסות."

האח, סיני, הצליח להשתחרר מן ה־שוטרים, ורץ לעבר נהג־הטרקטור, שהרס את המיבנה, על יושביו. משהבין הנהג את אשר עשה, נתקף בהלה ונמלט מן המקום. כל אותה עת שכבה עדיין שו־למית מתחת להריסות. אחד השוטרים עמד עליהן, ודיווח באלחוט על האירוע. רק כאשר הבת, אביבה, צעקה לעברו: „למה אתה נאצי? איך אתה עומד ככה ולא עוזר לי להוציא אותה?" נחלץ השוטר לעזרתה.

שולמית פונתה לבית־החולים דונולו ב', ומשם הועברה לבית־החולים איכילוב. הרופאים איבחנו אצלה שברים ברגל ובאף, וחבורות בכל חלקי הגוף. היא גם סובלת מנפיחות בראשה, וקיים חשש לזע־זוע מוח. היא אושפזה להמשך הטיפול.

אבי המישפחה, סעדיה בן ה־52, התהלך כל אותו יום כסהרורי. הוא לא היה יכול לעכל את אשר עוללו לאשתו. הבת, אביבה, התעלפה מייד אחרי שאמה פונ־תה מתחת להריסות. אחיה, סיני, היה היס־טרי והתנפל בבית־החולים על השוטרים. אולם השוטרים לא העזו להביאו למע־צר. היה זה יום שחור למישטרה. מאז פרשת קיביה, לפני 25 שנה, כאשר חייליו של אריק שרון פרצו לתוך הכפר הערבי ופוצצו את בתיו על יושביהם, לא זכור מיקרה דומה.

בני־המישפחה העלו טענות חמורות כלפי המישטרה וחברת חלמיש: „כשמפוצצים בתים בגדה ובלבנון, דואגים לפנות את המישפחות. כאן התחילו להרוס בלי לב־דוק את יש מישהו בפנים. גם לא הראו לנו צו־הריסה!"

דובר מישטרת מחוז תל־אביב, שמעיה קידר, מיהר למסור הודעה לעיתונות, כי „המיבנה נבדק היטב לפני ביצוע ההרי־סה, והובהר כי אין בו אנשים. רק אז הוחל בפעולת ההריסה." אולם העובדות מדברות בעד עצמן.

„שודדי הקרקעות". סעדיה מדמון עלה ארצה מתימן בשנת 1949, והת־יישב שנה אחרי כן בחדר האחד שקיבל בכפר־שלם. כעבור שנתיים גד־לה מישפחתו והוא נאלץ לבנות חדר נוסף. יום אחד, בשלהי שנת 52', הופיעו בביתו שוטרים והסבירו לו כי המיבנה הנוסף הוא בלתי־חוקי. סעדיה היקשה: „ומה עם הילדים? איפה אני אשים אותם?" השוטרים הביעו הבנה לבעייתו, וסוכם כי סעדיה יפרק רק את גג הפחים שבנה מעל המיבנה, כדי שהשוטרים יוכלו לדווח לממונים עליהם שביצעו את המלא־כה. משהניח להם סעדיה לעזור לו, הרסו את המיבנה כולו. היה זה צו־ההריסה הרא־שון שבוצע בכפר־שלם.

מאז נהרסו מיבנים רבים, והנושא הפך בעייה כאובה. כיום מוגדר כפר־שלם כ־שטח המיועד לפינוי ולהריסה. מרבית שיט־חי אמור להפוך פארק גדול. חברת חלמיש, האחראית למיבנים, איננה מוכנה לשפצם, בגלל היותם מיועדים להריסה. המישפחות, שגדלו במשך השנים, נאלצו להרחיב את המיבנים, ובשל כך הוצאו נגדם צווי הריסה.

בשעתו, הועלו האשמות כנגד התו־שבים, כי הם מרחיבים את שטח המיב־נים ופולשים לשטח שאינו שלהם, כדי לקבל פיצויים מוגדלים ביום הסינוי. כינו אותם „שודדי קרקעות". האמת שונה לח־לוטין. מישפחת מדמון, שבניה נישאו ונשארו, מחוסר־ברירה, בבית אביהם, מו־נה כיום עשר נפשות. הם חיים בתנא־מצוקה במיבנה רעוע וישן. לולא הרחיבו את ביתם, היו כולם גרים עדיין באותו חדר אחד, שקיבל אביהם ב־1950.

„שודדי הקרקעות" אינם באים מקרב

(המשך בעמוד 42)

רסן המילחמה בלבנון נשמט מידי הממשלה - ואיש אינו אומר את האמת

מי החליט, לעזאזל?

ה מערכות הכלכליות והחברתיות של המדינה אינן מתפקדות. על כך יש הסכמה כללית. אלא שלתומכי־הממש־לה היה עד כה תירוץ, כדי להסביר מצב זה: הממשלה כולה עוסקת בענייני־ם מדיניים וביטחוניים, ואין לה זמן לענייני משק וחברה.

תירוץ זה פקע לאחרונה כמו בועת־סבון. הסתבר כי המערכות המדיניות וה־ביטחוניות מתפקדות באותה הצורה כמו המערכת הכלכלית. הממשלה איבדה כל שליטה עליהן. המערכות הטרופות מנהי־גות את עצמן, והמופקדים עליהן נמצאים במצבו של אותו שולייית־קוסם, שידע לפ־קוד על המטאטא לשאוב מים בדליים מה־באר, אך לא ידע כיצד להפסיק את השי־טפון שגגרם כתוצאה מכך.

אדמה חרוכה

מ ה שמתרחש בחזית דרום־הלבנון בחודשים האחרונים הוא דוגמה מוב־הקת לטירופה של מערכת.

מאז הטבח המזעזע שביצעו הפידאיון הפלסטיניים בנהריה, בחודש אפריל השנה, השתנתה מדיניות התגובה של צה"ל ב־גבול הלבנון. הממשלה קיבלה שורת הח־לטות, שאיפשרו לצה"ל ליזום ולבצע מית־קפה מתמשכת בים, באוויר וביבשה, על „מטרות מחבלים" בדרום־לבנון. לא עוד פעולות־תגמול, אלא פעולות־מנע, כפי ש־ימצא צה"ל לנכון.

ללא הפסקה, באופן שיטתי ורצוף, תוקף מאז צה"ל מוצבים ובסיסים של פידאיון פלסטיניים בצפון, אם על סמך ידיעות־מודיעין על פעולה מתוכננת, או על פי תוכנית יזומה אחרת.

מה שנראה תחילה כדקירות מחטים ב־גופו של הדרקון הפלסטיני, הרובץ לאורך הגבול, מעבר למובלעת הנוצרית, הפך בהדרגה למיבצע צבאי מאסיבי, שאינו מבחין בין לוחמים לאזרחים, בין פידאיון לפלסטיים, והמיועד „לגלח" שטח גרחב, כדי ליצור רצועה רחבה של אדמה חרוכה, שתשמש מעין רצועת־ביטחון בגבול ה־צפוני.

בעקיפין היתה בכך משום הודעה פומ־בית של ישראל וצה"ל בכישלון מיבצע־ליטאני. שכן, כאשר נאלץ צה"ל לסגת מהאיזור שכבש בדרום־לבנון, הציגה ממ־שלת־ישראל כהישג את העובדה, שכ־תוצאה מהמיבצע הצליחה ליצור „חיץ" בין היישובים בגליל לבין מוצבי פת"ח, בדמות המובלעת הנוצרית שבשליטת ה־מייג'ור סעד חדד. מובלעת זו הוצגה כרצועת־ביטחון לישראל. עתה מסתבר כי רצועת־הביטחון זקוקה בעצמה לחגורת־ביטחון.

וכך, בניסיון־סרק, שנועד מראש לכישי־לון, להבריח את הפידאיון שחזרו וחדרו לאיזור מאז מיבצע־ליטאני, החל צה"ל, בסיוע לוחמי הפאלאנגות של חדד, להפ־ציץ, להפגיז ולהעלות באש שטח־ארץ שלם.

כתוצאה מההפצצה המאסיבית הממו־שכת, שקורבנותיה העיקריים הם אזרחים, נחרבו כפרים, שחלקם כימעט נמחה מעל פני־האדמה. עיירות, וביכללן עיר גדולה כמו צור, ננטשו על־ידי תושביהם. מדי יום נפלו עשרות קורבנות אזרחיים חד־שים. רבבות פליטים נטשו את בתיהם והתחילו להימלט צפונה.

בשטח נוצר מצב, שספק אם הממשלה התכוונה לו. הממשלה השאירה את היוז־מה לצה"ל. היא לא קבעה לעצמה יעדים מדיניים או אחרים. היא גם לא הטילה מיגבלות על היקף היזומה הצבאית. תחת המיטריה הגדולה של הסיסמה, שטבע מנחם בגין, „להכות במחבלים", החלו להתבצע פעולות שהוצגו ברחבי העולם כהשמדת־עם.

בתנופת המכה על הפידאיון נקלעה ממשלת בגין שוב למלכודת מדינית, שאין היא יודעת איך להיחלץ ממנה.

בכי בין ההריסות

ל ש תקדים למצב מעין זה ולהתפת־חויות הרות־האסון שהוליד בעיקבותיו.

ביולי 1969, בעיקבות פשיטת יחידת קומנדו מצרית על מוצב המוח בפורט־תאופיק, הזדעזעה המדינה. לצה"ל ניתנה יד חופשית לתגובה, מבלי שאיש בדרג המדיני העריך את תוצאותיה או החליט על היקפה.

קודם לכן הגיב צה"ל על מילחמת־ההתשה המצרית בתעלת־סואץ בהפגזת ערי־התעלה ובהריסתן, גרם להתרוקנותן מתושביהן האזרחיים וליצירת ציבור של 400 אלף פליטים במצריים. לימים הודתה ההנהגה הישראלית, ובעיקר משה דיין, כי היה זה מישגה, מפני שהעדר האוכ־לוסייה האזרחית יצרה מצב של מילחמת קבע. אולם בעיקבות אותה פשיטה החלו ההפצצות בעומק מצריים, שגרמו להדר־דרות מהירה: מעורבות סובייטית מאסי־בית, הצבת חגורת־טילים על התעלה ולב־סוף — מילחמת יום־הכיפורים.

שר־הביטחון וייצמן ורמטכ"ל איתן
כולם משקרים לכולם

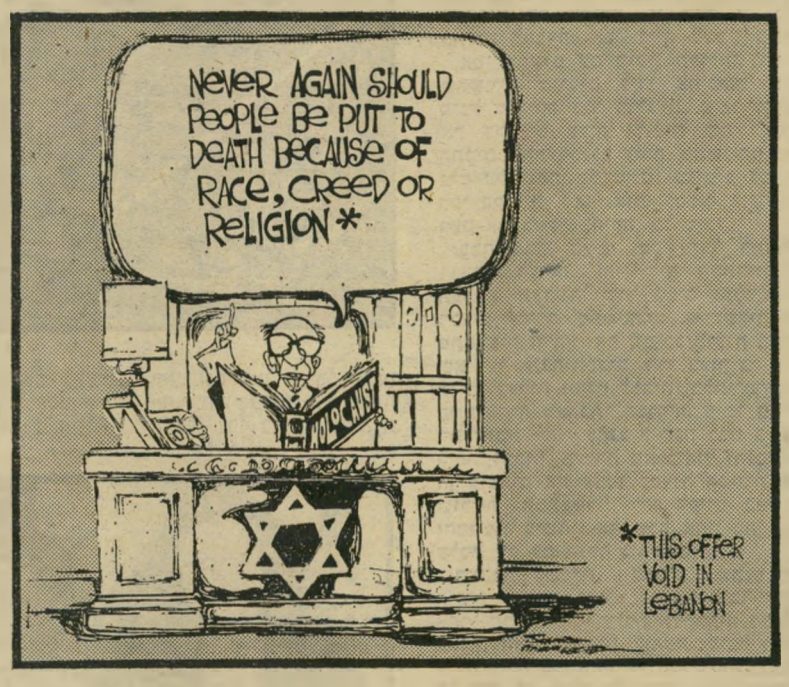

קאריקטורה אופיינית, שחופיעה בעיתון בלוס־אנג'לס. בגין קורא מתוך הספר „שואה": „לעולם לא יוצאו עוד אנשים להורג בגלל גזע, אמונה או דת", ואילו הערת־השוליים אומרת: „הצעה זו בטלה ומבוטלת בלבנון".

כיום מסכימים הכל שההפצצות בעומק מצריים, שבהן נפגעו מטרות אזרחיות, היו מישגה חמור. אבל איש אינו יודע מי החליט על־כך. זו תהיה, כנראה, מלאכתם של ההיסטוריונים בעתיד.

אלה יצטרכו לחקור גם כיצד מנהל צה"ל בצפון, מזה כמה חודשים, מילחמת־השמדה שאיש לא החליט עליה.

דעת־הקהל בעולם נסערת סביב הנעשה בדרום־לבנון מזה שבועות. רבים, שהיו מוכנים לסלוח לישראל פעולת־תגמול חד־פעמית על מעשה־זוועה של הפידאיון, אינם משלימים עם המראות המוצגים לעי־ניהם ערב־ערב בטלוויזיה: ערים חרבות, בתים עשנים, גוויות בין הריסות, יתומים בוכים, שיירות של פליטים.

רק מעט מהתגובות הנזעמות, גם בקרב ידידיה של ישראל, מגיעות לארץ ולידיעת הציבור. ישראל מוצגת כמי שאחראית לשואה חדשה, המתרחשת בדרום־לבנון. הזדעקותו של שר־החוץ, משה דיין, השי־בוע, בישיבת הממשלה על אי־יכולת מיש־רדו להסביר מעשי־זוועה אלה, הפוגעים בתדמיתה של ישראל, באה באיחור רב. היא מוכיחה רק, שגם המערכת המדינית, שעליה צריך לנצח מישרד־החוץ, שוב אינה מתפקדת.

הרמטכ"ל מנהל מדיניות עצמאית

ב איחור רב נחשפה תמונת־מצב קו־דרת ומעוררת־חלחלה. שכן, אפילו מי שבוחר להתעלם מההיבט המוסרי־הומאני, של מה שמתרחש בלבנון ומן הנזק הנגרם לישראל כתוצאה מכך, אינו יכול להעלים עין מההיבטים הפנימיים של ה־מילחמה המוזרה הזאת.

כמו לפני עשר שנים, בעת תחילת ההפצצות בעומק מצריים, נגררת הממשלה כולה אחרי העובדות הצבאיות המוכתבות לה בשטח. צה"ל מעמיד את הממשלה לפני עובדות מוגמרות, שהיא לא החליטה עליהן, וספק אם התכוונה להן. נוצר רושם כאילו הרמטכ"ל, רב־אלוף רפאל („רפול") איתן, מנהל מדיניות עצמאית בשטח, אחרי שניתן לו חופש פעולה לכך.

רבים משרי־הממשלה אינם יודעים מה קורה באמת בגבול הצפון. הם ניזונים מדיווחי־שקר, או מדיווחים המותאמים ל־תמונת־מצב דימיונית. מכיוון שראש־הממ־שלה, מנחם בגין, אינו בקי בנושאים אלה, ושר־הביטחון, עזר וייצמן, כימעט ואינו עוסק בתחום זה — הפך האגרוף „המכה במחבלים" בצפון לגולם שקם על יוצרו.

לא פחות חמור מכך הוא הניסיון לרמות את הציבור. חלק ניכר מהמידע שמקבל הציבור הישראלי על המתרחש בדרום־הלבנון הוא מידע שיקרי כזה, שהציבור יודע שהוא דיווח־שקר. הלוחמים עצמם ודאי שיודעים זאת. זהו מעין ניסיון־הערמה, בבחינת „הבה נתחכמה לו".

עלה־התאנה שנשר

כ אשר ממירים את האחריות לכל הפ־גזה או הפצצה של מטרות אזרחיות ב־דרום־לבנון על תותחני המייג'ור חדד, או כאשר משיבים לוזלונה אמריקאית רשמית, על שימוש בתותחים אמריקאיים, בטענה, כי גם הפלסטינים משתמשים בתותחים מסוג זה — זה נשמע כתירוץ ערמומי, המיועד לסדר את הגויים. אלא שבינתיים הולכת ונוצרת נורמה חדשה של דיווחי־שקר. מחנכים את הציבור שלא להאמין עוד להודעות רשמיות.

מי שדואג באמת לביטחון־המדינה צריך לחשוש מתופעות אלה, של אובדן השליטה של הדרג המדיני על הדרג הצבאי ושל דיווחי־השקר, יותר מאשר מהפגיעה בתד־מיתה של ישראל ומקשיי־ההסברה שלה.

לממשלת־הליכוד היה עד כה עלה־תאנה ביטחוני, שכיסה על ערוותה הכלכלית וה־חברתית, השבוע נראה היה כי גם עלה זה נשר.

אלי תבור

החלטה שרירותית לקצץ סרט־איכות ישראלי מטילה שוב אור על מיבצר דתי

הזמורה איננה אוהבת משולשים

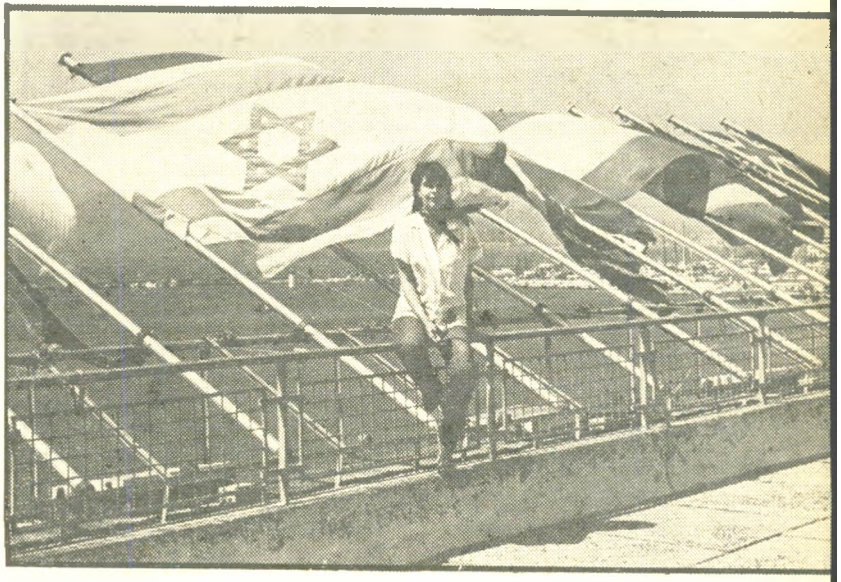

נציגת ישראל מיכל בת־אדם, בפסטיבל קאן, שם ייצג סירטה רגעים את ישראל כסרט איכות ואף זכה לשבחים מצד מבקרי הפסטיבל. לא בכל שנה מונף דגל ישראל בקאן — ולא כל שכן בצורה מכובדת.

מוחר בקאן, אסור כאן מיכל היתה אחת מגיבורות הפסטיבל. בתמונה היא נראית בקבלת־פנים חגי־גית, ליד מפיק הסרט, משה מיזרחי, והשחקנית בריג׳יט קאטיון, חברתה בסרט.

עד כאן זה מותר:

אסי ד״ין מתעלס עם מיכל

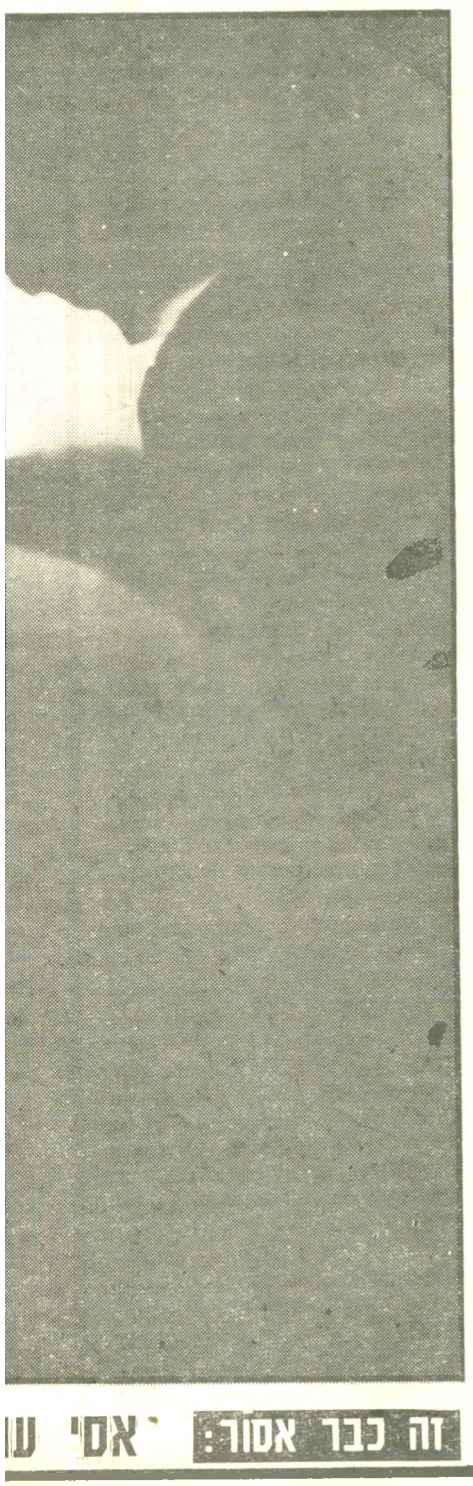

שתי הצעירות והצעיר חוזרים למלון היפהפה בירושלים (מלון המושבה האמריקאית בעיר המיזרחית, ש־לצורך הסרט הוחלף צוותו הערבי בצוות ישראלי). שלושתם שתויים.

אחת הצעירות, מיכל, מושכת את חברתה, בריג׳יט הצרפתיה, לחדרה. השתיים שוכבות על המיטה, זו לצד זו. מיכל קוראת לחברה, אסי דיין, לשכב ביניהן.

אסי מתעלס עם מיכל. הקולות מעידים שהשניים מגיעים לידי אורגאזם, בעוד מיכל מחזיקה ביד בריג׳יט. מיכל מושכת את בריג׳יט אליה ורומזת לאסי, הצבר התמים, להתעלס גם עימה. כששניהם שוכבים על גופה של מיכל, מגיעים גם הם, לפי הקולות, לאורגאזם. לבסוף צונח אסי ושם את ראשו בחיקה של מיכל.

בכך מגיע סרטה של מיכל בת־אדם, רגעים, לשיאו. זהו שיא המתחייב מן העלילה העדינה. שתי נשים נפגשות ברכבת, בדרך מתל־אביב לירושלים. הן מתאהבות זו בזו. אף שמיכל טוענת בתוקף שאין זו אהבה לסביות, הרי ברור כי שתיהן הן בעלות נטיות לסביות בלתי־מודעות. הן בורחות מאהבתן המוזרה. מיכל בורחת לתל־אביב, כפי שהנביא יונה ברח בשעתו ליפו. לבסוף, בעזרת האלכוהול והנסיבות, הן מוצאות את עצמן בסצנה המינית המשולשת, המאפשרת להן לקיים בעקיפין יחסי־מין ביניהן, אף שכל אחת מהן מתעלסת רק עם הגבר שביניהן.

האהבה נשמרת, למרות שהצרפתיה חוזרת לצרפת, ומיכל נישאת לגבר שלה. אחרי חמש שנים חוזרת הצרפתיה לביקור בארץ. האהבה עדיין לוהטת. מיכל מבלה עימה לילה במיטתה, אך הסרט אינו מראה אם היה זה בילוי בדיבורים או במעשים. בבוקר מחליטה מיכל להעדיף את נשואיה עם אסי על פני יחסיה עם הצרפתיה, ובריג׳יט חוזרת לצרפת.

זוהי, בקיצור, עלילת הסרט — סרט עדין, המדבר בשפת הרמזים הקולנועיים, העשוי בטוב־טעם. אין בו גירוי מיני, וגם הסצנה המשולשת רחוקה מאד מלהיות פורנוגרפית או וולגרית. ניתן לטעון כי גם אינה מינית במיוחד.

„אין זה סרט לסבי!״ טענה מיכל בת־אדם בלהט (העולם הזה 2179), ואין ספק שהיא כנה. הרי אי־נכונותה של גיבורת הסרט, מיכל עצמה, להיכנע לאהבתה הלסבית היא היוצרת את המתח בסרט. לא לחינם כעסו עליה הפמיניסטיות הצרפתיות, בעת הוויכוח על הסרט בפסטיבל קאן. הן טענו כי אין למיכל אומץ־הלב „ללכת עד הסוף״, להראות בגלוי מישגל לסבי מובהק, ושחסרה בסרט הכנות הגמורה. אולם אי־הוודאות אינה טכסיס של מיכל בת־אדם. היא קיימת בה עצמה. דווקא משום־כך זהו מיסמך אישי מאד. בת־אדם לא שיחקה רק בסרט. היא גם כתבה את התסריט וביימה אותו.

זה כבר אסור: „אסי ע

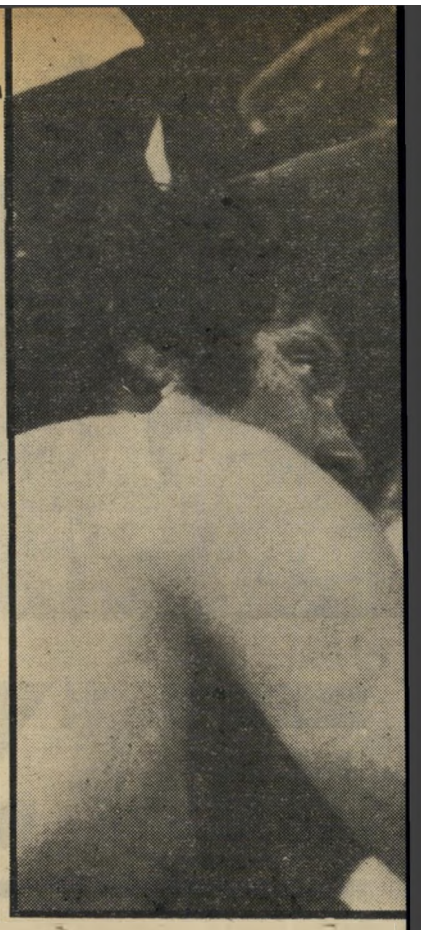

כשבריג"ט מסתכלת

שתי הנשים המאוהבות זו בזו מרחפות כאילו על ענן. הן רואות את ירושלים באור שמימי, כרקע לאהבתן — וירושלים נשקפת בסרט באור קסום, בלי קשר ליהודים ולערבים, למקום ולזמן.

תועבה ליהודים

עד הסרט העדין הזה, המקסים בפשטותו, ירדה היד הגסה של אחד המוסדות המעובשים והשרירותיים ביותר בישראל: המועצה לביקורת הסרטים והמחזות, („הצנזורה," בקיצור), הכפופה לשר־הפנים המפדלי.

היא מסרבת לאשר את הסרט להקרנה, אלא אם יתמלאו שתי דרישות: לקצץ מסצנת־האהבה את החלק השני (שבו מתעלס אסי עם בריג'יט, אחרי שהתעלס עם מיכל) ולהוריד מפס־הקול את הגניחות, המעידות כי המתעלסים מגיעים לאורגאזם (שאינו נראה על הבד).

הקיצוץ נוגע רק לכמה שניות — אך אלה הן השניות המכריעות, המעניקות את המשמעות לכל אשר קדם להן ובא אחריהן.

מדוע רוצים לקצץ? הסביר יהושע יוסטמן — העיתונאי „המסורתי", לפי הגדרתו, יו"ר המועצה, שנתמנה על־ידי השר בורג — בשיחה פרטית עם מיכל בת־אדם: „הצנזורה אינה אוהבת שלישיות." החברים הדתיים השולטים במועצה רואים בסצנות כאלה תועבה. בייחוד כאשר הגיבורים של הסצנות אינם גויים, השטופים זימה ממילא, אלא בני־יובנות ישראל כשרים למהדרין.

יעקב מרקוביץ, סמנכ"ל משרד־הפנים, שהוא גם מ"מ יו"ר המועצה, אמר כי לדעתו סצנות של שלישיה אינן הנורמה בחברה הישראלית והמערבית. היא עומדת בניגוד לערכים התרבותיים והמוסריים של החברה. ומכיוון שלדעתו יש לסרטים השפעה רבה על הצופים, הרי שיש לאסור זאת.

הוא מסתמך בדבריו על מחקרים שקבעו, כי נוער הצופה בסרטי־אלימות מגלה התנהגות אלימה הרבה יותר מקבוצת־ביקורת, שלא צפתה בסרטים מסוג זה.

לא רק נוער מושפע על־ידי סרטים, אלא גם הרוב הדומם. אנשים רבים, שאינם קוראים ספרים, עיקר השכלתם באה להם מסרטים. אין הם יכולים להפעיל שיקול־דעת, כדי לנפות את הטוב מהפסול. לכן יש לעזור להם על־ידי צנזורה אבהית, החושבת במקומם.

החוק אשר יצר את הצנזורה על סרטים ומחזות בארץ נחקק בשנת 1927, ושמו מעיד על תקופתו: פקודת סרטי הראינוע. הראינוע אמנם הלך לעולמו, וגם הצנזורה נעלמה ברוב ארצות־התרבות. אך בישראל היא עדיין קיימת, למרות דעתו של השופט צבי ברנזון, שופט בית־המישפט העליון בדימוס, המייצג את דעתם של רבים.

קבע ברנזון: „רחוק אני מלהיות חסיד של צנזורה כל שהיא, מילבד מטעמי ביטחון, הסדר הציבורי, ואולי גם שמירת יחסי החוץ של המדינה.

„לא תמיד חשים הצנזורים למיניהם את רוח הזמן, ביחוד של הדור הצעיר, המתפרץ לעלות ולתפוס את המקום הראוי לו בחברה, ולהטביע את חותמו עליה. כל יצירה בתחום התרבות והאמנות... ראוי היה לתת לה שעת־כושר להוכיח את עצמה. תישא חן בעיני הציבור וימצא בה עניין — ינהר אליה. לא ימצא בה עניין — ממילא תרד חיש־מהר מהפרק, ותצלול בתהום הנשיה."

דיעה זו הביע ברנזון בעת הדיון בעתירה נגד המועצה לביקורת הסרטים והמחזות, שהגיש המשורר דויד אבידן בשנת 1973. באותו מיקרה פסלה המועצה להצגה את סרטו של אבידן מין.

לכאורה אחרי הקדמה ליברלית כזו, ברור היה כי בית־המישפט העליון יקבל את טענותיו של המשורר בזכות סרטו, ויתיר את הצגתו. אולם מיד אחרי פיסקה זו אמר השופט, כי דעה זו היא דעה אישית שלו בלבד. כדי ליישמה בחיים יש צורך בשינוי החוק הקיים בישראל. עד אז יכול בית־המישפט רק לבדוק את החלטת המועצה הציבורית, אם אין בה שיקולים זרים, או הפלייה או זדון.

אם אין בה אחד מאלה, חייב בית־המישפט לאשר את החלטת המועצה, אחרת הריהו שם, למעשה, קץ לביקורת הציבורית של המועצה, ומחליף אותה בביקורת של בית־המישפט.

אם תרצה מיכל בת־אדם להגיש עתירה נגד המועצה בבג"ץ, היא תיתקל בוודאי בהחלטה זו.

על הגבול

עד כאן התירה הצנזורה את הסצנה המשולשת בדיזנגוף 99. כאשר התפשטו גלי עטרי, גידי גוב וענת עצמון, ירדה עליהם יד הצנזורה והקטע קוצץ. הפעם דרשה הצנזורה קיצוץ בפס־הקול, נוסף לקיצוץ בסרט.

מי שולט במועצה?

המועצה, שנקבעה בחוק, אמורה לייצג את כל חלקי הציבור, ומשום כך ניתנה לה סמכות רחבה מאד. זאת

(המשך בעמוד 46)

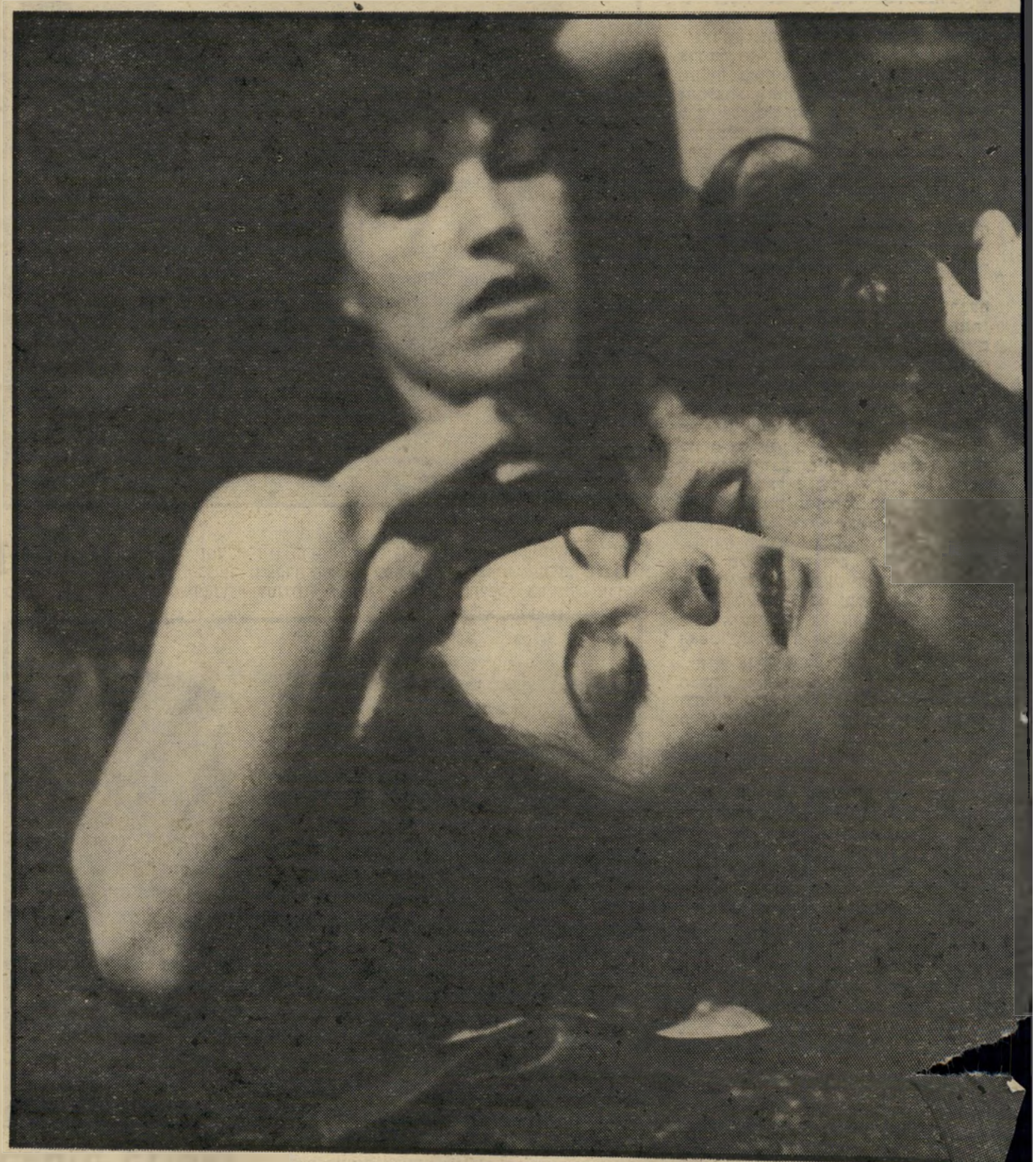

ממיכל לבריג'יט, ומתעלס גם עמה, על גופה של מיכל

במדינה

(המשך מעמוד 38)

תושבי השכונה. הם באים מצפון העיר, ופולשים לתוך שטחים שכבר פונו. בכך הם רוצים לקבוע עובדות בשטח, שיחייבו את העירייה, בבוא העת, לשלם להם פיצויים.

ראש־העירייה, שלמה להט, הודיע לתושבים, באסיפה שהתקיימה ערב הבחירות האחרונות לרשויות, כי הוא מודע לבעייתם. הוא אמר: „אין לי כוונות לבצע את צווי־ההריסה, לא היו לי, וגם לא יהיו.״

נגד מישפחת מדמון קיים צו־הריסה מוקפא עוד מ־1970, לגבי מיבנה שהוסיפו לביתם. לפני כמה שבועות החליט סעדיה לבנות מיבנה נוסף עבור בנו הנשוי, אב לבן, שאשתו בהריון. למחרת היום שבו התחיל לבנות, כבר היו במקום פקחים, שצילמו את המיבנה המוקם. יומיים אחרי־כן הופיע במקום קצין־מישטרה בלווייתו כעשרה שוטרים. הם הודיעו למישפחה כי המיבנה אינו חוקי, אך נמנעו בשלב זה מלהרוס.

בני־המישפחה פנו לוועד הכפר, וחברת חלמיש התחייבה לתת להם אורכה של חודש וחצי, כדי להגיע עימם להסכם. לא עבר שבוע, ובבוקר היום החמישי הופיעה המישטרה עם טרקטור של חברת חלמיש, שהרס את המיבנה על אם המישפחה.

סעדיה, המתפרנס ממיסעדה שבבעלותו בכפר־שלם, איבד את אמונתו במדינה שאכן תעזור לו. „אני שירתי בצבא, וכל הבנים והבנות שלי שירתו בצבא,״ סיפר, „אחרי שנים שאני רץ אחרי חברת חלמיש ומסביר להם את הבעייה שלי, הם באים והורסים את הבית על הראש של אשתי. מה נשאר לי לעשות?״

המנה הראשונה. המיקרה עורר תסיסה וזעם בקרב תושבי השכונה. רבים הודיעו, מיד אחרי האסון, כי לא יעברו על־כך בשתיקה וכי עוד „ישמעו מהם״.

בכפר גם נודע כי מתגבשת תוכנית חדשה לביצוע צווי־הריסה. עד עתה נמנעה המישטרה מלתת גיבוי מלא לביצוע הצווים. ראש־העיר הביע פעמים אחדות תרעומת על אוזלת־ידה של המישטרה בנושא זה. לפני שבועיים הועברה לתל־אביב יחידה של מישמר־הגבול. נראה כי תגבורת זו היא שהכניסה רוח חדשה במיפרשיה של המישטרה.

במשך כל סוף־השבוע שעבר התגודדו צעירים בשכונה וטיכסו עצה על התגובה ועיתוייה. כאשר נודע ביום הראשון כי ישנה כוונה להרוס בית נוסף — מיבנה שהקימה מישפחת עובדיה בחצר ביתה — ניתן האות לפעולה. צעירים מבני־השכונה יצאו בשעות הערב אל דרך־לוד הסמוכה. בעזרת צמיגים בוערים חסמו את הכביש ומנעו את מעבר המכוניות. רק אחרי שכוח מישטרה מתוגבר הגיע למקום, חודשה התנועה.

כאילו כדי להגדיש את הסיאה, הגיע לשכונה טרקטור של חברת חלמיש, בליווי כוח מישטרה גדול ויחידת מישמר־הגבול, כדי להרוס את המיבנה של מישפחת עובדיה. הצעירים הקימו חומת־אש, שמגעה מן הטרקטור את הגישה למיבנה, והמטירו בקבוקי־מולוטוב מתוצרת־בית לעבר כוח המישטרה ומישמר־הגבול. מכונית כיבוי שהגיעה למקום, החלה עולה באש, כתוצאה מבקבוק־תבערה שהושלך לעברה. אחרי שמשימתם הוכשלה, הסתלקו כוחות־הביטחון מהמקום.

האווירה שקטה לזמן־מה. אז החליטו הצעירים לצאת לפעולת תגמול נוספת. הצמיגים והג'ריקנים המלאים בנפט הוצאו מהסליק, וכהרף עין כוסה הכביש בחומת אש חדשה. כדי שלא להתסיס את הרוחות, שלחה המישטרה הפעם, כוח מצומצם, שהסתפק במתן חיפוי למכבי־האש, בשעה שעסקו בכיבוי הדליקה ובפינוי הצמיגים. זמן קצר אחרי חידוש התנועה בכביש הסתלקה המישטרה מהמקום.

הצעירים הודיעו כי הפעולה ביום הראשון היתה רק המנה הראשונה. שאר המנות, כדברים, יבואו בהמשך. „אם הם חושבים לבוא לשכונה ולהרוס מה שהם רוצים, אנחנו נוכיח להם שגם אנחנו יודעים להרוס,״ אמר דובר. „כולנו שירתנו בצבא, ואנחנו יודעים להשתמש בנשק. אם יהיה צורך, נילחם במישטרה גם בנשק חם. אלה הם הבתים שלנו, ומי שמתכוון להרוס אותם, צריך לקחת בחשבון שלא נעמוד מהצד. מה שקרה היום היה רק ההתחלה. אנחנו עוד נפתיע.״

שנית מצדה לא תיפול - היא עולה יותר מדי ביוקר

רגע לפני מצדה

נשר הלגיון סמל הלגיון הרומאי שבפיקודו של פלאוויוס סילווה מתנוסס בשער מיפקדת־המחנה. כמוהו גם אביזרים אחרים, תלבושות וכלי נשק אופייניים לתקופה ולסגנונה הובאו על־ידי ההפקה במיוחד מרומא.

המחנה הרומאי כך נראה המחנה הרומאי שניבנה בבוטרוס (ליד בית־נבאללה), לפי תיכוננם של ז'ורז' רנה וקולי סנדר, המנהלים האמנותיים של הפקת מצדה. האבן הקשוחה מתגלה במציאות כחומר רך.

ז ה היה צפוי. וכי איזהו הזמן המתאים יותר להנציח על הצלולואיד את ניצחון רוח עם ישראל על צבאה המפואר של רומי, אם לא בימיו של מנהיג עם ישראל מנחם בגין?

ואמנם, זה הולך לקרות. מאז כתב ארנסט גאן את רב המכר שלו האנטגוניסטים ב־1970, וזכה מפי אירווינג סטון להמלצה: „אחד מסיפורי הגבורה הגדולים של כל הזמנים,״ בישלו בהוליווד מירשמים להכנת מצדה קולנועית. מועמדים לבימוי כבר החלו לטפס בשביל הנחש כשביניהם גם סידני פולאק, שכמעט התחיל לעבוד. אבל ההיסטוריה התערבה: פרצה מילחמת־יום־הכיפורים.

חברת יוניברסל האמריקאית, התאימה עצמה לרוח התקופה ולמדה מהצלחת שואה: היא החליטה לעשות את מצדה לפי המירשם המירקעי מיני־סיריאל (סידרת מיני), המרתק את הקהל בהמשכים של ארבעה חלקים ובאורך כולל של 8 שעות, ומתכוונת גם לערוך ממנו סרט בן שעתיים להקרנה באולמות הקולנוע.

וכך, לפני שנה, עלו לירושלים המפיק האחראי דיק (ריצ'רד) אירווינג, יחד עם מפיק־בפועל, ג'ורג' אקשטיין, והבמאי, בוריס סאגאל, כשבידיהם תסריט של ג'ן אוליאנסקי ובפיהם בשורה משמחת לתעשייה הישראלית כולה: יוניברסל החליטה לשים את יוקרתה, בסך של 10—9 מיליון דולר, לרגלי המצדה.

מרכז הסרט הישראלי ראה כיצד זיקוקין של אור נדלקים על המצדה וכיצד דולקים האורות בתעשייה ובהסברה, נציגי צה"ל השתלהבו ובגין הבטיח לאירווינג אישית את כל התמיכה הממשלתית האפשרית. מצדה שווה הכל.

חלף אביב קצר, החום עלה ועימו גם המדד. אנשי יוניברסל תיגברו את עמדותיהם בישראל וגילו גם בעיות שונות הקשורות באופייה המיוחד של ישראל, באופיו של המידבר ובאופייה של האינפלציה, באופיו של המיסוי ובאופיו של הכיסוי והחליטו להגביר את הביטחון הכספי בחתונה שהחמיאה מאד לתעשייה הישראלית: שותפות עם ארנון מילצ'ן והגדלת התקציב לכמעט כפליים.

וכמו בכל חתונה, מנסים להכיר את הורי הכלה ואת הורי החתן. יוניברסל הביאה לישראל, בנוסף למפיק בוב סטון, המומחה בנושא של תפאורות, תלבושות ואביזרים, עוד כמה מתותחי ההפקה שלה, ואילו מילצ'ן הביא את שותפו החדש בהפקות קולנועיות, הבמאי סידני פולאק, כיועץ מיקצועי אישי יחד עם שורה של יועצים פיננסיים ועוד שורה של יועצים מיבצעיים. הוא מינה מפיק מטעמו, את ישראל רינגל, אחרי שרוני [illegible] התמנה כבר כמנהל שירותי־הפקה [illegible] קולנועי של ממש נוספה העובדה [illegible] יוניברסל ייצג, בחתימת החוזה, [illegible] עורך־דינה של בריגיט מילצ'ן בנ[illegible] רושי הזוג, שעה שאת ארנון יי[illegible] הפעם, כמו בגירושין, אמנון עמ[illegible] כאשר נחתם החוזה, הודיעה [illegible] מלון פורום־פאלאס להפקה המפוארת.

עליה להתפנות, ודובר־צה"ל בישר שחיי־לים אינם יכולים לשחק בחיילים. אבל תקלות שכאלו הם עניין של מה בכך לגבי ההפקה. די היה להציץ אל הקומה הרא־שונה של מלון פלאזה, השיכון החדש של מצדה, ולראות כי למדינה יש ממשלת מפיקים משלה, צבא אדריכלים משלה, וחיילים משלה. אמנם לא חיילי צבא סדיר, אלא חיילי מישמר־הגבול, המסוגלים לשכ־נע, במישחקם בסכס ההשבעה המסורתי על המצדה.

וכך קורה שבבוקר ה־29 באוגוסט יקי־צו מאות חיילים רומיים משנתם הטרופה בחום הקיץ, וישאו עיניהם אל מצביאם הנערץ, לראות מתי תגיע השעה למגר את קומץ היהודים, העיקשים המרודים, בכפיפה אחת. 50 טוסים. ארבעה טון מים, ל־200 איש, ביום. עשרות רכבים.

באוהל המספרה מקצצים תשעה מאפרים את שערותיהם של החיילים הרומיים בשי־טת הסרט הגע. כריס טיילור, הספר הרא־שי, נתן את הטון על ראשו של פיטר או׳טול בתספורת קצרצרה נטולת פיאות ובלורית, דמויית פוני.

רגע לפני מצדה מתבדחים על „ישרא־לים חוזרים". ג׳ון סטודל המשמש כעו־זר למנהל הפקה, הוא ישראלי שעבד ב־חו״ל, שמצא עצמו חוזר לתעשייה עם עוד כמה ותיקים שחזרו. החל בפול סמית, שאחרי אכספרס של חצות הפך משחקו קולנוע לכוכב קולנוע (מתבטא במחי־רים), דרך מייק הרסמן, מנהל התחבורה אופטושו יזכה שוב בתפקיד אופי יהודי, כמו באקסודוס בעבר, לצד שורה של שח־קני מישנה, שכל אחד מהם שייך לגלריה של שחקני אופי נותני צבע, כג׳וזף וויס־מן, אלן פיינשטיין, דניס קווילי ותימותי ווסט (הזכור מן הסידרה הטלוויזיונית כאדוארד השמיני).

רגע לפני מצדה עורכים מסיבת עיתו־נאים. („מעט מאד ניכתב על מצדה בספ־רות ההיסטורית", מודיע פיטר שטראוס, שהזדקן מאז היה סנטור ג׳ורדש, פשוט משום שגידל זקן, להגברת הזדהות עם תפקיד אלעזר בן־יאיר. „המקור הספרו־תי שלי היה בעיקר כתבי יוסי־פוס פלאוויוס."

„אני התבססתי על הספר שנכתב בעב־רית, על־ידי יהודי פולני, לא מזמן," מודיע פיטר או׳טול, כשזיק של שובבות משתולל בעיניו המבריקות. „למדתי זאת מנהג מונית שסיפר לי את מה שידוע לו על מצדה..."

שני הגיבורים עונים לשאלות העיתו־נאים בקמצנות מחייכת. או׳טול, המתואר בצדק באחת מן האנציקלופדיות הקולנו־עיות „כשחקן כחוש המצליח להיראות על הבד גדול מן החיים," מקבל בסלחנות את העיתונאים, מה עוד שמאז ומעולם נטו לו חסד. ולא בחינם. להטוטן־אלגנטי זה פילס לו דרך בין הנרי השני בבקט, לורנס איש ערב, מלורד ג׳ים ועד אריה בחורף. גם אם התאמץ, לא הצליח ללכת לאיבוד על הבד כל אימת שהופיע עליו, אפילו אם לא בתפקיד ראשי. אשר לשטראוס, לפני ש־היה אליל המסך הקטן עשה סרט שהעיד על כישרון אמיתי, חייל בכחול עם קנדיס ברגן, ואם לשפוט לפי יחסו לתפקידים בעת האחרונה, נדמה כי הבחור היפה ניתן גם בשכל. הוא לא בולע כל פתיון המוצע לו. הוא סירב בעדינות לעצב את דמותו של בגין במרד, אך לא סירב לחזור לישׂ־ראל כמנהיג נצורי מצדה. „איני יכול שלא להרבות בשבחי ג׳ו אוליאנסקי ש־כתב את התסריט והעניק עומק נוסף לדמותו של בן־יאיר, שסבלה מרדידות במקור הספרותי. אלעזר של אוליאנסקי הוא מנהיג דגול, שאינו משחק את המנ־היג הדגול ובכל זאת ניחן בסגולות של ההנהגה ובכוח של מנהיג אמיתי. שאבתי מן התסריט חומר רב למחשבה. אבל אם יורשה לי להביע את מחשבותי, הרי לדעתי אין זה מתפקידו של השחקן לתאר את תפקידו. הוא צריך לבצע אותו ולא להסביר אותו. כמו שפסל צריך להציג את פסלו והצייר לבטא את עצמו במכחול. אמנות אינה דיבורים."

עדנה פיינרו ■

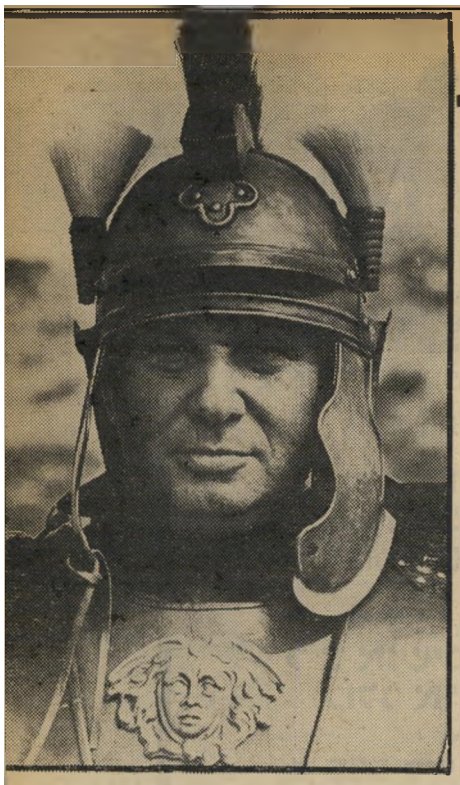

צנטוריון ניצב ישראלי עשוי להתגלות ככוכב בתל־בושת צנטוריון רומי ששוחזרה באולפן.

פיטר בן־איר השחקן פיטר שטראוס, גידל זקן כדי להתאים את חזותו החיצונית לדמותו של אלעזר בן־יאיר. הוא הביע את רצונו ללון בגפו על המצדה כדי להתקרב נפשית אל גיבורו.

פיטר סילווה השחקן פיטר או׳טול איבד במישקלו, כנראה בגלל נסיון להתרחק מאלכו־הול, אך הפגין מצב־רוח מרומם ככל שהתקרב לתחילת צילומיו כפלאוויוס יריבו של בן־יאיר. „הקונפליקט דומה לבקט," הצהיר.

מוות בבית־נבאללה שני ניצבים ישראלים מתרגלים את כובד התלבושת הרומית שלהם ומנסים לאמוד את מידת הגמישות האפשרית בדו־קרב דמיוני. „פעם מילחמה היתה עבודת פרך," אמרו.

הנאחזים בציפורניהם בסלע ששמו מצדה.

מיפקדת הצבא הרומי החונה ביריחו שוחזרה ליד בוטרוס, הכפר הערבי שליד בית־נבאללה. הזיופים האלו הם האמנות האמיתית המשווה לקולנוע את גדולתו: אמנות האשלייה. במיקרה של מצדה, זוהי אשלייה הנמדדת במיליוני דולרים. הכל ניספר במיספרים סיטונאיים: מדברים על 94 תפקידים „מדברים". מיספר המשתת־פים ביום צילום יגיע עד ל־600 איש שעבד בלונדון והתגעגע לאווירה של ימי הביכורים של אורי זוהר, וכלה ביוסקה האודורף, האחראי על הסוסים.

ויהיו גם פגישות אחרות: המאפרת, מרי־הלן, תפגוש את פניו המוכרות של דויד וורנר שאיפרה בפרובידנס (של אלן רנה), העתיד לבוא לישראל ולשחק ב־מצדה, ואנתוני קוויל, שחקן התיאטרון והקולנוע הבריטי, שישחק שוב לצד פטר או׳טול כמו בלורנס איש ערב. דיויד

זי״ל „כך מת חייל רומי," מתלוצץ ניצב ישראלי, אחד המשתת־פים בסרט, רגע לפני תחילת העבודה.

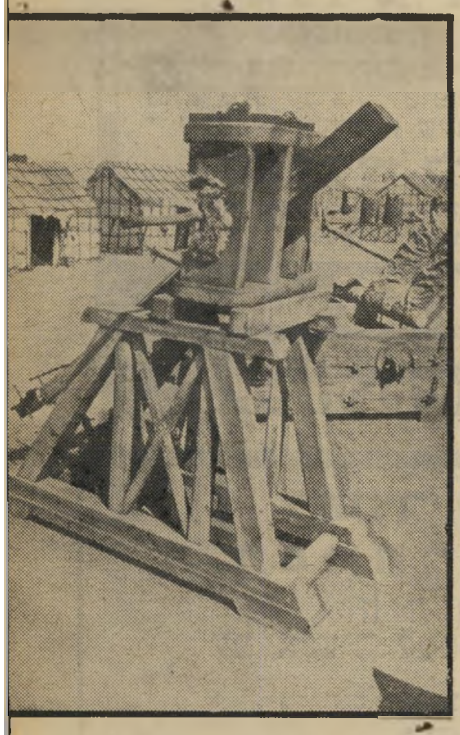

בליסטראה אחד מכלי־הירי העתיקים ה־מעניינים ביותר בין מאות פריטי־הנשק.

חפוש חופשה ב-"קופל"

2 אפשרויות מפתות לבילוי חופשה
במלונות **"קופל"**

מלון **"פרנק"** נהריה
מלון **"אשל"** הרצליה
מלון **"עדי"** אילת

✸ 595 ל"י ליום
ל 3 אנשים בחדר אחד
כולל ארוחת בוקר
או
✸ 595 ל"י ליום לאדם
כולל רכב (מינימום 2 אנשים!)

✸ המחירים הנ"ל אינם כוללים מ.ע.מ
המבצע יסתים ב-20.9.79
פרטים והרשמה במשרדי קופל טורס
משרד מכירות ראשי:
רח' הירקון 252 ת-א טלפון: 452111
✸ חברה ב"ק אחזקות בע"מ

לבריאותך ויופיך

הרשמי מיד לקורס מרוכז

לשיפור הגוף

✸ התעמלות לגמישות, חיזוק שרירים ויציבה יפה.
✸ התעמלות מכוונת להרזייה.
✸ הרזייה מובטחת.

הקורסים מתקיימים בשעות הבוקר ואחר הצהריים.

אולפן לאה פלטשר

אבן גבירול 50, תל-אביב, טל. 267682

מגרשים

בראשון-לציון!

בחלקה הצמודה לקאונטרי-קלאב, רח' רמז,
מתארגנת קבוצה לטיפול משותף בקרקע
פרטית ומחולקת שעדיין לא לבניה.

-.190,000 ל"י למשתחף

נוף מקסים. אזור יוקרתי ומתפתח.
אפשרות לתשלומים.

לפרטים: **אלגביש** בע"מ
תל-אביב, בית-כלל קומה 12
(לידקולנוע ת"א) טל. 03-292813

למהירי החלטה!

מטווח ירי סגור

יחיד במינו!!!
עם אישור למסחר בנשק במקום

טלפונים: בעבודה 03-338679
בערב 03-410849

משרתם של אויבים

(המשך מעמוד 19)

עבודות התיכנון והביצוע של שני בסיסי־האוויר בנגב נפלו בידיהם של שני תאגידים אחרים. שדה עובדה נמסר לחברה המתקראת קבלני בסיס האוויר של הנגב והמוכרת יותר בשם קבוצת פריני, על שם החברה המובילה שבה, חברת פריני, מפרמינגהם, מסצ'וסטס. זוהי חברה בעלת ניסיון רב בבניית פרוייקטים בחו"ל, אם כי לא של שדות־תעופה. כדי לכסות את כל הענפים בבניית בסיס האוויר, התקשרה החברה עם מיספר חברות קבלניות בעלות ניסיון בתחום זה. כך, למשל, נמצאת עימה בתאגיד, חברת לואיס ברגר מניו־ג'רסי המוכרת כחברת תיכנון מהימנה ובעלת ניסיון רב בתיכנון שדות־תעופה.

הקבוצה השנייה, שקיבלה על עצמה את בניית בסיס־האוויר ליד מיצפה רמון, מוכרת בשם קבוצת אטקינסון, שבראשה עומדת קבוצת ג'י אטקינסון מסאן־פרנציסקו. גם היא מורכבת בדומה לתאגיד פריני. כיוון שחברת אטקינסון עצמה היא בעלת ניסיון בבניית פרוייקטים מחוץ לארצות־הברית, אך לא שדות־תעופה, היא צירפה אליה כמה קבלנים כדי לכסות על מיגרעת זו. כך, למשל, לצורך התיכנון והפיקוח על הביצוע, היא נכנסה בשותפות עם חברת טאמס, שבדומה לחברת ברגר מקבוצת פריני היא בעלת ניסיון רב בתיכנון ופיקוח על בניית בסיסי תעופה גדולים.

חברת טאמס היא החברה שבנתה בעבר בסיסי־תעופה עבור חילות־אוויר של מדינות ערב והיא הבונה גם כיום שדות־תעופה כאלה בירדן ובערב־הסעודית.

שער עלייה
ברבת־עמון

"טאמס" היא אחת החברות ההנדסיות הגדולות בארצות־הברית והמעולות שבהן.

החברה שהוקמה בשנת 1942 נקראת על שם ראשי התיבות של ארבעה ממייסדיה (טיפטס, אבט, מק־קארתי וסטראטון). בין בעליה ומנהליה לא ניתן למצוא אפילו שם יהודי אחד. החברה התמחתה בעיקר בתיכנון פיתוח מקורות־מים ונמלים, אך מספקת שירותי הנדסה ואדריכלות בכל תחומי ההנדסה האזרחית.

צוות החברה מונה כיום כחמש מאות מהנדסים, כלכלנים ומומחים בתחומים אחרים. זוהי חברה שהתמחתה בבניית סכרי ענק בכל רחבי העולם, בתיכנון מיכורות, גשרים ועורקי־תחבורה ענקיים. בתחום שדות־התעופה היא זוקפת לזכותה כמה פרוייקטים מפוארים כמו תיכנון ופיקוח על הביצוע של נמל־התעופה של דאלאס, בטקסס, או הטרמינל של חברת פאן אמריקן בנמל־התעופה קנדי בניו־יורק.

החברה, העוסקת בתיכנון שדות ונמלי תעופה במשך 23 שנים, ביצעה גם שורה ארוכה של פרוייקטים במדינות ערב. היא תיכננה שדות־תעופה בסודאן, היתה קשורה בבניית בסיס־האוויר האמריקאי הגדול בלוב וכיום היא קשורה בבניית אחד משדות־התעופה הגדולים במיזרח־התיכון: שדה התעופה על שם המלכה־לשעבר עליה, ברמת־עמון שבירדן. השדה מתוכנן כך שכאשר תושלם בנייתו בשנת אלפיים, הוא יהיה מסוגל לקלוט תנועת נוסעים של שמונה מיליון איש בשנה.

מלבד נמל־תעופה אזרחי זה בירדן, מעורבת חברת טאמס בשני פרוייקטים נוספים במדינות ערב: בניית שני שדות־תעופה עבור חיל־האוויר הירדני

ובבניית בסיס־תעופה ענק עבור חיל־האוויר הסעודי.

החברה שזכתה במיכרז כמתכננת בסיס חיל־האוויר ליד מיצפה־רמון, העניקה גם עבודות ייעוץ להרחבת שני בסיסי חיל־אוויר נוספים בירדן. בפרוייקט של בניית נמל־התעופה של רבת־עמון הועסקה החברה על־ידי הקבלן הירדני הראשי, באקיט, קרוב מישפחתו של המלך חוסיין.

בעת ובעונה אחת קשורה חברת טאמס בפרוייקטים של בניית בסיסי־אוויר הן עבור חיל־האוויר הישראלי והן עבור חילות־האוויר של ירדן וסעודיה.

כיצד יכלה ממשלת־ישראל להסכים לשיתופה של חברה, שיש לה מישרד פעיל ברבת־עמון בתיכנון ובפיקוח על בניית בסיס חיל־האוויר הישראלי?

על כך ברשימה הבאה בסידרה בגיליון הבא.

איי תבור

ברונובסקי

(המשך מעמוד 27)

ואיומים מפורשים בהתאבדות הוא ירש את מקומו של בנימין תמוז בהארץ, כאשר תפקיד עורך המדור לספרות נועד ליהושע קנז הישר וההגון, שבתחום כישרון־העריכה ברונובסקי אינו שווה את נעלו המרופטת?

על פי הכלל הצודק של עין־תחת־עין, אני ודאי רשאי לטעון את כל הדברים הללו נגד התולעת הזו, נגד הפאראזיט המטפס באמצעות ציטאטות אנציקלופדיות על כתפי ענקים, מבלי שלו עצמו יהיה מה לומר. מה גם שיש בידי הוכחות חותכות למרבית גידופי העסיסיים, וברצוני הייתי שוטח אותן לפני הקורא, אילולא שיחרר אותי הפולני המסריח הזה מחובת ההוכחה, בכך שהוא עצמו לא נטל עליו חובה אלמנטרית זו.

תאמרו שאינני מסוגל לשמוע ביקורת שלילית על ספרי? האם תישפוכת דבריבלע בלתי־מנומקים ראויה להיקרא ביקורת? או שמא הגיע לדעתכם הפרמשתק הפרופילאקטי הזה לעמדת סמכות ואוטוריטה כל־כך חשובה, עד שחובת ההוכחה לטיעוניו וקביעותיו אינה חלה עליו?

ובכן, אילו חתם הפרשדוגה המצחין על גידופיו בשמו המלא, במקום להסתתר מאחרי השם הבדוי יוחנן רשת, כי אז (ושוב, על פי כללי־ההגינות) הייתי רשאי גם אני לראות את עצמי כאוטוריטה שאין עליה עוררין, ולהטיח בסניו המכוערים את כל הגידופים שהטחתי. צודק או לא צודק? ודאי שאני צודק. ואל תגידו שאינני חייב לרדת לשפל דרגתו בהתכתשות הזאת, וכי איך אחרת אוכל להמחיש לפניו את מידת העוול שגרם לי?

אילו הסתפקה העלוקה הליטראית הזו בכתיבת ביקורת קטלנית מנומקת, במקום לנאץ את גיליי, מצבי הגופני, כושרי הרוחני וריח מצעי — לא הייתי פוצה פה וטורח להשיב לו. אחרי הכל, אין אני נזקק לאישורם של אחרים בכל הנוגע ליכולת־הכתיבה שלי, ומאז ומתמיד

"אינני רואה מדוע עלי לעבור בשתיקה על יריקותיו ולהגיש לו את הלחי השניה"

לא ראיתי במבקר יותר מאשר קורא אחד נוסף, הצורח את התרשמויותיו ברמקולי התיקשורת. אך מאחר ולא כך נהג החילזון המגעיל הזה, אינני רואה מדוע עלי לעבור בשתיקה על יריקותיו, ולהגיש לו את לחיי השנייה בצביעות נוצרית.

ואם בכל מה שאמרתי עליו עד כה לא די, יורשה לי להכריז מעל במה זו קבל עם ועדה, שבשום מקום לא התחייבתי להשתמש נגדו אך ורק בנשק שאותו הוא עצמו בחר. מדוע, למשל, לא ארק בפניו כאשר יקלע בדרכי בפואיה של היכל התרבות, אצעק בפומבי מאחורי גבו „אימפוטנט עלוב!" או אכניס אגרוף בפרצופו המסופלס לפני שאני צוחק עליו, כפי שאני דורך על חילזוני־גינתי?

ועוד משהו: לא הבנתי איך זה יתכן שעיתון מכובד כמו הארץ יאפשר בכלל פירסומה של רשימה רצופה דברי־בלע וגידופים בלתי־מבוססים, שכל אחד מהם יכול לשמש עילה לתביעת־דיבה על פי חוק־לשון־הרע (ואם אינני טועה, הארץ רגיש מאד לאחרונה בתחום זה), עד שלא התברר לי כי הברונובסקי הזה ניצל את העדרו של עורך־העיתון גידעון סאמט כדי להכניס למדורו את מחראתו הנפשית.

תוך כדי שיחה עם עיתונאים, כשניסיתי להבין מה הניע את היוחנן הזה לחשוף את עצמו לקטילה בצורה כה נואלת, למדתי מפיו של אחד מעמיתי העיתונאים, שיורם ברונובסקי סבל לאחרונה מהתקפה של דלקת קרום־המוח. הידיעה הזו מסבירה, אולי, את כתיבתו הבלתי־אחראית, אך היא בשום אופן אינה יכולה להצדיק את פירסום הסימפטומים המובהקים האלה להתנוונות כלי־החשיבה של האומלל הזה.

רבותי, אם לא נהגתי בו בהגינות, שאת כליה הוא עצמו קבע — תקנו אותי. הסבירו לי איפה טעיתי, ואני מוכן להתנצל בפניו ברבים.

פרשת „התפוז המכני" על הר־הכרמל: כולם פחדו להעיד

מסיבת ליל־שבת, שהתקיימה לפני שבועיים בדיסקוטק ליאו־בק, הסתיימה. אהרון אבן וחבריו עלו לכביש הראשי. החברים הלכו לחפש מונית, והשאירו את אהרון בן ה־16 לבדו. בידו היה סיגר של חבר.

לפתע הגיחה מאחוריו קבוצה של חמישה גברתנים צעירים כבני 18, שעלו אף הם מהדיסקוטק. אחד הצעירים, חייל בחופשה בשם סמי רובין, פנה אל אהרון וביקש ממנו את הסיגר.

אהרון ציית. הצעירים, תושבי הכרמל, התחילו להעביר את הסיגר מיד ליד, כשאהרון עובר מהאחד לשני ודורש שיחזירו לו אותו.

הצעירים מאסו, כפי הנראה, בבקשותיו של אהרון. סמי רובין, בנו של פרופסור באוניברסיטת חיפה, פנה אל אהרון בצעקה: „תזוז מפה! לא תקבל את הסיגר!"

אהרון התעקש. אחד הצעירים איים עליו במכות. אהרון לא נבהל, ועמד על שלו, ואז הנחית עליו הצעיר נגיחה. אפו של אהרון החל שותת דם. אהרון המטושטש ניסה לעצור את שטף הדם. הצעירים לא ניבהלו — להיפך. הם התקרבו אליו וכל אחד מהם הנחית בו מכה או בעיטה, בפנים, בגב ובבטן, בעודם צועקים ומקללים.

השעה היתה כבר אחרי חצות, כאשר חזרו חבריו של אהרון, שלא מצאו מונית. כל אותה שעה צפה קהל רב בנעשה, אולם איש לא טרח להושיט עזרה לפצוע.

חולצה ספוגה בדם

חבריו של אהרון חשו לעזרתו. הם עצרו מונית, אך הנהג סרב להכניסם, מפני שהיו תשעה. „רוצים להרביץ לנו," התחננו הצעירים, „תראה את החבר שלנו, הוא פצוע." אך הנהג עמד בסירובו, והרשה רק לשבעה מהם לעלות למונית. השניים הנותרים ברחו מהמקום.

המונית יצאה לדרכה, כשהבריונים מלווים אותה במכות ובבעיטות על החלונות, בקללות ובשריקת־בוז.

ליד מרכז הכרמל ירד אהרון מהמונית. כשעבר בלוויית חבריו על־יד ראי, הבחין כי אפו נשבר. הוא פגש בכמה ידידים, שהסיעו אותו לבית־החולים רוטשילד.

הרופאים ניסו ליישר את השבר באף ללא הצלחה. בשבת נותח אהרון. כל אותו יום היה תחת השפעת הנרקוזה ולא חש כלל בכאבים. אחרי שהתעורר אחז בו כאב־ראש חזק, שממנו הוא סובל מדי פעם עד היום.

הוריו של אהרון שמעו על התקיפה רק ביום השישי בשעה חמש בבוקר. הם חזרו מבילוי בנתניה ומצאו על דלת ביתם פתק מחברתו של אהרון, שהיתה עדה למיקרה. „לאהרון קרה משהו," כתבה, „צלצלו אלי מהר!"

אנס, אמו של אהרון, צילצלה לידידה ושמעה מפיה את סיפור המיקרה. „לא ידעתי מה לעשות," סיפרה האם. „נבהלתי. לא יכולתי לדבר מרוב הלם. בעלי התקשר לבית־החולים, והודיעו לנו שאהרון שוכב במחלקת אף־אוזן־וגרון ושניגש לשם מיד כדי לחתום, כי הוא צריך לעבור ניתוח. לא האמנתי למישמע אוזני. אהרון הוא בחור שקט, שלא אוהב להסתבך או לריב.

„נסענו לבית־החולים. אהרון היה רדום, נתנו לו זריקה להרגעת הכאבים. כל הפנים שלו היו נפוחות והחולצה ליד המיטה היתה ספוגה דם. כל־כך הרבה דם לא ראיתי בחיים שלי.

„הרופאים לא הרשו לנו להישאר. כשחזרנו למחרת היום הוא כבר היה אחרי הניתוח. הוא ישן משעה שמונה בבוקר עד אחת־עשרה בלילה.

„בשבת בבוקר צילצלנו למישטרה. הם ביקשו מאיתנו לגשת ביום ראשון ולהגיש תלונה, ושלחו ניידת לבית־החולים, לגבות עדות מאהרון ומהרופא שניתח אותו."

אהרון אבן שוחרר מבית־החולים ביום השני בשבוע שעבר, כשאפו חבוש בתחבושת עבה. לדבריו אין זה המיקרה הראשון מסוגו בכרמל. בחיפה נחשב איזור הכרמל לאחד האזורים היוקרתיים בעיר. „בזמן האחרון שמעתי על מקרים דומים רבים," הוא סיפר. „לפני כמה שבועות כיבו כמה בריונים מהכרמל, ממישפחות טובות, סיגריות בוערות על עיניו של חבר שלי מפני שלא רצה לתת להם סיבוב על האופנוע שלו.

„לפני כחצי שנה ערכו חברים שלי מסיבה בבית־הספר הריאלי ואחד מהם, שהלך הביתה, חטף מכות וסכין בגב. את החבורה הזאת, של הצעירים שהתקיפו אותי, אני מכיר ממסיבות של חברים. הם אף פעם לא מוזמנים אבל הם תמיד מתפריצים למסיבות שלא שייכות להם, משתוללים, מקללים, כשלא נותנים להם להיכנס."

אם זה ימשיך בצורה כזאת, לא אתן לאהרון ולבתי השנייה לצאת מהבית בערב. היום זה קרה לנו, מחר זה יקרה למישהו אחר. כבר קשה להסתובב גם בכרמל בחיפה בלי לפחד. חבר שלי מטבריה צחק לי אתמול ואמר: 'גם אצלכם בכרמל כבר יש תפוז מכני,' כשסיפרתי לו שזה בני, הוא נדהם.

„אני מקווה מאד שהמישטרה תפעל כדי להעניש את האשמים. אני רואה את העניין הזה כחמור מאד. אם לא יושלט חוק במדינה הזאת, אני לא יודע מה

לפני כן: אהרון אבן (לפני שנתיים)
סיגריה בוערת בעין

אחרי כן: אהרון אבן השבוע
ראשיה בפרצוף

אמו של אהרון
סכין בגב

חרון אף

חזרו מבילוי בנתניה ומצאו על דלת ביתם פתק מחברתו של אהרון, שהיתה עדה למיקרה. „לאהרון קרה משהו," כתבה, „צלצלו אלי מהר!"

אנס, אמו של אהרון, צילצלה לידידה ושמעה מפיה את סיפור המיקרה. „לא ידעתי מה לעשות," סיפרה האם. „נבהלתי. לא יכולתי לדבר מרוב הלם. בעלי התקשר לבית־החולים, והודיעו לנו שאהרון שוכב במחלקת אף־אוזן־וגרון ושניגש לשם מיד כדי לחתום, כי הוא צריך לעבור ניתוח. לא האמנתי למישמע אוזני. אהרון הוא בחור שקט, שלא אוהב להסתבך או לריב.

„נסענו לבית־החולים. אהרון היה רדום, נתנו לו זריקה להרגעת הכאבים. כל הפנים שלו היו נפוחות והחולצה ליד המיטה היתה ספוגה דם. כל־כך הרבה דם לא ראיתי בחיים שלי.

„הרופאים לא הרשו לנו להישאר. כשחזרנו למחרת היום הוא כבר היה אחרי הניתוח. הוא ישן משעה שמונה בבוקר עד אחת־עשרה בלילה.

„בשבת בבוקר צילצלנו למישטרה. הם ביקשו מאיתנו לגשת ביום ראשון ולהגיש תלונה, ושלחו ניידת לבית־החולים, לגבות עדות מאהרון ומהרופא שניתח אותו."

אהרון אבן שוחרר מבית־החולים ביום השני בשבוע שעבר, כשאפו חבוש בתחבושת עבה. לדבריו אין זה המיקרה הראשון מסוגו בכרמל. בחיפה נחשב איזור הכרמל לאחד האזורים היוקרתיים בעיר. „בזמן האחרון שמעתי על מקרים דומים רבים," הוא סיפר. „לפני כמה שבועות כיבו כמה בריונים מהכרמל, ממישפחות טובות, סיגריות בוערות על עיניו של חבר שלי מפני שלא רצה לתת להם סיבוב על האופנוע שלו.

„לפני כחצי שנה ערכו חברים שלי מסיבה בבית־הספר הריאלי ואחד מהם, שהלך הביתה, חטף מכות וסכין בגב. את החבורה הזאת, של הצעירים שהתקיפו אותי, אני מכיר ממסיבות של חברים. הם אף פעם לא מוזמנים אבל הם תמיד מתפריצים למסיבות שלא שייכות להם, משתוללים, מקללים, כשלא נותנים להם להיכנס."

אם זה ימשיך בצורה כזאת, לא אתן לאהרון ולבתי השנייה לצאת מהבית בערב. היום זה קרה לנו, מחר זה יקרה למישהו אחר. כבר קשה להסתובב גם בכרמל בחיפה בלי לפחד. חבר שלי מטבריה צחק לי אתמול ואמר: 'גם אצלכם בכרמל כבר יש תפוז מכני,' כשסיפרתי לו שזה בני, הוא נדהם.

„אני מקווה מאד שהמישטרה תפעל כדי להעניש את האשמים. אני רואה את העניין הזה כחמור מאד. אם לא יושלט חוק במדינה הזאת, אני לא יודע מה אשה. אני עצבני מאד אחרי המיקרה ואני מאד מקווה שיופעל כאן החוק, אחרת אאלץ לקחת את החוק לידי."

ממישטרת חיפה נמסר כי מיקרה הבריונות בכרמל הוא המיקרה הראשון מסוגו, שנירשם במישטרה, והוא נחשב חריג. בדרך־כלל פועלת מישטרת חיפה במיקרי פשיעת בני־נוער בשני מישורים: הפעלת חוליית סיעוד ומניעה, שתפקידה לאתר בני־נוער בעייתיים שנשרו מהמיסגרות, והפנייתם לטיפול במוסדות המתאימים.

במקביל מפעילה מישטרת חיפה חוליית בריונות, שתפקידה לפקוד את מועדוני־הנוער והמקומות המיועדים לפורענות ולפעול נגד גילויי אלימות כלשהם.

בעיקבות תלונתם של הורי אהרון במישטרה, הורה מפקד המרחב, תת־ניצב אברהם תורגמן, להגדיל את הסיורים במועדוני־הנוער מעבר למה שעושה המישטרה בדרך־כלל.

סמי רובין נתפס ביום השישי שעבר כאשר הגיע לחופשה מבסיסו. כתוצאה מעדותו עצרה המישטרה צעירים נוספים, שהיו מעורבים בפרשה. סמי נעצר ביום הראשון השבוע לחמישה ימים כחשוד בגרימת חבלה חמורה.

כאשר סופר לדובר מישטרת מרחב־חיפה, מר עדי דותן, כי רבים מהעדים למיקרה פוחדים למסור עדות בשל חשש לנקמה, מסר, כי כל אדם שיבוא למסור עדות, תטפל המישטרה בעדותו במלוא החומרה, תדאג להגנתו של המתלונן ולהבאת האשמים אל מאחרי סורג ובריח בהקדם האפשרי.

החשוד נעצר

כאשר שמע מיכאל, אביו של אהרון, את דבריו אשתו התפרץ בכעס: „אני לא מבין את זה, זה לא יתכן. אנשים מותקפים באמצע הרחוב, אנשים אחרים מסתכלים ולא באים לעזור, ולא חושבים אפילו לגשת למסור עדות. לאן הגענו?

הצנזורה אינה אוהבת משולשים

(המשך מעמוד 41)

הסיבה לכך שבית־המישפט לא יתערב בדרך כלל בהחלטותיה.

מפיצי הסרטים בארץ טוענים כמה טענות נגד המועצה. לדבריהם של אלי גל־פנד, יושב־ראש התאחדות מפיצי הסרטים בישראל, ודויד שפירא, מנהל חברת סרטי שפירא, אין המועצה מייצגת את הציבור כלל וכלל.

לדעתם, רוב חברי המועצה הם אנשים בגיל־העמידה וקשישים. חלק גדול מהם דתיים או „מסורתיים". אין במועצה אף נציג אחד של תעשיית הסרטים. אמנם יש בה חבר המכונה „במאי", אולם לדברי מפיצי־הסרטים, „אם ביים בכלל אי־פעם סרט, עשה זאת בפולין, לפני יותר משלושים שנה."

אמנם, כאשר נכנס יוסטמן לתפקידו כיו"ר הצנזורה חשב לדבריו, להכניס רוח חדשה למועצה. הוא נותר רק עם שיבעה מחברי המועצה הקודמת, והוסיף עליהם 21 אנשים חדשים. הוא הכניס את העיתונאי נאים ישעיהו בן־פורת, דני בלוך ורפיק חלבי, שתי סטודנטיות צעירות וגם עקרת־בית מנצרת.

הרוח של משרד הפנים

א ולם **לא** עבר זמן רב, וחברים חדשים נשרו. כיום נותרו מבין 28 חברי הרשימה המקורית רק 20. דני בלוך, רפיק חלבי, שתי הסטודנטיות, עקרת־הבית מנצרת וכמה אנשים טובים אחרים נשרו. נותרו שבעת החברים המכהנים בתפקידם כבר קרוב לעשרים שנה, וחלק מהם אף כשלושים שנה. כימעט כולם עברו את גיל ה־50 מזמן.

מאחר שהקהל ההולך לקולנוע מורכב בעיקר מנוער, ובמידה קטנה יותר מבני גיל־העמידה, הרי שאנשים מעל לגיל 55 אינם הקהל הרגיל של הקולנוע.

שייקה בן־פורת מסביר כי המועצה נשלטת בדרך כלל על־ידי האנשים ה„מסורתיים". המועצה היא גוף ציבורי, הפועל בהתנדבות. רוב חבריה הם אנשים העסוקים בעניינים אחרים. לכן מגיעים לישיבות־המליאה ולוועדות רק אותם שיש להם מוטיבציה חזקה ביותר. הדתיים. הרוצים למנוע את שינוי הערכים והמוסר במדינה, הם המתמידים בהופעה.

ההקרנות של הסרטים לפני המועצה נערכות בבניין מישרד־הפנים בירושלים. „הרוח השלטת במישרד־הפנים היא גם זו השלטת במועצה," מסכם בן־פורת.

לעומתו טוען חבר־המועצה שלמה־זאנוויל כהנא, מי שהיה מנכ"ל מישרד־הדתות, כי הוא, כאיש דתי, נשאר במיעוט במועצה. הרב בן ה־73 מכהן כבר כשלושים שנה במועצה, והוא מודה בכנות כי „יצא מהדור ומהתקופה". אולם הוא אומר זאת באופן פואטי, וחושב כי הוא ממלא חובה ציבורית, ומהווה בלם לכוחהמשיכה של ה„מתירנות".

ברור כי סצנות של שלישיות במיטה אינן נראות לרב. ולמרות שהוא מוצא ערכים אסתטיים חיוביים בסרט רגעים, אין הוא מסכים להצגתו כפי שהוא.

כל סרט המובא בישראל חייב לעבור צנזורה. ללא היתרה, אין אפשרות להציגו. נציגי המפיצים טוענים כי הסטטיסטיקה, האומרת שרק כ־14 סרטים לשנה, מתוך למעלה מ־400, נפסלים, אינה משקפת את המציאות. המפיצים, העוסקים בסחורה יקרה מאד, אינם מסתכנים כלל בהבאת סרטים נועזים. הם יודעים מראש שהדבר חסר־תיקווה, ומוותרים עליו. גם סרטי־איכות של במאים גדולים, אם הם נועזים במיוחד, לא יובאו לארץ.

אהבה בלי גניחות

ל ציגי **המפיצים** טוענים כי הם עורכים בעצמם ביקורת על סרטיהם. אם הם רואים סצנות הפוגעות בטעם הטוב, הם מקצצים בהן ללא התערבות הצנזורה. אך מרקוביץ מדגיש, שמפיצי־הסרטים הם אנשי־עסק. ודווקא מכיוון שסרטים הם רכוש יקר־ערך, הרי הם מוכנים לעשות הרבה כדי להציגם ולהרוויח מהם.

גם בסרט הישראלי דיזנגוף 99 היתה סצנה משולשת. ענת עצמון, גידי גוב וגלי עטרי נכנסים למיטה יחדיו, כשהם לבושים, כל עוד הם מתעלסים בבגדיהם. התירה זאת הצנזורה. ברגע שהשילו את בגדיהם, התערבה הצנזורה ותבעה לקצץ. הסצנה קוצצה.

המפיצים לא פנו לבית־המישפט, מכיוון שהיה מאוחר, לדבריהם. הסרט היה קבוע להקרנה, וכל דחייה היתה גורמת להם נזקים כספיים גדולים.

הסרט רגעים שונה באופן מהותי מדיזנגוף 99. הסצנה ברגעים היגה בעלת חשיבות עליונה להבנת הסרט. בת־אדם אומרת שכל קיצוץ בה יפגע בהבנת הסרט

מסטרויאני כ„אשה־פילגש"

לא ליהודים!

ויקלקל אותו. בן־פורת אמר כי לדעתו קיצוץ של כמה מגניחות־ההנאה, שמשמיעים הנאהבים בסצנה, עדיין לא יפגום בהבנת הסרט. בת־אדם היתה מוכנה להרהר בקיטוע חלק מפס־הקול, אילו הסתפקה בכך המועצה. אולם בשלב זה נראה כי המועצה עומדת על קיצוץ חלק מהסצנה עצמה, ולא פס־הקול בלבד. לכך אין היא מסכימה.

„היה זה מוזר מאד, היא אומרת, אם סרט שייצג את ישראל בהצלחה בפסטיבלים בקאן, באדינבורו, בסאלוניקי ובסאן־פרנציסקו לא יותר להצגה בישראל, ביחוד כאשר ברור כי זהו סרט־איכות, הרחוק מאוד מפורנוגרפיה.

המפיץ שפירא מספר, שכאשר חזר יוסטמן מפסטיבל קאן, שיבח לפניו את איכותו של הסרט, והילל אותו. אולם יוסטמן אומר היום כי כבר אז ידע שהסרט ייתקל בבעיות במועצה.

לגויים מותר

א חת **הטענות** המושמעות על־ידי מפיצי־הסרטים, המפיקים והבמאים הישראלים, היא אפלייה. לדבריהם, מתמירה המועצה עם סרטים ישראליים הרבה יותר מאשר עם סרטים זרים. לדבריהם, מוצג כיום על האקרנים בארץ סרט הנקרא אשה פילגש, ובו מוצגת סצנה משולשת, שהותרה על־ידי המועצה.

לדברי בן־פורת, למרות התנגדותו האישית להשקפה זו, הרי שיש החושבים כי הנוער הישראלי, הרואה שחקנים ישראלים המוכרים לו, והנערצים על־ידו, בסרט הבנוי על ההווי הישראלי, יזדהה עימו ויחשוב שהמין בשלשות הוא נורמה של החברה, וכך הוא עלול להיות מושפע הרבה יותר מאשר בראותו את מרצ'לו מסטרויאני בשלישיה.

פעמים רבות טענו יוצרים ישראלים, כי המועצה נהגה לאשר סרטים זרים נועזים ביותר. למשל, הסרט הטנגו האחרון בפאריס, על סצנת החמאה המפורסמת. הם מדגישים כי הצנזורה אינה מעזה להתעסק עם במאים זרים מפורסמים, לבל תהפוך ללעג וקלס, אך כאשר מדובר ביוצר ישראלי שאינו מפורסם בעולם, הם מחמירים ומקשים עליו ביותר. אין סיכוי לסרט הזרה אחרונה בעפולה, אילו השתמשו בו במרגרינה של תנובה.

יוסטמן דוחה טענה זו מכל וכל. לדבריו, אין למועצה קריטריונים נוקשים. אין לה קריטריונים כלל. הם שופטים כל סרט לעצמו, ואין מוציאים סצנה מסויימת מתוך ההקשר שלה. המטרות העומדות לעיני חבריה הן המוסר הציבורי, הימנעות מפגיעה ברגשות הציבור „או חלק ממנו", ושמירה על הטעם הטוב.

לשם כך הם מאשרים מפעם לפעם סצנות נועזות גם בסרטים ישראליים. יוסטמן מביא את סטלה המגמרת כדוגמה. גם הוא ער לכך כי הרכב המועצה מתמוסס לנגד עיניו. אך לדבריו מוכנה כבר רשימה חדשה. היא מכילה סטודנטיות חדשות.

רק אדם תמים מאד יאמין, כי יחול שינוי כזה, בתקופת שלוש המפד"ל בארץ.

אילנה אלון

איזה ציבור מייצגת הצנזורה?

המועצה לביקורת סרטים ומחזות, אמורה לייצג חתך רחב של הציבור הישראלי. לפני כשנתיים, כאשר התמנה יהושע יוסטמן כיושב־ראש המועצה, התמנו כעשרים חברים חדשים.

וזו הרשימה, כפי שהיא נראית היום: **נשרו:** —

(1) **דניאל בלוך**, עיתונאי, חבר מערכת דבר בירושלים. הפסיק את חברותו במועצה בטענה שאינו פנוי בשעות הדרושות, ביגלל תפקיד אחר שנקבע לו.

(2) **יעקוב מרקוביץ**, ממלא־מקום יו"ר המועצה, 54, דתי. חזן בבית־הכנסת של צהלה. סיים לימודי קרימינולוגיה וחינוך. משמש כסגן המנהל הכללי של מישרד־הפנים לשרותי־חירום ולתפקידים מיוחדים. נחשב על־ידי מפיצי הסרטים כאיש החזק במועצה, וכקומיסאר הפוליטי שלה.

(3) **מרדכי ביבי**, כבן 60. יוצא עיראק, עסקן עדתי, עורך־דין וחבר־כנסת לשעבר מטעם פלג אחדות־העבודה במיפלגת־העבודה.

הכנסת. עורך רבעון האומה מטעם מיסדר ז'בוטינסקי.

(14) **שימשון ענבי**, כבן 50. עובד מישרד־החוץ. תירגם את ספר שיריו של מלך נפאל בשיתוף עם נשיא־המדינה הקודם, זלמן שזר ז"ל.

(15) **יואל קב־ונקי**, כבן 65. עובד יד לבנים. מוגדר כ„במאי". איש בתעשיית־הסרטים בישראל אינו מכיר סרט בבימויו. סירב לשוחח עם כתב העולם הזה, ואף את גילו סירב למסור. אמר רק

יוסטמן | שחם | כהנא | שחר | תורן

לפתות 9 מתוך 20 — דתיים

(2) אביגדור ורשה, עורך־דין, 49, היה ראש המועצה המקומית קריית־אונו. עזב את תפקידו במועצה ביגלל סיבה דומה.

(3) אנעם אל־זועבי, עקרת־בית מנצרת. תיקוותיה להגיע לירושלים לעתים מזומנות נכזבו, והיא נטשה את המועצה.

(4) רפיק חלבי, עובד הטלוויזיה הישראלית. עזב אחרי חילוקי־דעות בדבר תפקידה של הצנזורה.

(5) **אהובה ישראלי**, 23, סטודנטית לקרימינולוגיה וסוציולוגיה, עזבה אחרי שנישאה.

(6) יפה עירון, 22, סטודנטית, עזבה מאחר ונסעה לחו"ל.

(7) שלום קרמר, נפטר.

(8) מרדכי תבור, ניצב־מישנה במטה הארצי של מישטרת־ישראל. נשלח לחו"ל בשליחות ממושכת.

נותרו, ו„מייצגים את הציבור":

(1) **יהושע יוסטמן**, יושב־ראש המועצה. היה עיתונאי במערכת מעריב. 60, „מסורתי", כהגדרתו. התמנה לפני כשנתיים במקומו של לוי גרי. אינו פקיד של מישרד־הפנים, כפי שהיה קודמו, אלא משמש במישרת־כבוד. כמו כל יתר חברי המועצה, הוא משרת בהתנדבות.

(4) **עמרם בוים**, כבן 45. דתי. משמש כאפוטרופוס הכללי וכונס־הנכסים הרשמי בירושלים, במישרד־המישפטים.

(5) **ישעיהו בן־פורת**, עיתונאי של ידיעות אחרונות, כבן 50.

(6) **עוני חבש**, דוקטור לסוציולוגיה, כבן 35, מוסלמי, מירושלים.

(7) **פרופסור יונה כהן**, כבן 60, דתי. מרצה לקרימינולוגיה. היה ראש החוג לקרימינולוגיה באוניברסיטת בר־אילן. משמש בצנזורה כ־15 שנה.

(8) **שלמה־זאנוויל כהנא**. 73. דתי. רב ומרצה ליהדות. היה מנכ"ל מישרד־הדתות.

(9) **פרופסור דויד מאיר**, כבן 50, דתי. רופא ומנהל בית־החולים שערי־צדק בירושלים.

(10) **מרים מאיר**, כבת 50. דתית. עיתונאית העובדת במכון־הסרטים נהורה שליד היכל שלמה. מכהנת שבע שנים בצנזורה. חברת גוש־אמונים.

(11) **אהובה מישאל**, 40, פדגוגית בסמינר בית־הכרם.

(12) **דויד מרין**, 80, דוקטור למישפטים. מכהן בצנזורה 12 שנה.

(13) **דויד ניב**, כבן 50, עורך דברי

כי הוא במאי יותר שנים משנות חיי הכתב. מכהן בצנזורה מזה 25 שנה.

(16) **אלישזר רובינשטיין**, דתי, כבן 60, פקיד במישרד־העבודה־והרווחה בתל־אביב. תירגם את ספרי עגנון לאידיש. מכהן בצנזורה 12 שנה.

(17) **מטילדה רקאנטי**, עסקנית ציבור.

(18) **ד"ר מאיר שחם**, דתי, כבן 65. המפקח הארצי על הבחירות. מכהן בצנזורה מזה 28 שנה.

(19) **דויד שחר**, כבן 58. היה נשיא אגודת הסופרים. ספריו: אור כשדים, ירח הדבש והזהב, שפתו של האפיפיור. זכה בצרפת בתואר: „מרסל פרוסט הלבנטיני". איש ארץ־ישראל השלמה.

(20) **חיים תורן**, כבן 65, מראשי העסקנים הספרותיים בישראל. מכהן מזה 27 שנה בצנזורה.

הסיכום:

תשעה מתוך העשרים הם מעל לגיל 60. רק אחד הוא מתחת לגיל 40.

לפחות תשעה מתוך העשרים הם דתיים או „מסורתיים".

אף לא אחד מהם מקורב בפועל ליצירה קולנועית.

שידור

המועמד החדש

ליושב־ראש הוועד־המנהל של רשות־השידור, הפרופסור **ראובן ירון**, ולחבר הוועד, המצחיקן עורך־הדין **אהרון פא־פו**, יש מועמד חדש לתפקיד מנהל הטלוויזיה.

ירון הבין כי יקשה עליו להעביר בוועד־המנהל את מועמדותו של כתב הארץ, **דן מרגלית**. לכן בחר לו במועמד אחר: הפרופסור **שלמה אהרונסון**, מי שהוא פיע כבר בטלוויזיה בתוכניות שונות, ואף רואיין הרבה ברדיו.

אהרונסון מתכונן לתפקיד היטב. בשבוע שעבר הוא כתב בידיעות אחרונות מאמר על רשות־השידור, שבו תקף את תומכי **ארנון צוקרמן** ואת מנהל מחלקת־החד־שות **חיים יבין**, והגן למעשה על ירון, על חברי הוועד־המנהל מטעם הקואליציה ועל מנכ"ל הרשות, **יוסף** („טומי") **לפיד**.

כהכנה להעלאת מועמדותו של אהרונ־סון, הורה ירון לצלם את המאמר בעש־

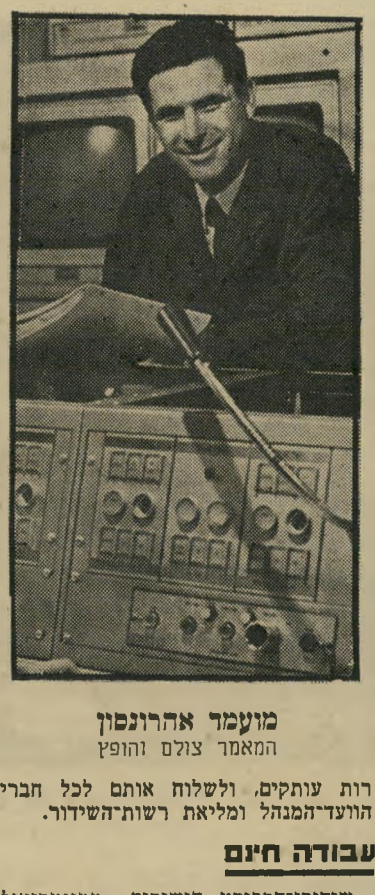

מועמד אהרונסון
המאמר צולם והופץ

רות עותקים, ולשלוח אותם לכל חברי הוועד־המנהל ומליאת רשות־השידור.

עבודה חינם

שידורי־הספורט הישירים ממונטריאול ריתקו למירקע מאות אלפי חובבי־ספורט בארץ. היו אלה שידורים מוצלחים במיו־חד, ונראה היה בשדר הספורט, **ניסים קוויתי**, שהוא שולט היטב בחומר ויודע לשדר אירועי־ספורט בצורה מיקצועית.

אולם רק מעטים יודעים כי רשות־השי־דור סירבה לממן את נסיעתו של קוויתי למונטריאול, ושהוא עשה זאת על חש־בונו. רק אחרי מאמצי־שיכנוע רבים הסכים מנכ"ל הרשות **יוסף** („טומי") **לפיד**, ש־הוא גם מנהל הטלוויזיה, לאשר לקוויתי דמי־אש"ל בימים שבהם הוא משדר מה־בירה הקנדית.

ההצלחה של דל'ה מזור

אחרי שנים רבות שבהן קראה רק רצף, הגישה את לקראת שידור ואת התוכנית לילדים סוד כמוס, עלתה בכירת קרייניות הטלוויזיה, **דליה מזור**, על המירקע גם בשידור חדשות.

הצלחתה של מזור הפתיעה אף את מנהל מחלקת־החדשות, **חיים יבין**. עד כה קראה מזור רק מהדורות־חדשות קצרות, אולם יבין מתכוון לשלב אותה בעתיד הקרוב ביותר גם בהגשת מבט, תחילה כקריינית־מישנה ואחר־כך גם כקריינית ראשית.

אם תעמוד דליה מזור במשימות אלה — ועל־פי הגשת־החדשות המיקצועית והנקיה שלה עד כה, יש להניח שהיא תעמוד — מתכוון יבין להציב אותה להגשת השבוע — יומן אירועים, תוכנית־החדשות היוקר־תית של הטלוויזיה.

מזה שנה מגיש את התוכנית יבין עצמו, תוך שהוא מבטיח כי ההגשה שלו היא זמנית, וכי ברגע שהוא ימצא מישהו

קריינית מזור
במקום חיים יבין

מתאים, הוא ימסור לו את הגשת היומן. נראה כי יבין הוא בדרך למצוא מגיש חדש ליומן.

אם אמנם תהיה זו מזור, הרי שהשבוע יהיה על טהרת הנשים. העורכת שלו היא **יעל חן**, והמגישה תהיה דליה מזור.

מזל של קריינית

הצלחה נוספת במישור הקריינים היא הצלחתה של הקריינית החדשה, **גליה נתיב**. במשך שבועות ארוכים התאמנה קריינית־רדיו זו בהגשה בטלוויזיה, כש־המדריכה הראשית שלה היא **דליה מזור**.

לפני שבועות אחדים הודיעה מזור כי, לדעתה, נתיב מוכנה לעלות על המסך. מקובל בטלוויזיה לתת לקריינים חדשים לעבור את טבילת־האש שלהם במשך כמה שבועות או חודשים בתוכניות ילדים, ורק אחר־כך לתת להם לקריין בערב.

באחד מימי השבוע שעבר היתה לאח־ראית על הקריניות, **חנה קלופפר**, בעיה. המחסור הכרוני בקרייני־רצף מביא לשיטת אילתורים של הרגע האחרון בהצבת קריינים. לקלופפר לא היתה קריינית־רצף לאותו ערב. ביאושה היא פנתה אל נתיב, ושאלה אותה אם היא מוכנה להיזרק ישר למים. נתיב הסכימה, ומאותו היום, אחרי שהתגלתה כקריינית מיקצועית ומ־עולה, היא שובצה בלוח־הקריינים הקבוע.

הכל בגלל מפתח אחד

כאשר קיבל הכתב לענייני התיישבות, **יגאל גורן**, את ההודעה המוקדמת על הפגנת העליה לקרקע של חברי גרעין קדומים, ליד שכם, הוא ניסה, בשעת לילה מאוחרת להזעיק צוות כדי לצאת לשטח. אולם לגורן הודיעו במפורש שאי־אפשר לצאת בלילה ללא איש־ביטחון־מלווה בשט־חים המוחזקים, והוא נאלץ לדחות את יציאתו למחרת בבוקר.

אולם אז הסתבר כי הצוותים הירושל־מים עסוקים ולגורן הוקצה צוות תל־אביבי. התברר כי ארון־הנשק במערכת תל־אביב נעול, ואי־אפשר לצאת, על פי ההוראות, לשטחים המוחזקים ללא נשק. המפתח של ארון־הנשק היה בידי הצלם **יחיאל כהן**, וכהן לא היה בנמצא.

הטלוויזיה הישראלית רכשה צילומי לוויין, שצולמו על־ידי צלמי־טלוויזיה זרים מאירוע שנערך במרחק של 30 דקות נסיעה מבניין הטלוויזיה.

תגובתו של מנהל המחלקה, **חיים יבין**: „לא קרה שום אסון. נפיק לקחים."

מחלקת החדשות מתעוררת

כאשר מטלפנים בימים אלה למחלקת־החדשות, עונה קול של גבר — כל פעם גבר אחר — לטלפון, ולא קול של פקידה. ההסבר לכך הוא פשוט. מחלקת־החדשות, פשוט, התעוררה לחיים.

הסיבה לכך היא מזכירה חדשה, מי־לאת־מקום למזכירה שנטלה חופשה, בשם **תמי לונגר**. הצעירה הנאה, בעלת העי־ניים הירוקות הגדולות, פשוט שיגעה את גברברי המחלקה, היושבים סביב השולחן שלה במשך כל שעות־העבודה, ובין שאר

כתב גורן
הארון היה נעול

השרותים שנותנים לה, אף מרימים עבורה את הטלפון כאשר הוא מצלצל.

אחד מכתבי המחלקה הוא המחזר הנמרץ ביותר של תמי ואף הודיע לה, ספק ברצי־נות ספק בצחוק, שהוא מוכן לעזוב את אשתו עבורה.

מי הבטיח דיברור?

הפרשה, שהסעירה בשבוע שעבר את מחלקת־החדשות של הטלוויזיה, איימה למוטט את כל מערכת החדשות.

כתב יערי
מדוע צה"ל —

הפרשן לענייני־ערבים, **אהוד יערי**, ביקש אישור ממנהל־המחלקה, **חיים יבין**, ומדובר־צה"ל, אלוף־מישנה **יצחק** („איצ'ה") **גוזן**, לערוך כתבה בדרום־לבנון למטב שני. העובדה שיערי יצא לסקר תחום צבאי, לא מצאה חן בעיני הכתב הצבאי של הטלוויזיה, **עמירם ניר**, אולם הוא לא הגיב על כך.

ימים אחדים אחרי כן התגלגל לידי ניר מיסמך צבאי, שיועד לתפוצה רחבה ב־צה"ל, בחתימת **לביא**, אחד מקציני דובר־צה"ל. במיסמך ציין לביא כי יערי קיבל את האישור לערוך את הכתבה שלו בדרום לבנון אחר שהבטיח כי יסכים לדיברור לכתבה שלו.

ניר נזעק. לפני שנתיים חל קרע בין הרמטכ"ל דאז, רב־אלוף **מרדכי** („מו־טה") **גור**, לבין מחלקת־החדשות. גור דרש כי יהיה דיברור על ראיונות שהוא נותן לטלוויזיה, והטלוויזיה התנגדה לכך. „דיברור" פירושו, לאמיתו של דבר, צנזו־רה, שאותה מקבלת הטלוויזיה על עצמה

כתב ניר ומנהל יבין
— כתב את המיכתב?

מרצון — דבר שלא יתכן בשום מערכת־עיתון או כלי־תקשורת המכבדים את עצמם.

ניר הביא את המיסמך לידיעתו של חיים יבין. יבין הבין את החומרה שבהב־טחת יערי, והזעיק אותו לבירור. יערי הצהיר כי מעולם לא הסכים לדיברור, וכי המיסמך הוא שיקרי. יבין פנה אל גולן, כדי לברר אצלו מי משני הכתבים שלו צודק. גולן הרגיע את יבין ואמר כי המיסמך, בטעות יסודי, וכי הוא רק הודפס, אך לא נשלח לאיש.

באופן רשמי הפרשה מחוסלת, אולם גיר עדיין טוען כי יערי אכן הבטיח שיסכים לדיברור, ורק אחרי שהתגלה המיסמך, גרם לטישטוש העקבות של הבטחתו.

תגובת יבין: „אני מאמין לשני הכת־בים שלי."

יום רביעי

29. 8

● **סמית וג'ונס (11.50).** סרט הקולנוע האחרון במיסגרת שידורי הבוקר של החופש הגדול. הבוקר, המערבון לילדים סמית וג'ונס.

● **מגזין לנוער (6.32).** דיון על נושא המעניין גם את בני־הנוער וההורים היהודים, לא רק הערבים. עדלי אלכרדי מלוד ולילא סאלם מנצרת טוענים נגד דמי הכיס המנומכים שהם מקבלים מההורים. והוריו של הנער אמיל עספור מעכו משוחחים על השיטה בכללה.

● **על אדונים ומשרתים (8.00).** לילה אחד, שעה שהמשרתים מתכוננים לשנת לילה, שומעת רוז דפיקה בדלת האחורית, ומזהה את האדם הרעב והרועד מקור כאלפרד, משרת שעזב לפני שנים את העבודה בבית. רוז מכניסה אותו לבית כדי שיאכל ויתחמם, מבלי ששאר המשרתים ידעו על כך. היא מחביאה אותו במחסן, ומביאה לו אוכל, בטענה שיש שם ציפור פגועה, אך האדסון מגלה את האמת ומורה לו לעזוב את הבית. תחנוניה של רוז הועילו, למרות שהאדסון בטוח כי המשרת הוא מרגל גרמני.

● **להבות מעל אנגליה (10.05).** סרט ישן, סיפור אהבה בין אציל בריטי לבין בת לווייתה של המלכה אליזבת הראשונה על רקע מילחמת אנגליה ספרד. הכוכבים הם סיר לורנס אוליבייה, ויוויאן לי ופלורה רובסון.

יום חמישי

30. 8

● **מה העניינים (6.00).** הופעת הבכורה של המגישה החדשה של התוכנית, יהודית בן־יעקוב, המחליפה את רינת רז. בן־יעקוב תוכננה תחילה להגשת רצף בטלוויזיה של הביוגרים, אולם מדריכה, אריה אורגד, החליט שלא לזרוק אותה למים בבת אחת, כפי שעשו לקריינית חדשה גליה שמור עליו כדי שגורמים עוייניים לא יחטפו אותו.

● **בית פתוח (8.00).** כאשר בטלוויזיה הישראלית נכשלים, עוברים על זה בשתיקה. כאשר הכישלון צורב, לא מסירים את התוכנית, אלא טוענים שונותנים לה מיבנה חדש ומתכונת אחרת. כך קרה עם תוכניתה החדשה של רבקה פרידמן, בית פתוח, שלא עוררה אפילו ביקורת, אלא משכת כתף וגיחוך. פרידמן החליטה לשנות את המיבנה, אך להמשיך בתוכנית. המתכונת החדשה היא ערובה להצלחה אצל קברניטי רשות־השידור: ראיון עם הבוס הכל־יכול של הרשות, שר החינוך זבולון המר. המר הפדאגוג יענה על שאלות כמו הקשר בין ההורים לבית־הספר, בעיית האינטגרציה. יראיינו את המר, האנתרפולוג שמואל בן־דוב והעיתונאית דורית לנדס.

● **המלאכיות של צ'ארלי (10.05).** כאשר מנסים לרצוח את כתבת־הרדיו ג'ודי ואנס, השחקנית לינדה דאנו, פונה תחנת־הרדיו אל חברה של צ'ארלי. קלי, נשלחת למלא את מקומה של הדרנית, מאחר שקולותיה דומים. כריס וסברינה נשלחות לחקור בעניין מיכתבי האיומים הרבים שקיבלה השדרנית. בין החשודים בקווילים, השחקן טיילור לאצ'ר, טייס ההליקופטר של התחנה.

● **סרט קצר (10.50).** שני סרטים, בוחן פתע של יונתן ארוך עם ליאורה ריבלין ככוכבת. מיפגש בין שני חברים אחרי העדרות ממושכת. מלבד ריבלין שזכתה בפרס על מישחקה בסרט זה, משתתפים בו מאיה רוטשילד, סדנרה שדה, אלכס מונטה ופולי רשף. הסרט השני הוא בוקר ריצה, על פי תסריט של יהודה זקס ואבי עברון ובבימויו של יהודה זקס. בתפקידים הראשיים משחקים אבי פניני ואסי הנגבי.

יום שני

3. 9

● **החבובות מרחוב ההפתעות (8.30).** מארחת הערב את לין רדרייגב, אחותה הקטנה של נגסה רדרייגב.

● **שעה אחת קודם (9.30).** היורשת של השעה השלישית עוסקת בבעיית הבעיות של מדינת ישראל בשנות ה־70. החובבנות. התוכנית קוראת לכך „האילתור". יגאל עילם והצוות שיהיה באולפן ינסו לענות על השאלה מי אשם בכך שכל מערכת החיים בארץ מבוססת על אילתור, חוסר־תיכנון, וחובבנות. יגאל בורנשטיין הכין סרט בשם: מפינקסו של מאלתר.

יום שלישי

4. 9

● **למישפחה (7.00).** רק עתה, אחרי שברור כי סרט התעודה הזה, סטיוארט האריס, ששהה במשך שבועיים במרכז החלל ביוסטון טכסאס. האריס חקר את האסטרונאוטים בסקאיילאב על חייהם־יום שלהם, ניתח את הדו"חות הרפואיים וצפה בסרטים שצולמו כאשר חוקי הגראוויטציה לא חלו על האסטרונאוטים.

● **בועית (11.20).** הסידרה הטובה ביותר כיום בטלוויזיה. דני מחליט לנקוט בצעד דראסטי כדי לחסל את פרשת הבריחה המתמדת שלו מרוצחיו, ומתכנן לפרוץ לביתו של לבקוביץ' שהוציא עליו „חוזה", על־מנת לשוחח עימו. בינתיים מגלה איי־שם בקוואדור אשה שוודית ששמה אינגריד את הידיעה בעיתון על מעצרה של קורין, ומבשרת לבעלה שהיא יוצאת מיד לאמריקה.

יום שישי

31. 8

● **יפהפית נמל־התעופה (6.02).** הסרט הערבי של השבוע הוא כמו בכל שבוע, עלילת מתח ואהבה, אלא שהערב מתובל המתח במילחמת כנופיות הפועלות בתחום הברחת יהלומים וחפצי־ערך אחרים. השחקנים הם נדלאא פתחי וחסאן יוסף.

● **המהגרים (9.20).** הסידרה המחליפה את מעתה ועד עולם, חבל רק שבסידרה חדשה זו אין הפרקים ארוכים מספיק כדי שיחסכו מהצופים את הוואי חמש אפס, כפי שהיה בעת שהוקרנה הסידרה הפודמת. הסידרה מבוססת על סיפורו רב־המכר של האוורד פאסט, שכתב את אחד גיבורי החילה ואת מסדה, ומבוססת על סיפור הצלחה קלאסי של בן מהגרים שבנה לו באמריקה, המעניקה אפשרויות בלתי־מוגבלות, אימפריית עסקים אדירה. ג'וף ואנה לווטה, שני מהגרים איטלקים נועזים, מגיעים לאמריקה בחיפוש אחר חיים חדשים וטובים יותר. בנם, דן, נולד כבר באמריקה ומקבל חינוך לעבודה קשה ולחריצות, אפילו על חשבון ההשכלה. ברעידת האדמה הגדולה של סן־פרנציסקו ניסתב הבנקאי, ג'ין סלדון, מגלה את תפקיד דן לווטה מגלם הטיפרות ומרצה לשעבר בקווינס קולג' שהחליט לזנוח את הסיפרות ופנה למישחק. הוא הופיע בסרט נערי המקהלה ובטלוויזיה בפשיטה לאנטבה ומטבעות שחוקים. כן הופיע כשחקן אורח באפיזודות בסידרת קוג'אק, האיש השווה מיליונים וקווינסי. את תפקיד

הממזר: סטיבנס
שבת, שעה 10.05

בת הבנקאי, ג'ין סלדון, מגלמת השחקנית שרון גלס.

● **מוסיקה קאמרית (10.10).** אייזק שטרן, ליאונארד רוז ויוג'ין איסטומין מנגנים את השלישיה מיספר 3 אופוס 101 לברהמס.

● **מזימות במצולות (11.35).** קצין בצי האמריקאי המשרת על סיפונה של צוללת נרצח על חוף הוואי ובערב בסמוך לכך מתגלה צוללת מיסתורית סמוך לחוף. מקגארט, ג'ק לורד, חושד כי העניין מסובך יותר מאשר מיקרה רצח בודד, והוא צודק.

שבת

1. 9

● **חידושים והמצאות (6.02).** התוכנית הערב מוקדשת לנושא אחד: מילחמת המדענים באצות־המים המאיימות על נתיבי המים, והמזהמות אותם. אם היו מאפשרים לאצות־המים להתפתח היה הדבר גורם לאסונות. נהרות כמו הנילוס ותעלות כמו תעלת־פנמה ותעלת־סוויס היו נחסמים למעבר. הבילהרציה ומחלות אחרות היו מתפשטות באפריקה, ומקורות מים מתוקים בארצות־הברית ובתאילנד היו מזדהמים. במרכז הבינלאומי לעשבי־מים, בגיינסוויל שבפלורידה, התכנס צוות מדענים בראשותו של הוויאטנאמי, הד"ר ואן יאן כדי למצוא דרכים יעילות וזולות להילחם בתופעה.

● **הממזר (10.05).** אחרי דחיות רבות מוקרן סוף סוף הפרק הראשון, מתוך שני פרקים של הממזר. סרט בן שני פרקים על פי רב־המכר של ג'ון ג'ייקס.

יום ראשון

2. 9

● **האיש השווה מיליונים (5.30).** ילד בן ארבע עשרה, דני לוסוול, שאותו מגלם השחקן הצעיר לני הורן, מגלה במיקרה חומר חדש היכול לבוא תחת הנפט. סטיב אוסטין, לי מייג'רס מוזעק לטיפרות ומרצה לשעבר בקווינס קולג' שהחליט לזנוח את הסיפרות ופנה למישחק. הוא הופיע בסרט נערי המקהלה ובטלוויזיה בפשיטה לאנטבה ומטבעות שחוקים. כן הופיע כשחקן אורח באפיזודות בסידרת קוג'אק, האיש השווה מיליונים וקווינסי. את תפקיד

המלאכים של צ'ארלי שיריץ לאד
יום ראשון, שעה 10.05

בועות: קטרין הלמונד וקטרין דמון
יום חמישי, שעה 11.20

כלבוטק שיבח והילל... המועצה לצרכנות בדקה ואישרה!

מיטת ילדים של "כל-גיל" היא הטובה ביותר!

„כל גיל"
טובה מאוד - מחירה נמוך יחסית.
- נוחיות המיטה לטיפול - טובה.
- נוחיות הפעלת המעקה - טובה מאוד.
- מראה כללי - טוב.

רהיטי כל־גיל המודולריים הם עולם שלם של דגמים, צבעים ואפשרויות אינסופיות לריהוט חדר ילדים פונקציונאלי ומרהיב עין.
רהיטי כל־גיל יתחבבו על ילדיך כפי שהתחבבו על בני גילם האחרים בארה"ב ובאירופה.

מה שגילה כלבוטק ביום שלישי 22.8.78 ומה שאושר ע"י בטאון המועצה הישראלית לצרכנות "מה כדאי" (אוגוסט 78') רק חיזקו את אשר היה ידוע לנו זה זמן רב –
רהיטי "כל־גיל" – משובחים מהם קשה למצוא.

ה כדאי
1 לצרכנות ומדריך קניות
של המועצה הישראלית לצרכנות

דירוג המיטות

		המחיר
I	„כל גיל", דגם 59	1,190.— ל"י
	„פרימה", מס' 16	1,080.— ל"י
II	„אמי", דגם עממי, מס' 15	1,120.— ל"י
	„אמי", דגם „קשת", מס' 6	1,690.— ל"י
	„עונג", דגם 0-61	1,235.— ל"י
III	„רוואליה", דגם	1,900.— ל"י

רהיטי כל-גיל מיוצרים ע"י נגריית קיבוץ גבעת ברנר

כל גיל

רהיטי כל־גיל להשיג: תל־אביב: רח' דיזנגוף 201. חיפה: רח' הרצל 32, בית הזורע־שמרת, רח' אלנבי 117. גבעתיים: רח' ויצמן 10 ובחנויות כל־גיל המיוחדות ברחבי הארץ.

„הצבא הרג אותו!" טוענים הורי החייל, שהרג את חברתו והתאבד.

„כל חייל בעל נשק הוא רוצח בפוטנציה!" טוענים הוריה של הנרצחת.

מה היה המניע לרצח? ריבקה ואמנון לקחו איתם את הסוד לקבר

צ'ריר יריות החריד בחצות הליל של היום השלישי שעבר את מנוחתם של תושבי רחוב פקיעין בירושלים. שלום דניאל יצא במרוצה מביתו. לנגד עיניו היתה שרועה ריבקה, מתבוססת בדמה על החול ליד הבית. מולה ניצב חברה, אמנון, כשבידו רובה.

„אל תתקרב אלי!" צעק החבר אל האב. שלום ההמום נכנס לביתו, יצא לחצר מבעד הדלת האחורית. המישטרה כבר היתה במקום. „תיפסו אותו, הוא בפינה!" צעק האב לשוטרים, אך בטרם הספיקו להתקרב אל היורה נשמע קול יריה בודד. אמנון צנח על האדמה ליד גופת חברתו.

בני מישפחתה של ריבקה אינם מסוגלים לעכל את האירועים. הם יושבים שיבעה, בביתם הקטן, בשכונה חרדית ליד ישיבת תורת יוסף. האם, תיקווה, בוכה, וחוזרת שוב ושוב על אותם הדברים: „היא היתה הפרח שלי, רק בת 19, יד ימיני. איך אוכל לשכוח אותה? היתה האור שלי, היהלום שלי. רק יום אחד לפני כן הם רקדו יחד בחתונה של קרובים, הוא שם לה פרחים על הראש ו־פיתאום..." היא מפסיקה ומגרונה נפלט בכי חנוק.

„רון ושימחה"

עתיים לפני הרצח נקש אמנון על דלת ביתה של חברתו. האם פתחה את הדלת. אמנון היה לבוש בשחורים. היה לבד. שאל איפה ריבקה. האם השיבה, כי ריבקה יצאה לבלות עם חברתה, דורה. אמנון רגז, דרש לדעת היכן בדיוק היא מבלה. האם טענה שאינה יודעת. „יותר לא תראי את בתך!" הודיע לה אמנון ונעלם בחשיכה.

„לא האמנתי לו," סיפרה האם השכולה. „הוא היה בן־בית אצלי, אכל, שתה, ישן כאן. אבל בכל זאת הלכתי לחפש את ריבקה. גם אמנון הלך לחפש אותה. לא ראיתי אצלו נשק בידו. אם הייתי רואה נשק הייתי יכולה, אולי, למנוע משהו."

סיפר האב: „אני לא ידעתי מכלום. הלכתי לישון והתעוררתי רק מהיריות. כשיצאתי החוצה וראיתי את הבת שלי על הריצפה, רציתי לתפוס את אמנון, אבל הוא הזהיר אותי שאם אתקרב אליו הוא יירה. אחר־כך, כשבאתי אליו מהצד השני של הבית, מצאתי גם אותו על הריצפה. הוא כבר היה גוסס והילדה שלי מתה. היה מגמגם משהו, אבל לא רציתי להתקרב, לשמוע מה הוא גימגם. חברה של הבת שלי סיפרה לי אחר־כך שהוא אמר לה: ‚אני הורג את ריבקה בגללך'."

אמנון וריבקה הכירו לפני ארבע שנים. מישפחתה של ריבקה התגוררה בקטמונים, שימחה בבית," נימקה את בחירתה.

מישפחתו של אמנון גרה בשכנות למישפחת דניאל, ברחוב ירמיהו 56. חברים הכירו לאמנון את ריבקה ומאז לא ניפרדו השניים. אמנון היה בא לבקר את

,אמנון לא יברח לך, לכי לעבוד'. אבל היא אמרה שטוב לה עם אמנון ושהיא רוצה להיות איתו כל הזמן. כל פעם הייתי מוצאת לה עבודה והיא היתה עובדת זמן קצר ופיתאום באה אלינו הבי־תה ושואלת איפה אמנון, אם הוא בצבא או שבא לחופשה.

„אמנון עמד להשתחרר מהצבא באוגוסט, ואז תיכנן להתחתן עם ריבקה, אבל קרה מה שקרה, והחתונה הפכה לי־אבל."

מישפחתו של אמנון מונה שמונה נפשות. האב נהג במישטרה, האם עובדת נקיון. האח, שימשון, נשוי וגר בקירבת מקום. אמנון היה מתגורר בחדר אחד עם שאר אחיו. המצב בבית היה קשה.

בני מישפחתו של אמנון אכולי מרירות. הם טוענים כי הצבא אשם במותו. סיפר האח, שימשון: „יש לזה גורם. כל הסיפור מתחיל לפני שנה וחצי. אמנון היה בצבא. היה לו טוב מאד. הוא היה נהג של סגן־אלוף בחוליה עורפית. היה משרת על־יד הבית. היה לו רכב צמוד, והוא היה בא לאכול אצלנו וחוזר לבסיס. בגלל שהיה לו כל־כך טוב בהתחלת השירות, הוא לא יכול להסתגל למה שבא אחר־כך.

„יום אחד הוא נסע לאשקלון. בדרך היה מעבר־חצייה. היה אור ירוק. פיתאום עברה שם זקנה בת 80. אמנון לא הספיק לעצור, פגע בזקנה והרג אותה. הצבא אפילו לא בדק את המיקרה. ברגע האחרון שמו לו עורך־דין, שלא ידע כלום. הכניסו אותו למעצר לחודש ושללו לו את

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתה הטראגי של בתנו ואחותנו היקרה

רבקה בת שלום **דניאל**

ההלויה תצא היום יום רביעי כ"ט מנחם־אב תשל"ט (22.8.79)
בשעה 4.00 אחה"צ מבית ההלוויות העירוני החדש
רחוב שמגר 26, רוממה ירושלים

המשפחה המתאבלת

שד המוות

הצעירה סיימה בהצטיינות את בית־הספר כצנלסון ועברה ללמוד בחוות־נוער.

לפני ארבע שנים עברה מישפחתה לגור ברחוב פקיעין מס' 6. האב היה עובד ב־קיבוץ מעלה־החמישה והאם נשארה בבית עם ריבקה ושני אחיה. לפני כמה חודשים ילדה את בתה הרביעית וריבקה בחרה את שמה: לירון. „כדי שיהיה רון ו־

סבתו, שגרה בחצר הסמוכה למישפחת דניאל, והיה לוקח עימו את ריבקה. היה מבקר אצל המישפחה יום יום. כאשר התגייס לצבא פתחו ביקוריו אך הוא היה מנצל כל יום חופש כדי לבקר את חברתו. היה קנאי לה מאד, לדברי אמה של ריבקה התנגד אמנון שריבקה תצא לעבוד או שתצא עם חברותיה. עד כדי כך בערה בו אהבתו. ריבקה קיבלה פטור מהצבא, עבדה תקופה מסויימת וחדלה.

בחולייה עורפית

סיפרה אחותו של אמנון, רונית: „כל פעם שריבקה הפסיקה לעבוד הייתי מדברת על ליבה. הייתי אומרת לה: הרשיון. אפילו בית־המישפט קבע, כי יש ספק רב אם אחי היה אשם במיקרה. אם באמת היה אשם היו מכניסים אותו לעשר שנים.

„אחרי שאמנון יצא מהכלא הוא לא חזר לבסיס. ברח מהצבא ונשאר בבית. הוא היה מדוכא, מיואש, התחיל להיות עצבני וזה פגע בנו. היה פיתאום צועק ומרביץ בלי סיבה, לא רצה לעבוד, לא רצה לעשות כלום. הוא ישב חצי שנה בבית ואף אחד מהצבא לא בא לשאול עליו, לא הרגישו שהוא חסר, כאילו שכחו ממנו.

„התחלנו להיות מודאגים. ביקשנו מאמנון שיחזור לצבא, אבל הוא לא רצה. כתבנו מיכתבים לצבא וביקשנו מהם לבוא אלינו לקחת את אמנון. לא קיבלנו תשובה."

האם ויקטוריה (באמצע)
„כולם שכחו ממנו"

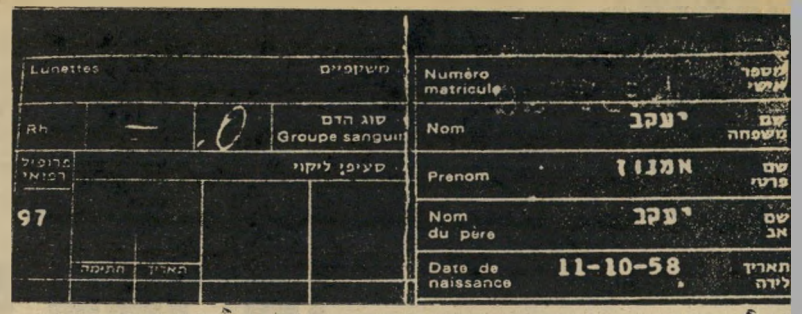

תעודת־השבוי של אמנון יעקב
פרופיל: 97

בצר לו כתב האב מיכתב לנציב קבילות החיילים, חיים לסקוב.

כתב האב: „יש לי בן שהתגייס לצבא באוגוסט 1976. מזה כחצי שנה הוא יושב בבית אחרי שנשפט על עבירת־תנועה ורשיונו נשלל. הלכנו לקצין העיר ב־ירושלים כמה פעמים, כדי לברר את ה־עניין. התשובה שקיבלתי שם: ‚בסדר, אנחנו נטפל'. במשך התקופה הזאת לא קיבלתי שום הודעה מהצבא. אנחנו מודא־גים, מאחר ואם יקרה לו משהו, מי יהיה אחראי על כך? האם הצבא מודע לכך שהוא עריק או נפקד? האם יש עליו פיקוח?"

לב אכול

ר ק כעבור חמישה חודשים התקבלה התשובה. מיכתב קצר, חתום בידי חיים לסקוב: „בדקתי פנייתכם עם הרשות ה־צבאית המוסמכת. מפיה נמסר לי, כי רק לאחרונה הגיע אליה דיווח על ניפקדותו של בנכם וכי היא תיפעל בהקדם כדי לעוצרו. בכך יבוא עניין פנייתכם על תיקונו ואיני מוצא עוד מקום להמשך טי־פולי בו."

לדעת בני מישפחתו של אמנון היה גם היה מקום להמשך טיפולו של הצבא בפרשה. לטענתו של שימשון, האח, הגיעו לביתם שוטרים צבאיים לפני כחצי שנה. הם חיפשו את אמנון ומשלא מצאו אותו הסתלקו וחזרו שוב כעבור עשרה ימים. אמנון נאסר לחמישה חודשים בעוון ניפק־דות.

סיפר שימשון:

כשיצא מהכלא היה הלב שלו אכול. אמר שבצבא הבטיחו לו כי יחזירו לו את הרשיון, וכי ישרת קרוב לבית בגלל ה־מצב המישפחתי הקשה שלנו. אבל הוא הסתכסך עם המפקד שלו. המפקד שלו הלך איתו על פרינציפ ושלח אותו ל־מחנה אריה, בביקעה. שם נתנו לו את הנשק.

אני רוצה לשאול את הצבא, באמצעות העיתון: האם בדקתם את אחי? מדוע לא שלחתם אותו לפסיכיאטר? מדוע נתתם בידיו את הנשק? האם חייל, שעשה תאו־

האח שימשון
„תאונה קטלנית"

הצבא מקפח אותנו במתכוון

א חריכך סובבו אותנו כדי לקבל פר־טים. עד עכשיו איננו יודעים מה קרה. במישטרה אמרו לנו ללכת לברר במישט־רה הצבאית. כשבאנו לשם, אמרו לנו ללכת למישטרה האזרחית. כל הבוקר, ל־מחרת, ואנחנו לא יודעים מה קרה ואיפה החפצים שלו. גם את הלווייה שלו דחו, בגלל שלא מצאו די חיילים שיבואו לשם.

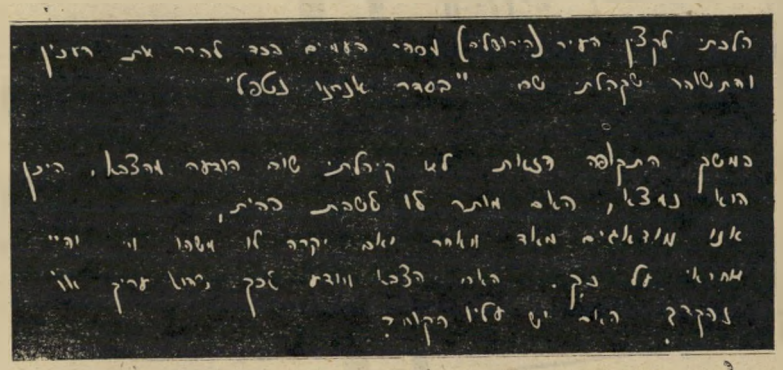

פניית ההורים לנציב קבילות החיילים
מי יהיה אחראי?

נה קטלנית, ואחר־כך ניפקד במשך שנה שלמה, לא צריך להיבדק, לא צריך להור־ריד לו את הפרופיל?

אנחנו הרגשנו איך אמנון מתדרדר. אם לא היה לו המאסר, הוא היה צריך להש־תחרר יומיים לפני שנהרג.

על מותו שמענו מאמא של ריבקה. היא התקשרה לאמי ב־1 בלילה. סיפרה כי אמ־נון ירה בבת שלה ואחר־כך ירה בעצמו. ניגשנו מייד לראות אם הרובה בבית. הוא לא היה במקום. הבגדים הצבאיים שלו היו. בדרך כלל, כשהוא היה יוצא לבלות, היה יוצא באזרחי ולא לוקח איתו את ה־רובה. נכנסנו לפאניקה.

באנו למקום המיקרה. אמרו לנו ללכת הביתה. ישבנו כל הלילה. הלכנו לקנות לאמא כדורי־הרגעה, כדי שלא תתמוטט. רצינו ללכת לבית־החולים הדסה, לראות מה איתו, אבל אמרו לנו לחכות בבית. ב־ארבע בבוקר צילצלו ואמרו לנו: ‚בשו־רות לא טובות'. סיפרו שהוא מת.

עשו לי בדיקת שחפת, ופעם בדיקת־דם.

„אני עובדת עכשיו בבנק, ובעבודה מבקשים לדעת אם הם יכולים לתת לי קביעות, אבל כל עוד אינני מקבלת תשו־בה חד־משמעית מהצבא, אין לי אפשרות להתמיד בשום עבודה.

„פניתי לקצין העיר ומסרו לי שם ש־עלי לכתוב להם מיכתב ולהתחייב שאני אהיה אחראית למה שיקרה לי בצבא. עניתי להם שלדעתי הם סתם מטרטרים אותי, עושים ממני שפן־נסיון. אני חצי מעולפת אחרי כל בדיקה. בכל פעם הם קובעים לי בדיקות אחרות וטוענים שאני בריאה. עכשיו אחרי מה שקרה לאחי, אני לא מוכנה להתחייב לשום דבר. מספי־קה טרגדיה אחת במישפחה!"

שתי המישפחות, מישפחתו של אמנון ומישפחתה של ריבקה, מאוחדות בדיעה שהצבא אשם בטרגדיה. טען שימשון: „אני לא מאמין בכלל שאמנון ידע איך משתמ־שים ברובה. הוץ מהטירונות, אף פעם לא החזיק ברובה. סתם החתימו אותו על נשק."

טען אביה של ריבקה: „נשק זה רשיון לרצח. חלק מהאנשים מנצלים את הרשיון הזה. אין לנו הרבה כסף, אבל אנחנו חוש־בים להגיש תביעה נגד הצבא. נאסוף הכל, נמכור הכל, אנחנו נבקש להעמיד את ה־ממונים עליו לדין על הזנחה פושעת ו־גרימת מוות."

האסון הכפול אינו הראשון מסוגו. בשנה שעברה מת החייל רחמים יעקוב מבאר־שבע. הצבא קבע: „הוא התאבד." הוריו טענו ש„צה"ל בדק את עצמו", ודרשו ל־

האחות רונית

„החתונה הפכה לאבל"

הקים ועדת־חקירה ממלכתית. אך העניין נשכח (העולם הזה 2142).

לפני חודשיים ירה חייל המילואים אבי קרדי בחברתו ציפי פרץ. חוקרי המישטרה הצבאית פתחו בחקירה, כיצד הגיע הרובה לידיו של אבי, למרות שבעת שרותו ב־צבא נאסר עליו השימוש בנשק (העולם הזה 2182).

מלישכת דובר צה"ל נמסר, כי הפרשה נבדקת ומסקנותיה יתפרסמו בהקדם.

יאירה יסמין

אמנון יעקב בשרות
„למה אין פיקוח"

הקניה הטובה ביותר 1978

אמות בנין

בנין
אברהם גינדי

בונים ברמה בינלאומית בערים:
ראשון-לציון · פתח-תקוה · תל-אביב · רחובות
ועתה גם:

ברמת השרון

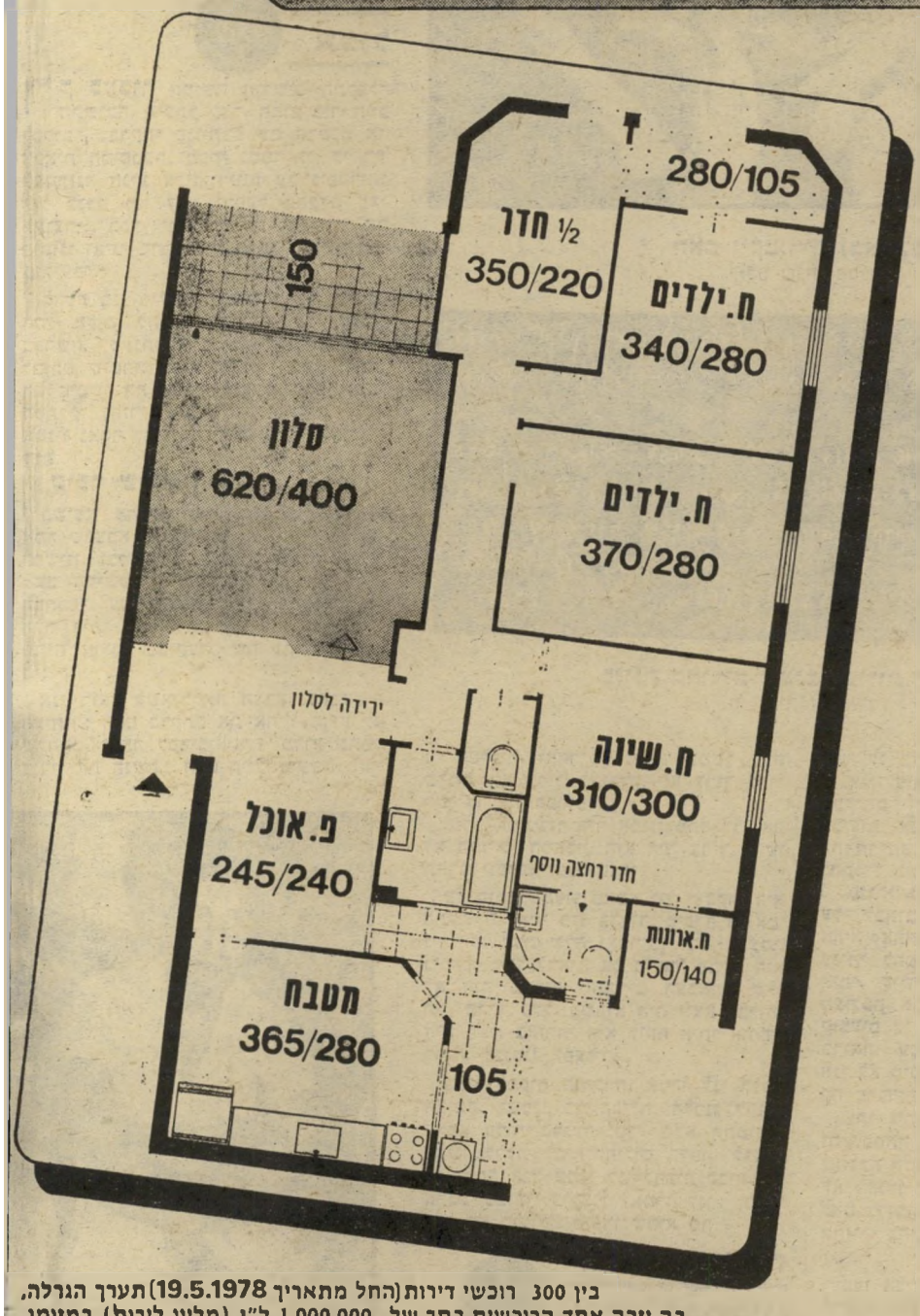

בין 300 רוכשי דירות (החל מתאריך 19.5.1978) תערך הגרלה.
בה יזכה אחד הרוכשים בסך של 1,000,000 ל"י (מליון לירות) במזומן.

צמרת השרון
פרוייקט חדשני ויוקרתי ברמה בינלאומית באזור מגורים מרכזי ושקט!

תכנון ארכיטקטוני מרשים ע"י אדריכלי צמרת:
משרד אדריכלים „קורה", אבי רסקין והרי המלי.

בצמרת השרון מציעים:

- שני מפלסים לכל דירה
- הסקה לחימום הדירות
- 2 חדרי רחצה לכל דירה
- חדר ארונות בכל דירה
- ארונות מטבח מפוארים „דגש"
- חרסינה פרחונית במטבח
- רצוף קרמיקה באמבטיה ובשרותים
- חדר תרבות לכל בנין
- לובי מפואר בכניסה
- משטחי דשא וגני נוי
- מתקני משחקים בחצר לילדי הבית

משרדי מכירות: דירות גינדי - אברהם גינדי

ראשון-לציון - משרד המכירות הראשי רח' הרצל 62 (ליד התחנה המרכזית ותחנת סונול) חניה פרטית למבקרים במשרד.

פתח תקוה - רח' חיים עוזר 28 (מול העיריה) רמת השרון - רח' סוקולוב 84

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים.

רחל מרחלת על כל העולם

עוד חתונה באופק

כל בת־טיפשעשרה לא יכלה להבין את **ליהי חנוך**. מדוע התגרשה מהאליל התורן של הגיל הזה, הזמר־מלחין **שלום חנוך**. גם ליהי לא כל־כך ידעה להסביר למה היא עשתה את זה, והדעות היו חלוקות בין ידידי הזוג לגבי מי אשם בגירושין.

שלום, הזמר שכבש בסערה את לב רוכשות־התקליטים בארץ, היה בעלה של אחת הבחורות העשירות ביותר בפתח־תיקווה, מה שגם איפשר לו ללמוד קצת בחוץ־לארץ בלי לעבוד. ליהי היא בת למישפחת התעשיינים העשירה **עפרון**. אך בשבוע שעבר נדמה לי כי גיליתי,

ליהי חנוך
גיחה לרבנות

אולי, את הסיבה האמיתית לגרושין. פשוט ריאיתי את ליהי, שהתרחבה במיקצת ב־שבועות האחרונים, יוצאת ממישרדי־הרבנות שלובת־זרוע עם **אלי דנקר**, השחקן הירושלמי והסלייבוי הירושלמי הגדול ביותר מאז תקופתם של **מונשיין ודודו ראש־העיר**. מחקר קטן בין הרבנים הפרטיים שלי גילה כי השניים פשוט נרשמו לנישואין.

על ליהי אני קצת מתפלאה. לא לקחה אפילו טיפת־אוויר, ולא ניצלה חופש של גרושה. על אלי אני לא כל־כך מתפלאה. עלם־חמודות זה חזר לא מכבר מפאריס, אחרי שהות של חודשים אחדים, שאותה בילה בעיקר באירוחה של כל ישראלית־חתיכה שהגיעה לעיר האורות. אז פשוט נמאס לו קצת.

בכל אופן, שיהיה להם טוב ביחד.

היד שהפך בעל

יש לי בשבילכם סיפור אהבה של ממש, שהסתיים, ודווקא לטובה. לא תמיד יש לי סיפורים עם סוף כזה יפה. אז בבקשה, לקרוא אותו בעיון!

תת־אלוף ערן דולב
מידידות עם הבעל —

כולכם זוכרים בוודאי את אלוף־מישנה **עוזי יאירי**, אחד הלוחמים המפוארים של צה"ל, שפיקד על פעולת מלון סבוי ונפל בה. אלמנתו של עוזי, **דליה יאירי**, עובדת קול ישראל, נותרה אז עם שלושה ילדים קטנים והמון־המון ידידים טובים שלה ושל בעלה, שלא הפסיקו מאז להיות איתה ולטפל בה.

אחד מהם היה הידיד הטוב ביותר של בני־הזוג יאירי, הד"ר **ערן דולב**. ערן, מי שמונה לפני שבועות אחדים כקצין־רפואה ראשי של צה"ל, היה רופא קרבי, ואף פיקד על מערך־הרפואה של פעולת אנטבה.

אז לא רק את קבלת התפקיד החדש ואת הדרגה החדשה, תת־אלוף, חגג ערן דולב, אלא גם את נישואין עם דליה יאירי, אלמנת ידידו הטוב. לשם נישואין אלה, או לא לשמם, התגרש ערן מאשתו, צעירה ממוצא שוודי, אם לארבעת ילדיו.

לגבי פקודיו של דולב בחיל־הרפואה, ולגבי העובדים בקול ישראל, יחד עם דליה, היתה זו הפתעה של ממש, אולם לגבי ידידיהם של השניים זה היה צעד צפוי. פשוט מפני שערן כבר מתגורר עם דליה יותר משנה באותה דירה.

דליה יאירי וידידה
— לנישואין עם האשה

מקום בגן־עדן

כשאין בטלוויזיה העברית רומן חדש, כמו הרומן של **כרמית גיא** עם **אלי שאלתיאל**, שהסעיר את הבניין, באה הטלוויזיה הערבית ונותנת קונטרה. אני מתכוונת לחתונתם של קריינית־החדשות היחידה בטלוויזיה הערבית, **רודינה אל־צאלח** עם קריין־החדשות הוותיק ביותר בטלוויזיה הערבית, **סעיד אל־קאסם**.

הרומן בין השניים התחיל כבר לפני שנים אחדות, כאשר קאסם היה המורה של רודיאנה ולימד אותה איך להיות חתיכה על המסך הקטן. אל־קאסם הדרוזי התגרש מאשתו הנוצריה, **מרי**, עובדת מישרד־הפנים בירושלים וילידת יפו, עזב את בתו היפהפיה בת ה־14, וחיזר בלהט רב אחרי העובדת־קריינית שלו.

החיזורים נשאו פרי. בבוקר בהיר אחד התעוררו עובדי המחלקה הערבית וקראו בעיתון אל־אנבא מודעה מטעם אל־קאסם, המודיעה כי הוא כבר לא דרוזי אלא מוסלמי. היה זה הצעד הראשון לקראת נישואיו לרודינה.

הצעד השני בא מהר מאד. הכפר טייבה שבמשולש, כפר הולדתה של רודינה, לא ידע שימחה כזו כבר שנים רבות. החתונה נערכה ברוב פאר והדר, ורק החתן נראה מהורהר קצת, כאשר אמר לו אחד מידידיו: „אתה היית דרוזי ועכשיו התאסלמת, ואחרי שהיתה לך אשה נוצריה, כדאי לך לאמץ ילד יהודי, כדי להבטיח לך מקום בגן־עדן."

סעיד אל־קאסם

רודינה אל־צאלח
אהבה בין מצלמות

ליטו יום אחד להתגרש, הוא לא יהיה חייב לשלם לה אגורה שחוקה אחת.

יולי הג'נטלמן סרב לדון בענייני ממון ארציים לפני החתונה השמימית. אבל רונית הודיעה לו חד וחלק: אין חתונה, אין חתונה.

אז הוא חתם.

חוזה לפני נישואין

אני לא יכולה שלא לחזור לחתונה, שנדמה לי שתהיה חתונת־השנה: זו של איל־הספנות **יולי עופר** עם רעייתו החדשה, סגן־אלוף **רונית יער**.

אז מסתבר שהחתונה לא הלכה כל־כך פשוט. לא רק בגלל העובדה שיולי הצליח לקבל גט מאשתו **מירית** רק אחרי ששילם טבין ותקילין 20 מיליוני לירות, פלוס בית ופלוס מכונית, אלא שגם לרונית היו דרישות משלה.

ולא תאמינו אילו דרישות. מספרת רונית עצמה: כאשר היא ראתה את הצרות של הבעל העתידי שלה, היא החליטה להסיר כל ספק מליבו. רונית דרשה מיולי כי יהיה ביניהם חוזה, שייחתם עוד לפני החתונה, שלפיו, אם תסיחלילה הם יחליטו יום אחד להתגרש, הוא לא יהיה חייב לשלם לה אגורה שחוקה אחת.

יולי הג'נטלמן סרב לדון בענייני ממון ארציים לפני החתונה השמימית. אבל רונית הודיעה לו חד וחלק: אין חתונה, אין חתונה.

אז הוא חתם.

החבשיל שהוקדח

יש לי בשורה רעה, לא רק לשוחרי האהבות היפות, אלא גם לשוחרי האוכל הטוב.

אין ירושלמי שאינו מכיר את **נעמי גד**. נעמי, חתיכה בלונדית, עיתונאית וסופרת, היתה אחת הדמויות הכי מבוקשות במסיבות ירושלמיות שנערכו חדשות־לערבים בבירה.

הכל היה בסדר במסיבות שבהן השתתפה נעמי, מלבד העובדה שהיה לה בעל שלא כל־כך אהב מסיבות. נעמי היתה צריכה לבחור בין חיים סוערים ומעניינים לבין **יוסי**, הבעל העובד במחשבים ובחרה בחיים הסוערים.

כל כך סוערים, עד שהיא פגשה את

פרץ קידרון ונעמי גד
על וילות ואהבות

פרץ קידרון. לשניהם היו שתי אהבות משותפות: כתיבה ובישול. לכן הם כתבו ביחד את ספר־הבישול המקסים ביותר שנכתב אי־פעם בארץ. בוקר טוב, עמי, בוקר טוב, ציפי. בשכר הסופרים שקיבלו הם שכרו וילה מטרפת באבו־טור בירושלים, ונשבעו זה לזו וזו לזה, וזה לכל החברים שלה וזו לכל החברים שלה, כי הפעם זה סופי.

אבל פיתאום קרה משהו. בעלי־הבית באבו־טור החליטו כי הם רוצים בחזרה את הבית שלהם, ולא מאריכים לנעמי ופרץ את החוזה. נראה שזה גרם למשבר נפשי לשניים. אולי לא בגלל הווילה, אלא בגלל סיבות אחרות, שאפילו אני לא יודעת אותן, החליטו נעמי ופרץ להיפרד סופית. חבל, אולי הם היו כותבים עוד ספר־בישול ביחד.

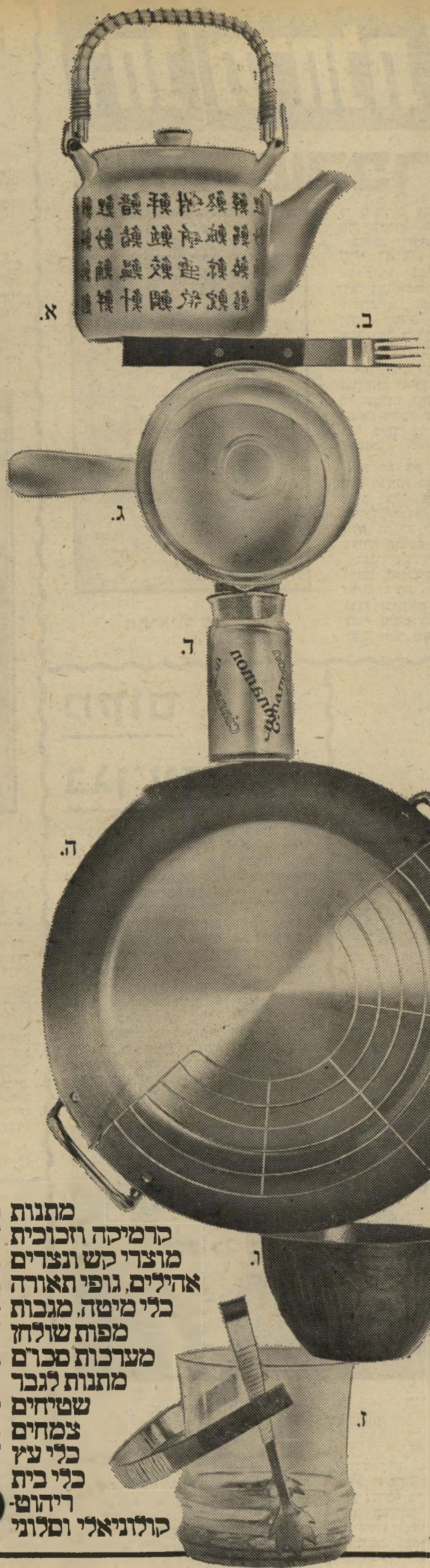

בזאר החגים עד 50% הנחה

מוצ"ש 1.9 עד מוצ"ש 8.9

פתוח: מוצ"ש מצאת השבת עד חצות בימי חול 9.00-22.00 רצוף.

לפנייך רק חלק קטן מתוך מאות המוצרים שבמבצע:

א. סט קפה־תה יפאני מסורתי מקרמיקה. קומקום + 6 כוסות תואמות. במקום 979 ל"י רק 490 ל"י

ב. מערכת סכו"ם דקורטיבית 12 חלקים. במקום 579 ל"י רק 379 ל"י

ג. כלי בישול סקנדינבי מזכוכית חסינת אש. במקום 519 ל"י רק 249 ל"י

ד. מערכת כלי איחסון לתבלינים, 6 יחידות. במקום 249 ל"י רק 129 ל"י

ה. סט ווק לטיגון. מחבת, רשת לייבוש האוכל וכף רשתית. מתאים גם לאוכל סיני. במקום 585 ל"י רק 399 ל"י

ו. כלי עץ תיק החל מ־26 ל"י

ז. דלי לקוביות קרח, קריסטל, במקום 509 ל"י רק 350 ל"י

ועוד אלפי מוצרים ומתנות במחירים מפתיעים במחלקות קלאס.

מתנות
קרמיקה וזכוכית
מוצרי קש ונצרים
אהילים, גופי תאורה
כלי מיטה, מגבות
מפות שולחן
מערכות סכו"ם
מתנות לגבר
שטיחים
צמחים
כלי עץ
כלי בית
ריהוט־
קולוניאלי וסלוני

תל-אביב:
קלאס- דיזנגוף 224
first class- דיזנגוף סנטר קומה אי
ירושלים:
מלון מוריה- קרן היסוד 36
גאנז- רח' הרצוג 61,
פתוח 13.00 - 9,00, 19.00 - 16.00
רמת השרון:
קלאס- רח' סוקולוב 47
ראשון לציון:
קלאס- רח' ז'בוטינסקי 65
נצרת:
קלאס- מרכז שופ, נצרת עילית

קלאס

קולנוע

סרטים

מחווה לנשים

„למען האמת, אני מרגיש כמו זאב בודד. אבל אין מה לעשות, קשה למצוא מישהו שעימו אפשר היה להתחלק בתוכניות, וברעיונות לעתיד," אמר קלוד סוטה, זאב בודד בקולנוע הצרפתי ואחד המעטים שאיכות סרטיו אינה מוטלת בספק, בתעשייה הנמצאת במשבר איכותי חמור. את הבדידות של סוטה אפשר להסביר בלי כל קושי. זה שנים רבות הוא בוחר, ביודעין, לטפל שוב ושוב באותו הנושא: הבורגנות הבינונית ומאווייה. זה

ארלט בונאר, רומי שניידר ואווה דארין ב„ראהוב מחדש"
„מארי, גבריאלה אנה וכל האחרות"...

בראסר ושניידר ב„ראהוב מחדש"
להפסיק לאהוב את המאהב —

תוך כדי כתיבה, הסתבר לו כי אחרי שהגיבורה מנתקת קשריה עם המאהב היא ממשיכה לחיות חיים נורמליים. „ואז התחלתי לשאול את עצמי: מה היא עושה, לאן היא הולכת, עם מי היא מדברת, מה היא רואה?"

כך התרחבה היריעה, ומסיפור קאמרי קטן הפכה להיות תמונת־מצב רחבת־ממדים, בנוסח האופייני לסרטיו של סוטה. אבל יש כאן הבדל מהותי אחד: בכל סרטיו הקודמים עמדו במרכז גברים, הפעם אלה הן הנשים. מבחינה זו, השם ההולם ביותר לסרט יכול היה להיות „מארי, גבריאלה, אנה וכל האחרות".

הריון חדש. סוטה, האוהב מאוד את הדמויות שהוא משרטט על הבד, ניסה גם הפעם להיכנס אל מתחת לעורן. אלא שזה היה לו קשה יותר מאשר בעבר, ואם הצליח, הרי זה משום שנמנע מן המבט הביקורתי הקטלן, ויותר משהוא שואף לנתח את גיבורותיו, הוא רוצה להראותן על כל הגוונים שלהן, על כל המיגוון הרחב של אישיותן, שבדרך כלל נסתר מן העין. הסרט סובב על ציר אחד — מארי (רומי שניידר) — שבתמונה הראשונה מבקשת להפיל את הוולד ובתמונה האחרונה, היא מחליטה לשמור על ההריון החדש, ובכך סוגרת את המעגל העלילתי.

מארי בת 39, אם לבן 16, גרושה, שרטטת המתפרנסת בכוחות עצמה, מנהלת חיים עצמאיים לגמרי. בפתיחת הסרט היא נמצאת במשבר, משום שהיא מגלה כי אינה אוהבת עוד את סרג', עימו חיה בתקופה האחרונה.

טיפוסים מרתקים. היא נפגשת עם ידידותיה, חברות לעבודה, נשואות, רווקות או גרושות, והסרט מתבונן בהן באותה תשומת־לב שהקדיש סוטה, בסרטיו הקודמים, לגברים.

רווקה עליזה (סופי דומייה) המסתירה את ענגמתה באמצעות שטף של בדיחות,

(המשך בעמוד 56)

שניידר כתפקיד מארי
— ולחזור אל הבעל

יומן החדשות

פסטיבל קאהיר הזמין את ליז טיילור

● סירטו של הבמאי **מנחם גולן**, הקוסם מלובלין, מוצג אומנם בפסטיבל ונציה, אבל לא ביום הפתיחה, והוא מייצג שם את ארצות־הברית. הסרט רשום במיסגרת הפסטיבל כסרט אמריקאי, ואילו ישראל איננה כלולה ברשימת הארצות המייוצגות בפסטיבל.

● **חיים אשר**, מנהל השיווק של ברוס־פאברזיה והממונה על אגף הסרטים של החברה, היה הישראלי הראשון שזכה לאשרת־כניסה למצריים, המאפשרת לו מיספר בלתי־מוגבל של כניסות ויציאות לארץ זו, במשך שלושה חודשים. הוא חזר מקאהיר לישראל במצב־רוח מרומם, לא רק משום שהצליח לארגן את סיורה של **פארה פואסט מייג'ורם**, שיתחיל בישראל ויימשך במצריים (במיסגרת מסע פירסום למוצרי ברוס, שיופצו במיזרח־התיכון כאשל קוסמטיקס), כי אם גם בזכות הסיכומים שהשיג עם הפסטיבל הבינלאומי לסרטים, שיתקיים בקאהיר בסוף חודש ספטמבר. לבד מהצגת המצהיקון אהבת חיים, עם **ג'ורג' סיגל וגלנדה ג'קסון**, יוצג לראשונה במצריים, סרט עם **ליז טיילור**, שהיתה כלולה ברשימה של „החרם הערבי". מאז נישואיה ל**מייק טוד**. אשל מספר כי האישים שפגש, החל ב**עבד־אל־נור חליל**, עורך אל־מוסוואר, דרך **כאמל אל־מאלך**, מעורכי אל־אהרם, ומנהל פסטיבל קאהיר, ד"ר **עבד־אל־מונעים סעד**, מנהל הפסטיבל באלכסנדריה, שנערך על־ידי ענף הקולנוע במצריים, ד"ר **נורסי סעד אל־דין**, מן השרים שיבקרו בישראל בשבוע הבא, עם הנשיא המצרי, **כבהג'את יונים**, מנהלת יחסי־הציבור של השרתון הקאהירי, שייארח את פארה, במקביל לשרתון התל־אביבי. גילו רוח ידידותית ורצון לראות ישראלים בפסטיבל הסרטים בקאהיר.

● בחצי הראשון של חודש ספטמבר יקרין הסינמטק התל־אביבי שורה של סרטים מאת הבמאי **מיכלאנג'לו אנטוניוני**.

חיים אשר מעיין ב„אל־מוסוואר" עם עבד אל נור חליל העורך
מישראל למצריים באהבה

קולנוע

(המשך מעמוד 55)

גרושה (אווה דארלן) המתעקשת לשמור על עצמאותה מול בעל שמתחרט על בגידות העבר, נשואה (פרנסין ברז׳ה) המשלימה את הסיפוק שאינה מוצאת בבית בפעילות ציבורית תוקפנית, ואשה המנסה לשמש כעזר לבעלה בעיתות משבר (ארלט בונאר) אך מתאלמנת אחרי שהוא מאבד כליל את רצון החיים שלו.

תוך תיאור הידידות ההדוקה בין מארי וחברותיה, כשהבעלים משמשים הפעם כרקע, מתהווה גלריה שלמה של טיפוסים מרתקים, דווקא בפשטות האמינה שלהם. פגישות בבית כפרי, כשכל הנשים יחד מחליפות דעות תוך כדי הכנת ארוחה; שיחות בבית־קפה, כשהמשברים של כל אחת באים לידי ביטוי דווקא במה שאינו נאמר בקול; קונצרט שבו מבקרת מארי עם בעלה הראשון, ושבו הכל נאמר במבטים; בכל אלה מגבש סוטה תמונה של חברה המקרינה חום ונועם למרות היותה מורכבת מאנשים פשוטים ושיגרתיים, עד שכל צופה רוצה להשתייך אליה.

עזר כנגדו: המשבר הגדול, שמהווה למעשה את מנוע העלילה בסרט, הוא משבר כלכלי — נקודה נוספת שסוטה אינו שוכח להדגיש בכל סרטיו. במיקרה זה מדובר במיזוג בין שתי חברות, שבעיקבותיו מוצאים עצמם כמה מן הוותיקים מיותרים. הם מקבלים הודעות פיטורין, ביניהם גם בעל ידידתה של מארי. מסביב לתהום הנפערת לרגליו של אדם אחד נחשפת מערכת שלמה של יחסים ורגשות.

מארי (רומי שניידר) חוזרת להיפגש עם בעלה לשעבר, ז׳ורז׳ (ברונו קרמר)
לשמור על ההריון עד הסוף

המסקנה הברורה: האשה מצליחה לעמוד במשברים טוב יותר מן הגבר, וזקוקה למישענת פחות ממנו.

זהו הלקח שאותו נושאת מארי בתמונה האחרונה של הסרט. בתחילתו של העזה לשאת בכוחות עצמה בנטל של ילד. במהלך הסרט ניסתה לבדוק את מידת ההזדקקות שלה לזולת. המסקנה הסופית היא, שיש בכוחה להיות לבד, שהיא מרגישה היטב בחברת עצמה ואין לה חרטות או צער. ואם היא רוצה בילד שאותו היא נושאת בכרסה, אין זה בזכות הגבר, אלא משום שהיא עצמה נכספת לו.

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב — **צייד הצבאים, ימים ברקיע, החתונה, סרט סרט, המשימה מונרייקר.**
ירושלים — **רוקמת התחרה, צייד הצבאים, זוהר כרשא, שחור לבן בצבעים.**
חיפה — **צייד הצבאים, המשימה מונרייקר.**

תל־אביב

★★★★ **צייד הצבאים** (מוגרבי, ארצות־הברית) — התמוטטות הערכים המקודשים של הגבר האמריקאי, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בגורלם של שלושה צעירים שהולכים להילחם בוויאט־נאם ושבים משם שונים, פיסית ורוחנית גם יחד.

★★★★ **החתונה** (פאריס, ארצות־הברית) — רוברט אלטמן מצייר תמונה רחבה של החברה האמריקאית, דרך טכס חתונה של נצר לעשירים ותיקים, עם בת של עשירים חדשים. סרט מבריק ומלא רעיונות מקוריים.

ירושלים

★★★★ **החתונה** (פריז, ארצות־צרפת) — גם אהבתה הגדולה של ספרית קטנה לסטודנט למדעי־הרוח אינה יכולה לגשר על הפער החברתי והתרבותי שמפריד ביניהם. סרט רגיש ואינטליגנטי של קלוד גורטה, עם איזבל הופר בתפקיד הראשי.

★★★ **שחור לבן בצבעים** (אורנע, צרפת) — סאטירה של הקולוניאליזם האירופי. צרפתים וגרמנים באפריקה יוצרים אים להילחם זה בזה, במילחמת־העולם הראשונה, מפני ששמעו כי כך נהוג בבית, והכושים חסרי האונים לועגים לשני הצדדים גם יחד.

חיפה

★★★ **המשימה מונרייקר** (ארמון, אנגליה) — ג׳יימס בונד, עם רגל אחת על הארץ והרגל השנייה בחלל, בהרפתקה היקרה ביותר שהיתה לו עד היום, מבדר יותר מאשר מותח.

מארי (שניידר) מנחמת את גבריאדה (ארלט בונאר)
לשמור על החיים עד הסוף

מארי (שניידר) עם אסתר הרווקה (סופי דומייה)
לשמור על הרווקות עד הסוף

אנה (אווה דארלן, מימין), עם מארי (שניידר)
לשמור על העצמאות עד הסוף

כפי שאינך רואה...
"אווקס" הרבה יותר טובה מהתחבושת ההיגיינית שלך.

יש לך לפעמים הרגשה שהתחבושת שלך בולטת מאחור?

לדוגמנית שבצילום יש "אווקס". אינך רואה? ברור. כי "אווקס" אינה בולטת. הקצה המשולש (בלעדי ל"אווקס") משתלב היטב במבנה גופך.

האם התחבושת שלך אטומה לחלוטין?

ב"אווקס" יש במחון משולש:
1. כושר ספיגה מיוחד.
2. שכבה פלסטית אטומה לחלוטין.
3. רק ב"אווקס" קצות התחבושת מודבקות בצורה הרמטית ואינן מולחמות.

האם התחבושת שלך זזה לפעמים?

"אווקס" אינה מסוגלת לזוז. היא נצמדת לתחתונים בדבק. רק ב"אווקס" יש שני פסי הצמדה עם דבק למניעת כל תזוזה.

Target Adv.

evax

מספר 1 באירופה. אינך רואה מדוע?

הפצה: גורי 850978. 03-859819/ הפצה לבתי מרקחת: טלמור 256976. 03-217608

בוא אלינו לאוסטריה,
בסתיו היא יפה עוד יותר!

בסתיו, כשאירופה כבר אינה מוצפת תיירים, מציעה לך אוסטריה חופשה מיוחדת במינה.

אוסטריה – ארץ המוסיקה הטובה, הנופים היפים והאקלים הנפלא. בסתיו היא יפה עוד יותר, כשחיי התרבות עשירים ומגוונים, כשעונת התיאטרון והאופרה בעיצומה, והקזינו תוסס ושופע עליצות.

עכשיו, כשבארץ עדיין חם ולח, תוכל לבלות באוסטריה חופשה נפלאה.

לקבלת פרטים אנא פנו אל סוכן הנסיעות שלכם
או אל נתיבי אויר אוסטריים.

AUSTRIAN AIRLINES

רח' טרומפלדור 12 טל. 53535, תל-אביב

נציגות משרד התיירות האוסטרי

אני שואף להיות שגריר ארצות־הברית בישראל, אומר הצייר הישראלי לשעבר יענקל גינזבורג, המהווה

לובי של איש אחד

יענקל מלך וושינגטון

יענקל (במרכז) ופנינה גינזבורג עם הסינטור סדי קנדי באחד האירועים החברתיים בוושינגטון. הצייר הישראלי לשעבר נחשב כיום לאחד המתרימים היעילים ביותר לטובת הסינאטורים של המיפלגה הדמוקרטית, שלכבודה הוא ערך סעודות.

סוריה, סייעה בעבר להקל את מצבם של יהודי דמשק, איפשרה לקבוצה גדולה של צעירות יהודיות לצאת את סוריה, כדי לחפש לעצמן חתנים בארצות־הברית. אין לדעת באיזו מידה ייענה אל־אסאד גם הפעם, לפניית הסינאטורים, שהוא זקוק מדי פעם לתמיכתם בסינאט (למשל, בהצבעה על גודל הסיוע האמריקאי ל־סוריה). אולם עצם הפניה המשותפת, של ששת הסינאטורים לאל־אסאד, יכולה להיחשב לאייבי כהישג.

אייבי, עם כל הפירסום הבינלאומי ש־קצר בשנים האחרונות, לא היה מגיע להי־שג מעין זה ללא עזרתו של צייר ישראלי צעיר, שנולד ברוסיה, גדל בצריף בשכו־נת מנשיה, בגר בבת־ים, ויצא לארצות־הברית על־מנת לכבוש לו מקום בצמרת עולם־האמנות הבינלאומי.

בעשר השנים שחלפו מאז עזב יענקל גינזבורג את הארץ, הוא הצליח להגיע לא רק לצמרת האמנותית, כשהוא נמצא שם בשורה אחת עם אמנים כמו סלבדור דאלי או יעקב אגם. באותה תנופה הוא טיפס גם לצמרת הפוליטית האמריקאית.

זהו טיפור המצלצל אולי כאגדה, אבל זו עובדה. יענקל גינזבורג, שעוד לפני תריסר שנים, כשבתחילת דרכו כצייר התגורר בעליית־גג והעניק תמונות לבעלי מיסעדות, כדי שיניחו לו לאכול חינם במיסעדותיהם, הפך אחת הדמויות הסס־גוניות ורבות ההשפעה בחיים החברתיים של הצמרת הוושינגטונית.

יותר מכל יכול, אולי, להעיד על כך מיכתב נוסף של הסינאטור מק־גאברן, המופנה הפעם אל חבריו לסינאט ול־מיפלגה הדמוקרטית. במיכתב הוא פונה אליהם ומבקש מהם לחתום על המיכתב המשותף לנשיא סוריה. תוכנו של המיכ־תב מדבר בעד עצמו. וזה נוסחו:

„ידיד קרוב או מכר שלנו, יענקל גינז־

כיכר השיחרור, קאהיר

שמו של יענקל גינזבורג מתנוסס מעל כרזה המכריזה על תערוכת ציוריו במוסיאון הקאהירי בכיכר־השיחרור. יענקל הגיע למצריים כאחד מחברי ועדת שימור התרבות האמריקאית־מצרית, האוספת תרומות לשימור העתיקות במוסיאון הלאומי בקאהיר, קשר קשרים מיוחדים עם רעיית הנשיא, ג׳יהאן אל־סאדאת.

ל שיא סוריה, חאפז אל אסאד, זקף כנראה, גבה, כשהגיע לידיו בימים האחרונים המיכתב, שכתובת הסינאט של ארצות־הברית מתנוססת עליו.

על המיכתב היו חתומים שישה מה־חשובים והידועים שבחברי הסינאט של ארצות־הברית. סינאטורים כמו ג׳ורג׳ מק־גאברן, רוברט ברד ופראנק צ׳רץ׳, הם אולי בעלי ההשפעה הגדולה ביותר בכל הסינאט האמריקאי. בכוחם לגייס תמיכה כדי להעביר חוקים בסינאט או להכשילם. בוועדות הסינאט שבראשותם נחרצים גורלות של עמים ומדינות.

והנה, סינאטורים אלה מוצאים לנכון לפנות במיכתב משותף אל נשיא־סוריה, כדי לבקש ממנו להעניק אשרת־כניסה לארצו, לספן השלום הישראלי, אייבי נתן. ששת הסינאטורים לא הסתפקו ב־בקשה, אלא הציגו בפני הנשיא הסורי את דמותו של אייבי נתן, פירטו את מיב־צעיו בעבר, לשם השגת אחווה והבנה בין עמי המרחב, כדי לשכנע אותו להעניק לאייבי את האשרה המבוקשת.

פניה דומה, במיכתב מעין זה, אל נשיא־

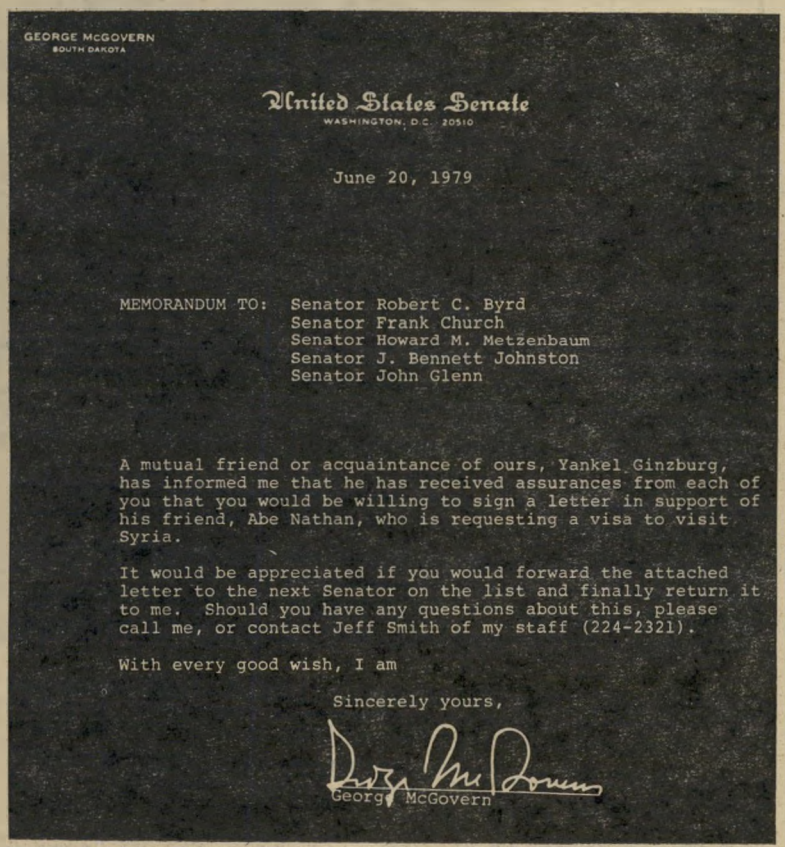

GEORGE McGOVERN
SOUTH DAKOTA

United States Senate
WASHINGTON, D.C. 20510

June 20, 1979

MEMORANDUM TO: Senator Robert C. Byrd
Senator Frank Church
Senator Howard M. Metzenbaum
Senator J. Bennett Johnston
Senator John Glenn

A mutual friend or acquaintance of ours, Yankel Ginzburg, has informed me that he has received assurances from each of you that you would be willing to sign a letter in support of his friend, Abe Nathan, who is requesting a visa to visit Syria.

It would be appreciated if you would forward the attached letter to the next Senator on the list and finally return it to me. Should you have any questions about this, please call me, or contact Jeff Smith of my staff (224-2321).

With every good wish, I am

Sincerely yours,

George McGovern

הזמנה לדמשק

מיכתב, על נייר־המיכתבים הרישמי של הסינאט, שהיפנה הסינאטור ג׳ורג׳ מק־גאברן, שהיה בשעתו המועמד הדמוקרטי לנשיאות, שהובס בידי ריצ׳ארד ניכסון, לחבריו הסינאטורים. במיכתב התיזכורת מציג מק־גאברן את יענקל גינזבורג כ„חבר משותף שלנו", שהצליח להשיג את הסכמת כולם לשם פנייה משותפת לנשיא־סוריה להענקת אשרת־כניסה לאייבי.

לובי של איש אחד

(המשך מעמוד 59)

בורג, הודיע לי, כי קיבל הבטחה מכל אחד מכם, שהייתם רוצים לחתום על מיכתב תמיכה לידידו, אייבי נתן, המבקש אשרה כדי לבקר בסוריה.

„אעריך אם תעבירו את המיכתב ה־מצורף בזה לסינאטור הבא ברשימה ו־תחזירוהו לבסוף אלי. אם יתעוררו שא־לות בקשר לכך, אנא, פנו אלי או התקש־רו עם ג'ף סמית מאנשי ציוותי."

ספק אם קיים עוד ישראלי בודד אחד שיכול להצביע על מידת השפעה ופופו־לאריות כזו שיש ליענקל גינזבורג בוו־שינגטון.

סוד הקסם האישי

כ יצד הפך הצעיר בן ה־38, המחזיק עדיין, נוסף לדרכונו האמריקאי, גם את דרכונו הישראלי, והצריך לקבל פטור ממילואים, בכל פעם שהוא בא לביקור בארץ, חביבם של מדינאי וושינגטון.

את התשובה לכך אפשר למצוא, אולי, במדורי החברה של עיתונים כמו הוושינג־טון פוסט או הוושינגטון סטאר. שמו של יענקל גינזבורג מוזכר שם באירועים חברתיים בנשימה אחת עם שמות כמו טדי קנדי, אוורל הרימן או מושל קלי־פורניה ג'רי בראון.

כך, למשל, בדיווח על ארוחת־התרמה, שערך אוורל הרימן, לכבוד יושב־ראש הוועדה ליחסי־חוץ של הסינאט, פראנק צ'רץ', סופר בשני העיתונים בהרחבה על מאה ושבעים האורחים, שכל אחד מהם שילם 250 דולר כדי להשתתף בארוחה. אבל רק שמות מעטים של האורחים נז־כרו. אחד מהם היה שמו של יענקל גינז־בורג.

„יענקל גינזבורג, האמן הוושינגטוני, ש־ערך לאחרונה ארוחת־התרמה יקרה ל־ג'ורג' מק־קאברן, סיפר, כי הוא מתכנן לערוך ארוחה דומה לפראנק צ'רץ' בס־תיו. למרות שהוא עתה מתומכי הנשיא קארטר, אמר גינזבורג שאם יעמוד בפני הברירה קארטר/קנדי הוא יילך עם קנדי.

„,תחשבו רק על האפשרויות שזה ייפ־תח,' הוא הירהר בקול. ,תפתחו את עיתון הבוקר שלכם, תתבוננו במדורי הרכילות ותאמרו: ,אוקיי, עם איזו גברת היה ה־נשיא שלנו בלילה האחרון? קנדי יספק לנו בידור. קארטר הוא כל כך צפוי מראש.'"

פגישה עם מונדייל

גינזבורג (מימין) בפגישה עם סגן־הנשיא וולטר מונדייל בבית הלבן. גינזבורג הגיע לפגישה עם רעייתו והמוציאים־לאור של יצירותיו, כדי להגיש לבית הלבן שי מעבודתו.

קונצרט של ברד

הסינאטור רוברט ברד (מימין) מנהיג הרוב הדמוק־רטי בסינאט, פורט עלי כינור במסיבת התרמה שערך יענקל גינזבורג (משמאל) לכבוד הסינאטור מק־גאברן (במרכז) במיסעדה איטל־קית מפורסמת בוושינגטון. האיש בין שני הסינאטורים הוא בעל המיסעדה.

למחרת הפירסום נאלץ יענקל גינזבורג לשכנע הן את הסינאטור קנדי ואת אנשי הנשיא קארטר כי לא אמר את מה שייחסו לו העיתונים וכי הדביקו לו אימרה שמי־שהו אחר המציא. אבל כל החברה ה־וושינגטונית ידעה, כי רק יענקל יכול להוציא מפיו מישפט מעין זה, ועוד במעמד כזה. והם סלחו לו. כי זהו אולי סוד הקסם־האישי המיוחד של הצייר נמוך ה־קומה, הדינאמי והשנון, שהפך אותו מעין לובי של איש אחד בגבעת הקאפיטול: היכולת לתרגם את החיספוס הצברי וה־שנינות העוקצנית שלו לאמצעי, כדי לקשור קשרים בצמרת.

מובן שלא די בזה כדי להגיע למעמד המיוחד שרכש הצעיר הישראלי תוך שנים ספורות בבירה האמריקאית. לא פחות מהקסם האישי, כושר־הביטוי וה־כישרון הטבעי ליחסי־ציבור שלו, תרמה לכך ההכרה הרחבה שבה זכה כאמן. במדינה כמו ארצות־הברית אין דבר המב־טא את ההכרה האמנותית כמו ההצלחה המיסחרית.

כשעזב יענקל גינזבורג את הארץ לפני עשר שנים, היה שמו מוכר רק למעטים בחוגי האמנות, כצייר צעיר ומבטיח, בנו של מנהל המכון האמנותי בבת־ים. כיום מופיע שמו בכל סיפרי האמנות המודרנית המתפרסמים בארצות־הברית, במי הוא מי, כאחד משבעים אלף האנשים החשובים בארצות־הברית ובביקורות המציגות אותו כאחד מחשובי האמנים האמריקאיים כיום.

סרט באורך של שעה על יצירתו (שבויים בידי אלי ניסן, מי שהיה כתב הטלוויזיה הישראלית בוושינגטון) הופק על־ידי הטל־וויזיה הלימודית של וושינגטון, יוקרן בק־רוב גם על מסכי הטלוויזיה בארץ.

מבין מאות אלפי היורדים הישראלים המחפשים את עתידם בארצות־הברית, יענקל גינזבורג הוא אחד הבודדים שהוא סיפור־הצלחה אמיתי, שספק אם היה מת־רחש אילו היה ממשיך לצייר ולהציג רק בארץ.

בדומה למוסיקאים, כמו צוקרמן או פרל־מן, הוא היה זקוק למרחב כדי להתפתח ולהתקדם.

השקעות באמנות ופוליטיקה

ל ענקל, שהגיע לארצות־הברית מבלי לדעת אפילו מישפט שלם אחד באנג־לית, ושלמד את הביטויים האמריקאיים הראשונים שלו תוך צפייה של שעות בטלוויזיה, הוא היום אמן מבוקש. הסוכן האמנותי שלו הוא זה המייצג בארצות־הברית את סלבדור דאלי ואת יעקב אגם, הצייר הישראלי בעל השם העולמי היושב בפאריס. על חולצות טריקו המופצות כי־פירסומת מופיעים הדיוקנות של שלושתם.

למרות שהוא צייר חרוץ, המקדיש מדי יום שעות רבות ליצירה בסטודיו שלו בבניין במרכז וושינגטון, שעד לפני זמן לא רב שימש כבית־בושת לאישי צמרת, אין יענקל מצליח להדביק את הביקוש ליצירותיו. אספנים המשחרים על פתחו מזמינים ציורים משלו, מבלי לראותם, חודשים רבים מראש, כשהם משלמים מ־ראש את מחיר הציור. ומדובר כאן בסכו־מים ראויים להתכבד. חלפו הימים ש־ציירים היו צריכים לרעוב ללחם. היום צפויים יותר האספנים לרעב, אם עבור תמונה של יענקל גינזבורג הם נאלצים לשלם מחירים הנעים בין עשרים ושלו־שים אלף דולר.

יש גם חוק וסדר בעניין הזה. מי שרכש תמונה בשלושים אלף ומוכר אותה אחר־כך לאחר בחמישים אלף, חייב לשלם לאמן חלק מרווחיו. כמו מס שבח מקר־קעין. כך שכיום אין ליענקל גינזבורג כל סיבה להתלונן על מצבו.

כדי לעמוד בדרישה לציוריו הוא הקים מעין אסכולה, כשם שעשו כמה מגדולי הציירים באיטליה של הרנסאנס. מיספר ציירים, בוגרי בתי־ספר לאמנות מועסקים בסטודיו שלו. יענקל משרבט על גבי הבד צורות בעיפרון, רושם על כל מישטח את מיספר הצבע שצריך להופיע שם. תלמידיו באים אחריו, מתיזים את הצבעים הסיג־טתיים על פי ההוראות. יענקל מעניק לציו־רים את הליטוש הסופי שלהם ואת החתי־מה.

הוא אינו שוקט על שמריו אף לרגע. אינו חדל לחפש רעיונות חדשים ואמצעי־ביטוי חדישים. את מקום הציורים המשר־

(המשך בעמוד 62)

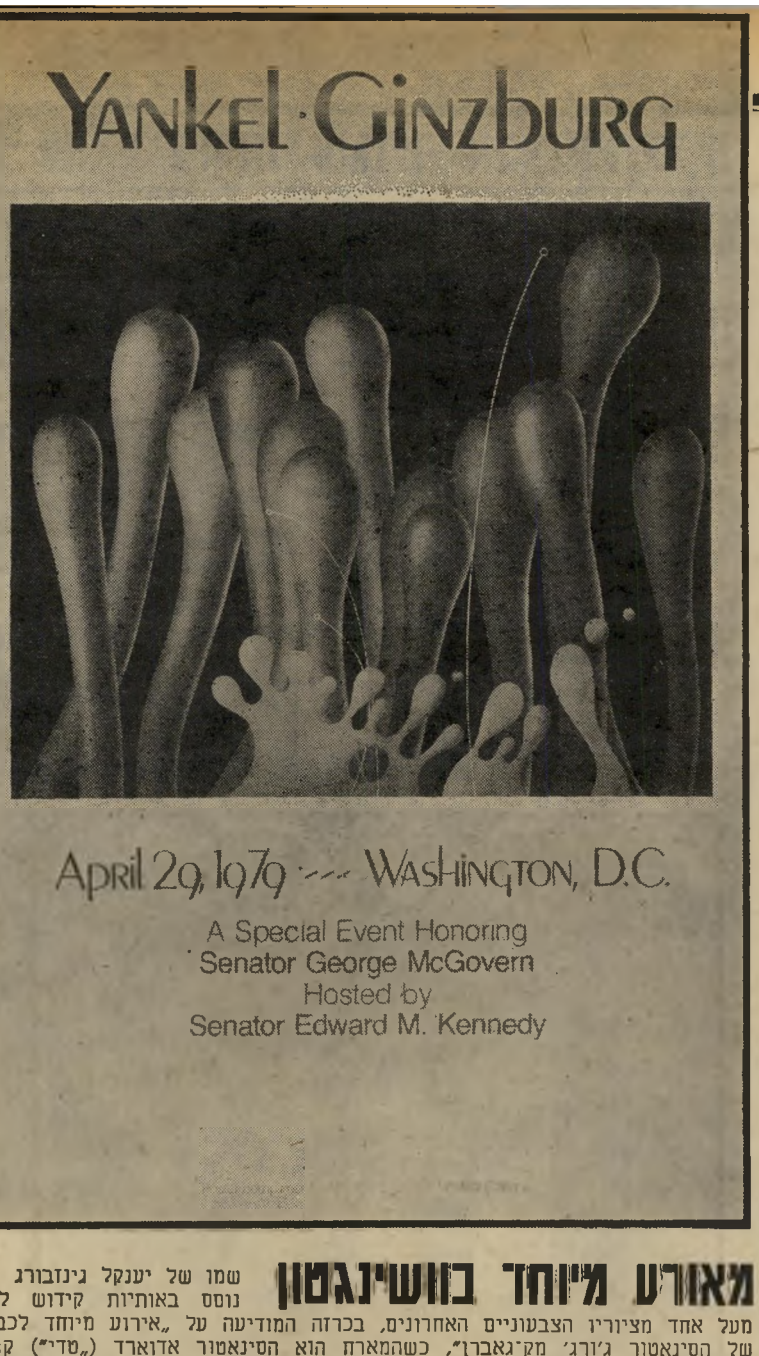

מאורע מיוחד בוושינגטון

שמו של יענקל גינזבורג מת־נוסס באותיות קידוש לבנה מעל אחד מציוריו הצבעוניים האחרונים, בכרזה המודיעה על „אירוע מיוחד לכבודו של הסינאטור ג'ורג' מק־גאברן", כשהמארח הוא הסינאטור אדוארד („טדי") קנדי, שרבים עדיין צופים כי יתמודד על הנשיאות כמועמד המיפלגה הדמוקרטית.

TDK®

היי־פיי לאוזן

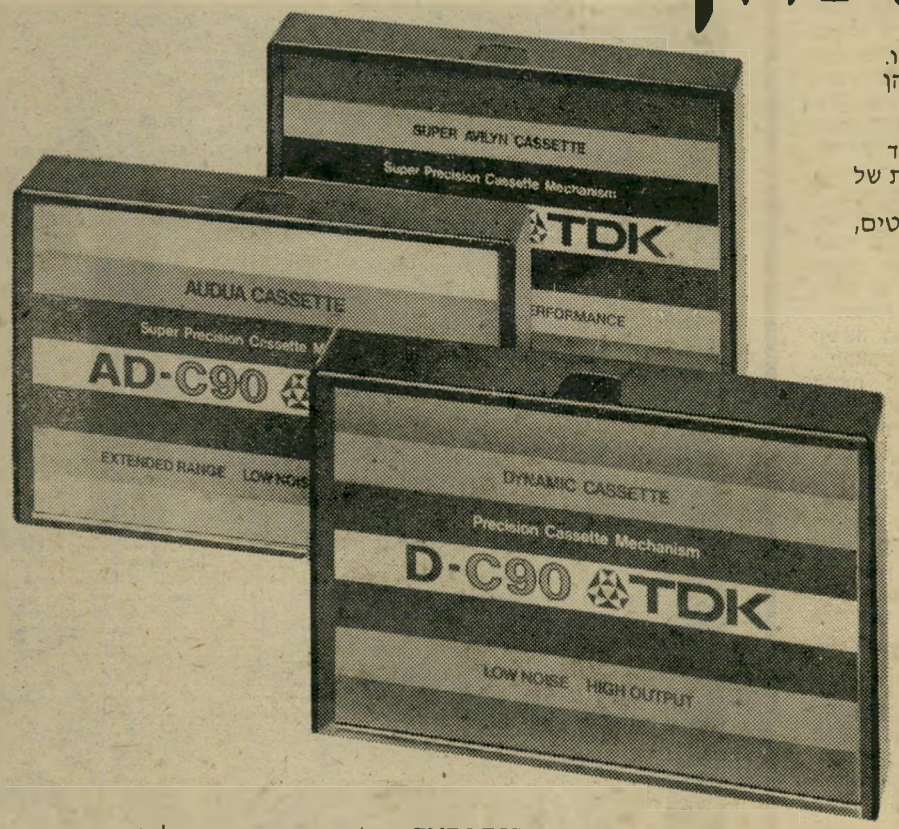

קסטות ההקלטה של TDK הן שם דבר בעולם כולו.
רוב יצרני הסטריאו הגדולים בעולם ממליצים עליהן ומשתמשים בהן בעצמם.
יתר על כן, קסטות TDK הן היחידות הנותנות לך אחריות מלאה לכל החיים; שתי עובדות אלה בלבד מהוות את ההוכחה החותכת ביותר לאיכות הבלעדית של TDK.
אך קסטות TDK מצטיינות בשורה של יתרונות בולטים, נוספים:

1. רמת התפוקה הגבוהה ביותר.
2. חוסר כמעט מוחלט של רעשים ורחשים.
3. מינימום עיוותים.
4. טווח דינמי הרחב ביותר.
5. היחידים המאפשרים ניצול מקסימאלי של יתרונות המערכת שלך.
6. סופר אוילין (בדגמי SA) — הציפוי המהפכני המונע את שחיקת ובלאי ראש המערכת.
7. סרט ניקוי ראש המופיע בתחילת ובסוף כל קסטה.
8. מבנה הקטסה משוכלל, מדוייק ואמין ביותר.

שילוב כל היתרונות הללו, הוא שעשה את TDK ליצרן קסטות האיכות הראשון בעולם. אך זה עוד לא הכל.
TDK מציע לשוחרי הסטריאו מבחר מגוון של דגמים ואביזרי עזר להנאה מושלמת:

1. קסטות דגם D — למערכות ביתיות, ניידות ולרכב.
2. קסטות דגם AD — איכות שיא לבעלי מערכת משוכללת ללא מצב ראש CHROMIUM DIOXIDE.
3. קסטות דגם SA — עם ציפוי סופר אוילין המהפכני, לבעלי מערכות משוכללות עם מצב ראש CHROMIUM DIOXIDE.
4. HEAD DEMAGNETIZER — קסטות מיוחדות לנקוי ראש המערכת, מהשדות המגנטיים המצטברים עליו לאחר שמוש ממושך, והפוגעים באיכות הצליל.
5. קסטות לנקוי ראש. כל הקסטות של TDK מצויידות בתחילתן ובסופן בסרט נקוי ראש. אך עבור מי שמשתמש גם בקסטות אחרות ייצרנו קסטות מיוחדות לנקוי ראש.
6. קסטות ENDLESS — לשמוש במזכירות אלקטרוניות ומכשירים מסחריים דומים.
7. מיקרו קסטות — למכשירי הכתבה (דיקטפון)
8. קסטות למכוניות.
9. טסט קסטות — לכוונון וכיול מדוייק של המערכת שלך.
10. ארונות דקורטיביים לאחסון קסטות.

אם ברצונך להפיק את מירב ההנאה מהמערכת שלך — לך בעקבות ענקי הסטריאו, בחר במובחר — בחר TDK.

ועתה גם היי־פיי לעין

קסטות הוידאו של TDK הן הראשונות ועד כה היחידות המעניקות לך נאמנות אמיתית למקור (היי־פיי) זאת בזכות שילוב של מספר יתרונות בלעדיים.

1. ציפוי סופר־אוילין המהפכני, הבלעדי ל-TDK, מונע בלאי ראש המערכת מונע עוותים, מונע דעיכת צבע, מונע התכווציות הסרט ומבטיח תוצאות הקלטה אופטימאליות.
2. כל מרכיבי הקסטה מצטיינים בתחכום ושכלול מירבי ודרגת אמינות ללא תחרות.
3. בקרת איכות קפדנית ביותר.
4. ידע ונסיון מקצועי של שנים רבות במחקר, פיתוח וייצור מוצרי ההקלטה הטובים בעולם.

אלה הן הסיבות מדוע אולפני הקלטה מקצועיים ותחנות טלויזיה בעולם כולו מקליטים את תכניותיהם על סרטי הוידאו של TDK.
אלה גם הסיבות מדוע כדאי לך להעדיף את TDK.
TDK — קסטות הוידאו המתאימות לשיטות VHS ו־BETA. למי שיודע להעדיף את הטוב ביותר!

TDK
הקסטה האבסולוטית. באחריות.

יבוא ושווק: פלאצ' ושות'. ת־א. אלנבי 111 (פסאג' קולנע תמר) טל. 615614

ADMARK

לובי של איש אחד

(המשך מעמוד 60)

לבים בסימבולים רוסיים ויהודיים, שהסו־
למות המרחפים היו האלמנט הדומיננטי
בהם, תפסו באחרונה צירים של צורות
אלסטיות מופשטות, מעולם דמיוני.

המוצר האמנותי שהוציא לשוק:
מערכת של לוחות שקופים מחומר פלסטי,
שעל כל אחד מהם ציור אחר. הזזת הלו־
חות מאפשרת למתבונן להרכיב בכל פעם
ציור חדש. המוצר מופץ עתה ברחבי
ארצות־הברית בשם העברי „פנס קסם".
יענקל מודע לכך כי הצלחתו האמנו־
תית קשורה גם בהצלחתו החברתית.
האמנות מסייעת לו לחדור לחוגים שלא
היה מעז לחלום עליהם קודם לכן. הוא
כיום בן־בית אצל מנהלי קונצרנים גדולים,
אילי־הון, בעלי מפעלי ענק, אנשי אצולת
הכסף של ארצות־הברית.

ההצלחה החברתית מסייעת לו להרחיב
את מעגלי היכרויותיו והשפעתו. בשנים
הראשונות שלו בארצות־הברית, הוא היה
משקיע את רווחיו באמנות, רוכש יצירות
אמנות של ציירים מפורסמים, שנמכרו במ־
כירות פומביות של בית סותבי ואחרים.

בנוסף להשקעות באמנות, הוא החליט
להשקיע גם בפוליטיקה.

הוא הכיר כמה סינאטורים בתקופותיהם
הראשונות בסינאט, התייצב לצד בעלי
הדיעות הליבראליות המתקדמות. תוך זמן
קצר הוא למד שבמציאות החברתית של
ארצות־הברית עשויה ההצלחה שלו כאמן
לקדמו גם מבחינה פוליטית. הוא יכול
היה לערוך מסעי־התרמה, לאסוף את אס־
פני הציורים שלו לארוחה עם סינאטור
מסויים כדי שיתרמו לקרן הבחירות שלו.

בעת מסע הבחירות של מק־גאברן למזע־
מדות מיפלגתו לנשיאות, צייר יענקל סיד־
רה של ציורים על נושאי גביאי התנ"ך,
מכר הדפסים שלהם, כשכל ההכנסות הוק־
דשו לקרן הבחירות של הסינאטור מדרום־
דקוטה. מק־גאברן לא שכח לו זאת. הידי־
דות ביניהם נשמרת עד היום. כשם שיענקל
ייזום וייערוך מדי פעם מסיבות או סעו־
דות־התרמה חדשות למען מק־גאברן, לא
ישיב הסינאטור את פניו ריקם, אם יפנה
אליו בבקשה שאינה למעלה מיכולתו.

אותה מערכת־יחסים שוררת בינו לבין
שורה ארוכה של אישים פוליטיים אחרים.
והאצילות מחייבת. כיוון שרכש לו שם,
של מי שמנצח על מסיבות־התרמה של
עשירי וושינגטון, מתנהג יענקל גינזבורג
בהתאם. עשירי וושינגטון נוהגים ברולס־
רויס או במרצדס 450. הוא נוהג באסטון־
מרטין בריטית, מכונית עבודת־יד, במחיר
של 80 אלף דולר, שצריך להמתין בתור
כמה שנים כדי לקבלה. בכל איזור וושינג־
טון יש רק שתי מכוניות כאלה, ואחת
מהן היא של יענקל.

אחרי שגר כמה שנים בדירה שכורה
באיזור יוקרה הוא רכש דירה משלו. אבל
הוא התעקש לקנות דירה דווקא בבניין
שעד כה לא נתנו ליהודים להתגורר בו.
איש אומנם לא הודה בכך בפה מלא. אבל
עובדה היא שמעולם לא מכרו בבניין זה
דירה ליהודים.

כשם שטיפח את הקשרים שלו בחוגי
הפוליטיקאים האמריקאיים, כך עשה יענקל
גם בחוגי המדינאים המצרים. מיד אחרי
שהחלו שיחות השלום, בעקבות יוזמת ה־
שלום של הנשיא אל־סאדאת, הוא הצטרף
לוועדה משותפת, מצרית־אמריקאית, ש־
שמה לה למטרה לאסוף תרומות לשם שי־
מור העתיקות במוסיאונים המצריים. כחבר
הוועדה הוא התקבל כאורח כבוד במצ־
ריים, היה למעשה הצייר הישראלי הרא־
שון שציוריו הוצגו בקאהיר. הקשרים שלו
עם אנשי השגרירות המצרית בוושינגטון
הם הרבה יותר מטובים. ישראלים שביק־
שו, למשל, פגישה אישית עם ג'יהאן אל־
סאדאת בעת ביקורה בוושינגטון, למדו
שהדרך היעילה ביותר לעשות זאת היא
באמצעותו של יענקל.

למרות עשר שנות שהותו בארצות־הב־
רית, עדיין מציגים אותו שם כ„אמן יש־
ראלי". יענקל גאה בכך. אבל כששואלים
אותו אם הוא מתכוון לחזור אי־פעם לארץ,
הוא משיב בחיוך, ספק ברצינות ספק
בבדיחה: „אם אחזור פעם לארץ, הייתי
רוצה לחזור בתור שגריר ארצות־הברית
בישראל."

בינתיים הוא משמש מעין שגריר בלתי־
רשמי של עניינים ישראליים מאחרי־הקל־
עים של הזירה הפוליטית בוושינגטון.

אלי תבור ■

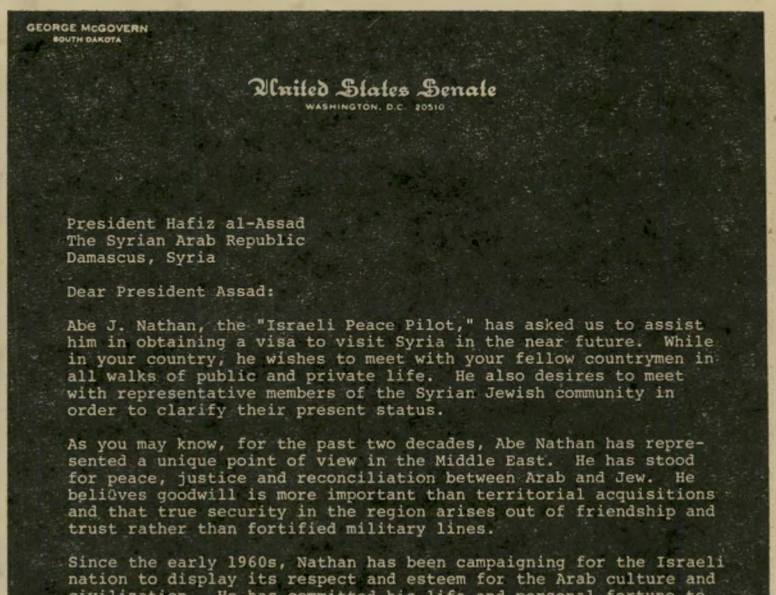
GEORGE McGOVERN
SOUTH DAKOTA

United States Senate
WASHINGTON, D.C. 20510

President Hafiz al-Assad
The Syrian Arab Republic
Damascus, Syria

Dear President Assad:

Abe J. Nathan, the "Israeli Peace Pilot," has asked us to assist him in obtaining a visa to visit Syria in the near future. While in your country, he wishes to meet with your fellow countrymen in all walks of public and private life. He also desires to meet with representative members of the Syrian Jewish community in order to clarify their present status.

As you may know, for the past two decades, Abe Nathan has represented a unique point of view in the Middle East. He has stood for peace, justice and reconciliation between Arab and Jew. He beli0ves goodwill is more important than territorial acquisitions and that true security in the region arises out of friendship and trust rather than fortified military lines.

Since the early 1960s, Nathan has been campaigning for the Israeli nation to display its respect and esteem for the Arab culture and civilization. He has committed his life and personal fortune to the cause for peace, be it in Biafra, or with Israel's immediate neighbors. For almost a decade, his "Peace Ship" has been broadcasting programs of peace and social justice to a growing audience in the Eastern Mediterranean.

Abe Nathan wishes to visit your nation in order to further his search for a peaceful solution to outstanding problems in the region. We will appreciate your favorable consideration of his request for a visa.

Sincerely,

George McGovern
Edward M. Metzenbaum
Robert C. Byrd
J. Bennett Johnston
Frank Church
John Glenn

החתמה בשרשרת

זהו ההעתק המיכתב שנשלח לפני כחודש אל נשיא־סוריה, חאפז אל אסאד. על המיכתב חתומים שישה מחשובי הסינאטורים: ג'ורג' מק־גאברן, רוברט ברד, פראנק צ'רץ', אדוארד מצנבאום, בנט ג'ונסטון וג'ון גלן. במיכתב מבקשים השישה מהנשיא הסורי להעניק אשרת־כניסה לדמשק ל„טייס השלום הישראלי" אייבי נתן. השישה הסכימו לחתום על הפנייה בעיקבות פעולת שיכנוע של יענקל גינזבורג שגם הציג את אייבי נתן אישית.

במדינה

בריאות

חיידק בשם קולי

החולים חרשים שזוחי מחלת־מין. אך מקור המגפה ברחיצה בים

הבחורה שיצאה מהמים נראתה שזופה ויפה. היא התנגבה, לבשה חולצה ארוכה ופשטה את בגד־הים. היא לקחה את תיק היד שלה, ופנתה לעבר מכוניתה.

היא נסעה הביתה, התקלחה, והלכה לי־שון. אחרי שעתיים התעוררה, כשהיא חשה צורך דחוף להטיל מימיה. היא פנ־תה לשרותים. שם נתקפה כאב עז, וצרי־בה חזקה תוך כדי מתן השתן.

„בטח לא התרחצתי טוב," אמרה לעצ־מה. לא חלפו חמש דקות, ואותה הרגשה חזרה על עצמה. היא פנתה לשירותים ושוב: כאב חזק וצריבה. הפעם גם לא היתה לה הפרשת שתן.

למחרת בבוקר, הופיע חום. היא חששה לפנות לרופא, שמא זו מחלת־מין.

הכאבים התחזקו. אחרי יומיים לא יכלה לשאת זאת עוד, ופנתה לרופא פרטי. „פחדתי שאם אלך לקופת־חולים יראו או־תי," סיפרה אחר־כך. בחשש רב התחילה לספר מה כואב לה. אחרי שני מישפטים חייך הרופא ושאל: „היית בים לפני ש־התחיל הסיפור?"

„כן," ענתה, „זה התחיל כמה שעות אחרי שחזרתי מהים."

הרופא, המטפל בחולים מצפון תל־אביב והמרכז, הסביר לה: „כן, אני מכיר זה. כבר כמה שבועות שמגיעים אלי אנשים עם אותם סימני־מחלה. אל תדאגי. אין לך שום מחלת־מין."

מהמעי אל השתן. בשבועות האח־רונים מתהלכת בעיר שמועה שים תל־אביב מזוהם. אין הכוונה לאותם עשבים מפורסמים, או גושי הליכלוך הצפים, אלא לזיהום של חיידק הקרוי אשריכיה קולי. ההשערה היא שהריכוז הגבוה של החיידק מצוי בחוף הילטון, בחוף שרתון (הוא החוף של מלון פורום־פאלאס) ובחוף גורדון. חופים אלה מצטיינים בשובר־גלים הבנוי כך שבמשך כמה שעות ביום, לפי כיוון הרוח, הוא מצליח למנוע תנועה של המים. ולפעמים, במשך 4—3 שעות ביום, הופך חוף־הים שלוליה של מים עומדים, ההולכים ומזדהמים.

החיידק חי באופן נורמלי במעי הגס של בני־אדם, בלי שייגרם כל נזק. הוא יוצא החוצה בהפרשות האדם, ומתנקז דרך רשת־הביוב אל תוך הים.

במצב רגיל, כאשר יש תנועה קבועה ומהירה בים, נשטף החיידק ואינו מת־רבה. כאשר המים עומדים והופכים מעין ביצה, יש התרבות מהירה מאד שלו.

ההדבקה נעשית בעיקר דרך פצעים פתוחים, או שריטות בעור החיצוני. ה־העברה היא לדרכי־הדם, ובדרך־כלל מת־יישב החיידק במערכת־השתן.

טיפול מזקדם. אנשים בעלי רמת־חיסון גבוהה בגיל בינוני ובריאים, אינם רגישים לחיידק ועשויים גם לא להינ־ממנו. הרגישים יותר — ילדים, זקנ־וחולים במחלה כלשהי, עלולים להיפג־בבית־החולים טוענים, כי לא הבחי־בעלייה משמעותית במיקרי דלקות דרכ־השתן. יצחק כספי, העוסק בענייני איכו־הסביבה וניקוי הים מטעם עיריית תי־אביב טוען: „בדרך־כלל ישנה מודעו־בקרב הציבור. יודעים למי לפנות, ופו־גים אלינו. בחודשים האחרונים לא ה־תלונות."

אותם שנפגעו מהדלקת עדיין חוששי־מהדיעה הקדומה שזו מחלת־מין. ולמ־אין מדברים ואין פונים. בבתי־חולים, כ־עוד אין סיכומים שנתיים, התשובות ד־של התרשמות אישית בלבד. החולים פ־נים בדרך־כלל לרופאים פרטיים.

האבחנה במחלה נעשית באמצעות בד־קת־השתן, ומתן תרופות אנטיביוטיות - בצירת כדורים. יש צורך דחוף לטפל ב־מחלה בשלביה המוקדמים ביותר, כ־למנוע התפשטות הדלקת אל תוך צינורו־הכליה, ואל הכליה עצמה.

בפייה דתית

שאלה של מחזור

בגיל המציריות במסע־ נשללה תעודת הכשרו־

המודעה בתשלום, שפירסמה הרבנו־הראשית לירושלים בעיתונות, קבעה בא־רח חד־משמעי, כי „נשללה תעודת הכש־רות והוסר הפיקוח ממיסעדת משכנ־שאננים בשכונת ימין־משה, בהנהלת מ־איס פאר." הסיבה: „מצב הכשרות ב־מקום".

הפרשה זכתה לפירסום מירבי, עורר־את ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, להכ־גין את נאמנותו למיסעדה החביבה עלי־**יין ליהודים.** אלא שהמחווה של קול־לא הרגיעה את פאר. הוא זכר את הימי־הטובים, כשאירח את נשיא ארצות־הברי־לשעבר, ג'ראלד פורד, את סגן הנשיא־ולטר מונדייל ועוד כמה אישים חשובי־פאר חשש כי ימים אלה יחלפו לבי־שוב, אם תתמיד הרבנות בחרמיה. לכ־מיהר אל מישרדי המועצה הדתית, כד־לקבל הסבר. כשנאמר לו כי הוא קונה בש־כנות שאננים?"

חוף „שרתון" בתל־אביב
כמו שלולית עומדת

בעיר העתיקה, אצל קצב ערבי, השיב ג־שלוזה, כי לא חשובה זהותו של הקצ־אלא כשרותו של הבשר, וזו נבדקת ע־ידי משגיח מוסמך, הרב עובדיה נעי־אחיו של הרב הראשי הספרדי, אולם ל־משמע שתי הסעדות הנוספות המחזיקות בש־שליחי הרבנות הטיחו בפניו, כי הו־מעסיק במיסעדה ערבים ופוגם בכך בכש־רות המקום, שכן „אסור לערבים לנגו־ביין שיהודי שותה." ועוד הוסיפו, כי א־נו מקפיד על כך שהמלצריות העובד־במיסעדה, לא תגשנה יין לסועדים בי־המחזור החודשי שלהן.

פאר נדהם למישמע אוזניו. „מה ר־רוצים ממני?" שאל, „שאני אבדוק א־מועדי המחזור של הנשים העובדות במש־כנות שאננים?"

למה לנסוע רחוק אם הטוב כה קרוב

במחירים מוזלים:
כל שביקשת למצוא בחו"ל נציע לך במיגוון תוכניות נופש בארץ

א י ל ת

קיסר ★★★★ מחיר לזוג לינה וארוחת בוקר —1,100 ל"י + מע"מ (מינימום 5 לילות). לסוף שבוע (חמישי, ששי ושבת) —1,375 ל"י + מע"מ. מחירים מיוחדים לקבוצות.

גני שולמית ★★★★ בריכת שחיה עם מים מתוקים, מועדון לילה, בר צף, אקוריום, אולם קוקטייל, הכל ב—1,000 ל"י לזוג, לינה וארוחת בוקר + מע"מ.

מוריה ★★★★ חופשה נפלאה בתנאים מיוחדים: ארבעה ימים לזוג, כולל 2 ארוחות ליום במחיר —5,905 ל"י תוך החזרת הוצאות נסיעה באוטובוס (כיוון אחד) או —600 ל"י דלק.

י ר ו ש ל י ם

אינטרקונטיננטל ★★★★★ מחירים ללא תקדים החל מ—550 ל"י לאיש לינה וארוחת בוקר, או —610 ל"י לחצי פנסיון כולל מיסים. לרשות הקהל מוסיקה לריקודים וברבקיו מזרחי.

רמת גדרון ★★★ פנסיון משפחתי בעל נוף מרהיב המשקיף על הרי יהודה והרי מואב. לינה וארוחת בוקר במחיר —330 ל"י לאיש + מע"מ, באר אינטימי.

א ש ק ל ו ן

גני שולמית ★★★★ בריכת שחיה עם מים מתוקים, סאונה, אולם התעמלות, מגרשי טניס, בר, הכל במחיר חצי פנסיון —1,350 ל"י לזוג + מע"מ.

המלך שאול ★★★ חדרים ממוגנים, מטבח כשר, בריכת שחיה אולימפית, כרי דשא נרחבים וקפיטריה בשטח הבריכה. מועדון בריאות ומועדון לילה מפואר, הכל ב—960 ל"י + מע"מ לזוג פנסיון מלא.

י ם ה מ ל ח

גלי זהר ★★★★ שרות נסיעות מיוחד לבריכות הגפרית בחמי זהר, שרות רפואי צמוד ומסעדה מפורסמת, במחיר —504 ל"י לאיש חצי פנסיון + מע"מ.

גני שולמית ★★★★ בריכת שחיה, מסעדה כשרה מעולה, בר, חדר לברידג', במחיר —1,300 ל"י לזוג + מע"מ בחצי פנסיון.

נ ת נ י ה

טופז ★★★ סוף שבוע (מיום ששי אחה"צ עד מוצ"ש) לזוג —1,500 ל"י כולל מע"מ. שלושה ימים (מיום ו' אחה"צ עד יום ב' בבוקר) —2,500 ל"י לזוג כולל מע"מ.

ש ב י צ י ו ן

בית חוה ★★★ אווירה אינטימית — שרות מצטיין — 3 ימים נופש בפנסיון מלא ב—2,000 ל"י לאיש כולל מע"מ.

נ ה ר י ה

פלם אתנה ★★★ מלון בעל מסורת — מול בריכת השחיה שעל שפת הים, אוכל משובח, אווירה אינטימית, —3,300 ל"י פנסיון מלא לאיש המזמין 3 ימים נופש.

ט ב ר י ה

מוטל דני ★★ מלון משפחתי באווירה טובה, לינה וארוחת בוקר —260 ל"י + מע"מ.

ת ל - א ב י ב

מוריה ★★★★ לינה וארוחת בוקר לזוג —1,100 ל"י כולל מע"מ באחד מבתי המלון היפים בתל-אביב, בריכת שחיה ומסעדה מפוארת על גג המלון.

הזמנת מקומות בבתי מלון בכל חלקי הארץ!

- תל-אביב: אלנבי 111, טל: 612567
- ככר דיזנגוף (ריינס 4), טל: 248306
- חיפה: רח' נורדאו 5, טל. 645403/4
  שד' הנשיא 126, טל: 82277
- ירושלים: רח' שמאי 8, טל: 224624
- נתניה: רח' הרצל 4, טל: 22947
- באר-שבע: רח' הרצל 31, טל: 73308

שרותינו ניתנים ללא תשלום!

18 אל על
ארוח ונופש בעמ

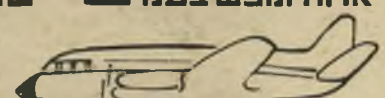

תוכניות נופש משולבות עם -
במחירים מוזלים באילת ושרם-א-שייך

ארקיע ARKIA
קוי תעופה בישראל בע"מ

"שתי מלים"

ליקט וצייר: ינקול

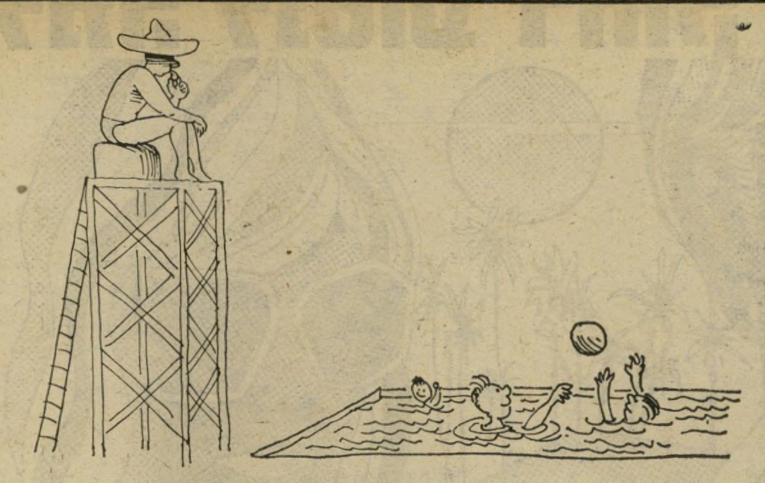

השגחה עליונה

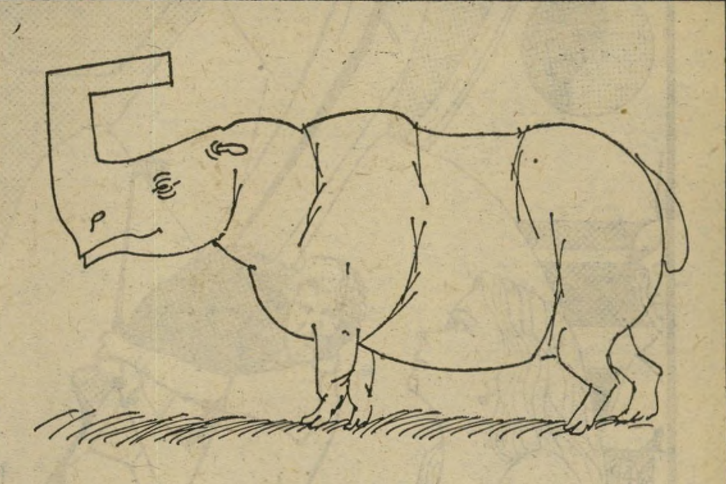

קרן זוית

מיספר מעורב

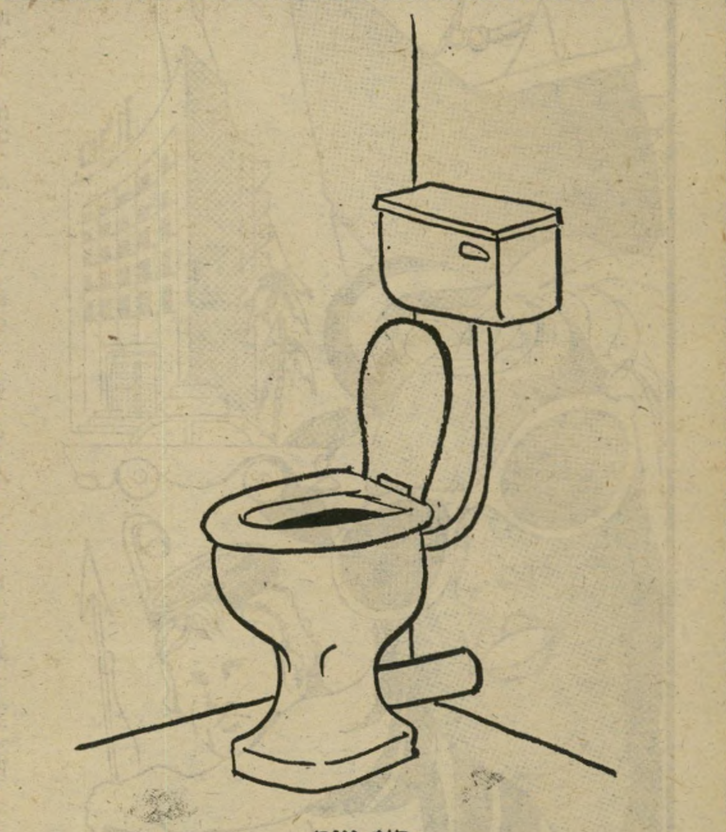

תא גזים

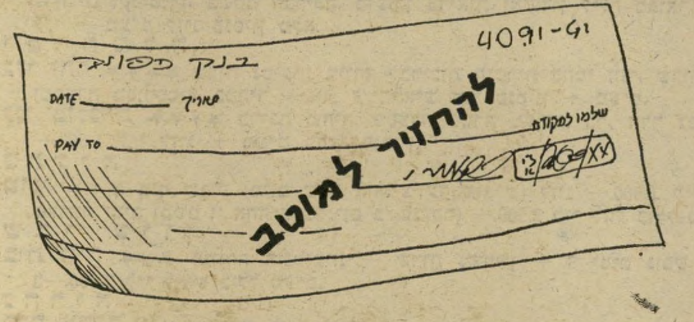

חזרה למוטב

חינוך גופני

עץ מחט

נסיעת עסקים?
הדבר האחרון שצריך להטריד אותך זו הנסיעה.

אל תיתן לפרטים קטנים
כמו טיפול בהליכי נסיעה
להסיח אותך מהעיקר –
העסקים.
השאר זאת לנו.
נא להכיר:
"השרות האקזקוטיבי"
של "דפנה נסיעות".
הצטרף למנויי
"השרות האקזקוטיבי" שלנו,
ובצלצול טלפון אחד
שלך או של מזכירתך
תסגור את כל נסיעותיך.
אנו נדאג לסידורי הטיסה,
המלונות,
שרותי קרקע,
רשיונות.
אם תרצה נעירך
בבוקר ונסיעך לשדה...
אפילו נזכירך לקחת
מעיל גשם. כל זאת
ועוד יחס אישי
לבבי ואדיב
והרבה תשומת לב
לפרטים הקטנים,
ללא תוספת מחיר.

בקש ממזכירתך
להתקשר עוד היום
לטלפון 223112
לקבלת פרטים
על "השרות האקזקוטיבי"
של "דפנה נסיעות".
את נסיעתך הקרובה
תעשה כבר ב"סטייל".

לאנשי עסקים
מגיע יותר.

דפנה נסיעות

משרד ראשי: תל-אביב רח' הירקון 114, טל. 223112-244126 ● ת"א שד' רוטשילד 15, טל. 57794-59607 ● י-ם רח' המלך דוד 9, טל. 02-223553 02-223128

רגעים של הצלחה.

רבע עוף או בורקאס? לא זה מה שהיה חשוב בחתונה של דורית ואבי.
את חתונתם המוצלחת ירצו לזכור לשנים רבות, ובכל פעם שיפתחו את האלבום ישמחו
שהיה סרט **"אגפאקולור"** במצלמה. לתמונות מוצלחות קח סרט מוצלח: **AGFACOLOR**

עם אגפא זה מצליח.

AGFA-GEVAERT

נאווה חן, שנבחרה בשבוע שעבר כמלכת המ'ים 1979,
היא אחותה של שרה חן, מלכת המ'ים של 1975

יורשת-הכתר

נשיקות מבנות מישפחתה הנירגשות קיבלה מלכת־המים לשנת 1979 נאווה חן, מייד עם זכייתה בתואר. השפתונים השאירו סימנים בפניה.

הערב הגדול הגיע, הערב שציפו לו ארבע־עשרה המועמדות במשך שבועות ארוכים, הערב שאליו הובילו הערבים הקודמים. הנשף בה"א הידיעה של תחרות מלכת־המים התרחש במוצאי־שבת שעבר באולם היכל־התרבות בתל־אביב.

האולם היה מלא מפה לפה אורחים נרגשים, שציפו לרגע שבו יעלה מני פאר על הבמה ויפתח את הערב הגדול. את הבמה שעוצבה על־ידי חברת ארגונית, קישטו ארבעה שערים מעוטרים ועשרות זרי־פרחים שהכינה במיוחד חנות הפרחים פרחי כץ.

מני פאר, בעניבה ענקית ובחולצה כתומה, הופיע קליל, אלגנטי ומצחיק עד דמעות. מהרגע שבו עלה מני על הבמה ועד לרגע שבו ירד ממנה, במשך ארבע שעות רצופות, התנהלה התוכנית ברציפות ובדייקנות, והכל בזכותו של אלי לופו, מנהל תיאטרון מבט, שדאג לתיזמון ולביצוע התוכנית.

תחילה עלו כל המועמדות יחד, יפות ווהורות, בבגדי־ים של גוטקס. אחר־כך עלו אחת אחת וריאיינו על־ידי מני פאר. את המתח העצום, שאפף את האולם הענק, הפיגו בדיחותיו של מני.

גם האמנים שהופיעו הפיגו את המתח. השיטה של הופעת המועמדות והופעת האמנים לסירוגין, שוב הוכיחה את עצמה. זמרת הדיסקו מאנגליה, קלי מארי, עוררה בשירי דיסקו ידועים, להקת הג'ז דומינו שהופיעה בכל נשפי בחירת מלכת־המים שוב סחטה מחיאות־כפיים מהקהל שהתלהב במיוחד מקריינית־הטלוויזיה לשעבר, רחלי חיים.

דיסקו בקהל

אחר־כך הכריז מני פאר על הפסקה, שבה התבקש הקהל לבחור במועמדת שלו. נערות צעירות, אחיותיהן הקטנות של המועמדות, ואולי מועמדות לעתיד, הוצבו על הקלפי ודאגו שהקהל יבחר במועמדת שלו באופן מסודר.

תצוגת־אופנה מקסימה התקיימה על הבמה, כאשר עלו הבנות בשמלות מ.ב. מרשימות, בייחוד זכו בהצלחה מיכנסי השלושת־רבעי עם החצאית הפתוחה, בגוונים של סגול וצהוב ואדום, צבעי קייץ לוהטים שהם שיא האופנה.

הזמר האיטלקי לואיג'י הוכיח שלא נס ליחו, שוב הוא שר לקהל, שלא נתן לו לרדת מהבמה, את פטייה פטייה ואת לה מאמא, והקהל דרש עוד ועוד. האיטלקי הקטן כמעט גנב את ההצגה מהכוכב האמיתי של הערב, אפריק סימון. אך איש אינו יכול לגנוב את ההצגה מ„אפריק המדליק", כפי שכונה הזמר מוזמביק על־ידי המועמדות.

בעוד הקהל מתוח, עלה מני פאר, בהבעה חגיגית, לבמה, התנשק עם אפריק, שיחק איתו קצת, והודיע על הבחירה. ראשון קרא לרמי לפין מחברת מ.ב. כדי שיכתיר את הנערה האלגנטית, אותה שעה כבר ידעו המועמדות על

שתי האחיות שרה חן (מימין), מלכת־המים של 1975 שהפכה דוגמנית מצליחה, יחד עם אחותה נאווה חן, שזכתה בתואר מלכת־המים לשנת 1979, מייד אחרי הבחירה שנערכה בשבוע שעבר בהיכל התרבות בתל־אביב. דימעות שימחה זלגו מעיניה של המלכה הנירגשת, אחותה, המנוסה במעמד מן הסוג הזה, הרגיעה אותה.

הבחירה היתה קשה אך לבסוף נפלה ההכרעה - נאווה חן

כובע של שומר מונח על הבמה שעליה צועדות המועמדות שרון מאני, נסיכת ים־סוף ועדינה בדולח שעיברתה את שמה מקריסטל לבדולח.

הקלפי בהפסקה של התוכנית העשירה בנשף בחירת מלכת־המים התבקש הקהל לשים את תלושי הבחירה בתוך קלפי. האחראיות עליו היו אחיותיהן של המועמדות. בתמונה משמאל: השופטים סופרים את הקולות. מימין לשמאל: משה בכר, מנכ"ל **מ.ב.**, זאב קיס, מנכ"ל **אולימפיק**, טובה ישעיה מעצבת הזית ואסתר גינדי, אמו של אברהם גינדי.

השלישייה המובילה

סגנית שנייה, המורה להתעמלות לירה אורה ניצן, מלכת־המים נאווה חן, וסגנית ראשונה המצילה מברכת בית־הלוחם ליאורה רשף. נאווה חן נשאה את המיספר שלוש־עשרה בחששות כבדים מפני מזל רע, אך המיספר הוכיח את עצמו. גם יהודית נגר, מלכת השנה שעברה נשאה אותו מיספר.

הבחירה. הן, שהיו נרגשות עד דמעות במהלך כל הערב, קיבלו את התוצאות ברוח ספורטיבית ויפה. הבחירה אומנם היתה הפתעה לרבות מן המועמדות, שכן הבנות, כך הסתבר, הימרו על אתי טבק, אך הקהל סבר אחרת. מירי זכרוני הודיעה לבנות מי הן הזוכות המאושרות. אותן שלא זכו, מיהרו ללבוש את בגדיהן ולהצטרף לקהל, כדי לחזות מן האולם ברגעים המאושרים של הנבחרות. הן ידעו כי למרות שלא זכו בתואר, זכו בתווייה שלא במהרה תישכח. רבות מהן עזבו את מאחרי־הקלעים כשחיוך על פניהן.

שתי מלכות במישפחה

מי לפין הכתיר את הנערה האלגנטית, חגית רימוני, לצלילי מחיאות־הכפיים. חגית, בת שש־עשרה בסך הכל, נחונה בגוף של דוגמנית שבוודאי יסייע לה, ברבות הימים, להיות אחת מדוגמניות הצמרת של ישראל.

אחר־כך עלה לבמה דני לוהלה מחברת גוטקס, שהכתיר את הנערה הפופולרית. אתי טבק, אחותו של בני טבק ממכבי תל־אביב, זכתה בתואר זה. למרות שבמשך כל התחרויות אמרו לה חברותיה המועמדות כי היא תזכה להיות מלכת־המים לא התאכזבה אתי כאשר נודע לה כי זכתה בתואר הנערה הפופולרית, והיא קיבלה אותו בשביעות־רצון.

כסגנית השנייה למלכת־המים נבחרה ליאורה ניצן מחיפה. ליאורה רצה אל הבמה

הקהל הנלהב שמילא את **היכל־התרבות** בתל־אביב השתתף באופן פעיל בתוכנית האמנותית שאירגן אלי לופו, מנכ"ל **תיאטרון מבט.** הוא שר, מחא כפיים, הניף ידיים והתלהב מאפריק סימון, לואיג'י, מרי קלי ושאר האמנים.

המלכה ה־20

אורי אבנרי, עורך **העולם הזה** מכתיר את נאווה חן כמלכת־המים לשנת 1979 במסורת תחרויות מלכת־המים אשר מארגן **העולם הזה** מזה 20 שנה.

2 x 13 של השנה.

וכמעט נפלה מרוב התרגשות. כסגנית הראשונה נבחרה ליאורה רשף, מצילה בבריכת בית־הלוחם. **ליאורה, בעלת הגוף המושלם, היתה המועמדת הקרובה ביותר לזכייה בתואר מלכת־המים.**

אך נאווה חן, היא זו שנבחרה כמלכת־המים לשנת 1979. שלושה אנשים הכתירו את נאווה, שהיא השנייה למישפחת חן הזוכה בתואר הנכסף. אחותה שרה חן, שמאז הפכה דוגמנית מצליחה, זכתה בתואר לפני שנים אחדות והיתה אף היא באולם, נרגשת לא פחות מאחותה הקטנה שעל הבמה.

זאב קיס, מנכ"ל חברת אולימפיק, **שהעניק לנאווה כרטיס טיסה ללונדון, נשק לה. אברהם גינדי הקבלן מראשון־לציון, שמתנתו למלכה היתה הנחה בסך 100,000 לירות ברכישת דירה באחד מבנייניו, העניק לה זר־פרחים. מתנת** פרחי כץ **ואת השרביט שיישאר שלה עד לתחרות הבאה.**

אורי אבנרי, עורך העולם הזה, הניח כתר־מלכות על ראשה של המלכה, בפעם העשרים במשך שנות הקאריירה הארוכה שלו כעורך הראשי של העולם הזה. היה זה רגע השיא בנשף המפואר, רגע השיא במהלך כל תחרויות מלכת־המים.

המלכה של השנה שעברה, יהודית נגר היפהפיה, עלתה לבמה כשהיא אלגנטית וזוהרת ונשקה למלכה החדשה. מאז נבחרה יהודית כמלכת־המים בשנה שעברה, הפכה דוגמנית מבוקשת ומפורסמת. עתיד דומה נכון גם לנאווה היפהפיה האכסוטית.

אין ספק, תחרויות מלכת־המים העניקו למדינת ישראל את הטובות בדוגמניות שלה: חני פרי, שרית דמיר, איריס דוויד־סקו, יהודית מזור, אורלי חידה, יהודית נגר והשנה נאווה חן. מי תהיה המלכה בשנה הבאה?

יהודית נגר, מלכת־המים של השנה שעברה נושקת לנאווה חן, מלכת־המים שתיהן נשאו את המיספר 13 וזכו.

התוצאות

מירי זכרוני, מארגנת התחרות, מספרת את לבנות את תוצאות ספירת הקולות.

בשחור לבן אפריק סימון רוקד עם אריה וינטל, חותנו של מנהל מחלקת־המודעות של **העולם הזה** וממארגני התחרות, רפי זכרוני, שהיה מורה לריקודים.

לרגלי המצב כורע המנחה מני פאר. המצב היא שנייה. בתמונה משמאל: הדוגמן דודי שרם וגזית אל־עד. ליאורה ניצן שהוכתרה כסגנית

אולימפיק זאב קים, מנכ"ל **אולימפיק** מכתיר את נאווה חן, מלכת־המים לשנת 1979 ומעניק לה נשיקה וכרטיס.

גינדי הקבלן מראשון־לציון, אברהם גינדי, מכתיר את מלכת־המים נאווה חן, מוחא כפיים ומעניק הנחה בסך 100,000 ל"י לרכישת דירה בבנייני **אברהם גינדי**.

עץ הזית יעקב שריד, נציג **עץ־הזית** מכתיר את ליאורה רשף, סגנית ראשונה למלכת־המים, ומעניק לה, וליתר הזוכות מתנות ממוצרי חברתו.

גוטקס דני להולה, מנהל המכירות של חברת **גוטקס**, נושק לסגנית ליאורה ניצן, ומעניק לה ולכל שאר המועמדות בגדי־ים ובגדי־חוף תוצרת **גוטקס**. כל הזוכות קיבלו זרי פרחים ענקיים, מתנת ירח פרלמן, מנכ"ל **פרחי כץ**.

תודת מערכת העולם הזה נתונה ל־חברות הבאות על תרומתן להצלחת מיב־צע מלכת המים 1979 : ● „עץ הזית" — יצרנית סבונים, שמנים ודטרגנטים, שנט־לה את המיבצע כולו תחת חסותה ; ● „בנייני אברהם גינדי", חברת הבנייה ה־פרטית הגדולה בראשון־לציון, רחובות, רמת־השרון ופתח־תקווה ; ● „אולמי אמבר" — הרשת הכוללת אולמות מפו־ארים בחולון, בתי אופנה לשמלות כלה וסלון יופי ; ● „וולה" — המייצרת את מיטב התכשירים לטיפול בשיער ; ● „גוטקס" — יצרנית ויצואנית בגדי־הים והחוף מיספר 1 בישראל ; ● M.B. — בית האופנה הישראלי שכבש את השוק בארץ ובאירופה ; ● „אנוה" — המועדון האקסקלוסיבי לבגדי גברים ; ● „מרנו" — יצרנית הנעליים המודרניות לאשה ; ● „דן תיור — יונייטד טורס" — חברת התיירות שהסיעה את המועמדות באוטו־בוסים הממוזגים לכל נשפי התחרות ; ● „אולימפיק" — חברת התעופה ש־תטיס את מלכת המים ליוון ולאנגליה. ● „אתר היופי" — סלון התיסרוקות.

וולה שלמה אקסלרוד, נציג **וולה** מכ־תיר את אתי סבק, חביבת הקהל ומעניק לה מוצרים לטיפול בשיער.

מ. ב. רמי לפין, נציג בית האופנה **מ. ב.** מכתיו את חגית רימוני, כתואר הנערה האלגנטית.

אמבר איזי ברסנו, נציג סלון הכלות **אמבר** שנושק ללי־אורה רשף, סגנית ראשונה, העניק הנחה בחמישים אחוז לחתונה של מלכת־המים ב**אולמי אמבר** החדשים בחולון.

אנוה רפי שעייה, נציג חברת **אנוה** לבגדי גברים מכתיר את הסגנית השנייה, ליאורה ניצן, ונושק לה. דוגמני **אנוה** הרשימו את הקהל בדגמים האחרונים של בגדי גברים.

כל העולם בנק!

(המשך מעמוד 14)

הסניף הבודד של דיסקונט (רק לאחרונה נפתח סניף במיאמי) מעסיק 300 עובדים. רקאנטי מצביע על הדוגמה שלו: מורגן בנק, אחד הגדולים בעולם, יש לו רק חמישה סניפים בכל העולם, כולל אמריקה. מאזנו, אגב, קרוב ל־30 מיליארד דולר. בנק אמריקאי גדול אחר, באנקר טראסט, היו לו 103 סניפים בניו־יורק, ומאזן של 22 מיליארד דולר. הבנק הפסיד הפסדי־ענק בשנת 1978, סגר ומכר 90 סניפים (מהם 11 לבנק לאומי ב־40 מיליון דולר) ומאזנו הוקטן רק במיליארד וחצי דולר.

באמריקה פעלו הבנקים הגדולים גם כסיטונאים וגם כקימעונאים, ורק עתה מתחילה ההפרדה. דיסקונט בחר מההתחלה בסיטונאות, ורקאנטי מצביע בצדק על־כך כי לבנק דיסקונט באמריקה יש מאזן של 1.4 מיליארד דולר בשנת 1978, כמו בנק לאומי שיש לו עשרות סניפים ואלפי פקידים.

רקאנטי אינו מוכן למסור כמה הרוויח הסניף, ולמעשה רק לגבי בנק לאומי ניתן לדעת תוצאות עיסקיות, שכן הוא פועל בעיקר במיסגרת בנק אמריקאי נפרד שהקים, ואילו יתר הבנקים הישראליים פועלים כסניפים של ישראל. גם בנק המיזרחי המאוחד פועל כבנק אמריקאי לכל דבר, אולם טרם עברה תקופה מספקת לפעולתו, מאז נפתח במאי 1978, כדי לדעת תוצאות עיסקיות.

אגב, בגרמניה יש שיטת־בנקאות המפרידה בין בנקים־עסקים, כמו דרזדנר בנק או בנק פיר גמיינווירטשאפט או דויטשה בנק, לבין בנקים העוסקים רק בפיקדונות או רק במשכנתאות.

גם לווינסון התפעל

יגודו של דיסקונט הוא בנק לאומי, שהחליט לעסוק ברשת־סניפים ובמשיכת פיקדונות. מנהל הבנק בחצי־הכדור המערבי, אליעזר לרנר, מצביע בגאווה על הרשת הענפה והריווחית שהקים בעשר שנות ניהולו. ממאזן של 100 מיליון דולר הגיע למאזן של 1.4 מיליארד דולר, ולהיקף־פעילות שהביא, לדברין, גם את יושב־ראש הנהלת בנק הפועלים, יעקוב לווינסון, לידי התפעלות.

לרנר טוען כי החל בשנת 1977 מרוויח הבנק, אמנם רווחים קטנים, אולם השנה, ב־1979, הרווח יהיה כבר משמעותי. הבנק איפשר למדינת־ישראל במילחמת יום־הכיפורים גיוס כספים, שלא היה מתאפשר לולא המערכת הענפה הפועלת כל השנים.

הסניף החדש שנפתח לא מכבר בפילדלפיה כבר משך פיקדונות של מעל לשני מיליון דולר, ונתן הלוואות ב־8 מיליון דולר, והוא כבר כיסה את עצמו. גם סניף שיקאגו נושא את עצמו, ובלוס־אנג'לס ישתפר הסניף אחרי כמה שינויי־ניהול.

מכיוון שבנק לאומי מתחרה בבנקים אמריקאיים, הוא נפגע יותר מבנקים ישראליים אחרים. לכן היו בו כמה תופעות חריגות, כמו סגן־נשיא שמעל באמון ושהורחק, ותביעות נגד חברות־בת, כמו לאומי סקוריטאס, על עבירות על חוק־ההגבלים. תביעות אלה, המוזכרות במאזני לאומי סקוריטאס, מוגדרות על־ידי לרנר כחסרות־שחר.

הבעייה העיקרית של בנק לאומי היא השפל באמריקה, המקטין את כמות ההלוואות שאנשים לווים, ואחרי הכל — עיקר עסקי־הבנק באים מהלוואות. הבנק גם צריך לגייס פיקדונות במחיר יקר יותר מבנקים אמריקאיים, בגלל היותו ישראלי.

אגב, בנק לאומי באנגליה, הפועל כבנק אנגלי, בחר לעבוד בשיטה האמריקאית, ומרבה אף הוא לפתוח סניפים בריכוזים יהודיים. מנהל הבנק, ד"ר יחיאל קדישאי, מצביע על הרווח של 262 אלף לירות אנגליות, אחרי מס־הכנסה, ואחרי הפרשה לקרנות בשיעורים גדולים.

רכישת 11 הסניפים של באנקר טראסט על־ידי בנק לאומי באה אחרי שרכש תמורת 14 מיליון דולר סניפים אחדים של אמריקן בנק אנד טראסט, שפשט רגל, בשלוש השנים, שחלפו מאז הרכישה, הפריש הבנק כל שנה כמה מיליוני דולרים לכיסוי הפסדי הרכישה, ורק השנה החלה הרכישה להניב פירות. אולם לרנר סבור כי לטווח הארוך, שיטת הקימעונאות של בנק לאומי תוכיח את עצמה, שכן כספי המפקידים הם הכספים הזולים ביותר הניתנים להשגה.

עמלות מופרזות בארץ

בין שתי שיטות אלה פועל בנק הפועלים, הפועל, לדברי אפריים ריינר, בשיטה סיטונאית, אבל בהרבה מדינות. הפועלים אימץ את שיטת דיסקונט של עבודה בעסקים, אולם פתח נציגות אחת בכל מדינה שיש בה עסקים פוטנציאליים. כמו לאומי ודיסקונט, גם הפועלים פתח נציגויות בכל המקומות שבהם עושים כסף, החל מאיי־קאימאן ועד לשווייץ.

לא ניתן לדעת את ריווחיות עבודת סניפי הפועלים בחו"ל, כמו שאין לדעת את ריווחיות בנק דיסקונט. אולם השוואת סיכום הריווחיות של שלושת הגדולים מעבודתם בישראל בילבד, שנעשתה על־ידי מחלקת הפיקוח של בנק ישראל לפני ארבעה חודשים, יחד עם השוואת ריווחיות של שלושת הבנקים, הכוללת את פעולת חו"ל, שנעשתה על־ידי פרופסור ברוך לב, מראה כי הריווחיות הכוללת את חו"ל קטנה ב־20% לעומת הריווחיות של הבנקים מעבודה בישראל בילבד. ההפרש של שלושת הגדולים הוא 200 מיליון דולר בשנת 1978. מסתבר מכך כי הבנקים מממנים את התפשטותם בחו"ל על־ידי גביית עמלות מופרזות בארץ. מובן כי לאומי ופועלים נוטלים חלק גדול יותר מריווחיהם בארץ למימון העבודה בחו"ל, שכן דיסקונט פועל במיסגרת סניף אחד ב־אמריקה, וסניף אחד בלבד בכמה ארצות באירופה.

השוואת המאזנים בשיטה זו היא, כמובן, גסה, אולם אין כל נתון אחר שניתן על פיו לדעת אם כדאית למדינת־ישראל פעולת בנקים ישראליים בחו"ל, ואיזו שיטה כדאית יותר.

עבודת מחקר שעשה הדוקטורנט יאיר אורגלר, ואשר תפורסם בקרוב, לגבי ריווחיות חברות־הבת של בנק לאומי בחו"ל, העלתה כי הריווחיות נמוכה ביותר, וסיכוי הרווח־לעתיד קטנים עוד יותר. אורגלר הישווה נתונים של שלושת הבנקים, ומצא כי פעולה קימעונאית כדאית וריווחית פחות.

ניצול הקשרים היהודיים

מצב זה החליט, לפני כשנה וחצי, בנק המיזרחי לפתוח בנק באמריקה. הבנק נשלט ב־70% על־ידי בנק המיזרחי בישראל, והיתר ברנרד גוטמן מבריסל, זליג וינגרובסקי ממכסיקו, אילי זברובסקי מניו־יורק (בעל עמי שפאר), ובוב הכט מיוסטון. מנהל הבנק, משה קראוס, מצהיר כי הבנק הולך בשיטת דיסקונט, תוך ניצול קשריו היהודיים עם השכונות הדתיות של ניו־יורק.

הבנק הגיע בשנה הראשונה למאזן של 40 מיליון דולר בקירוב, לעומת תחזית של סכום זה כעבור שנתיים. הוא גייס כבר פיקדונות בסך 25 מיליון דולר, והצליח גם לקבל חלק מעסקי ממשלת־ישראל ומוסדותיה.

קראוס מצביע על כך כי הוא מעסיק 22 איש בסך־הכל, וכבר כיסה את הוצאות התקמה. לא מכבר פתח אף הוא סניף בקאימאן, למשיכת פיקדונות ללא מסי־הכנסה. בראש מועצת־המנהלים הועמד ראש עיריית ניו־יורק לשעבר, אברהם בים, שהיה מראשי אמריקן בנק, שנרכש על־ידי בנק לאומי.

ארבעה בנקים ישראלים בניו־יורק. הם פועלים בשיטות שונות, וכל אחד טוען לצידקת דרכו. נראה כי היקף הפעולה מחייב בדיקה של בנק ישראל לגבי כל הפעילות הבנקאית הישראלית בחו"ל.

פעם רצה פינחס ספיר המנוח להפוך את ישראל למרכז פיננסי של יהודי־העולם. מה שמתרחש הוא שישראל, באמצעות הבנקים, הופכת את העולם למרכז פיננסי של יהודי ישראל.

יגאל לביב ■

הסיפור שמאחורי הסיפור...

על ההצלחה של חברה אחת -

ו„יונייטד טורס" שמה...

כאשר עולות מלכות המים — האמיתיות והמקוות — אל האוטובוסים המפוארים של „יונייטד טורס" הן אינן יודעות את הסיפור המסתתר מאחורי חברה סולידית ודייקנית זו.

ובאמת, מדוע שיידעו?!

ומה זה בכלל עניינן?

אבל לפעמים טוב שהבנאדם יראה גם משהו מהנעשה מאחורי **החזות** היפה והמלוקקת ונעימת הסבר. וטוב גם לרענן קצת את הזכרון.

בראשית היתה חברה עלומת שם בשם „יונייטד טורס". היא עבדה בהשקט ובביטחה עד שנקלעה לכלל צרות. או־אז היא חיפשה **מישהו** בעל מוניטין ואחריות אשר יוכל לגאול אותה מקשייה. המישהו הזה היה **קואופרטיב** „דן". ממש באותם ימים, ואלה אינם רחוקים — כדי 4 שנים **בלבד**, **החליטה** הנהלת „דן" „להיפרד" מהידידות ההיסטורית עם „אגד תיור"...

הוחלט להקים חברת תיירות רציונית רבת־היקף, אשר תתמודד התמודדות של אמת עם צרכי ענף התיירות הישראלי.

ואז נקרתה לאנשי „דן" חברת „יונייטד", ותוך החלטה אמיצה ונועזת נרכשה החברה.

או־אז הוכיחו אנשי „דן" למה הם מסוגלים: תוך חודשים מספר הם העמידו את החברה על הרגליים, החלו בתיכנון מסלולי תיורים, הפעילו רשת של סוכנים,

המתמודדות על כתר „מלכת המים 1979" לפני עלייתם לאוטובוס הממוזג של „יונייטד טורס"

יצרו קשרים עם כל המוליכים בענף התיירות, בקיצור: תוך תקופה קצרה ומפתיעה קבע „דן" את „יונייטד" על מפת התיירות בארץ — כסיפור ההצלחה של הענף.

וכיום?

צא לבית „יונייטד טורס" המפואר ברחוב הירקון 113, קח לידיך את הפרוספקט המהודר של החברה, תשוחח לרגע עם אחד ממאות המדריכים המוסמכים — או בקיצור: תעשה טיול אחד בארץ (אינך צריך להיות תייר, קיימים מאות מסלולים מיוחדים לציבור הישראלי!). ומייד תבין על מה אנחנו מדברים. אנחנו מדברים על חברה המפעילה מאות אוטובוסים מרווחים וממוזגים. אנחנו מדברים על חברה הקשורה בטלקס לכל נקודה ממנה יוצאים תיירים לישראל, אנחנו מדברים על סניפים בכל הארץ. אנחנו מדברים על שירות, על רכב...

בקיצור: כל הדברים האלה כולם מתנקזים למושג אחד: „אם תיירות — אז ‚יונייטד טורס'."

תחשבו על כך. בעיקר בשעה שאתם שוכחים לרגע שלא רק מלכות המים ולא רק מאות אלפי תיירים, אלא כל מי שמחפש מיזוג של כל המשימות גם יחד: הנאה, שירות, לימוד, בידור, חברה, הכרת הארץ ו... ומה לא?

זהו זה. רצינו לתת לכם טיפ־טיפה עובדות ונתונים על חברה אחת.

אבל מוטב לכם לבדוק את הכל באופן אישי.

דאגה זו נוכל לחשוך לך ...

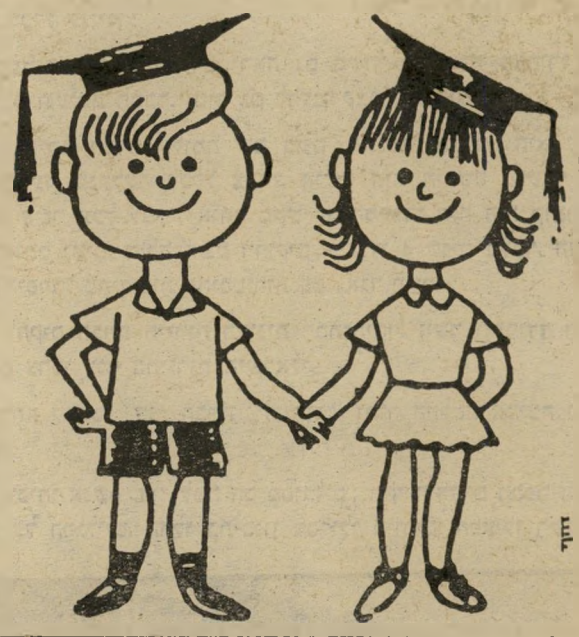

רבות הדאגות (וההנאות...) הכרוכות בגידול ילדים, שעליך להתמודד אתן.

"גחלת" תסיר ממך דאגה רצינית אחת: הדאגה לחינוך גבוה לילדיך, הכרוכה בהוצאות כספיות עצומות. ל"גחלת" **תכנית חסכון לחינוך גבוה** הטובה ביותר במדינה.

באמצעות תשלומים חדשיים (או תשלום חד־פעמי) שתפקידי ב"גחלת", תחסכי את ההוצאות הגבוהות הדרושות לתשלום שכר־הלימוד של ילדיך באוניברסיטה.

החסכון לחינוך גבוה ב"גחלת" נושא 7% ריבית נצברת, כשהקרן והריבית צמודים 100% למדד המחירים לצרכן, וכל ההטבות פטורות ממס הכנסה.

...כי רבה התועלת לחוסכים ב"גחלת"

לקבלת פרטים לחסכון לחינוך גבוה והרשמה נא שלחי הטופס דלהלן:—

לכבוד
"גחלת"
רח' אלנבי 91, תל־אביב
המשפחה .....
השם .....
הכתובת .....
שם הילד(ה) .....
תאריך הלידה .....

במדינה

דרכי חיים

איך להרוויח חצי מיליון

מבלי להתאמץ

בעל המיני־מארקט מצא שיטה מתוחכמת להוצאת כספים במירמה, אך נתפס ונכלא לשנתיים

אברהם קקון (28) מפתח־תיקוה רצה בהרבה כסף. המיני־מארקט שניהל הביא לו אמנם פרנסה בשפע, אבל הוא חלם על „כספים גדולים". צ'קים של לקוחות, שעברו בין ידיו, העלו במוחו רעיון גאוני.

אחרי שהירהר בדבר זמן־מה, החליט ועשה. הוא העתיק מעל אחד הצ'קים שקיבל מלקוח את מיספר החשבון של חברה גדולה ומכובדת, הדפיס מיכתב לסניף הבנק שבו היה החשבון, וביקש מהבנק, בשם החברה המכובדת, לתת למוכ"ז פינקסי־צ'קים לחשבון עבור החברה.

תעודות־זהות גנובות. הבנק נפל בפח בקלות רבה. בידו של קקון היו פינקסי צ'קים אותנטיים, והוא יכול היה להשתמש בהם. כדי להפוך את הדבר לאמין יותר, ביקש מקרוב־מישפחה צעיר שישיג עבורו תעודות־זהות. הצעיר שירת בצבא בשרות־חובה, והוא סחב כמה תעודות מחבריו והביאן לקקון. רק את תמונתם של הבחורים החליף קקון בתעודה, ובשמם פתח לו חשבונות־בנק בסניפים שמהם רצה למשוך את הצ'קים המזויפים.

הוא היה נכנס לסניף־בנק, מפקיד צ'ק מזוייף בחשבון שפתח בשם אחד מבעלי תעודות־הזהות הגנובות. במיקרים אחדים, כאשר כבר הכירוהו בסניף, ביקש שימסרו לו את הסכום במזומן.

עם האוכל בא התיאבון. הוא השיג פינקסי־צ'קים למכביר, מחברות גדולות ועשירות, והיה גובה סכומים נכבדים.

פקיד חשדן. אחרי שהשיג כך יותר מחצי מיליון לירות, בא יום־הדין.

בחודש אוגוסט של השנה שעברה נכנס קקון לסניף המרכזי של בנק למלאכה בתל־אביב. הוא הציג צ'ק על־סך 57.400 ל"י מחשבון השייך לבנימין ארדיטי. הצ'ק היה רשום לפקודת חנוך ליבוביץ, וקוקן טען, כי הוא ליבוביץ.

הוא עשה רק טעות אחת. הוא לא ידע כי לבעל־החשבון היה הסכם עם הבנק, שכל צ'ק מעל ל־10 אלפים לירות יאושר טלפונית על־ידי המושך. פקיד־הבנק חשד בקקון, והוא טילפן למושך, בלי ידיעת בעל המיני־מארקט, שהמתין לכספו.

כאשר נכנס ארדיטי לבנק וראה את קוקן, הבין כי רומה. קקון הנדהם החל בורח, אך הפעם היה זה מאוחר. הוא נתפס ונמסר למישטרה.

כתב־האישום נגד קקון היה ארוך ומסובך. אך סניגורו, דרור מקרין, הצליח להקטינו עד למינימום. הוא הורשע, לפי הודאתו, בחמש עבירות בילבד. רק אז ביקש הסניגור הממולח להודות בשם לקוחו בעוד כמה פרטי־אישום, שנמצאו עדיין בתיק־מישטרה וטרם טופלו. רשימת ההרשעות התארכה מאד.

ועוד 100 אלף. לפני מתן גזר־הדין סיפר מקרין עד כמה מוזר ומתוסבך הוא לקוחו. מסתבר, כי קקון אינו רק גאון פיננסי, אלא איש המצליח להסתבך בצרות גם בחייו הפרטיים. זה עתה התגרש מאשה אחת, וכבר נשא לו שנייה, וגם כאן נתקל בקשיים. בעת מעצרו נולד בנו בכורו, והוא עדיין לא ראה אותו. הסניגור הסביר, כי הנאשם אף לא יצליח ליהנות מפרי מעלליו, מכיוון שהוגשו נגדו תביעות אזרחיות, וכל רכושו עוקל לזכות נושיו.

למרות שהתביעה הדגישה את הסכנה לציבור מעבירות מתוחכמות כאלה, התחשב השופט, דב לוין, בטיעוניו של מקרין.

העונש שהוטל עליו היה ארבע שנות מאסר, מהן רק שתיים לריצוי בפועל, מיום מעצרו, לפני שנה. כלומר, אחרי ניכוי השליש ייצא קקון בקרוב מאד מכלאו.

אולם כדי לפגוע בו גם בכיסו, הטיל עליו השופט קנס של 100 אלף לירות, נוסף על הכסף שיצטרך להחזיר לנושיו.

השבוע בפיס!

שלשה זוכים - למעלה מחצי מיליון ל"י

שני מיליון ל"י
פרס ראשון
כשלוש מאות אלף
זכיות העולות בגורל!
כשנים עשר מיליון ל"י
סך כל הזכיות!
עשרים וחמש ל"י
מינימום הזכיה בזוטא.

שני מיליון
בוא עוד היום אל הפינה שלך,

עיזו

שרותי חיטוי
א. יוסף
הדברה וחיטוי לכל סוגי החרקים בבתים ומפעלים.
הדברת עשבים למפעלים ופרטיים במחירים נוחים.
חיטוי לדירה: —.725 ל"י,
ללא ריח: —.325 ל"י.
אחריות לשנה.
מוסמכים ע"י משרד הבריאות
רישיון 186
טל': 03־271625, 03־614572
רח' ברזילי 13, תל־אביב.

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118

חן טרמפ לחייל

על המסלול

תדמית או מזל

שבוע־האופנה הישראלי כבר מאחורינו, אבל הייתי רוצה לדווח לכם על כמה מ־היצירות האופנתיות שהוצגו בו. אחת מן החברות שהיתה ידועה בעבר, החליטה לשנות את תדמיתה בתיקווה שיקויים בה המישפט „משנה תדמית — מפתיע תמיד". ואכן, התגובות שהגיעו בעיקבות שבוע־האופנה מאמתות הנחה זו.

מחידושיה של חברת נירקם, המתמחה בייצור סריגים דקים ומיוחדים, הם בגדי־ספורט בסריג כותנה אקרילן. חלק מן ה־קולקציה נושא את השם „לגברת שבגיל 25 פלוס", אלה הם בגדים אלגנטיים, אבל עם רוח שובבה. הם משחקים בעיקר בהד־פסי פסים על הבגד, הדפסים שאינם סי־מטריים ומגרים את העין.

הפתעה מהגב

מהו גורם ההפתעה? כשאתה מקבל את הבומבה במקום הבלתי־צפוי, במקום האח־רון ששם חשבת שזה מחכה לך. אתה הולך ברחוב, למשל, ורואה לפניך שיער בלונדי מתנופף ברוח מעל גוף מחוטב. אתה מחיש את צעדיך, חולף ביעף על פני הבלונדית, מסיט את מבטך, מסתכל בפניה ואז נעצרת הנשימה מרוב כיעור. כמו שנאמר, „גוף פצצה, פנים כמו אחרי הפצצה". זוהי דוגמה קלאסית של גורם ההפתעה.

גם מתכנני האופנה מנסים להפתיע מדי פעם ומשקיעים הרבה מחשבה כיצד לע־שות זאת.

הדוגמה האחרונה היא המראה האחורי, או „הפתיעי את רואייך במראה הגב." מח־שופים עמוקים המגיעים עד למותניים כשהגב מתגלה בצורת „וי" או בצורת ע־גול. שסע עמוק המכה אותנו שוק על ירך, שמלות רכוסות לאורך כל החלק האחורי במערכת כפתורים. וכדי להדגיש את ה־עניין, נרכסת גם החגורה כשאבזמה מאחור.

בחרתי בשני אופנאים ידועים כשחלק גדול מן הקולקציה שלהם הוא הדגש על הגב. האחד הוא אוסקר דה־לרנטה והשני הוא אדריאן קרטמל. אז נא לא לשכוח שדרך הגב אפשר לא פעם גם להפתיע.

„ביתן" חייה וקיימת

ועוד משבוע האופנה הישראלי. חברת ביתן הציגה קולקציה המעוצבת בידי מירי

שנות החמישים „סטרפלס" וסריג
„נירקם" לקיץ שנות ה־80

כותנה־אקרילן ספורטיבי „נירקם"
לבן עם פסים בצבעים נועזים

השימלה המכופתרת בגב
האופנאי אוסקר דה־לרנטה

שפיר, עשויה מבדים כגון פופלינה, כות־נה כבדה וקלה ופיקה. הקולקציה מור־כבת משני קווים עיקריים: קו ישר וצר המבליט את גיזרת הגוף, וקו צמוד באי־זור החזה כשהחלק התחתון רחב ועשיר בבד. הכיפתור משמש חלק אופנתי בבגד. דגמים רבים מתכפתרים מהצד, מאחור או בקווים אלכסוניים. הצווארונים בהירים,

כתפיים מודגשות
אצל „כיתן"

כיסים בצדדים וכפתורים
אופנת „כיתן" בעיצוב מירי שפיר

קו־החזה מודגש על־ידי כיווצים והמות־ניים צרים ומודגשים. הבגדים האופנתיים יוצעו במחיר השווה לכל נפש.

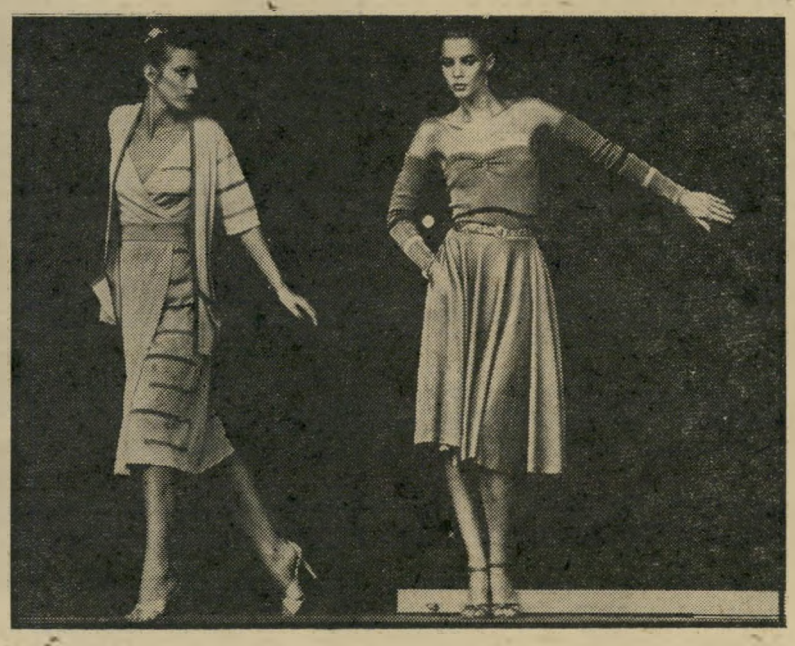

סריגה של פסים אפימטריים
„נירקם" — דיסקו ואלגנטי

חניתה צנטנר

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה", שראה אור השבוע לפני 25 שנה כדיוק, הקדיש כתבת־רקע מרכזית למורשת דור הפלמ"ח, תחת הכותרת „מאז יצחק שדה ועד ישראל גלילי". פרשן השבועון לענייני ביטחון פירסם כתבה נרחבת, תחת הכותרת „האיש בגבים הלבן", שכחנה בהרחבה את כעיית כוח משקיפי האו"ם, תפקידו ואורח־החיים של אנשיו. אחד מכתבי השבועון סיקר את עגינתה של „א/ק תל־אביב", בנמל איסאקה, יפאן.

כמדור „במדינה" פוקר ביקורו הראשון של נשיא המדינה, יצחק בן־צבי, כ„מכון ז'בוטינסקי". כתב היומן „זמנים", יהודה קסטן, פירסם ב„העולם הזה" כתבה על ביקורו, כעיתונאי הישראלי הראשון, על סיפונה של אוניית חיל־הים המצרי.

בשער הגיליון: ישראל גלילי.

ק"ץ 1954 ✶ עיתון פולני במדינת היהודים ✶ הזהב הלבן ✶ חוש ההומור של ז'בוטינסקי

„העולם הזה" 880
תאריך: 2.9.54

העם

בעל והבקבוקים

השנה, כמו כל שנה לפניה ואחריה, היא השנה החמה ביותר, עד כמה שמגיע זיכרון הישראלים.

הוותיקים, עמוסי הנסיון, החליפו מבטים רבי־דעת, הבטיחו זה לזה — כמו בכל שנה לפני ואחרי כן — כי זהו סימן לכך שהחורף יהיה החורף הקר ביותר מזה דורות.

אלא שלא היתה זאת נחמה צוננת. עייף ומיוזע, התגנב הישראלי הממוצע ברחובות לאורך הבתים המצלים. שתה גלונים רבים של משקאות־חדשים ועוד־יותר חדשים, פלט אותם דרך נקבוביות עורו ושתה אותם מחדש.

לאבות אבותיו של אותו אזרח, לפני ארבעת אלפי שנים, לא היו משקאות מורדניים אלה. במקומם נאלצו להשתמש באגדות מקררות. אחת מהן סיפרה, כי באביב הורגת אחת האלות את בעל המבורך, אל הפוריות. אולם כעבור כמה חודשים חוזר הבעל למקומו ונוקם את נקמתו. רוחות קריריים רוצחים את הקיץ המרושע.

על אף המשקאות, קיוו רוב אזרחי ישראל השבוע כי בעל יפסיק להתמהמה, וימהר לשוב ולמלא את תפקידו.

עיתונות

זיווג בלתי־מוצלח

ד"ר הנריך רוזמרין, איש הציונים־הכלליים נמצא במצב קשה: מישרד הפנים נתן לו רשיון להוצאת עיתון פולני תחת השם נוביני פורנגה. אולם לרשיון לא היה ערך רב: הוא הותיר לפרסם את העיתון רק שלוש פעמים בשבוע.

גם מרדכי גולדשטיין, איש המיפלגה הפרוגרסיבית, נמצא במצב קשה: גם לעיתונו נוביני איזראלסקי הותר לצאת לאור רק שלוש פעמים בשבוע.

אז הופיע באופק השדכן, בדמותו של ויקטור ברנדייס, מי שהיה קצין בשירות מישטרת־הביטחון של ממשלת פולין הקומוניסטית, זיווג שנראה כמוצלח. הוא שיכנע את ראשי הציונים־הכלליים כי הוצאת עיתון משותף עם הפרוגרסיבים תהיה צעד ראשון לאיחוד שתי המיפלגות, איחד את שני העיתונים הדו־יומיים ליומון אחד.

לובש־המכנסיים. החתונה העיתונאית נערכה לפני שנתיים. אולם השלום והשלווה מיאנו לשכון במישפחה הדו־מיפלגתית. הפרוגרסיבים לקחו לעצמם את תפקיד לובש־המכנסיים במישפחה. עורך העיתון, שאול לנגנס, החרים למעשה את מוסדות הציונים־הכלליים, וסירב לפרסם בעיתון המאוחד ידיעות על בואם של אישים ציונים כלליים מחוצלארץ.

הנהלת הציונים־הכלליים נפגעה קשה, ניסתה לשכנע את ד"ר רוזמרין לסיים את הנישואים הבלתי־מוצלחים בגט. אולם הלחץ לא נשא פרי: רוזמרין העדיף את הפרנסה הבטוחה על השקפותיו הפוליטיות.

בשבוע שעבר שבת בעיית הגט העיתונאי והתעוררה. הפעם עורר אותה הדשדכן, ויקטור ברנדייס, שפנה אל הפרוגרסיבים, ודרש לסלק את לנגנס מתפקיד העורך הראשי של היומון המאוחד. כדי להמחיש את דרישתו, התקשר ברנדייס עם חבר הוועד־הפועל של מיפלגת הציונים הכלליים, ד"ר מנחם דולן, והשיג רשיון להוצאת עיתון פולני בשם נוביני דזינניק אילוסטרטיבני — בן־זוג מצויין למחצית העיתון של הנריך רוזמרין.

אולם לנגנס לא נבהל מפני האיום: גם הוא השיג בן־זוג נאה למחצית־העיתון שלו, והוציא רשיון להדפסת עיתון פולני חדש תחת השם סלובו איזראליסקה.

היו אלה איומי שווא. השבוע התברר סופית, כי שאול לנגנס לא יפוטר והצרנים־הכלליים לא יוציאו עיתון פולני חדש: התגלה שהסיכסוך בין לנגנס וברנדייס לא היה כרוך בכל מחלוקת פוליטית, והתנהל על רקע אישי בהחלט.

חקלאות

הזהב הלבן

סם המבורג מקליפורניה, ארצות־הברית, היה מצויין במעלות רבות: היו לו מטעי־כותנה גדולים, הבנה בלתי־רגילה בחקלאות ומרץ רב, אך בראש ובראשונה הצטיין המבורג בעקשנותו — בשאיפתו לעשות את כל הנראה כבלתי־אפשרי.

הבלתי־אפשרי ניצב לפניו במלוא קומתו, בעת ביקורו הראשון בישראל, לפני שנים מיספר. כאשר השווה הוא את אקלימה של ישראל עם האקלים הקליפורני, שאל מדוע אין בארץ מטעי־כותנה, וקיבל מפי החקלאים המקומיים תשובה קודרת: נעשו נסיונות רבים לגדל כותנה, אולם הקרקע הישראלית הצמיחה רק שיחים ננסיים, חסרי כל ערך מיסחרי.

זנים מובחרים. התשובה לא ייאשה את המבורג. להיפך, היא הגדילה את מרצו כפל־כפליים. הוא סייר ברחבי־הארץ, בחר במקומות המתאימים ביותר לגידול הזהב הלבן — דם החיים של כל תעשיית הטכסטיל. אחר חזר לארצות־הברית, שלח משם זני־כותנה מובחרים והוראות לחקלאים.

בשבוע שעבר נשאה עקשנותו של המבורג פרי: שורות פועלים נעו לאיטם על פני שדות שטופי־שמש בעמק הירדן, קטפו את הפקעות הצחורות־צמריות מעל שיחי הכותנה, והשיגו שיא־בינלאומי של קטיפת 50 קילו כותנה ליום.

היבול הראשון עלה על כל המשוער. הוא הוערך באלף טונות לפחות, ובכוחו לספק חלק מן התצרוכת של תעשיית הטכסטיל הישראלית. יתן לחקלאים מרץ להרחיב את שטחי הגידול בשנה הבאה, לחסוך לממשלה מיליוני דולרים במטבע זר*.

* מאז הפכה הכותנה לאחד ממוצרי החקלאות החשובים של המשק בישראל.

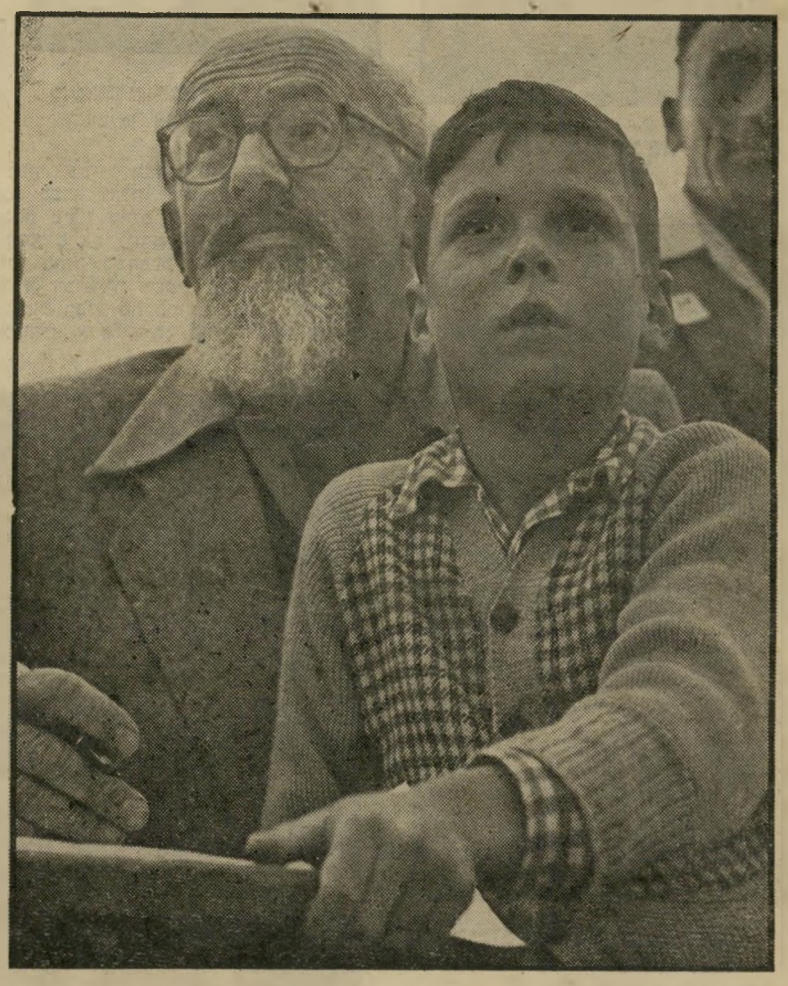

הזקן והילד

יצחק שדה ובנו יורם — המתגורר כיום ביפו, עובד בעריכה ובתירגום ונשוי לעתונאית זיווה יריב. שדה, שנודע בכינוי החיבה „הזקן", נטל חלק מכריע בעיצוב רוחו ודמותו של הלוחם העברי, איש הפלמ"ח. כשקמה המדינה, נוטרל על־ידי דויד בן־גוריון וסיים את תפקידו בצה"ל כמפקד חטיבה.

מיעוטים

המסורת שהופרה

כאמל מנסור היה אדם מודרני. הוא למד מדעי־הרוח באוניברסיטה העברית בירושלים, ועבד לאחר מכן כעיתונאי. אולם על אף כל זאת היתה לו תכונה משותפת עם אברהם העברי ובני שבטי הבדווים: הוא הצטיין בהכנסת אורחים.

ביתו של כאמל ובית אביו, המוכתר, היו פתוחים בפני כל זר שנקלע לכפר הדרוזי עוספיה, השוכן במורדות הכרמל. שם היה כל תייר, או אזרח ישראלי, זוכה לארוחה מזרחית דשנה, מלווה בהסבר מקיף על העדה הדרוזית והשתבצותה באוכלוסיית ישראל. ספר האורחים של כאמל נתמלא במשך השנים האחרונות בחתימותיהם של אלפי מבקרים מלאי־התפעלות ואסירי־תודה.

אולם ככל שהלך הספר ונתמלא, כן הלך כיסו של כאמל והתרוקן: המיצרכים להכנת הארוחות ניקנו בשוק החופשי, ומחיריהם היו מפולפלים לא פחות מאשר המאכלים שהוכנו מהם*.

פנייה מודרנית. במקרה כזה היה אברהם העברי מתפלל לאלוהי מרום, ומבקש שישלח לו מיצרכים לקיום מיצוות־האירוח. אולם כאמל מנסור היה, כאמור, אדם מודרני: הוא פנה אל מישרד הפיקוח על המזון בחיפה, והסביר כי ארוחותיו משמשות גורם חשוב לעידוד התיירות, וביקש הקצבת מיצרכים בדומה להקצבה הניתנת לבתי־ההבראה והפנסיונים.

השבוע הפרו צאצאי אברהם העברי את מסורת הכנסת־האורחים של אביהם הגדול: תשובת מישרד הפיקוח על המזון לבקשתו של מנסור היתה „לא!" גדול.

אנשים

● השבוע נתפנה **דויד בן־גוריון** במשך שלוש שעות רצופות מעסקי הצאן של קיבוץ שדה־בוקר, והקדיש את מחשבותיו לרועה גדול אחר. בן־גוריון נתן ראיון ארוך למהנדס **משה שכטמן**, המחבר ביוגרפיה של מנהיג ומייסד התנועה הרוויזיוניסטית. ביוגרפיה אחרת של ז'בוטינסקי, תחת הכותרת ז'בו, כתובה בידי הרופא־סופר **יעקוב ווינשל**, עומדת לראות אור בימים אלה.

● בז'בוטינסקי נזכר גם חבר־הכנסת הראשונה, **שמואל מרין**, שסיפר מה ייעץ לו ז'בוטינסקי כשהיה עליו לעבור מפולין לבריטניה. עצתו של מחולל הגדוד העברי הראשון בצבא הבריטי היתה: „בפולין אתה מחזר אחרי אשה ואחר־כך נושא אותה לאשה. באנגליה להיפך, עליך קודם להתחתן איתה ואחר־כך להינשא לה."

● ח"כ מפא"י **עקיבא גוברין** סיפר על מייסד ההגנה, **אליהו גולומב**, את הסיפור הבא: קצין בריטי, ידיד ההגנה, נפל פעם קורבן להתקפת ערבים ששדדו ממנו מכונת־ירייה כבדה. כששמע על כך גולומב ציווה לתת לאותו קצין אחת מכונות־הירייה המעטות והיקרות של ההגנה, כדי שהקצין לא יבוייש בעיני מפקדיו. סיכם גוברין: זה היה לא רק מעשה יפה, אלא מעשה חכם, כי הקצין גמל לו אחר־כך שבעתיים...

* מדובר בתקופה שבה היו עדיין הגבלות על אספקה וחלוקה של מזון לאזרחים.

בשיטת "האויר הקפוא" (NO FROST) האוכל נשאר טרי זמן רב יותר.

הלחות הרבה הנוצרת במקרר רגיל פוגעת בטריות המזון, ולא פלא שאת נאלצת לזרוק לעתים קרובות כמויות של מזון, ובפרט ירקות, מפני שהם מתרככים ומתקלקלים. גם המזון שאת מקפיאה בתא ההקפאה של מקרר רגיל מתכסה בשכבה עבה של קרח המקשה את הטיפול בו.
בשיטת האויר הקפוא של אמקור, כל הבעיות האלה אינן קיימות מן הסיבה הפשוטה שלא נוצר כלל קרח במקרר. במקום קירור סטאטי פועל המקרר בטכניקה חדישה: זרימה מתמדת של אויר יבש וקר, המסלק את הרטיבות מתוך תא ההקפאה.
התוצאה?

- המזון במקרר, החל בבשר ובגלידה וכלה בירקות, נשאר טרי זמן ממושך ואינו מתרכך.
- בשל תנועת האויר המתמדת, לא מתערבבים ריחות של מאכלים זה בזה. לגלידה לא יהיה ריח של דג מלוח, ולחלב לא יהיה ריח של שום.
- שוב לא תצטרכי להפשיר את המקרר לעולם, מפני שלא מצטבר שום קרח.
- יש מקררים מתוצרת חוץ הבנויים באותה שיטה, אך מחיריהם גבוהים בהרבה (ההפרש מתבטא בעשרות אלפי לירות). יותר מזה. הם מחייבים לעתים התקנת טרנספורמטור הגוזל חשמל רב. פרט לכך גם מידת הלחות בהם גבוהה מזו שבאמקור, מפני שהמקררים המיובאים מותאמים לתנאי האקלים בארה"ב ולא לאלה שבארץ.
אמקור בשיטת האויר הקפוא מאפשר לך לשים את הקרח במקומו הנכון. בתבנית קוביות הקרח בלבד.

מפיצים אמפא וסוחרים מורשים

שרות אמפא שרות ללא התחרות

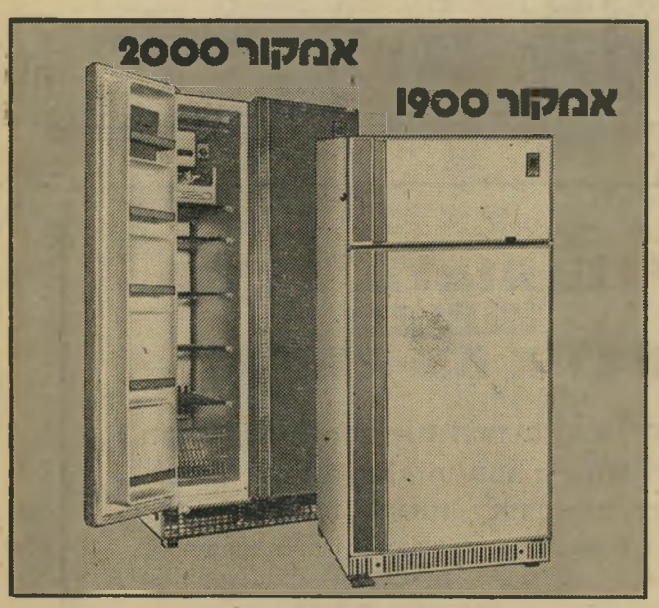

א אמקור
מקרר העתיד

"רק היא מספקת אותי"

ג'יטאן.

אני ניסיתי כבר הרבה בחיים, תאמין לי, אבל רק אחת גרמה לי סיפוק אמיתי. ג'יטאן הצרפתיה. נסה אותה, היא תספק גם אותך.

צפר באלגשוואי

איתן עמיחי
הדברת מזיקים

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים וכנרים. בשמירה על בריאותך ורכושך.

רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75

איתן עמיחי - הדברת מזיקים

הקיץ ב"פלאזה טבריה" חופשה בצוותא עם הילדים

הקיץ קחו איתכם את הילדים ובואו לחופשה נפלאה במלון "פלאזה טבריה". חופשה של מנוחה, בילוי והנאה להורים וגם לילדים.

☆ תוכניות מיוחדות לילדים ☆ בריכת שחיה נהדרת ☆
☆ הסעה חינם לחמי טבריה ☆ בידור ☆ סיורים ☆

הזמנות: 067-22626; 067-92233

פלאזה טבריה
CP Hotels

ערבי צעירים במועדון 5 לתרבות חדשה

רח' הס 5, תל-אביב,
טל' 297263

המועדון יצא לחופשה בחודש אוגוסט

התוכניות תתחדשנה ב-4.9.79

נמר של עיר

ביאליק על גראפומנים ✶ „פנקס שירות" גם לחתנו

של יצחק רבין ✶ הווינקלרים, הפינקסים, הבסרים ודומיהם ✶

גחלת משוררי האמת מול אודי השירבוט

עדות

שירתנו הצעירה

מילחמת דורות בשירה העברית החדשה היתה לשיגרה עד ראשית שנות החמישים, עד לעליית משוררי דור־המדינה — יהודה עמיחי, נתן זך, דויד אבידן ודליה רביקוביץ. מאז ועד היום הזה, לא צמחה קבוצה שירית בעלת משמעות כלשהי. באין מילחמת־דורות בשירה העברית העכשווית, כל שנותר הוא, להתבסס ממילחמת־דורות, נוסח ביאליק: מילחמה שבכוחה להעלות סומק של עלבון גם בלחיי משוררי העכשיו, הוויולטירים, ההורוביצים ודומיהם, המדמיינים עצמם יורשי שירת הדורות שקדמו להם. וכך כתב חיים נחמן ביאליק במאמרו שירתנו הצעירה:

„יללת תנים מצד זה וריקוד שעירים

חיים נחמן ביאליק
ארס של עכנאי

מצד זה: אין ספרות עברית!... (על יעקב כהן) **מיסתו כסיסת סנונית: מלאה עקלקלות ומרי וחן חן, מתחטא הוא לפני בת־שירתו כ,בן יחיד', מתעלם מתוך פיי־נוק ובועט מרוב יופי...** (על זלמן שניאור) **„שימשון" צעיר, שגדלו לו בן־לילה כל שבע מחלפותיו... איש לא ראהו כשחש בצמיחת שיניו וצפרניו ואיש לא ראהו גם בהאפקו... מתוך חבוין היער, עז ואמיץ, זינק פתאום לקראתכם, כשטרפו מפרפר בין שיניו החדות ולהט ניצחון בעיניים...** (על שניהם) **ומגודלים היו מנוער בתנאי חיים מקופחים מקשיחי לב ורוח. טימטום החדשים, גסות הטעם ודלות מנוולת — אלה הח אומניהם בילדותם... רגש שינ־אתם אל הישן מפעפע בשירתם כארס של עכנאי — והוא עובר גם ללב הקורא ומשתרש בו... מהבל פיהם נישרפו קורי העכביש, שלפלפו את ריסי עיניהם של אלו המתנמנמים עדיין על גבי בלואי נש־מתם... ולמדו אלף־בית מפיהם ותלשו דרך־אגב שערה לבנה מזקנם... בעקימת שפתיים שמטו מפיהם את הדד הצומק והמדולדל של „הישן" והדביקוהו בצבא של ה„עתיים" של ספרותנו החדשה שנת־מלאו בינתיים חלב חי...** (על נוסח השירה הלאומית של משוררים אלה) **העומדים לפני התיכה ומפצחים בפצח,**

בולעים באקרובטים חרבות עקומות של חרוזים ואבני חצץ של „אין קוצץ" ופול־מים אודים עשנים של „לפידי להבות", כשהם מציצים כל פעם בעין אחת לצידם של פוד ה„חכמים והנבונים" שבכותל ה־מזרח... שירת צעקה זו, שעיקרי יניקתה מן הארץ, כשהיא פונה מאונם כלפי שמים ריקים ומתדפקת על שערים שוממים — גדול צערה משל איוב והשטן ביחד: פע־מים שהיא נהפכת לנהקת פרא של תובע בלא נתבע, ופעמים שהיא נשמטת ונח־בטת ארצה, בלא כוח כקורנס כבר, שירד בחוזקה — ולא מצא סדן תחתיו... ומי יודע? אולי אלה הצעירים נושאים בידם את סם החיים והנוער לעמם העתיק; אולי עוד הם יזקפו את קומתו והקיפו את ראשו השב בענני כדור ותפארה..." (אודיסה, כסליו תרס"ז).

המשוררים הישראלים, המתיימרים לכ־תוב עברית, שספריהם ייסקרו במדור חי־קורי ברור לחלוטין, לא יזכו למשמ תיקוותו של ח"נ ביאליק: ומי יודע? אולי אלה הצעירים נושאים בידם את סם החיים והנוער לעמם העתיק; אולי עוד הם יזקפו את קומתו... משרבטי מילים וחרוזים של חרוזים שנפש כלשהי אינה נזקקת להם, מהווים חטוטרת על גבה של השירה העב־רית המפוארת.

מדור זה כולו יוקדש למאזן השנה האח־רונה בשירה העברית, תחת שתי כותרות: חיקוי ומקור. תחת הכותרת הראשונה: הגרפומנים, המעתיקים, מחברי השירה ה־שיקרית למיניה; תחת הכותרת השנייה: המיעוט של משוררי האמת, הנושאים את גחלת השירה העברית בלחש.

חיקוי

גרפומנים מזדקנים

גרפומנים רבים לה לשירה הישראלית החדשה, ומכל קצוות עולם הם הגיעו הנה, לגרוף מילים בשירה העברית. אחד מהמ־שוררים האלה (או, ליתר דיוק, מאלה ה־מכנים עצמם משוררים, מבלי שבת־השיר תעטר את חוסר־כישרונם) הינו בעל שם עברי בולט — **מנפרוד וינקלר**, שסיפ־רו, עפר בעימות, ראה אור באחרונה בהו־צאת ספרית פועלים*.

חרוזיו ושירבוסיו של וינקלר הנ"ל, שראו אור מסיבות בלתי מובנות בסיוע קרן תל־אביב לספרות ולאמנות, הינם בבחינת שיחזור מעתיק של שירת **יהודה עמיחי**, בלא הרשאתו. שורות כמו **באיזשהו מקום נפלו קירות ובא מרחק...** או **„לבני שנולד מתחת לשרשים... ולא יכיר אותי, כפי שלא אדע את רצונו..."** נושאות את חותם עמיחי ואת תווית הגניבה־הספרותית. וינקלר הנ"ל קרא ב־שקדנות בלתי־רגילה את שירו של עמיחי: **„ילדי נודף שלום. / כשאני רכון מעליו, / זה לא רק ריח הסבון... ילדי נודף שלום. / רחם אמו הבטיחה לו / מה שאלוהים אינו יכול / להבטיח לנו..."** וינקלר סובל, כנראה, מתיסמות „שירת עמיחי זורמת בעורקיו", וזו הסיבה המבי־אה אותו להעתיק בשיטתיות מתוך שירת המשורר החשוב הזה. כאשר וינקלר משר־בט על **„מי יוכל לקמוף את כל / הרגעים של חיל שנפל / לשאתם כפרות כבדים לפתיו / כעלים שנשרו — וחורף לצידם...**" הרי שהמילים והחריזה כמו נלקחו מתוך קינות על המתים במילחמה של עמיחי. ובדומה לדוגמה הקודמת, גם כאן נעשית ההעתקה בחוסר כישרון משווע.

למיקרא סיפרון זה מתעוררת לעיתים התחושה, כי מחברו אינו יודע עדיין עב־רית, ומוטב יהיה אם ילמד עוד כמה שנים באולפן בטרם ישוב להעתיק את שירת

יעקוב כסר
ריח זרע ניפלט

עמיחי ולחתום עליה בשמו העברי: מנפ־רוד וינקלר.

בעוד שפת אמו של מנפרוד וינקלר היא רומנית, הרי ששפת אמו של **יעקוב כסר** היא פולנית, ודומה שחרוזיו נופלים בי־נות לכיסאות השירה העברית והשירה הפולנית. בסר, הסובל מן הסתם משיגעון גדלות (תכונה מקובלת אצל גרפומנים) מפרסם בשער סיפרו החדש את דיוקנו, עם סיגריה בין שתי אצבעות, ליד ספל בירה וארשת פנים של האדם הגוחר. שם סיפרו של בסר גם אם לא וזה לו סיפרו העשירי מאז היגר מפולין לישראל, והפך לחלוץ המרכזי של הייבסקציה השירית ב־ישראל.

בדומה למיקרה של קודמו, וינקלר, הרי שציבור משלמי המיסים מימן את סיפרו של הבסר בסידרה שעורכיה הם: **שלמה מנאי ועוזיר רבין***. בעוד וינקלר שו־אף לחיקוי אילנות גבוהים, הרי ששירתו של בסר מסתפקת בשיחים נמוכים, ומר־בית שיריו עשויים כחיקוי תפור משירים של **אשר רייך ויאיר הורוביץ**. ה־סממן המאפיין את שיריו הוא אי ידיעתו את הלשון העברית וקיצבם השירי פנימי של המילים. כאשר בסר כותב **„יום רודף יום ולילה אל לילה נאסף..."** הרי שהוא מזכיר את שירת אשר רייך בראשית שנות השישים. פתיח אחר שלו **„הוא אדם חסר מנוחה / הביט כי מהמראה בלסת זאבית..."** מזכיר את שירתו של יאיר הורוביץ, בתקופה שזה נמנה על משוררי קבוצת עקד.

סימפטום נוסף של גרפומנים מזדקנים הבולט בשירתו של בסר, הוא הצורך של משורר תל־אביבי לכתוב שיר שבו מוז־כרת ירושלים. לכן הוא משרבט על **„בית קפה על הר. גג ממעל לירושלים. בתוך כתר אבנים / חצר צרה..."** יש לו לבסר גם מילים שיריות תמוהות, כמו **„רשת טלולה כאמור..."** וניסיונות בפילוסופיה למתחילים, כמו: **„ערוצי ניקוז כהם אזול זמן המשמעות..."**

בסר סובל, אם להבין את חרוזיו, מ־עצירות סריסית, ולכן הוא כותב **„שיר על נזילות / כאוויר ריח זרע ניפלט..."** מסתבר כי גם **„גוף אשתו בכותונת פר־חים..."** אינו מסוגל לעורר אותו ולכן **„זרע הנשמה / שנטמן כאהבה נואשת / שעלה כגבעול מזדקר מרחם אשה / שלא נבט להצמיח עלים..."** הופך את שיר־בוטי חרוזיו של בסר הנ"ל למעין תעתיק נטול כישרון של שירי **מאיר ויזלטיר**, שהינם בבחינת תעתיק עם מעט כישרון משירתם של **דויד אבידן** ו**נתן זך**.

מישור זה של חרוזים הוא המקום למקם את שורותיו של **אברהם בן־ארצי**, חתנו של מחבר פינקס שירות, **יצחק רבין**, שפירסם שורותיו בסיפרון אקלים צבאי, המודפס על נייר בצבע חא־קי.* למרות ששורותיו של בן־ארצי הינן גרפומניה טהורה, הרי שכישרונו בולט עשרת מונים ליד חוסר כישרונם של וינ־קלר ובסר. ברור שאם בן־ארצי הנ"ל לא היה מקדיש שנותיו לצבא, היה מתפתח למשורר, דבר שניבצר מווינקלר ובסר.

כאשר כותב בן־ארצי על **„אביתר נילה את אלוהים. / מרים משקולות בנן בי־תו, / תופס בחבל ברוב שריריים —/ לשכיבות סמיכה כופף גוו. // המלאך גבריאל ששנא התעמלות / מותח קפיצים לפני הצהריים...**" הרי ששורות אלה אמי־נות עשרת מונים יותר משירתם של בסר ווינקלר.

משורר, שמסיבות בלתי־ברורות נחשב במשך שנים רבות למשורר מקורי, פירסם סיפרון המכחיש הנחה זו. הכוונה **לישי ראל פינקס**, שספרי סימן קריאה פירסמו את סיפרו בתוך הבית**. בדומה למתחזי שירה רבים, הרי ששורותיו של פינקס הנ"ל סובלות מתיסמונת אי־שורשים בישי־

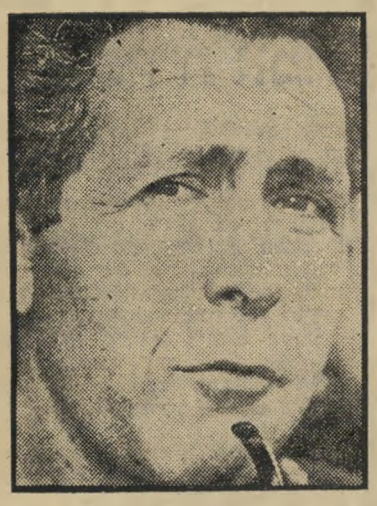

ישראל פינקס
אראביה דזרטה

ראל. לכן שלח את סיפרו הראשון 14 שירים להפליג בים־התיכון, ואחר־כך עגן לסעודת ערב בפרדה. שירתו נוטה להז־דווג לה אי־שם באיטליה הרחוקה. לשונו היא סינתטית, והיא סובלת מהמאפיין את

---

* אברהם בן־ארצי — **אקלים צבאי**; הוצאת טרקלין; 38 עמודים (כריכה רכה).

** ישראל פינקס — **בתוך הבית**; ספרי **סימן קריאה**; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 145 + הערות (כריכה רכה).

* מנפרוד וינקלר — **עפר בעימות**; הוצאת ספרית פועלים; 71 עמודים (כריכה רכה).

* יעקוב בסר — **גם אם לא**; הוצאת **יחדיו**; אגודת הסופרים; 66 עמודים (כרי־כה רכה).

נמר של נייר

(המשך מעמוד 77)

שירתם של וינקלר ובסר: עברית שירית גרועה. פגם, שאותו מנסה פינקס להסתיר בעזרת בירבור־חרוזים כמו: „חיינו, שהיו לסמלים, / חזיר וברכור, / פעם חזיר ופעם ברכור...“ העשויים להרדים את המעיין בהם.

קשה לקלוט כשירה אמינה שורות ב־נוסח „האם אשמנו / על שאהבנו ככרדלסים? / האפשר היה אחרת?...“ פינקס נוטה לסרבל את שורותיו במשפטים מתוך אוצר פיתגמים וניבים כלשהו, והוא אינו מאמין כי ניתן לכתוב בלשון הנביאים JAMAICA RUM. היות ואנחנו כנראה ויקינגים, הרי ש„האנשים שאהבנו / טבעו כאניות יקרות, לא יאומנו, / תרשומיהן האמיצים, לפנים, / את המים האלה...“. תיסמונת נוסף לבעיות הקליטה של הפינקס במזרח התיכון היא הכותרת המקורית לשירו אראביה דזרטה (מדבריות ערב — בעברית פשוטה). תוספת נוספת של פינקס לתרבות הישראלית העכשווית היא שירו שני תאריכים בחייו של פרנצ'סקו פטרארקה.

פרט מעניין: סיפרו זה של פינקס דומה בעיצובו לספריו הראשונים של **נתן זך**. חוץ מזה, כל דמיון נוסף הוא מיקרי בהחלט.

ליד הגרפומנים המזדקנים דומה כי המשרבטים **חיה שנהב** • **ועידו בסוק** •• חסרי גיל. בספריהם זה עץ התות ופואמה פוליטית הם מוכיחים כי סרטן המילים מאיים על המשך חייה הריבוניים של השירה והלשון העבריים. הגב' שנהב, שתרמה לילדי הארץ את הטינופת המכרת יותר בשם מיץ פטל העבירה את יומרותיה גם למבוגרים והיא מנסה להדביק את המילים במיץ פטל למבוגרים, בקיטש מילולי נוסח: „קולך נמוג, פתאום המתיקות שכר, / אחת, פועמת. / אני רוצה להשתחוות בנקודת הדמש...“ במקום מוזה (השראה) נוחתים על חרוזנית ספרי הילדים דברים אחרים, כמו: „כל יום נופל עלי כאילו הוא בוכה מנופצת / או אני כוכה מנופצת / הלבן של הגוף כואב לי...“ האם התכוונה המשוררת לטמפון או שהיא סתם מבלבלת את המילים ואת המות. מדוע אין הכנסת מחוקקת חוק כנגד שירתם של משוערמים?

עידו בסוק הוא איש בעל יומרות, שחיבר את פואמה ונתן לה את השם פואמה פוליטית והעו אפילו לפרסמה ברבים, מבלי שיהיה קשר כלשהו בינה לבין פואמה פוליטית. ובפואמה זו הוא מערטל מילים: „קינתו של ארום: ‚אהה שודדו אוהלי יריעותי נמוגו — תמיד עירום ועריה תמיד ההוח תנשוב...“ לא ברור, מה לעידו בסוק ולשירה העברית העכשווית.

• חיה שנהב — זה עץ תות; 77 עמודים; הוצאת עם עובד (כריכה רכה).

•• עידו בסוק — פואמה פוליטית; הוצאת שי; 38 עמודים (כריכה רכה).

••• חיים גורי — איומה; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 75 עמודים (כריכה רכה).

אנתולוגיה ישראלית

הגד פוליטי

מאת: יותם ראובני

ביום שבו פורסם הדו"ח הסופי של ועדת אגרנט (חמישה אנשים מונו על־ידי גולדה מאיר,
שהיתה יפה בנעוריה ואחר־כך מינו אותה להיות ראש־ממשלה והיא בודדה מאוד עכשיו, מאזינה לרדיו כפי שכתוב בעיתונים, טיפין־טיפין מגיע אליה הדיווח על החרפה,
על רעידת האדמה, על הימים הכי יפים של האסון שהיא היתה),
הלך משה דיין למישחק כדורסל. יתכן שאם משה דיין לא היה שר ביטחון מוצלח כל כך
וכולם אומרים שהוא היה שר ביטחון מוצלח כל כך, יתכן שאם הוא היה נעשה שחקן כדורסל
לא היו נהרגים
אלפיים חמש מאות עשרים ושבעה גברים באוקטובר אלף תשע מאות שבעים ושלוש, כשהייתי בוונציה וחיפשתי עיר אבודה
זמן אבוד אני אבוד — בוונציה
או בסיני או בירח או ברמה.

(מתוך: דיווח מתוך התרחשות).

של אמת. וכאשר הוא כותב שורה בנוסח: „כמו בים כרתים, תמיד, כמו בים כרתים...“ אין לקורא את התחושה שכותב השיר מרמה אותו, כפי שיש בעת קריאת שירים של פינקס, או אחרים שהוזכרו קודם לכן. גורי אינו מתכחש לשנים, חוויותיו מזדככות, והוא חש ומתאר את הרעד שבסנכרון. הוא בוחן, בדומה לספריו הקודמים, את חוויית דורו הגדולה, אלא שהפעם הוא עושה זאת ממרחק הזמן והמקום.

האמת של חיים גורי היא אמת פומבית, ולכן הוא כותב: „רשוב כמו תמיד בארץ־ישראל, האבנים רותחות, / והאדמה איננה מכסה. / ושוב קוראים אחי מן המיצר... ושוב, כמו תמיד בארץ־ישראל, / שער־הרחמים נעול עדיין / ואבני קפרים בל חומה...“. הקובץ איומה מבהיר, כי מעבר לממדים הציבוריים של חיים גורי, קיים ויוצר משורר חשוב, שיריו, כמו: „ובאדר במפולת תחרת הכלה / ובהימוט ארכובות ובהיקוד הזחוח / ובנפול נפילים על חיוורת מלמלה / ובשקוע גחלת קורכן העולה / מניפת מלאכים השמימה עולה...“ שיר המביא למעיין בו תחושה של יורש שיריו לטשרניחובסקי.

שני משוררים שטרם פירסמו קובץ הינם **תנחום אבגר**, שסיפרו ירוק מעצלותי ראה אור בהוצאת ארלית • **יותם ראובני**, שסיפרו דיווח מתוך התרחשות ראה אור בהוצאת מסדה••. שירת שניהם שונה אחת מרעותה. אבגר בוחן את עולמו בעדינות ובהססנות. שיריו מלאי חסכנות, כמו השיר בחלון אור לבן, שתוכנו המלא הוא: „בחלון אור לבן / רבוע / צילך מאפיר / כנמהי“. שיריו יוצרים רושם, כי מדובר במשורר המסתגף בעולם של סבל, שאותו הוא ברא לעצמו. הוא חושף ומסתיר עולם זה. אחד משיריו, הלב אומר: „הלב / צנים פריך / מלבלב / רוח חמה / חולפת לה / זרה“. לסיכום: קובץ צנום זה מעורר סקרנויות רצופות בתיקווה בדבר המשך דרכו של תנחום אבגר כמשורר.

יותם ראובני מוכר יותר כמספר. בעקיפין עוסקת שירתו בנושאים המקובלים של כתיבתו, והוא עושה זאת באותה פשטות קלילה כמו: „אי־אפשר לומר שאתה נוסע / אי־אפשר לומר שאתה נשאר...“ ו/או „איך חומקים לנו הנערים / עכשיו, כשאנחנו מוכנות / לתת להם את הפריחה הרגועה הזאת / ששוב איננה אש. או שמש קיץ...“ ראובני הוא משורר של כאב אמיתי, בניגוד לבסרים, לווינקלרים ולדומיהם. הוא כותב: „מי שלא התאבד כשהיה צעיר / לא יכול לומר שהוא כבר לא יתאבד...“ שורות, שדומה כי הן ממליצות לכל הגרפומנים שהוזכרו במדור חיקוי להתאבד, אך קודם לכן לשרוף במו ידיהם את ספריהם.

סיפרו של ראובני סובל מבעייה אופיינית למרבית פירסומיו בשנה האחרונה: מידה ועריכה. אם קובץ שירים זה היה נערך, והיו מוצאים מתוכו כשלושים עמודים, הרי שהיה הופך לספר שירה חשוב. אי העריכה של הקובץ מזיקה ליותם ראובני, אך אין בכוחה לסלק מהמעיין בו את עוצמת הרגשות והתחושות, הכישרון והפרץ של אדם שיש לו כל כך הרבה מה לומר.

• תנחום אבגר — ירוק מעצלותי; הוצאת ארלית; 31 עמודים (כריכה רכה).

•• יותם ראובני — דיווח מתוך התרחשות; הוצאת מסדה; 127 עמודים (כריכה רכה).

הביקורת עושה לו עוול מזה שנות דור. **דודו ברק** הוא משורר ששיריתו עשוייה לנבא את הממד המינורי, פעלתני, בלתי־יומרני ועניייני של השירה הישראלית, שכמה מסימניה מתחילים לצוץ כיום. לאחר ספר שיריו הראשון, איש הבשר איש החלב, שזכה להערכה, הרי שבספר שיריו השני שלושים עונות של גשם • הוא מגשים תיקוות שיריות שנתלו בו. לברק סיגנון משלו, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בשיר שנת הנחש: „נחש בריח ועקלתון נחש קדומים / הנה ימים באים נאום השם / מתוך שלא עליתי בהר הכשמים / גם לא גלשתי כמירדון עשן...“

ניסיון מעניין של ברק נעשה תחת הכותרת משוגעימו — (עלים ירושלים טרופי רוח) שם הוא מנסה להתמודד עם נושא משוגעי ירושלים, נוסח „קשר לאחד“, „ג'ינג'י פוקס“ ואחרים. בעוד משוררים

חיים גורי
עוול מזה שנות דור

רבים מחפשים את מקור שירתם בשירי משוררים אחרים, הרי שדודו ברק מחפש מקורות בשורשים קדמוניים של הלשון העברית, וחיפושיו עולים בידו. יש בו כישרון, שלא להיסחף לקיטש שירי כאשר הוא מגיע לשירה שבינו לבינה. ברק מצליח להוסיף ממד למילים ישנות, ממד

• דודו ברק — שלושים עונות של גשם; הוצאת ספרית פועלים; 82 עמודים (כריכה רכה).

מקור

שירת אמת

לאחר תישפוכת המילים מטעמם של המשרבטים למיניהם, שהובאה במדור זה עד כאן, מן הראוי לזכך את עיניו של הקורא בשירת אמת — קבצי שירה של ארבעה משוררים, שראו אור באחרונה. אחד ותיק, ושלושה צעירים, המגששים צעדיהם הראשונים בשירה הישראלית, ושירתם אמיתית, למרות שהיא נטולת יומרות של מהפיכה שירית, ובניגוד לווויזלטירים ולהורוביצים למיניהם, מודעים משוררים אלה למיגבלות שירתם.

בקובץ איומה מביא המשורר **חיים גורי** את מיבחר שיריו מהשנים האחרונות•••, ומוכיח כי לא נס ליחו ב'אנר שבו החל בראשית שנות החמישים, ז'אנר שבו הוא הולך ומתפתח בהדרגה, ז'אנר שיש לו מקום של כבוד בסך־כל השירה הישראלית.

למרות הסתייגויות רבות של כותב שורות אלה מרשימות היומיום של גורי בעיתונות, שהובאו גם במדור זה, ברור מעל ומעבר לכל ספק, כי חיים גורי הינו משורר

בחטף

קינאת ליגה ג'מ"ל

•• סיפרה של עורכת־הדין **פליציה לנגר**, במו עיני יעובד לסרט טלוויזיה ויוקרן בנסיכויות המפרץ־הפרסי בהפקת שירותי הטלוויזיה של מאנ"מ (מדינת איחוד נסיכויות המפרץ) •• בחדר אחד, בב"ת־קשישים ברעננה, יושבים שניים ובוהים איש ברעהו. השניים הם הצייר והסופר **נחום גוטמן** והמשורר **אורי צבי גרינברג** •• הספר מיין קאמפף מאת **אדוף היטלר** הותר שוב למכירה ברפובליקה של מערב־גרמניה, לאחר מאבק בבית־המישפט העליון הפדראלי. המיגבלה שהטיל בית־המישפט היא: הגבלת מכירתם של עותקים שהודפסו לפני תום מילחמת־העולם השנייה •• כאשר חיפש לפני כשבועיים מוכתר עין־הוד, **איצ'ה ממבוש**, את מישרדי הו־

אהרון מגד ואידה ציורית
לליגה ג'מ"ל

צאת הספרים עם עובד באחד מרחובות תל־אביב ושאל: איפה זה עם עובד? קיבל תשובה מעובר־אורח: ביפאן •• המתורגמן **עמיחוד ארכב** הושפע ממחברו של ספר שאותו תירגם. לספר מסעי המילחמה בארץ־ישראל, מאת הפילד־מרשל הבריטי **א.א. ויוול**, שלו הוקדמו דברי מבוא מאת **רב־אלוף יעקוב דורי**, צירף המתרגם את דרגתו: **רב־פרן עמיחוד ארכב** •• **מארי המינגוואי**, אלמנתו של הסופר חתן פרס נובל, **ארנסט המינגוואי**, החליטה לפרסם את מיכתביו של בעלה המנוח, למרות בקשתו המפורשת כי מיכתביו לא יפורסמו לעולם •• כמו זבובים לדבש נזעקו נמושות הספרות הישראלית לניסוח שאותו טבע המבקר **גבריאל מוקד** באחת מרשימותיו. הניסוח: „העשיריה המובילה של הפרוזאיקונים הצעירים בישראל...“ גירתה את חמתם וקינאתם של תחתית ליגה ג'מ"ל של הספרות הישראלית. **איל מגד** (בנם של **אהרון מגד** ו**אידה ציורית**) ו**עלי מוהר**, בנו של המשורר/פיזמונאי המנוח **יחיאל מר/מוהר** ו„קבוצת אוהדים מרמת־עמידר“. במיכתב במדור המיכתבים של מוסף הארץ לספרות הביעו אי־נחת וקינאה במונחיו של מוקד, מבלי שהיה בכוחם להביא אלטרנטיבות כלשהן •• למרות הקולנוע והטלוויזיה, הרי שספר התנ"ך הינו עדיין בראש רשימת רבי־המכר בעולם. חברת התנ"ך האנגלית הוציאה לאור בשנת 1977, 2.5 מיליון עותקים של ספר הספרים •• תרגיל שובבי, שאותו עורכים באחרונה סופרים ומבקרי־ספרות בתל־אביב הוא תרגיל השוואתי בין שני ספרים העוסקים בביקורת. האחד, והמעולה, נכתב בידי פרופ' **דן מירון**. כותרתו היא בין חזון לאמת (כותרת המישנה: „ניצני הרומאן העברי והיידי במאה ה־19“). אחד משלושת פרקי הספר עוסק ביצירתו של **ש"י אברמוביץ'**, הלא הוא **מנדלי מוכר־ספרים**. עילת התרגיל השובבי היא סיפרון שאותו פירסם רב־היומרות **אוריון** (ברציון) **ברתנא**, מחבר לכל אילן בשמים (שירה חדשה ורעננה בעלת מעוף קל בדימוייה“), העושה כל שביכולתו להותיר רישום כלשהו בספרות הישראלית, מבלי שהדבר ייצלח בידו. לאחר התחזות כמשורר, התדמיינות כעורך כתב־עת, גיסה ברתנא הנ"ל להפוך מבקר ופירסם ספר אודות יצירתו של **מנדלי מוכר־ספרים**. הספר מהווה עילה לתרגיל השובבי האמור, במהלכו משווים את מקוריותו הביקורתית של פרופ' מירון ליכולת חיקוייו של ברתנא •●

מאת דן מור

לה ולי - לאוהבים להיות יחד.

עץ הזית

ו' אלול תשל"ט, 29.8.79 מספר 2191 80 עמודים שנה 43 המחיר: 25.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.

העולם הזה

במאית־שח
מיכל בת־

הצנזורה פסלה את סצנת האהבה המשולשת

מיכל לוחמת בצנזורה